

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Béke.

Budapest, december 23.

(v.) Amiért most egy éve remény nélkül epedeztünk, örömmel köszöntött s féltve őrzött valósággá váltotta azt a gondviselés: velünk vagyon ime az Urnak békessége. Tavaly ilyenkor, — borzadás nélkül ki tud vizsgálgatni arra a szörnyűségekre? Öldöklő cyclon dulta akkor a magyar nemzet közéletét: a viták viadalokká elesültek, a józan ész ijedten menekült a vad tusák színhelyéről, ahol nyugodt szavát ugvis eltakarta a fegyverzaj, s a szenvedély lett urra a magyar politikában. A kisebbség forradalomban állott a többség ellen, a többség a parlament ellen, s az ősi alkotmányon ezer év óta először esett meg, hogy folytonosságát nem idegen erőszak támadta meg, hanem a meghasonlott nemzetnek viszálykodása. Irizóttabb pusztitást vitt véghez az ország legdrágább javaitban az a végzetes zivatar.

Ma béke van, őszinte és szilárd béke. A közélet tényezőinek szilaj harcát a kölcsönös lojalitás váltotta fel. Higgadtan és méltóságosan mérköznek egymással az ellentétes meggyőződések, s a pártok nem az egymás kárát keresik többé, hanem a haza hasznát s a nemzet dicsőségét. A kisebbség nem hivatkozik többé a nemzet többségének rokonszere, a parlamenti többség pedig nem tévesztí össze a maga pártakarát a törvényhozásnak csakis a szabályszerű megnyilatkozási formák által érvényessé váló akaratával. S ez enyhe béke uralma alatt zavartalanul folyik a termékeny nemzeti munka, mely jogaink sértetlen fenntartását s érdekeink diadalmas fogantatá hozását vallja céljául. Tavaly óta — a kegyelmes isten jóvoltából — mekkora fordulat!

S még akad rémalató akárhány, aki elborult arccal beszél alattomos aknamunkáról, mely a levegőbe akarná röpteni ezt a jelent, hogy azt a multat hozza ismét vissza. Együgyű dajkamesék! Aki még nem tudta magát beletalálni a békebe, olyan embert el tudunk képzelni. De aki visszasírná a tavalyi zivatart, olyan aligha akad, — legalább szabadlábban nem, mert ez a spécies vagy a börtönbe való gonoszságánál, vagy a bolondok házába örültségénél fogva. Szeretnénk már valaha elevenen látni egy ilyen temporis acti laudator-t. Álljon a közvélemény elé s kiáltsa világá, hogy a szétdultság jobb az erőgyűjtésnél s a visszavonás hasznosabb az összhangnál. Mutassa ki, hogy a nemzetre nézve előnyösebb az olyan helyzet, amely szinte ontja magából a komornál komorabb válságokat, mint ez a mostani állapot, amely áldásos egyensúlyban tartja a közéletnek dinamikus tényezőit. Tíz hónapja lesz idestova az új rend működésének, s ez idő óta egyre lessük, akad-e valahol szószólója a multnak. Egy sem akadt, sem a kormánypárton, sem az ellenzéken. S mit bánjuk mi, ha nem szereti mindenki a békét? Nekünk elég az, ha mindenki *respektálja*. Magát a békesség művét a válságok izgalmaiktól irtó közvéleménynek ereje őrzi. A saját szerzőit pedig megvédi a mű maga. A népleleknek egyetemes akaratára kényszerítette rá ezt a békét a viaskodó felekre. S azzal a lebirhatatlan hatalommal, amely a milliók akaratában lakozik, találna magát szemközt a békebontás minden kísérlete.

A szabadelvű párt elvi egysége gránitnál is erősebb alapjúl szolgál e termékeny békének. Feladatait ez a párt csakis e béke oltalma alatt oldhatja meg. Létésztonét követi tehát a többség, amikor testőrségül sorakozik a közélet nyugalma és összhangja köré.

S az új rendszernek bizonyára nem a legkisebb érdeme az, hogy pártjának életérdekét a nemzet lelkiismeretébe tudta közvetlenül belekapcsolni. A többség önérdéke ilyenformán azonosá lett önérdékével. Emelt fővel mondhatja el magáról, hogy neki az válik hasznára, amitől megszilárdul az alkotmány s ami a nemzet jogainak s érdekeinek teljes fogantatást biztosítja. Ezen a dicsőséges erkölcsi alapon sorakozik a mostani szabadelvű párt. S tehát a benne mutatkozó árnyalatok csak különbözőzések lehetnek, de nem lehetnek ellentétesek. A tenger is ott, ahol több folyó szakad belé, még mutatja egy darabig ezeknek színárnyalatait; de visszaáramlaniok a tengerből a folyóknak nem lehet többé soha. Izük és színük elegyül a tömeggel, amelybe beleolvadtak minden atomjukkal s új rendeltetésük helyén egy új törvény — az apály és dagály törvénye — kormányozza mozgásukat. Így a mai többség is, bármilyen lényen egyes alkotó elemeinek az eredete, egységesen érzi s egységesen fogja fel a maga feladatát. És ez az elvi egység a legszébb s a legértékesebb ajándék, amelylyel a gondviselés nemzetünket megörvendezteté a békének e karácsonyán.

Az ünnep áhitatába hadd csendüljön bele a mi lapunk hasábjairól is egy tiszta és biztató akkord. Felkerestük a szabadelvű párt kitűnő vezérét és két kiváló oszlopos emberét, — Széll Kálmán miniszterelnököt, Tisza Kálmánt és Horánszky Nándort — s megkértük őket, izenjék meg a nemzetnek, miképpen gondolkodik a képviselőház többsége a maga feladatai felől. Nyilatkozataikat egységes szellem hatja át; nézetük tartalmilag ugyanegy, csak a formában különbözik. Ugyanaz a gondolat, csak átsűrődve három különböző egyéniségen, szólal meg itt, leg-

TÁRCA.

A költők.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ifjabb Ábrányi Kornél.

Hát Joubert is költő? Csodálatos. Milyen szerencse, hogy csak közönséges boer, és nem magyar. Nálunk, ha ez kitudódnék róla, még az Akadémiába sem választanák be, nemhogy a legfőbb hadvezetést biznák reá. Előbb meg kellene halnia, hogy elismerést nyerjen. Mert csak a holt költő nem állhat utjában a nagy „szerzőknek”, a nagy „pozícióknak”, a nagy „pose-ok”-nak a nagy politikusoknak és a poézis nélküli stréber sziveknek.

Milyen sokáig éltünk, a nélkül hogy a régi anyagi tulajdonjogot (nem adóznok) támadni engedték volna: és milyen sokáig éltünk még azután is, mikor már mindnyájan „egyenlők” lettünk, a nélkül, hogy a szellemi tulajdon védelme eszünkbe jutott volna. A magyar humanizmusnak legszebb példája a régen alakult „magyar írói segély-egylet”, mely még mindig megvan, hogy a költők, ha már véginségre jutnak, meg ne fagyjanak az után, és özvegyeik vagy árváik nyilvánosan koldulni kénytelenek ne legyenek. A „magyar írói segély-egylet” élén mindenkor leggazdagabb főuraink egyike állott. S mily haladás volt a politikai világ részéről, mikor kiderült, hogy a rendelkezési alaptól elagott költők és írók is kapnak „valamit.” S hogy a közoktatási minisztérium budgetjében

is van már fölveve néhány ezer forint olyanok számára, akik már megtartották írói munkálkodásuknak félszázados jubileumát.

Ugy-e bár ezekből elég világos, hogy költőnek lenni nem érdemes? És mégis vannak. Mindig szaporodnak, s kieszik egymás szájából a kenyeret. De mi az isten nyila lehet az oka annak, hogy ezt a betegséget sem a bilanz, sem a paragrafus, sem a gőz, sem a villany, sem a pozitív irányzatok egész sorozata nem tudja elpusztítani? S még olyan emberek is mint Joubert, beleesnek ebbe a betegségre! Én bizony nem tudom megmondani. Én csak annyit tudok, hogy akár komoly vitatkozások, akár komoly tanácskozások, akár más kontroverziák és társaság-beli összeütközések között valakinek azt mondják: Poéta vagy! — akkor annak nem lehet szava többé, mert vagy mindenki ellene fordul, vagy mindenki kineveti. Én csak annyit tudok, hogy a *kicsinyítőnek* nincs alacsonyabb fokozata a becsületsértésen innen, mintha valakinek azt vágják a szemébe: „poéta vagy!” S ha például Joubert, akiről most már biztosan tudják, hogy költő (Arany János szerint mily bitang ez a név!), de akiről, tegyük fel, nem tudnák, hogy megverte minden esatában az angolokat, — felszólalna a magyar delegáció hadügyi albizottságában, s kifejtene, hogy az egész modern hadszervezet hibás alapon nyugszik, és erre a hadszervezetre annyi milliárdot költeni egyszerű pénzpoesekölés: csak annyit mondanának neki: *poéta vagy!*, mehetne Kükutyinba zabot hegyezni. Jobban meg volna verve, mint Gatacre, Methuen, Buller összevéve.

Pedig a szegény Joubert ezzel a poétai nyavalyájával nem is állana egyedül. Hisz az öreg Fritz, a poroszok királya, aki egész életét államszervezéssel és háboruskodással töltötte el, szintén poéta volt. Igaz, hogy kebelbarátja Voltaire, eleget is csufolta érte. Voltaire mondta volt róla, hogy nem lehetne őt a futásban utolérni, ha felesleges verslábat mind igénybe venné. De nem is az a kérdés, hogy az öreg Fritz milyen poéta volt, (mert hisz valószínű, hogy Joubert is sokkal jobban tudja a hőskölteleményt megeselekedni, mint megírni), hanem az, hogy *akart* poéta lenni. Sőt nemcsak ő, hanem valamivel későbbben még Bonaparte Napóleon is. És mikor császárrá lett, hivatalos hatalmát legelőször is arra használta fel, hogy ifjúkori drámáját, mely akkor is a fiókjában hevert, Talma által előadatta a Théâtre françaisban. De így még sokkal érdekesebb és csodálatosabb a dolog! Mert miért akarnak mindenáron poéták lenni azok, akik egyebet is lehetnének, (mint például császárok s királyok) s miért hogy minden egyébből ki vannak rekesztve azok, akik nemesak akarnak, hanem igazán tudnak poéták is lenni? Ez olyan kérdés, melybe a logika beleőrül. Ámde melyet a praktikus élet mégis úgy old meg, ahogy van. Az emberek, akiknek a világ egész hatalma rendelkezésükre áll, akik előtt a hatalmasak görnyedve hódolnak, keresnek valamit, amit az élet szabálya és összes szolgáltatásuk, konvenciója s jogrendje nem adhat. Keresnek valamit, ami nem hamis, hanem igaz, ami nem aljas, hanem tiszta, ami nem csupán tetsző, hanem igazán szép: keresnek valamit, amire kutatók, tudósok, nyelvészek ezredévek

szébb reményeiben bátorítva és gyümölcsöző munkára szólítva fel a magyar nemzetet, Ime, az eszmék már egybeforradtak s harmóniájuk egy jobb jövőnek közeledését hirdeti. E biztató ígétet, a szabadelvűpárt elvi egységének e nagyjelentőségű dokumentumait hazafias megelégedéssel fogja az egész közvélemény köszönteni. Hogy valósággá váljék a bennük foglalt ígétet s istennek áldása legyen a békes nemzeti munkánk, ez a mi óhajításunk, ez a mi fohászunk.

*

S most hadd igtassuk ide Széll Kálmán miniszterelnöknek, Tisza Kálmánnak és Horváth Nándornak a szabadelvűpárt feladatairól a *Budapesti Napló* munkatársa előtt tett nyilatkozatait:

Széll Kálmán.

Programmbeszédemben igyekeztem teljes precizitással meghatározni a szabadelvűpárt feladatait. Nézeteim azóta nem módosultak, sőt azok a tapasztalati tények, amelyekkel bemutatkoztam napja óta úgy itthon, mint az Ausztriával való kapcsolat terén találkoztam, csak megerősítettek akkor kifejtett meggyőződésomban. A szabadelvűpártnak a maga elvi egységénél fogva nem lehet más feladata, mint biztosítani a közjogi alap tekintetében Magyarország jogait, a monarchia másik államával fennálló gazdasági viszonyok terén a magyar nemzet érdekeit, belső fejlődésünkben pedig a szabadelvű irányt, az állameszme megszilárdulását s nemzeti törekvéseinknek intézmények által való előmozdítását. Ezt a programot munkáltuk eddig, ehhez kell a szabadelvűpártnak egységesen ragaszkodnia ezentul is.

Abból a bizalomból, melyet a szabadelvűpárt kormányomnak nyújt, a kabinet nem kíván jogokat meríteni, hanem csakis azt a kötelességet, hogy feladatát törhetetlen igyekvéssel, komoly munkával, az elvek iránt való teljes odaadással megoldja.

Tisza Kálmán.

A szabadelvűpárt feladatának mint mindig, úgy most is azt tekintem, hogy intézményeinket szabadelvű irányban fejlessze; úgy azonban, hogy mindig figyelemmel legyen a történelmi fejlődésre, hazánk anyagi helyzetére, nemzetiségi,

és az őta keresnek egy más elnevezést, de nem találják, azon az egy szón kívül, amely így hangzik: *poézis*! S akik ebbe a bűvös világba be tudnak hatolni s tudják látni s megfogni az igazat, a tisztát, a szépet s tudják alkalmazni a mindennapi életre és az emberek tetteire is: — azok keresik az emberek közt ennek a megkülönböztető magas kvalifikációnak elismertetését. S kapják a legtöbb esetben megbélyegzés és diszkvalifikáció gyanánt azt, hogy: „poéta vagy!”

Milyen képtelen, és milyen furcsa lenne, ha az a cigány művész, aki hurjaival kicsalja azokat az érzéseket a szívből, melyek isteniteneek: a muzsika végén oda akarna ülni azok közé, akik a felejthetetlen lelki gyönyöröket neki köszönhetik. Milyen szemtelenség és mekkora botrány lenne, ha visszatéteznék azokat, akik „te”-nek szólítják őt a nélkül, hogy Bruderschaf-tot ittak volna vele! S mi jögon álmódoshatnának más elbánsárról a poéták, mikor ez így van, s ennek így kell lenni? S nemcsak nálunk volt így, hanem egyebütt is. Ki volt *Southampton* lord? Egy nagy ur. S ki volt *Shakespeare*? egy poéta. Olvassátok el alázatos dedikációit, s a boldog hálát, hogy Shakespeare műveinek ajánlását kegyes volt elfogadni. S hallgassátok meg a *gőgös Walpolet*, aki a segílyt kérő *Chatterlont* e szavakkal utasítja el: *A csalóányok is csak akkor énekelnek, ha éheznek.* Sőt némelyek még a kanári madarak szeméit is kiszurják; mert a szegények akkor még szomorubban s még szébben csieseregnek.

felekezeti viszonyaira és szellemi fejlődésének fokozatára. És még a szabadelvű irányzat iránti lelkesedése se ragadja el olyas valaminek az eszközlésére, ami, legalább ma még, létező viszonyaink között hazánkknak, mint magyar államnak fennállására, felvirágzására veszedelmes vagy csak hátrányos is lehet.

Horváth Nándor.

A szabadelvűpárt feladatait az a programm körvonalozza, melyben a jelenlegi miniszterelnök ur a követendő politikának tartalmát, irányát és szellemét kormányra lépése alkalmával nagy vonásokban megjelölte. Ezt a programot, mint az ország ez időszaki szükségének és érdekeinek megfelelően a szabadelvűpárt magáévá tette és ekként annak megvalósítására erkölcsi kötelezettséget vállalt. Amde ezen kötelezettség bevéltetésének sikere azon fordul meg, hogy a szabadelvűpárt ki tudja-e fejteni az egyöntetű működésnek azt az erejét, mely mind a programm tartalmával, mind pedig az ennek megvalósítására irányuló tevékenységgel összhangban áll. Azért a szabadelvűpárt feladatának nem kisebb részét képezi az, hogy az irányadó tényezők ezen összhang felett gondosan őrködjének. Nincs kétségem az iránt, hogy ez a törekvés minden oldalról fennforog és azért én bizalommal nézek a jövőbe.

A törvényhozás ezen feladatai, melyeket a kormányelnök ur által kifejtett programm felsorol, önmagukban véve is számosak és fontosak. Ha azonban az osztrák viszonyok alakulására és fejlődésére gondolunk, nem zárkozhathatunk el azon eshetőség elől sem, hogy az események ereje következtében — melyeket kerestünk vagy elősegítenünk hitem szerint nem szabad — újabb nehézségek merülhetnek fel, melyeknek az ország politikai és gazdasági érdekeinek megfelelő elintézésénél törvényhozási viszonyaink konszolidáltsága nagy segítségünkre lehet. Ime ez is egy feladat, mely arra utalja a szabadelvű pártot, hogy politikai és működése egy ország sorának intézéséhez méltó magaslaton álljon. Erősen hiszem, hogy így is lesz.

BELFÖLD.

Az új bűnvádi eljárás. Az igazságügyminisztériumban az új bűnvádi eljárás életbeléptetésére vonatkozó nagy terjedelmű előmunkálatokat minden lé-

Ami ezen a földön az anyagi világban lehetetlen volna, hogy a vakok szükségtelenek, sőt kivetendőknek találhassák azt, akinek szeme van, s aki látni tud vele: ugyanaz a szellemi világban nem lehetetlen. „Mi nem akarunk téged követni, mert nem hiszünk, hogy te látni tudsz, mivel mi nem tudunk látni.” Mondják, s vak vezetni tovább a világtalant. S minek több magyarázat?

Ha *Dyron* csak lord lett volna, s nem egyszerűen poéta is, nem bántak volna vele oly esuful, magánélete miatt. És ha *Heine* csak bankhivatalnok lett volna, s nem költő, sohasem neheztelt volna reá Németország, azért hogy a franciákat és Páris jobban szerette. De *Heine*nak, aki feltalálta a német nyelv muzsikáját, éppen úgy mintha francia nyelv volna, — a nagy német nemzet nem tudott megbocsátani. S nemesak szobrot nem állított neki, hanem még a születésének századik évfordulóját is el tudta taktikázni. Ezelőtt két évvel kimutatta, hogy *Heine* 1799-ben született, tehát a jubileumot csak két év múlva lehet megtartani. S most 1899-ben kimutatta, hogy *Heine* 1797-ben született: tehát jubileumról beszélni most már késő. Világos tehát, hogy poétának lenni minden esetre nézve súlyosbító körülmény. S az egyes országok közti különbség csak annyi, hogy itt vagy ott az elnézés vagy az enyhítő körülmény több vagy kevesebb. S e tekintetben mi magyarok nagyon előkelő helyet foglalunk el. Mert a meghalt költők iránti kultusz sehol sem nagyobb mint nálunk.

nyeges részével elkészültek. Megjelent az életbeléptetési rendelet, a bírósági ügyviteli szabályzat, az utasítások az ügyészségek, az ügyészségi megbízottak és végül a közbesítő részére, a bűnügyi statisztikára vonatkozó rendelet stb. Ki vannak már nevezve majdnem az összes ügyészségi megbízottak is, eddig száma mintegy 380-an, akik elismerése méltó önzetlenséggel esekely díjazás mellett, sőt részben díjtalanul is vállalkoztak a reájuk háruló feladatok végzésére. Az ügyészi megbízottak nagyobb része ügyvédekéből telt ki; egy részük közigazgatási hivatalnok, néhány nyugalmazott hivatalnok és jó részük, bár a nagy számhozarányitva kisebb részük, bírósági aljegyző. Tegnap jelent meg a rendőrség részére szánt utasítás is, amelyet az igazságügyminiszterrel egyetértőleg a belügyminiszter adott ki; Az utasítás *Széll Kálmán* megküldötte az összes törvényhatóságoknak és kisérő rendeletében a következőket ajánlja a törvényhatóságok figyelmébe:

A midőn ezen utasítást azzal a felhívással közlöm a törvényhatóságokkal, hogy rendőri hatóságát, illetve hatóságait s ezeknek közegeit haladéktalanul ezen utasítás szorgalmas és beható tanulmányozására utasítsa: azon meggyőződésnek adok kifejezést, hogy a rendőri hatóságok hivatásuk magaslatán állva, a bűnügyi igazságszolgáltatás érdekében reájuk bízott teendőket és kötelességeket lelkiismeretességgel s buzgósággal reájuk ruházott fontos jogokat pedig kellő körültekintéssel és erélyvel akként fogják teljesíteni, illetve gyakorolni, hogy a *polgárok jogainak mindenkor tiszteletben tartása* mellett, az igazságszolgáltatás magasabb érdekei is kielégítést nyerjenek.

A rendőrség ily irányu működésére szólítja föl a miniszterelnök a törvényhatóságok éber ellenőrzését, amelyek bizonyára méltányolni fogják nemes intencióit. *Széll Kálmán* e rendeletével is kormányprogramjának egy jelentős pontjához illeszkedik, amidőn mindenekelőtt a polgári jog tiszteletbentartását követeli meg a rendőri hatóságoktól. A nagy reformmunka igazán csak ily uton válhatik a modern jogszolgáltatás üdvös tényezőjévé.

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormányváltozás. Ma jelent meg a császári kéziratok, melyek a *Clary* kormányt elboosátja és a *Witte* kormányt — a már közölt névsor szerint — kinevezi. Igen kegyes a gróf *Clary*nak szóló kézirat, amely kiemeli, hogy *Clary* rendkívül súlyos viszonyok közt milyen híven engedett az uralkodó hívásának és mily önfeláldozó munkával iparkodott azon, hogy véget vessen az elszomorító politikai zavaroknak, mely óhajtott célnak az elérése, sajnos, ez idő

De utóvégre az élők is meg lehetnek velünk elégedve. Mert először is megadjuk nekik a *születési jogot*; mivelhogy *poeta nascitur*. Másodsor megadunk nekik minden szabadságot, mondván: multa lieent *stultis*, pictoribus atque *poetis*. S talán *Joubert* még ennyit sem élvez mindezekből Afrikában? S ezen kívül a mi álláspontunkban még az osztó igazság is benne rejlik. Mert valamin az élet semmit sem ér poézis nélkül: — úgy a poéta is mitsem ér — *életében*.

Don Juan.

(Egy modern legenda.)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Írta: *Papp Dániel*.

Héderfáy, a költő s az özvegyek csillaga, Barabásyné egyidőben sokat társalogtak azon a nyelven, amelyet a *Toussaint-Langenscheidt*-féle módszer nélkül kell megtanulni. Mindketten művészi tökélyvel értettek hozzá, hogy nyilvános összejövetelek alkalmával miképp kell beszélni azokkal, akik nem tartoznak a társaságunkhoz. Mert a jelekkel való érintkezés nemesnek a siketnémák világa s csak az a kár, hogy az érzékűek között kevesebbet ér, mert az asszonyok nem járnak elől a kitarításban. Barabásyné a színházban, a jégen, a koecikoron hónapokon keresztül váltotta Héderfáyval a legbeszédebb pillantásokat, sőt ezt a modort még meg is toldotta egy merész geometriai ténylennel: egyszer a *Stefánia*-uton teljes 45 fok alatt fordította a fejét Héderfáy után; de a költő még ekkor is habozott s

szert nem vált lehetővé. Az uralkodó fenntartja magának, hogy továbbra is alkalmazni fogja őt szolgálatában és köszönő elismerését nyilváníttja neki. Igen meleg hangú a *Körbernek és Kindm-gernek* szóló köszönő irat s mindegyikben benne van az újabb szolgálat kilátása helyezésre. Egy Claryhoz intézett további kézirattal *Hartl, Strubal* és *Kniaziolucki* szolgálataiért fejez ki elismerést. A *Witteknak* szóló kézirattal új hangzik:

Kedves dr. Wittek! Ujra kinevezem önt vasuti miniszteremre és ideiglenesen megbízom a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok minisztertanácsában való elnökléssel.

A hivatalos lap közli ma, hogy *Wittek* lovas a minisztertanácsban való elnökléssel ideiglenesen megbízott vas-utóügyi miniszter, a Reichsrath két házának elnökeihez tegnapi kézzel írt iratot intézett, amelyben ő felsége megbízásából a *Reichsrath elnapolását* közli. A 14. §. uralma tehát ismét megkezdődött, a most kinevezett ideiglenes kormányának az lévén a feladata, hogy az alkotmány eme szakaszának alapján életben léptesse az átutalásról szóló törvényt és az állam-szükségletek elismert egyéb intézkedéseket. *Wittek* lovas ma este, mint a *Pol. Corr.* jelenti, *Budapestre* utazott, hogy személyes érintkezésbe lépjen *Szöll Kálmán* miniszterelnökkel.

A *Neues Wiener Tagblatt* jó forrásból vett értesülések alapján megerősíti, hogy a *Wittek*-kabinet csak nagyon rövid életű lesz. Egyetlen feladata, hogy a legfontosabb és hasznát nem tűrő szükségletekről rendelkező intézkedéseket életbe léptesse, a mivel egy hónap alatt elkészül, aztán átadja helyét egy végleges jellegű *hivatalnok-miniszteriumnak*. Erre meg az a feladat vár, hogy *kivétkítse a csehekét a németekkel*, aminek alapos remény van. A nehézséget még folyvást a cseheknek az a követelése okozza, hogy a tisztán német területeken is ellogadják a cseh nyelvű hivatalos beadványokat, míg ellenben a németek meg akarják őrizni a saját területeiknek tisztán német jellegét. A hivatalnok-miniszterium — úgy remélik — talál majd módot ennek a nagy ellentétnek az áthidalására a mivel aztán be is fejezte misszióját. Csak *azután* kerül kormányra egy *parlamentári* miniszterium.

A háború.

Budapest, december 23.

Immár stereotíp kifejezéssé válik az, hogy a haretérrel semmi újabb hír sem érkezett. Londonban állítólag nyugtalanságot is okoz ez a körülmény, amely pedig csak igen természetes következménye az eddig történeteknek. Ismétéljük, amit már említettünk, hogy az angol hadak a haretérnek egyik pontján sincsnek abban a helyzetben, hogy nagyobb szabású akcióra vállalkozzanak, amíg újabb erősítések nem érkeznek hozzájuk; a boerok pedig szívesen fogadják ezt

a pihenőt, amely alatt alkalmuk van a további ellentállásra annál jobban felkészülni. Az angolok részéről panasz hallatszik, hogy táborukban igen sok a kém, akik az angol sereg minden tervét és készülődését menten hírül viszik a boerokhoz.

Egyike azoknak az országoknak, melyeknek a közvéleménye legkevésbé szimpatizál az angolokkal, mindenesetre Németország. Még a franciák is azzal mentegetik a Rivierán forgalomban levő képes levelezőlapok angol-ellenes karikatúráit, hogy — német készítmények. Csöppet sem lep meg hát bennünket berlini tudósítónk az a távirata, amely arról ad hírt, hogy ott nagy a *felháborodás Krupp ellen*, mert kitudódott, hogy Angolországban huszonezer darab acélgránátot szállít. A hírt eddig nem cáfolták meg s a *sajtó követeli* a kormánytól, hogy *rendelje el a vizsgálatot* ebben az ügyben.

London, december 23.

*Chiveley*ből egy magántávírat jelenti, hogy az angol csapatok egy részének sikerült szombaton a boerok rendkívül heves tüzelése mellett is a Tugela folyón átkelni s egy ágyút a tulsó parton fölláítani.

A colenói ütközetben három angol tábori üteg vett részt összesen huszonögy ágyúval. Ebből tizenegy ágyu a boerok kezébe esett.

A külügyi hivatal a tudomására jutott tények alapján szigorú figyelemztetést intézett az angolokhoz és az Angliában élő külföldiekhez, hogy ovakodjanak a Transvaallal való kereskedelmi összeköttetéstől, amelyet az angol hatóságok hazaárulásnak fognak tekinteni és ehhez képest fognak megbüntetni.

Fokvárosban a legújabb táviratok szerint attól félnek, hogy az összes afrikanderek már legközelebb felláznak. Az ott élő angolok sürgősen követelnek újabb csapatokat s legalább még két új hadosztály szállítást tartják szükségesnek. Bullernek szemére lobbantjak, hogy *Fokvárosban* büszkén visszautasított minden tanácsot.

London, december 23.

A Reuter-ügynökségnek jelenti *Fokvárosból* 17-iki kelettel: Maszeruból jelenti egy távirat, hogy *Diederichs* parancsnok elesett. Részletek még hiányoznak. Ugyanennek az ügynökségnek jelenti *Modder-Riverből* 17-iki kelettel. A boerok lassankint kiterjesztik mind a két szárnyukat az angol tábor körül. Egy angol leköltött légréomb ma reggel a folyó közelében fölszállt s kikémlte a boerok balszárnyának állását.

London, december 23.

A *Times*nek jelenti *Pétervárról*: *Witte* orosz pénzügyminiszter negyvenmillió arany rubelt akart küldeni az angol banknak a végből, hogy bizalmat keltsen az angol tőkepénzeseknél oroszországi vállal-

kozások iránt. Muraviev a leghatározottabban ellenkezte az arany elküldését, amit a külföldön olybá vehettek volna, mintha Oroszország Angliát mostani háborújában pénzkölcsönrel akarná támogatni.

London, december 23.

Lord Roberts Southamptonba utazott, ahonnan hajón Délafrikába megy és átveszi a főparancsnokságot. A Waterloo-pályaudveron bucsúzásra megjelentek a walesi herceg, a connaughti és cambridgei herceg, *Methuenny* és *Donald Stewara* tengernagyok, *Landsdowne* máriki hadügyminiszter és *Balfour* a kincstár első lordja. Az összegyűlt néptömeg lelkes ovációban részesítette a főha lvezért.

Berlin, december 23.

A lapok jelentik Londonból, hogy elrendelték, hogy valamennyi délafrikai hadtest *hátrafelé gyülekezze*. *Buller* tábornok *Eastcourtba* vonul vissza, *Methuenny* az *Oranje-folyón* kell magát átküzdenie, *Gatacre* tábornok pedig *Queenstownba* vonul, míg nagyobb segédcapatok megérkezése az általános előnyomulást meg nem engedi. *Ladysmithet* és *Kimberleyt* sorsára hagyják.

HIREK.

Nyugalom.

Amikor a szent este ráborul a földre, harangok szavára gondolunk, amelyek messzi hólepleken, puha fehér mezkőkön át szállanak a csöndes, hideg éjszakába. Ime, idestova kétezredszor száll vissza a képzet a jászolhoz, a ragyogó csecsemőhöz, *Máriához* és *Józsefhez*: az egyszerű ácsoshoz. A Föld szerves világának legnagyobb eredménye az a gondolat, amely a názáreti Jézus nevéhez fűződik hegyeken, tengereken, szigeteken által, legszorosabban ezen a mai napon. Es ehhez a gondolathoz fűződik mindaz, ami a mi bolygónkon az érzésnek és értelemnak legmagasabb kifejezése: minden költészet és minden bölcsesség. A csillagok rohanásának intézője bármiként változtatja a földkérgét és a rajta nyüzsgő lények világát, ez a gondolat immár állandó miénnünk — ezért hisszük, hogy ez az Ő gondolata is. Harangszó bongásakor, amikor a képzet a messzi hőmezők felett ragyogást sejt, angyalok suhanását érzi és a szeretet reszketését — egyik vagyunk az ács-mester fiának; a jászolban mosolygó csecsemőnek, a szelid ifjunak, a tanító mesternek, a Megváltónak gondolatában. Köröttünk for-

ezenül sem *Barlabásynénak*, hanem csak a barátainak beszélt arról, hogy kicsoda *Budapest* a legszebb asszony. *Barlabásyné*, a szőke angyal erre minden további érdeklődést megvont *Héderfáytól* s a legközelebbi alkalommal, vagyis a „Zöld Mókus” című operett premiérjén többé ügyet sem vetett a bájos ismeretlenre, hanem közönye jeléül folyton az előadást nézte s a felvonásokközben hátat fordított a nézőtérnek. A költő felszisszent erre a méltatlan bánásmódra. „Kívó!” suttogta maga elé a másodrendű zsölyhén, — de azután mégis szeretett volna felrohanni a páholyba s rövid bemutatkozás után szerelmet vallani neki: könyöveze, lágy suttogással, ahogy *Szél* istennő előtt hajladoznak a tölgyek. Szerelmes volt a kellő mértéken felül s nagyobb boldogságokat csak azért nem követett el, mert ezt nem engedték meg a *Bright-kór* kezdődő tünetei. *Héderfáy* ugyanis épp akkor kezdett el betegeskedni s ama határozott visszautasítás után hónapokig nem is látta többé *Barlabásynét*. A helyzet némileg csak akkor változott meg, midőn *Héderfáy* félig-meddig felgyógyult s üdülés végett kénytelen volt fölkeresni a *Lago Maggiore* egyik téli állomását, jelesen azt, ahol a legnedvesebb olajrözsésű fűtenek a beteg vendégeknek: *Porto-Sun-Giovannt*, a *Chlodwig* királyhoz címzett híres penzióval. Itt november tizenötödikén ült le először a szálló patkoalaku asztalához. (A belső asztal-szárnyhoz üttették.) Ez alkalommal a még mindig láppangó betegségen kívül az a veszedelem is fölmerült, hogy a költő rögtön ki fogja feamítani a nyakát. *Héderfáy* háta mögött ugyanis, a tulsó asztal-szárnyon, *Barlabásyné* ült, esudalatos gyászpompájában, *Héderfáy* tehát kellemes kötelességének tartotta, hogy folyton hátra tekintessen a drága ismerősre.

Barlabásyné már hetek óta ott lehetett, mert midőn a lazac-pisztrángot tordelte, egyszerre négyen is segítették neki a tálat fogni: a pincér, továbbá egy igen esunya nyugotí urnó, azután egy fehér-fekete mellszallagos abbé s végül egy

szemüveges ur, akit nyugalmazott őrnagynak lehetett tartani. Az asztal-szomszédok németül beszéltek s *Barlabásyné* sápadt arcát, komor arcsontjait minden mosolygás után előntötte az a villámszerű báj, amely az elmult tavasszal a városi-*net* lombjai alól annyiszor előcsillámlott *Héderfáy*-nak. A költőt újra elvakította az ismerős fény. Egészen összeroskadott az asztalnál s hogy föltűnést ne keltsen, abbahagyta a hátratekintgetést s szórakozottan kémlte, hogy ragout lesz-e a harmadik fogás, vagy rostont sült hus. Kénytelen is volt magára erőltetni ezt a közömbösséget, mert *Barlabásyné*, mikor a régi bókokat észrevette, összeszorította a száját, lesütötte a szemét és rideg, visszautasító arcát félrefordította. Ugy lát-szott, hogy ez a *Penelope* valóban csak egy sor kötetést sem tudna már fölfejtani *Héderfáy*ért.

A költő fényes szakálláról leverte a morszákát s midőn a dejeunerrel a narancsokat kezdték tisztogatni, mereven nézte a szomszédjai kezét s képeletben elmondta régi vallomását *Barlabásynénak*.

— Szép asszonyom — gondolta fojtott lélekzettel — ön a nyár vége s az utolsó virág, aki megmaradt a földön; és ha akarja, azt is elmondom önnek, hogy drága aranyból van minden öszülő hajszála. S azt is elmondom önnek, hogy az ön egyenes válla nagyobb formája a szépségnek, mint a duzzadó melósi istenaszony... S kis feketeharisnyás lábáról, szép asszonyom, mit szóljak ugyan, mikor az előtt meg meg akarok halni?!

Héderfáy háta mögött félretolták a székeket, a selyemszoknyák és gummitalpak kisurrantak az ebédlelől, a társaság kisérteti a mandragorák és fikuszok közé s egyáltalában nem kínálkozott alkalom e szép vallomás elmondására. Ellenkezőleg, evvel a nappal csak egy új tejezet kezdődött a régi, gyáva némajátéknak. Mert *Chlodwig* király története nem nyult olyan hosszúra, mint a róla elnevezett hétel folyosója s *Héderfáy* ezen a hosszú folyosón estétként harmincszor is végigsétált, hogy megpillanthassa a fel-

kelő holdat, *Barlabásynét*. Hasonlított ez az eljárás a tarasconi *Tartarinéhoz*, aki bátran farkasszem nézett a ketrebe zárt nőoroszlánnal, de midőn a sivatagban egymagában találkozott vele, nyomát sem érezte a bátorságnak. *Héderfáy* is a sétányon, az étteremben s a fődött teraszon mindig bátran fixirozta *Barlabásynét*, de ha a szálló folyosóján jött vele szemben, csak lesütni tudta a szemét s még a csontjai is megremegetek. *Barlabásyné* (egy kuriai bíró özvegye volt), *Barlabásyné* ilyenkor ridegen, szigorú hivatalos arccal nézett rajta végig, mintha azt akarta volna mondani: „Tudomásom van, miszerint ön szerelmi viszonyt óhajt velem kötni.” Végre egy esős téli nap meghozta a döntő fordulatot.

Ebéd után még lágy holdvilágban fűrődtek a hegyek s elkésett olajsüretelők daloltak a lejtőkön; de nyolc óra felé eleredt az eső s a földszinti társalgó szobákba húzódtak vissza a vendégek. A tóparton *Keresztelő Szent János* kis hamuszínü temploma körül ködből néztek elő az olajlámpák s *Héderfáy* a férfiszalon ablakából bámult a fölséges tóra. A csöndesen zuhogó eső drága álmokra hangolta a szenzibilis embert. *Héderfáy* szükségét érezte valami muzsikának. Átment a nemdohányzóok termébe, ahol a zöld plüskereveteken vidám, kissé kőhéselő társaságok verődtek össze. A költő a zongorafülke felé tartott, ott elbujt a spanyolfal mögött s egy szonáta-részletet, komor, férfizokgáshoz hasonló hangokat kezdett billegtetni. Eléggé halkán játszott, hogy külön zajt ne keltsen a zsigongásban, de a kiváló férfiaknak akkora fejűk szokott lenni, hogy azt nem dughatrí el minden ablakmélyedésben. *Héderfáy* észrevette egy régi cimborája, egy idősebb pesti hegedűprofesszor, aki aznap este érkezett Magyarországból s nyomban kézcsokra jelentkezett *Barlabásynénál*. (Valaha a bátyját tanította muzsikálni.) A zenész a szalon tulsó sarkában ült, az ugynevezett északi sarokban s *Barlabásyné* udvarában tapintatos némasággal tünt ki, mint általában a királyi udvaroknál az ujonnan akkreditált nagykövetek.

A világ, talán épp úgy, mint akkor Palesztinában. A thaumaturgok ékesen szólva kiáltoznak a Jeruzsálem utcáin. Új hitek, eddig ismeretlen bibliák születnek. Keresztfá is van bőven s a Golgotha útja hosszabb és kínosabb, mint régen volt. Rajzanak a gondolatok, valami készül ezen a földön. Izzanak az agyvelők, reszket a lélek. Egyedül csak a názáreti Jézus gondolata nyugodt és derült a mi lelkünk egy zugában. Egyedül az ő gondolata nemes, tiszta és megnyugtató. És derült, december huszonegyedikén a legderültebb, mert akkor vele egy harmóniába esendül mindaz, ami szép és nemes csak van a mi földi világunkon: az anyaság, a szézség és a szegénység.

Budapest, december 23.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetők nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma a vasárnapi munkaszünetet elrendelő törvény és a vasárnapot követő két karácsonyi ünnepnap következtében szerdán reggel jelenik meg.

— Személyi hír. *Plösz* Sándor igazságügy-miniszter esütőről, e hó 28-ikán, nem ad kihallgatást. — *Gróf Apponyi* Lajos udvarnagy, aki hosszabb idő óta influenza miatt betegesen feküdt, annyira jobban van, hogy pár nap múlva elhagyhatja a szobát. — *Klein* Alajos, a horvát báni kormány igazságügyi osztályfőnöke legközelebb megválik helyéről és helyére dr. *Nedeljkovic* Tivadar horvát tartománygyűlési képviselő fog kinevezetni.

— A király kabinetigazgatója. A hivatalos lap mai száma közli a kabinetiroda igazgatóságában beállott változásokat. *Báró Braun*, a volt igazgató, akinek a király nagyon megleghangu bucsulevelet intézett, a Lipót-rend nagykeresztjét kapta, *Schiessl* lovag pedig a titkos tanácsosi méltóságot. A báró Braunnak szóló királyi irat a többek között ezeket mondja:

Mélyen átéreztem sajnálattal látom Önt Oldalam mellől eltávozni. Legteljesebb s mindenkor bőven megérdemelt bizodalmmal fölruházva, esztendőknél szokatlanul hosszú soran volt Ön hűséges, önzetelen, kipróbált tanácsadó, sok nehéz alkalommal soha meg nem ingott támaszom és elévülhetetlen igényt szerzett az Ön különös elismerésemre. Szívbeli szükségét érzem, hogy Személyem iránt önfeláldozó odaadással teljesített kiváló szolgálatait Önnek legteljesebb elismerésemet és legmelegebb köszönetemet fejezzem ki.

— A szerb király Bécsben. *Sándor* szerb király e hó 20-én reggel érkezik Bécsbe, a déli pályá-

udvaron, ahol a király fogja várni a Bécsben időző főhercegekkel. A szerb király tisztelőre diszkrét vezetőnek ki, zenével. A szerb király a pályaudvarból a Hofburgba hajtat, ahol a *Bellarián Lichtenstein* herceg tábornagy főudvarmester és gróf *Hunyady* lovassági tábornok főszertartásmester, a *Pietradura* teremben gróf *Goluchowski* külügyminiszter, a legfelsőbb udvari méltóságok, a testőrszázadosok és *Bolfras* tábornagy főhadseg fogják üdvözölni. Este 6 órakor a márványteremben nagy díszbéd lesz, utána pedig a felségek inszognióban megnézik az udvari opera előadását. Másnap, 30-án este ismét díszbéd lesz, utána pedig az udvari várszínház előadását hallgatják meg. A szerb király 31-én délelőtt 8 óra 50 perckor hagyja el Bécsét az államasutak pályaudvaráról. Elutazásakor minden hivatalos formát mellőznek.

— Széll Kálmán az iparpártolásra. Az Országos Iparegyesületnek az az országra szóló nagy akciója, amelyet az iparpártolás társadalmi szervezésére indított, szokatlanul erős forrongást támasztott a közvéleményben. A sajtó nagy energiával karolta fel a dolgot, s napról napra jelentkeznek öröndetes szimpptomák, amelyek arra vallanak, hogy a társadalmi vánszrompók ideája hódító utra indult, s talán megis fogja hódítani a magyar társadalmat a magyar iparnak. Az Iparegyesületnek erről a nagy sikerrel bíztató akciójáról közlő cikksorozatát a *Magyar Ipar* karácsonyi száma. Az egyesület vezető férfiai és a lap rendes munkatársai mellett a magyar közélet kitünőségeinek egész sora mondja el véleményét az iparpártolásra, a kezdeményező egyesület hivatalos lapjában. A különben is rendkívül előkelő nívójú szaklap mostani számát kivételesen nagyértékűvé teszi ez a sorozat, amelyet *Széll Kálmán* miniszterelnök nyit meg egy tömör, markáns nyilatkozattal. A lap többi cikkét *Matkovits* Sándor, *Lukács* Béla, *Miklós* Ödön, *Gaál* Jenő, gróf *Beldi* Ákos, *Kossuth* Ferenc, *Ujron* Gábor, ifjabb gróf *Zichy* János, lovag *Falk* Zsigmond, *Thék* Endre, *Rákosi* Jenő, *Vécsi* József, *Ráth* Károly, *Gelléri* Mór, dr. *Soltész* Adolf és *Kálmán* Henrik írták.

A miniszterelnök ezt írta:

Nagyrebcsülöm az ipart és meleg rokonszenvvel viseltem iránta, már csak azért is, mert magam is a munka emhere voltam egész életemen át.

Az állami közgazdasági életben nélkülözhetetlen tényező az ipar.

Ipar nélkül az ország se gazdaságilag, se pénzügyileg meg nem állhat.

De itt sem tehet az állam közvetlenül mindent, itt is szükség van a társadalom tevékenységére, szervezetre és rendszeres közreműködésére.

Széll Kálmán.

— A pápa. Rómából táviratozzák, hogy a pápa teljesen jól érzi magát és naponként fogadja a küldötségeket. Az alençoni herceg ma Rómába érkezett és jelen lesz a szentkapu megnyitásának ünnepén.

— Megjutalmazott munkások. Búzske öm sugározza be négyszáz magyar munkás-ember karácsonyát. A földmivélsügyi miniszter száz-száz korona jutalmat és aranykeretes elismerő oklevelet küldött négyszáz gazdasági munkásnak, akik a vármegyei gazdasági egyesületek kitüntetésre méltónak ajánlottak. Az érdemnek ez a megjutalmazása, amely *Darányi* Ignác földmivélsügyi miniszter szociális politikájának méltó megnyilatkozása, bizonyára üdvös lesz a következményeiben is.

— A szerb hadügyminiszter meghalt. *Belgrád*-ból jelentik, hogy *Vukovics* Dragomir szerb hadügyminiszter, aki tegnap Párisból Bécsbe utazott, ahol jelen akart lenni december 29-én *Sándor* szerb király fogadásánál, a vasuti kocsiiban hirtelen meghalt. Szélhü-dés érte.

— Új magántaná. Az egyetemi I. belklinikán ma délben tartotta magántanári próbaelőadását dr. *Friedrich* Vilmos, a budapesti kerületi betegsegítő pénztár főorvosa, mint az ipari megbetegedések magántanára.

— Westminster hercegének halála. *London*-ból táviratozzák, hogy Westminster hercege meghalt. Az elhunyt a *Grosvenor*-ház feje volt s teljes neve ez: *Hugh Lupus Grosvenor*. A herceg 1825. október 13-án született *Canton* Hallban. Tizenegy gyermeke maradt, akik közül a negyven esztendő lord *Artur* *Hugh Grosvenor* öröklé a Westminster hercege címet.

— Reggeli seprés. A szent Péter templomát söprögték tegnap. Ott hullatja el a legtöbb bűnét az emberiség, a bűnbánat meg az imádság veszi le a vállukról, hát van mit seprni. De a seprő még sohasem akadt ott olyan bűnre, mint tegnap. A fölőltár körüli vasrácson akasztott embert talált. A reggeli könyörgést végző emberek ráismertek a halottra. Az egyik koldus meg is mondta a halott nevét:

— *Bernardo Angelo*, koldus. Eddig a főbejártnál koldult. Aztán nagyon gyéren jövedelmezett a dolog, *Angelo* hát felvetette magát a hajléktalanok menhelyébe. Szegény!

— Szegény?! — mondta valaki a tömegből. — Hálátlan nyomorult! A templom adott neki kenyeret s most bepizskítja a bűnével. Seperje ki egyházi ur!

Az egyházi tovább seper.

— Ünnepi szünet. *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a kereskedelmi minisztériumban a karácsonyi ünnepeken folyó hó 25-én és 26-án hivatalos órák egyáltalában ne tartassanak.

— A főkapitány betegsége. *Rudnay* Béla főkapitány állapota annyira javult, hogy ma délelőtt már hivatalban volt s ott végezte teendőit.

Barlabásné épp egy merész axiómát mondott s bájosan mosolygott hozzá, mintha például a hajszótnak valamely új éseredeti mójáról volna szó.

— Don Juan, — mondotta Barlabásné — Don Juan ugyanaz a típusa a férfianak, mint az asszonynak *Eva* vagy *Vénusz* vagy *Kleopátra*. Jelszava: mindent a szerelemért.

Ez volt a téma. A csunya nyugati urnő, továbbá másik két kevésbé csunya nyugati urnő, az abbé s a nyugalmazott őrnagy lesütötték a szemüket, ami a jó társaságban esalhatatlan jele az ellenkező véleménynek. A zenész fürkészve nézett *Héderfáy* felé s épp oda akart mutatni, hogy kérem, ott a zongorafülkében ül egy ur, egy lírai költő, aki szakszerü magyarázatot tudna adni Don Juanról: de akkor megszólalt az egyik csunya urnő. Szászországi hölgy volt és ha németül beszélt, csupa zizegő zé betűt használt, mint nálunk a líptói uri asszonyságok.

— Don Juan, kedves asszonyom — mondta igen élénken — Don Juan e szerint azt bizonyítaná, hogy a férfiak közt a szerelem érzése általános. Nem, — tette hozzá mély megvetéssel — az önzésük sokkal általánosabb. Azt mondhatnám, hogy még csak olyasmi is igen ritkán fordul elő nálunk, ami nagytitást újján szerelemnek volna minősíthető. Például állandó udvariasság, baráti hűség, figyelem és ehhez hasonlók. O — gonyolódott az urnő — az ő lelkük igen világos és ninesenek problémái.

— Don Juan az érzékek nyomorult rabja — vágott közbe az abbé. S némi rezignációval folytatta: A bűnök dicsőítése különben gyakori az újabb irodalomban.

— Minálunk, a déli tiroli hegyekben — szólt egy másik asszonnya, akinek a sétányon néha

észre lehetett venni a bicegését — minálunk egy keresztiskorbéli legenda tartja magát, arról a bizonyos lovagról, aki egészen a templom szentélyéig üldöz egy gyönyörű asszonyt. A gyönyörű asszony ott megtépi ruháját s nyakkendője alatt egy irtozatos sebhelyet mutat a loagnak. „Hagyj el szerencsétlen, nézd, milyen vagyok”, líhegi a loagnak. Az magához öleli: „Nem baj, ez a sebhely köt téged örökre hozzám.” Ilyennek képzelem én Don Juan. Don Juan az, aki avval bilineseli magához az asszonyt, hogy valamely hibáját nagylelkűen megbocsátja.

Most a nyugalmazott őrnagy mondta el véleményét.

— A kérdéssel kapcsolatosan — kezdte — vissza kell emlékezmem egy régi eseményre. A dolog husz éves koromban történt, midőn másodosztályu hadnagy voltam a *Leuchtenberg*-ulánusoknál...

Ez az elbeszélés hosszúnak ígérkezett. A zenész esőndesen fölkel s a zongorafülke felé tartott.

— Szervusz, *Bandi* — szölitotta meg *Héderfáy*t, — hagy ez a *Schumann*t, a mult heten hallottam *Sauer*től. Gyere amoda (itt megmozgatta a fülét), gyere, nagy a rejtélyfejtés.

— Hova?

— Barlabásné ő nagyságához.

A költő besukta a zongorát. Elpirult fülég. — Nem ismerem Barlabásné ő nagyságát. Most jöttél?

— Most. Gyere, bemutatlak.

Héderfáy a fejét esőálta.

— Nem megyek én, őcsém; engem már csak mechanikai uton lehet bemutatni. Vegyél a hátadra...

— Ej, gyere, hisz a verseidet bizonyosan olvasta.

A költő savanyuan mosolygott:

— Pesten nem szokás olvasni.

— Dehogy nem, még meg is fog dicsérni ő nagysága.

— Ismerem az ilyen dicsőretet. Epp olyan tapintatos, mint mikor a zsidók előtt dicsérik a libamáját.

A hegedűs (hosszu, sovány, próbajszu ember volt) megvakarta a fülét.

— Bizony pedig gyere, mert most a Don Juan-elmeletet magyarázzák Barlabásnéknál. Mindjárt rám kerül a sor.

— Hallom — nevetett *Héderfáy*. — Azt akarod, hogy kisugjalak?

— Azt hát, — panaszkodott a hegedűs. Fogalmam sínes, hogy mit tartsak Don Juanról. *Héderfáy* megint kinyitotta a zongorát. *Ravasul* mosolygott.

— Don Juan — mondta a hegedűsnek s az éjszaki sarok felé nézett — Don Juan azért eslécsap, mert mindenáron az asszonyt keresi, a típust. E végből természetes, hogy óvatos, amidőn hadi tervet kovácsol. Óvatos, körültekintő, aggodalmas. Vagyis az igazi Don Juan az, ki *nehézen* kezd.

... A sarokból odahallatszott az őrnagy záróbeszède: „Ez történt velem, midőn másodosztályu hadnagy voltam a *Leuchtenberg*-regementnél.” A zenész odasietett a szölyőjéhez: „Professzor, magán a sor” — fogadta Barlabásné.

A muzsikusz alig várta, hogy beszélhessen.

— Don Juan, — mondta az asszonynak, s a zongorafülke felé nézett, — Don Juan azért eslécsap, mert mindenáron az asszonyt keresi, a típust. E végből természetes, hogy óvatos, körül-

MOLL SEIDLITZ POR
felülmulhatatlan házszer mindama gyomorba jognál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintúval.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdalomesillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 90 krajcárral kapható. MOLL készítmény kérendő.

— **Az olosz telefon.** Párisban nagyfontosságú reformot léptetett életbe a telefon igazgatósága. Ed-dig évi *négyszáz* frankba került a telefon bérlete. Most azokban a házakban, amelyekben több bérlő van, a házmesternél rendelik be a telefont, s a bérllet díja megosztja a nyolc-tíz lakó közt. A házmester aztán mint kisebb telefonközpont működik.

— **Róma új polgármestere.** Rómából jelentik, hogy a községtagok 68 szavazat közül hatvan szavazattal don Prospero Colonna herceget választotta meg polgármesterré az elhunyt Ruspoli herceg helyébe.

— **Karácsonyi istentiszteletek.** A budavári Mátyás-templomban az ünnep mindkét napján délelőtti tíz órakor lesz ünnepi istentisztelet. — A belvárosi főplébánia templomban december 25-én délelőtti tíz órakor lesz istentisztelet, amelyen Hummel B-dur miséje kerül előadásra. Mindkét ünnep délutánján négy órakor vespernyo lesz.

— **Nemzeti ipar.** Alig tudunk iparágat, amelynek termékeivel a külföld a legújabb időkig annyira előzönlött volna hazánkat, mint csokoládéval és kakaóval. Annál örvedetesebb, hogy oly sikerrel száll szembe az idegen versenyyel a *fiumei kakaó- és csokoládégyár.* A fiumei csokoládégyár valóságos utóérő szerepre vállalkozott. Voltak ugyan előtte is kisebb magyarországi cégek, amelyek csokoládé készítésével foglalkoztak, ezek azonban sokkal szűkebb korlátok között üzték ezt az ipart és így a külföldi termékek kiszorítására vajmi keveset tehettek. A fiumei csokoládégyár nagy apparátussal dolgozik. Megvan ehhez a kellő tőkéje; telepét a teknika legújabb, legtökéletesebb vívmányaival szerelte fel. És hogy éppen Fiumét, hazánk kikötőjét választották a telep helyül, az a nyersanyagnak, a kakaónak közel-venlőn a termelési helyekről való beszerezhetése érdekében történt. A gyár háromszáz munkást foglalkoztat, a telep 5000 négyzetméternyi területet foglal el és villamos világítással van ellátva. A napi gyártás körülbelül 3000 kilogramm, melyet Magyarországon, Ausztriában, Olaszországban és a Levante országában helyeznek el. Ha tekintetbe vesszük, hogy a fiumei csokoládégyár alig két évvel ezelőtt kezdte meg az üzemet, úgy eléggé jelentékeny forgalomról számolhat be az itt felsorolt adatok. Az eddigi siker a fejlődés reményével biztat, annál is inkább, mert a telep kibővítése máris szükségesnek mutatkozik. A fiumei csokoládégyár magyar vállalat minden ízében; magyar a vezetése, magyar a szervezete. A maga szakmájában igazi előharcosa a nemzeti ipar terfoglalásának. Első sorban tehát a hazai fogyasztó közönség van hivatala támogatni a vállalatot. A fiumei csokoládégyár, a fiumei kakaógyár, a fiumei bonbonoknak ma már igen sok a barátja a külföldön is, a gyár termékei Ausztriában és a külföld egyéb fogyasztási területein is el vannak terjedve és becsülettel állják meg helyüket, ami leghatározottabban bizonyítja a gyártmányok kiváló minőségét. A fiumei csokoládégyár élénk érdeklődés tárgya az abbaizsi fürdőközség körében is. Az ott üdülők közül igen sokan randulnak át Fiuméba a csokoládégyár telepének a meztelenségére. Ajánljuk olvasóink figyelmébe a vállalatot és a gyár készítményeit.

— **Kinevezések.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király a belügyminiszter előterjesztésére Vajda Ottó miniszteri tanácsosi címmel és te-

tekinthet, aggodalmas. Vagyis az igazi Don Juan az, aki *nehézen kezd*...

...Az asszonyok féltékeny néztek össze. A félhomályban mindnyájan, még a legesunyább is, egy régi árnyat érzett elcsuhanni s a fűrtöket tömzsi barna bajuszkák esökolták a multból. Igen, gondolták magukban, az az egy volt a legedesebb, a legpoétikusabb, aki legbátortalanabban mert közelélni... O, az ilyen bárgyu kezdetnek — suttogták magukban — mily mézes a folytatása... Csak Barlabásyné nézett kétkedve a hegedűprofesszorra.

— Hallja — mondta kissé csudálkozva — honnan veszi maga ezeket az ötleteket?!... A hegedűs elvörösödött.

— Nem is az önötletem — felelte szerényen; — most kértem kölcsön Héderfáytól, a poétától. Régi fiatal barátom Pestről. Ott ül a zongoránál. Barlabásyné a zongora felé fordult. Héderfáy a tizenkettedik szonáta borus dallamát ismételtette s kimondhatatlanul szerelmes tekintettel fogadta Barlabásyné pillantását.

Ez este kissé későn tért a lakására Héderfáy s a foyerből lassan ballagott fel a lépcsőn. Már azt hitte, hogy az egész földszint üres, a szalonnokban nincs senki s a nyugalomra térők közül ő maradt utolsó. Ekkor egy asszonyi ruha susogása hallatszott mögötte s a fordulónál elsiertet mellette Barlabásyné. A szép asszony kezében újságot vitt, kalapot meg zsebkendőjét s Héderfáy mellett épp le is ejtette a zsebkendőjét. A költő gyorsan fölemelte a kis vörösbabos bat-tisztkendőjét s mosolygva, némán adta át Barlabásynénak. Az asszony megszorította a költő három ujját. „Maga majom — suttogta neki, — még megtanítja az embert zsebkendőnyelvre.” S félrelebbentette a csipkét, hogy Héderfáy megéso-kolhassa a karját; s hosszú keztyű felett, ahol egy ezüstszállag villogott a karon, mint a havon a sírly. Pesten ugyanakkor azt beszélték, hogy a muzsikuskoréba utazott Barlabásynéhoz.

leggel felruházott osztálytanácsost miniszteri tanácsossá és dr. Török Ferenc valamint dr. Némethy Károly osztálytanácsosi címmel és jelleggel fölruházott miniszteri titkárokat osztálytanácsosokká nevezte ki. Mihályffy Vilmos és Csorba Béla miniszteri segéd-fogalmazónak a miniszteri fogalmazói címet és jellegzet adományozta.

— **A történelmi szivartárca.** „Széll Kálmán naplójából” címen megjelent vezércikkünk többek közt megemlékezett arról a szivartárcáról is, melylyel Bánffy Dezső kormányra jutásakor a Széll Kálmán szolgálatát kívánta meghálálni. A cikk írója emlékeztet a fölírást is idézte, melyet akkor Bánffy Dezső a szivartárcába préseltett. De az idézet nem egészen helyes s már a történelmi igazság kedvéért is helyre kell igazítani. A szivartárca emlékeztetése ugyanis nem így szól: „A Bánffy-kabinet főbábjának — bár Bánffy Dezső; a fölírás szövege valamivel többet mond és így hangzik: „Magyarország főbábjának — a világra jönni segítőt Bánffy-kabinet.”

Látványos, hogy e szerint Széll Kálmán Magyarország főbája és a szivartárcával az egész kabinet róta le halálját, bár a fölírást maga Bánffy Dezső szövegezhette. A „világra jönni segített” kabinet feje.

— **Végzetes karácsony-ünnep.** Quinzyben, az Egyesült Államokban, a plébánia-iskolában a karácsonyi ünnepségre való próba közben egy gyermek ruhája közel ért a gázlámpához s ennek következté-be az iskolateremben tűz támadt. Tizenegy gyermek halálos, hat gyermek pedig súlyos sérüléseket szenvedett a tüztől. — Egy éjjel érkezett táviratunk jelenti, hogy az összegett iskolásgyermekek közül tizenegy meghalt. Több pap és apáca súlyos sérüléseket szenvedett aközben, hogy a gyermekeket a tűzből kimenteni igyekeztek.

— **A berlini főpolgármester.** Nagy meglepetést tartogatott Vilmos császár Berlin városának. Most karácsonyra pattantotta ki, hogy megerősítette Kürschner polgármestert a főpolgármesteri állásban. Több mint egy éve huzódik ez az affér. Kürschner választott főpolgármestere volt Berlinnek, de a császár nem akarta megerősíteni. Ma adta tudtára Vilmos császár Kürschnernek a jó hírt. A Thiergartenben György Vilmos választófőjedelem szobrának leplezése ünnepén a császár Kürschnerhez lépett s megszólította: *Jó reggelt, főpolgármester ur! Kürschner annyira meg volt lepette, hogy alig tudott pár köszönő szót hebegni.*

— **Munkanélküliség sétája.** A munkanélküli munkások ma délután fél négykor egy kis tüntető sétát rendeztek az Andrassy-uton. A hideg téli napon alig jött össze száz tüntető, akik azután vagy két óra hosszat jártak fel s alá az Andrassy-ut elején, az Oktogontól a Váci-körültig. A sétáló munkások legtöbbször kiébezett, szárnalmas alak volt, télikabát nélküli s így érthető, hogy nem volt valami nagy kedvük a sétához. A rendőrség készenlétben volt, az Andrassy-uton azonban alig mutatkozott rendőr. Cséjlik tanácsos, a VI-ik kerületi kapitány több rendőrtiszttel együtt ott járkált az Andrassy-uton, figyelve a tüntetőket, akik egy hat óra tájban esendesen, mint ahogy jertek, hazavonultak. Rendőrségi közbealépésre egyáltalán nem volt ok.

— **Egyszer volt egy ember.** Három kis fiú éneket tegnap egyik külvárosi korezmában. Az egyik, aki a papírosból ésszeragasztgott Betlehemet fogta a hóna alatt, a nagyobb stilszerűség okáért kenderkőből hosszú szakállt ragasztott az állára. Napkeleti király volt, a jávából. A nép azonban nem tiszteli már a napkeleti böleket s pálinka diktálta viccért feláldoz mindent. A borzó nép közt ugyanis az az ötlet támadt valakinek, hogy jó volna meggyújtani azt a gyerek szakállt s mivel az ötlet olyan igen kedves volt, meg is tette. A szegény kis királynak pedig megégett az arca, a keze.

Köröskörül keagott a nép. A tréfa sikerült. Valamelyik talált is mindjárt kadenciát az esetre: Egyszer volt egy ember, szakálla volt kender, meggyulladt a kender, elégett az ember. ...

— **Five o'clock tea jótékony ólra.** A VII. kerületi népkonyha javára január 6-ikén ragyositili *five o'clock* teát rendeznek a Royal-szállóban az Erzsébetváros legelőkelőbb asszonyai és leányai. Belépti díj két korona, amibe már az osona ára is be van számítva.

— **Karácsonyfa ünnepélek.** Szép karácsonyfa ünnep volt ma délután a kőbányai gőztéglagyár területét maglódi-uti gyárban. Bálint Sándor igazgató a gyári munkások gyermekei közül 39 fiút és 33 leányt öltöztetett fel meleg téli ruhával. A Rendszerint ünnepet színtén ma tartottak meg a karácsonyfa ünnepet. Itt kétszáz szegény gyermeket lát-tak el meleg téli ruhával. Az ünnepi beszédet dr. Magdiés hírvetőktől tartotta.

— **Unitárius istentisztelet.** A fővárosi unitáriusok a Koháry-utcai templomban a hónap 25-ikén ünnepi zenés istentiszteletet tartanak. Az ünnepi beszédet Jozan Miklós unitárius lelkesíti tartja. Az énekeszeket Márkus Aranka operanékesnő adja elő.

— **Az utcai kivégzések megszüntetése.** Páris legérdekesebb látványosságai közé tartozott a Roquette-téri kivégzés. Most talán már csak hetek kérdése, hogy a francia fővárostól elvegyék ezt a hajmeresztő látványosságot. Két gyilkost kellett volna kivégezni a minap, egy Martin és egy Burger nevezetű, de az elnök megkegyelme-zett nekik, éppen a közvélemény pressziója alatt. A lapok élesen kikelték az ellen, hogy Páris utcai továbbra is színhelyei legyenek ezeknek a véres színjátékoknak. Most néhány képviselő már javaslatot is adott be a kamarához, amelyben a kivégzések nyilvánosságának megszüntetését kéri. A kamara egyhangulag fog hozzájárulni ehhez a nagy morális horederjé indítványhoz. Apárisi kivégzések már valóságos színjátékszámba mentek az utóbbi időben. Aki csak tehette, kivonult már kora reggel a Roquette-térre, hogy végig nézze, mint vágják le felebarátja fejét. Költők, többek közt az igen erős tehetségű Aristide Bruant valóságos hősöként tüntették fel a delikvenseket. A látványos ember nem is lát a kivégzés pillanatán egyebet, mint hogy az erősebb ember levágja a gyöngébb fejét. Népdalok, versek, kis legendák keltek életre, szálltak házról-házra a kivégzettekéről, s ha véletlenül hősiesen is viselkedett az illető, valósággal legendás alak lett belőle. A célt — hogy elrettentsenek a büntől — éppen nem érték el; mutatja a romboló anar-kisták példája, akik diésdöngnek tartották a nép-tömeg közepette, mosolygva, szinte pőzban meghalni, s ilyenkor a nép is hajlandó volt tűntetni mellettük és vértanúknak tekinteni őket. Most mindennek vége lesz. Mint nálunk, úgy Párisban is a fogház udvarán, négy fal között fogja elvégezni az állam legpiszkosabb, némelyek szerint azonban szükséges munkáját.

— **Élhető dragonyosok.** A Brünnben megjelenő Lidove Noviny írja, hogy az ólmützi helyőrségi törvényszék 20-án mondott ítéletet hét dragonyos felett, akik ellen az volt a vád, hogy a *prerai* tüntető-kkel barátkoztak. Az ítéletet szigorúan titkolták, de mégis kiszivárgott, hogy egy káplárt három évi, egy katonát másfél, a többiét egy évi fogságra ítélte a törvényszék. A cseh lap ehhez azt jegyzi meg, hogy értesülése szerint ez az ügy szóba fog kerülni a delegációban.

— **Egy előkelő család tragédiája.** Nagy-rávidi levelezőnk telegrafálja: Nagy feltűnést és részvétet keltett ma reggel városszerte a hír, hogy dr. Fazekas Imre, előkelő ügyvéd, öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen embert a hitvesi szeretet üzta a halálba. Nem tudta tovább nézni, hogy őli meg lassankint, borzalmossággal a rajongásig szeretett feleségét gyógyíthatatlan betegségbe: a rák. A szegény nő évek óta betegeskedett, többször operálták is, de hiába. A legutóbb ősszel Budapesten állott ki veszedelmes műtétet, de egészségét ez sem adta vissza. Penteken este a beteg asszony hirtelen nagyon rosszul lett, s férje kétségbeesve virrasztott ágya mellett. A nő már hónapok óta csak ugy tudott elaludni, ha erős adag morfiumot kapott. Minden este a férje adta be neki az álomhozó mérget. Ugy történt most is. A nő mély álomba merült s a családok látták, hogy férje az ágy lábához borulva keservesen zokog. Ejjélig bucsuzott így a férj elhalatjától, akkor nyugalomra tért. Reggel pedig a családje, mikor ruháit szobájába ment, az ablakvasra felakasztva találta. Athivták a biharmegyei közökházból dr. Fráter Imre igazgató-főorvos, de az öngyilkosság számára már nem volt segítség. A beteg asszony a fejvesztett eselédéktől megadtta férje öngyilkosságát, mire sikoltva ki akart ugrani ágyából, de eszméletlen roskadt vissza. Az orvosok azt hiszik, hogy férjét ő is rövidesen követni fogja a sírba. A szerencsétlen házaspárnak öt kis gyermeke sir a ravatal körül.

— **Szilveszteri mulatság.** A budapesti Kereskező Ijakk Társulata a hónap 31-én, este kilenc órakor, társulati helyiségeiben tombolával és táncal egybekötött Szilveszter-ünnepet rendez. Meghívót, akik szagot tarthatnak reá, a társulat titkárságánál (VI. Magyar-utca 3. I. em.) kaphatók.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Sopronból táviratozza tudósítónk, hogy a Szombathely felől jövő személyvonata a déli vasutnak ma délelőtti Nagy-Cenk mellett kisküldött. Hat utas súlyosan megsebesült, a postakocsi darabokra zúzódt. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a mozgó posta keréke eltört.

— **Angol amerikai tánomulatság.** A mult évben dr. Janikovich Jenő ügyvéd kezdeményezéséből fényes sikert aratott angol amerikai tánomulatságot ebben a farsangban is megtartják. A rendező bizottsága következőleg alakult meg: elnök dr. Frank Dyer Chester amerikai konzul, alelnökök: Mr. Lewis Gerster amerikai alkonzul, dr. Pokorny Sándor, dr. rozsnói Pékár Imre, Szávost Emil. Főtitkár: dr. Janikovich Jenő. Titkár: K. Magyar Kornél. Jegyzők: Galonya Jenő, ifj. Kodács József. Ellenőr: Harisich Jenő. Penztáros: Ifj. Schmidt József. Háznagyok: Mr. Arthur Yolland, Mr. Raymond Willey, Pórszász Károly, Horváth Károly és Rausch Aladár. — A tánomulatság február közepén lesz

— **A viharhadár.** A debreceni Kossuth-utca az éjjel végigszállt a viharhadár, a szabadságharc viharhadára. Fiatal ember képébe volt öltözve s akik meglátták, féltéken futottak el előle. Valamelyik rendőr emberrelte meg magát nagysokára s odament a közelébe:

— Kicsoda maga?

— Én a viharhadár vagyok. A szabadságharc viharhadára. Nagy utról jövök, végigrepültem egész Szibérián, ahol fogva tartottak mostanig.

— S mi a neve kérem?

— A nevem Petőfi Sándor. Azért jöttem, hogy szabadddá tegyem a magyart.

— Szép! — mondta a rendőr s magával vitte a viharhadarat a szomorú fogságba, oda, ahol elevenen temetik el a megbomlott agyu embereket.

A rendőrtiszt szomoruan csóválta a fejét s annyit mondott csak:

— Mennyi mindenféle madara van az istenek. Aztán beírta a nagy könyvbe:

Erdei Ervin, husz éves, költő, viharhadár.

— **Potrány az Orfeumban.** A Somossy-mulató mai német előadását megint megzavarta egy botrány. Der Dornenege-et adták Lewinskyvel szuftolt ház előtt. Az első felvonás vége felé Steiner Márton fölállt a helyéről, kirántott a kabátja alól egy nemzeti lobogót s elkialtotta:

— Ne engedjük, hogy németül játszanak!

Mellette ülő öcsese Steiner Ernő szintén előrúgott egy zászlót s vagy tizenöt fiatal ember torkaszabadtából kiáltotta:

— Gyálazat!

— Le velük!

A közönséget a botrány kinosan érintette, az asszonyok egy része nagyon megjéjt s a kijárat felé nagy tolongás támadt. A tolongásban egy asszony elájult. A tüntetőket csakhamar dühös tömeg fogta körül, de ezuttal megvédték őket a rendőrök a tetlegességek ellenében. Pár pernyi szünet után folytatták ugyan az előadást, amely aztán minden incidens nélkül ért véget. Steiner Márton és Ernőt a rendőrség elővezette. Előadás végével néhány fiatal ember a Kossuth-nótát énekelte.

A Somossy-orfeumban tegnap lejártszódtott botrányt — mint a Keleti Értésítő jelenti — mindjárt a parlamenti szünet után interpelláció alakjában szóvá fogja tenni Barabás Béla országgyűlési képviselő, Barabás Széll Kálmánhoz, mint belügyminiszterhez fogja intézni interpellációját, amelyben szóvá fogja tenni a rendőrség brutalitását és tiltakozni fog az ellen, hogy a német színészetet ismét becsompszászik egyesek a fővárosba.

— **Hézaság.** Dr. Gleichman Lajos fővárosi ügyvéd eljegyezte Révész Mariskát, özvegy dr. Révész Benóné leányát Budapestről.

Reich Izso eljegyezte Guttmann Irénnét Budapestben.

Ruttkay Sárka urbölgyet, Özvegy Ruttkay Mórú született Haán Antónia urnó leányát Kis-Turon eljegyezte Tóth János budapesti mérnök.

Schwarz Mór a Duna Biztosító Társaság miskolci vezérigényőke eljegyezte Feuerstein Ilonka kisasszonyt Miskolcon.

Takács Oszkár, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár részvény társulat főtitkarsága eljegyezte Politzer Berta kisasszonyt, Politzer Zsigmond könyvkereskedő és kiadó leányát Budapestben.

Anhaltz Ede e hónap 25-ikén délután 4 órakor vezeti el a Blau Janka kisasszonyt a dohány-utcai templomban.

Kende Béla, MÁV. hivatalnok január 9-ikén tartja esküvőjét Nagy-Tapolcsányban, Ries Sámuel igazgató-tanító leányával, Paulával.

Bauer Lipót eljegyezte Salzberger Rozsin kisasszonyt Budapestben.

— **A villamosok karácsonya.** A budapesti villamos városi vasut vezérigazgatója, hofiai Hűvös József intézkedett, hogy holnap karácsony előestéjén az összes végállomásokról este 8 órakor induljon ki az utolsó vonat. A budapesti közúti vasut vezérigazgatója, harszti Jellinek Henrik elrendelte, hogy holnap, vasárnap, karácsony előestéjén az összes végállomásokról este fél 9 órakor induljon el az utolsó vonat.

— **Halálozás.** Dr. Degré Miklós királyi járásbíró leánykaja, Paicska, e hó 23-ikán Békésen meghalt. Szalay Sándor 1848/49-iki főhadnagy, Cegléd város főjegyzője, e hó 20-ikán 72 éves korában Cegléden meghalt.

Iosvay Gáspárné, született Bui Jékey Erzsébet e hó 21-ikén 75 éves korában Máté-Szalkán meghalt.

— **Magyar Székesfőváros.** Budapest egyetlen helyiérdekű hetilapja, a Magyar Székesfőváros, amelyet kiváló gondnal dr. Bartha Sándor szerkeszt, karácsonyi száma a főváros községi életéről, a fővárosi tanács s a törvényhatóság működéséről hoz ismeretterjesztő közleményeket. Érdekes kimutatást ad a

törvényhatóság 1899. évi közgyűlésein jelen volt városatyákról, kapcsolatban a fővárosi törvénynek azaz az intézkedésével, hogy azok a városatyák, akik két hónapig nem járnak közgyűlésre, elvesztik a mandátumukat. Az 1899-ben alkotott szabályrendeleteket ismerteti azután rövid kivonatban. A vidéki törvényhatóságok s a főváros között intenzívebb kapcsolat létesítését sürgeti. A községi ügyek iránt érdeklődik, a gazdag tartalmu hetilapból (szerkesztő: sige IV. Reáltanoda-utca 5. szám) bő tájékozást meríthetnek mindenről, ami a székesfőváros hatóságai körében történik.

— **Katonai ügyekben** laikus ember nem tud eljárni a nélkül, hogy hibát ne követne el és így minden hadköteles majd a politikai, majd a katonai hatóság büntetésének teszi ki magát. De még sohadkötelessék sem vagyunk s máris folyton érintkezni kell a katonai hatóságokkal, ami annál inkább kellemetlen, mert alig van ember, aki a katonai szabályok utvasztójában minden tekintetben kiismerne magát s a védkötelességek célszerű utbizgatását adna, esetleg katonai ügyben eljárna. Nem lehet tehát csodálkozni azon az óriási sikeren, melyet a Budapestben VII. kerület Kerepesi-ut 6. szám alatt fennálló és Dominke János v. cs. és kir. százados tulajdonát képező katonai ügyi iroda harmadféltévi fennállása óta aratott s amely iroda a hadkötelessék részére nélkülözhetetlené vált. Aki most kerül sor alá s a szolgálattal tekintetben valamely kedvezményre tart igényt, például a póttartalékba akar jutni törvényes jogaim alapján, aki külföldre utlevélet akar, aki önkéntességi jogát érvényesíteni akarja stb., mindaz bizalommal fordulhat az irodához, mely az egyedüli katonai iroda az országban s nem tévesztendő össze az ugynevezett ökmánybeszerzési irodákkal. Az elismerő levelek egész halmazát az iroda, betekintés céljából, szívesen bocsátja rendelkezésére bárkinek.

— **A budapesti poliklinikai egyesület** kórháza javára rendezett nagy jótékonyági sorsjáték hat huzása folyamán tetemes mennyiségű értékes melléknyeremények kivül egy 100,000 koronás főnyeremény továbbá öt, egyenként 20,000 korona értékű főnyeremény jut kisorsolásra. De miután a kiváló előnyös játékterv értelmében minden egyes sorsjegy az összes huzásokban (utánfizetés nélkül) játszik, úgy a legnagyobb lebeásges nyeremény 200,000 koronát kitevő esinos vagyons lehet. Egy sorsjegy ára csak egy korona. Sorsjegyek minden sorsjegy elárusító üzletben kaphatók. Aki szerencsegyermek, az vásárol belőlük.

— **Felhívjuk a t. olvasó közönség** figyelmét a Keleti J. Budapest IV., Koronaherczeg-utca 17. szám alatt létező betegápolási cikke gyárosának mai hirdetésére. Arjegyeket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küld a cég.

— **Tartalékos tiszti kinevezéseket** közvetlen a Rendelési Közlöny megjelenése után készségesen közöl a legjobb hírnevű Blum és társa egyenruházati cég (IV. Sütő-utca 2. sz.) ha az érdekeltek rangjuk és ezredük megjelölésével hozzá fordulnak.

(x) **A Zoltán-féle** csukamajolaját gyermekek, valamint felnőttek szívesen veszik be, mert teljesen szag és íz nélküli. Üvegje 1 forint. Zoltán B. gyógyszerárban Budapest, Hold- és Nagy-Körönc-utca sarkán.

(x) **Dr. Kovács közpásztya,** (csakis a félhold-alaku védjeggyel valódi) 3 nap alatt a kezét gyengéddé és fehérré varázsolja. Egy tégely 60 kr. Kapható minden gyógyszerárban s droguáriában. Főraktár: dr. Kovács Ernő gyógyszerára Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Lásd Lichtblau A. debreceni katonai előkészítő tanfolyarának hirdetését.

(x) **Nagyothallás.** Egy gazdag nő, aki a nagyothallásból és fülzúgásból dr. Nicholson mesterséges dohártyájának alkalmazása által kigyógyult, 20,000 márkát ajándékozott dr. Nicholson intézetének, hogy azok a süketek és nagyothallók, akiknek nincsen módjukban megszerezni a mesterséges dohártyát, ingyen megkapják azt. Levelek Institut Nicholson Longott, Gunnersbury, London, W. England címére küldendők.

(x) **Eggyer mellpásztyája** gyorsan és biztosan hat köhögéssnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban s droguáriában. Doboza 50 kr. és 1 frt (próbadoboz 25 kr.). Fő- és szállítási raktár: Nádor-gyógytár Budapest, Váci-körút 7. sz.

(x) **Ürmös esszencia,** amelyből egy perc alatt a legjobb és legérzékenyebb ürmösbor állítható elő, a Müller J.-féle híres ürmös esszencia. Ara itegenként használati utasítással 10 kr. 60 kr. 2 frt és 3 frt 70 kr. Kapható a készítőnél, Müller J. Kispeszt, Eötvös-utca 4. és Budapestben a legjobb fűszer- és csomagekereskedésben.

(x) **T. olvasónk figyelmébe** ajánljuk a Schwartz elsőrangú illatszertáras (Budapest, Damjanich-utca 28.) által készített Thymol fogkrémet, amely a legjobb és legkellemesebb fogtisztítószer tubusokban. Paratlan tulajdonságánál fogva fölülmúl minden más fogtisztítószer.

(x) **Szenvedők figyelmébe** ajánljuk Polgár Sándor egyetemen, gyakorlott orvosi mű- és kötszerész-céget: (Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. szám), hol legjobban beszerezhetik a legújabb találmányu és igen célszerűen konstruált m. kir. szab. Polgár-féle sérvkötőt, amely orvosi vélemények szerint is a legelőkeltebb. Az említett ögnél még összes betegápolási cikkeket, gummiárúkat, kötszereket, orvosi műszereket kaphatók és saját műhelyében orthopaediai készülékek, járógépek, műláb, műkéz stb. pontosan és lelkiismeretesen készülnek.

(x) **Gerő Ferenc önkéntességi iskolájában** (Nagy-János-utca 3.) az új kurzus január 2-án kezdődik. A kurzusra naponként délután 4-7 óráig lehet beiratkozni.

(x) **Sárkány és Sohútz kárptosok és diszitóknél** (Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.) kizárólag saját gyártmányu hazai kárptos- és asztalos butorok a legdiszesebbekig, igazán szolid kivitelben, a legújabb nyosabb árakon kaphatók s ezért erre a cégre felhívjuk a közönség figyelmét.

(x) **Tartalékos tiszthelyettesek, hadapródok és szabadságot egyéves önkéntesek,** akik kinevezésüket várják, közöljék már most pontos címüket az eddigi rang és ezred megjelölésével Weiner és Grünbaum katonai egyenruházati céggel (Budapest, Váci-utca 27.), hogy a cég a kinevezésükről azonnal díjmentesen értesíthesse őket.

(x) **A budapesti közönség segélyező-egylet,** mint szövötközlet (Arany János-utca 18. szám), most küldi szét felhívását az 1900. évi január 1-én kezdődő X. évtársulatra való belépésről. Az intézetnek van 5022 tagja, több mint 22,000 üzletirészzel. Befizetett alaptökeje ma már 3,000,000 koronára rug. Az a körülmény, hogy a III-dik évtársulatnak az idén eszközölt felszámolása alkalmával a tagok 6%-ot meghaladó tiszta nyereségben részesültek, arra a biztos feltevésre jogosít, hogy a belépési felhívásnak meglesz a jól megérdemelt sikere.

Nagyuri élet.

Budapest, december 23.

... Diszitik a karácsonyfákat. A magyar arisztokraciánál, nem régi keletű még a krisztinkindli szokása. Az első karácsonyfát, a huszas években, József főherceg édesanyja, Mária-Dorothea főhercegnasszony gyujtotta meg a budai várakban. Eleinte csak a két mostoha gyermek, István főherceg és Hermina főhercegnasszony gyönyörködött a karácsonyában, később a főhercegnő édes gyermekei is. A nágori lak karácsonyfa ünnepélyére mindig hivatalos volt egy csomó előkelő családból való gyermek, nevezetesen gróf Keglevich Gábor fia Géza, aki István főhercegnak volt kedves játszótársa. A gyermekeket nemcsak süteményel, cukorkákkal, de értékes ajándékokkal is meglepte a palatinusné.

József főherceg családjában is rendszeren nagy fényvel, patriarkális módon ülnek meg a karácsonyt. A saját szárnyukra kelt gyermekek is többnyire az atyai házába térnek ilyenkor s tele van vendéggel a fiúmei Villa Giuseppe. Néhány éve annak már, hogy a Dolacson fölépítette azt a remek kert közepén fekvő kastélyt a főherceg s azóta az egész telet többnyire Fiuméba tölti. Ott is éppen olyan szeretettel veszi körül a magyarság, mint itthon. József Ágost főherceg Voloscsában telet, az ő tüzhelyénél ugyancsak hanzos a karácsonyi vigasság. Angyalfeji kis gyermekek várnak az angyalra; a kis József főherceg kardot, csákót kíván, mert ő magyar huszár lesz, mint a nagyapa...

A schaumburg-lippei hercegi párnak Sopronban eleven babát hozott a krisztinkindli. A hercegné tudvalevőleg a dán trónörökös pár leánya.

Schaumburg-Lippe herceg egy ízben Lajos bajor herceg, néhai Erzsébet királyné fivérével beszélgetve, említette, hogy nagyon szeretne megtanulni magyarul.

— Kivesd példám, — mondta a bajor herceg — én növérem utasítására magyar kocsiat fogadtam s pár hónap alatt egészen türethetőn diskuráltam a szltyák nyelvén.

A néhány év előtt elhalt Württemberg Sándor, meg a braugauzi herceg — aki sokáig állomásozott Cegléden — azt állították, hogy a magyar huszároktól sajátították el legjobban a magyar szót.

Előkelő férfi társaságunk egy országos híru férfit is ünnepelt a héten, Tóth Lőrincot, a veterán író, aki még Rothkepf Honművés című lapjában kezdte pályafutását. A vidám, piros arcu, nyájas öreg

urat a nagyanyám soha sem említette másként, csak *Tóth Lenci*-nek.

Híres volt a Révay-ház Besztercebányán és a két fiu, Gusztáv meg Károly, akik Dubraviczky Simon vice-ispánnak voltak a patvaristái, mindig hoztak vendéget ünnepre. Így hozták el egy kemény, havas karácsonykor Tóth Lórinect is. A bájos házikisasszony, Rózsai már alig várta, hogy jöjjön az író. Akkori időben még lelkesedtek a fiatal lányok a poétákért. Mikor aztán megérkezett, vége-hossza nem volt a szíves látásnak, agyonkinálásnak.

Egyszerre csak valami finom tésztát hoztak, s midőn a hajdu oda vitte Tóthhoz, Révayné leánya fölébe sugott, hogy kinálná porcukorral is. Rózsai erre fogta a szelencét s úgy tele szórta a tésztát, hogy fivéréi figyelmeztették, hátha nem is szereti ennyire édesen *Lenci*.

De Tóth udvariasan és poétikusan kivágta magát, hogy ime, míg a hajdankorban nektárral, ma porcukorral kedveskednek a tündérek.

Orezy Thecla bárónő *Imádságos könyvének* az újabb kiadása egyik legremekesebb darabja a karácsonyi könyvtáraknak. Mikor Orezy Theda megírta ezt a könyvet, elvitte megmutatni Károlyi István grófnak, aki tudvalevőleg nagyon hitbuzgó főúr volt. Másodszer is üdvözletre jutott már akkor a főthi kastély ura, és jó bent volt az élet alkonyában. A finom, rendkívül szíves házigaia örömmel látta a két Orezy bárónőt, Theclát és Máriát, akikhez rokoni kötetlek is fűzte és mindent megmutogatott vendégeinek. Járkáltak a szép parkban, bementek a templomba, sőt a sírboltba is, ahol István grófnak két neje, Dilon Georgina és Eszterházy Franciska nyugodtak. Orezy Mária ajkáról elröppent ez a szó:

— Milyen boldogan nyugodnak itt ketten ...

István gróf szakította meg a csendet:

— *Möchtest Du die dritte sein?*

Némétül kérdezte, hogy ne érte a sekrestyés.

Hogy akkor mindjárt vagy némi gondolkodás után felelt-e Orezy Mária, azt már nem tudom. De azt mindenki tudja, hogy felesége lett Károlyi István grófnak és most harmincadik nyugszik a kriptában. Károlyi Istvánnak a harmincadik felesége volt, akit mindig csak *szomszédasszonynak* nevezett a királyné és akárhányszor, minden bejelentés nélkül átlógolt hozzá Gödöllőről.

Míg Mária Valéria főhercegné asszony kis lány volt, Gödöllőn óriási karácsonyfát gyújtottak és színi-előadással, hangversennyel lepték meg felséges szülőiket a királyi gyermekek ... Az özvegy király most Walslebenben tölti a szent estét unokái körében.

Nagyon fiatal ember volt még ő felsége, mikor első kis leánykájának, Zsófia főhercegnének gyújtottak karácsonyfát. Óriási hajszabák, főzökészületek, egész kelengyék, kis tokenő, kis vasaló is voltak az ajándékok közt. Zsófia főhercegnő nagyon szeretett mosni. Egész nap prieskelt a kis tekenőben, szárítgatta, majd vasalta a csipkés, finom báburaikat és kérte, hogy a *papa is segítsen*.

És a fejedelem, országok ura letérdelt a leányka mellé, fogta a pici vasalót és maga *huzta ki a rózsa-szín selyem betétes korszetlét* ...

Igy lepte meg egyszer a szorgalmatos mosónékat a király édesanyja és akárhányszor megtörtént, hogy a legfontosabb tanácsosokra is a gyermekszobából indult el királyunk ...

Az *Országos Kaszinóban* ünnep hetében is nagyon élénk volt az élet. Nagyon érdekes volt a five óclock tea, melyet a genyry asszonyok fine fleurje rendezett. Örvendetes érdeklődés mutatkozik ilyenkor a művészet, zene, irodalom, napi kérdések iránt is. A szót az ilyen five óclocknál többnyire a kaszinó két legkarcsubb asszonya, a szép szőke *Rieklé-Veszprényi* Susanne és a fess *Orády* Paliné viszik.

Sokat tervelték a január ötödiki nagy calicoról. *Atzél* Béla és hú adjutása *Vojnich* Oszkár nagyban buzgólkodnak, hogy minél sikerültebb legyen ez a mulatság. Az országos kaszinóban ezen kívül még három nagy bál lesz, folytatják a five óclockokat s a házi hangversenyeket is. Legközelebb *Dubey* Margit, a bíres hárfa művész leánya fogja gyönyörű hárfá játékát bemutatni.

Több agilis tag még azt is tervezi, hogy színi-előadásokat rendeznek, osupa műkedvelő szereplővel.

D'Arlagan.

A BUDAPESTI NAPLÓ karácsonyi száma.

Az esztendő legnagyobb napja. A tökéletlen, osztályuralomra, uraságra és szolgaságra épített világban, úgy mondja a szent hangulat, hogy egy az ösvérek nyálatól fényes jászolban megszületett a világ első szocialistája. Olyan végtelenül nagy volt, hogy nem politika lett a propagandából, aminek élt, hanem vallás. Ennek a esodának a születése megihlet mindnyájunkat s ez az a nap, a mikor az ember reménykedve pillant a jövőbe. Ha egyszer eljött, talán elkövetkezik még egyszer. Ha a csodálatos nagy alkotást két ezredév alatt kissé összefogdosták az emberi kezek, hogy rajta maradt az izzadt tenyerek nyoma, talán újra jön valaki, aki tökéletesre faragja. A karácsony ma is a reménykedők.

Ünnep ... Nemesak a templomban, hanem künn az utcán, otthon, mindenütt ... az ajándékozás, a szíveség, a barátság, meleg szeretet napja. Nagy öröm van kifejezve benne, általános, mindenkit magába ölelő. Megjött a Megváltó, megjön a Megváltó.

S a mi köröskörül a nagy hangulat, azt rajzolja meg pillanatfelvételekben a sajtó. Örül a világ, örülünk mi is, remél, reménykedünk mi is. És mert ajándékkal szaladja keresztül-kasul a millió postás a világot, mert mindenki azzal mutatja meg az örömét, hogy ad, mi is fölhasználjuk a szent nagy alkalmat arra, hogy visszaadjuk a közönségnek annak a szeretőnek egy kis részét, amelyvel bennünket fogadott s amelyben nagyra, erőse nőtt a *Budapesti Napló*.

A karácsonyi hagyományos *nagy számot* küldjük szét holnap. Teljes erőnkkel azon igyekeztünk, hogy ne csak nagy legyen, hanem *szép* is. Igazi mértföldmutatója annak az utnak, amit járunk esztendőről esztendőre. Beesés, értékes újságnumerus, olyan, amire azt mondja a közönség, hogy: ez már nem újság, annál is több: *könyv*.

S jó könyv.

Komoly, nehéz idöket élünk a politikában s éppen azok nem szólnak semmit ahhoz, ami történik vagy nem történik, akiknek a szava történelmet csinál, akiknek olyan nagy a sulyuk, hogy talán nem is merik beledobni magukat a mérleg serpenyőjébe. Leszakadna a mérleg. Elküldtük tehát néhány politikában járatos munkatársunkat Széll Kálmánhoz, Tisza Kálmánhoz és Horánszky Nándorhoz, hogy mondják el nekünk a mondanivalójukat. Mi majd tovább adjuk. Hogy *tovább adjuk*, azzal kezdődik a *Budapesti Napló* mai száma.

Az első tárcánkat ifjabb *Ábrányi* Kornél írta, a másodikat *Papp* Dániel. Egyiküket se kell bemutatni a publikumnak. Hatalmas nagy talentumok, akik azzal becsülték meg bennünket, hogy írásaik legjavából adtak nekünk erre az ünnepi alkalomra tárcát. Holnapi számunkban kezdjük el *Pekár* Gyulának egy hosszabb novelláját is. Akiről megírta a történetét, az az örökké fiatal, mindig filozófus Dodó főhadnagy, ez az egészen különös figura, akivel a *Pekár* íróművészete révén ismerkedett meg a publikum. A novellának *Dodó főhadnagy igényei* a címe s érdekes és finoman megkomponált történet keretében ismerjük meg a főhadnagy ur igényeit.

Lyka Károly folytatja szép nagy munkáját, amire — mert ő nagyon szerény ember, — nekünk kell büszkének lennünk — *A nagy száradó*. S hogy újság legyen az újság és nem csak irodalom, bőségesen sok a rovatunk, benne van a nap ezer írott fotográfiája.

A mellékletre *Ábrányi* Emil gyönyörű verset írt. Ez az erős, igazmondó penna Jézus Krisztusban találta meg a kritikust ahhoz a veszetti világrendhez, amely békeséges karácsonyt ünnepelel otthon és halomra löveti a véreit kufár érdekek miatt messze. S Jézus Krisztus Urunk azt mondaná, amit *Ábrányi* ír, ha megkérdezhetnők. *Lyka* Károly a *Szegény ember butora* című cikkben jó izlést akar bevinni a lakásba, a szegény ember lakásába is s azt bizonyítja be, hogy ez nem hiu óhajtság, hanem kész lehetőség, ha egy kicsit megbarátkozunk azzal a gondolattal, hogy nem kell az asztalunkat, ágyunkat a raktárból megvenni, ha még nem arravaló a raktár, hogy kiszolgálhassa a jóízű embert. *Thury* Zoltán *A sulyomi tanítóról*, egy szegény elhagyott vén emberről ír végtelenül egyszerű történetet. Hogy a technikai elrendezés sorjában haladjunk, ezután báró *Dániel* Ernőné következik egy kedves kis cikkel, amiben azt mondja el, hogy *miért nem unalkozik ő soha?* Művészet ez, de megtanulhatja, aki elolvassa ezt a kis cikket. Érdekes, komoly mű az, amelyet *Végh* Arthur Carlyleről ír, *Jókainé Nagy* Bella kis cikkéből pedig azt tudjuk meg, hogy fiatal hölgyek is szerethetik az öreg asszonyos passziánszot. Ő szereti — tehát a passziánsz rehabilitálva van. *Molnár* Ferenc Petence Palkó címen ötletes, fordulatokban, mesében bővelkedő novellát írt. *Márkus* Emilia és *Ábrányi* *Wein* Margit asszony valóságos szépíróknak mutatkoznak be bájos kis munkáikban, amelylyel a mi kemény kezünkkel megírtott ünnepi számot fölkesztették. *Hevesi* József novellája egyike a népszerű író legkiválóbb alkotásainak. *Goda* Géza Utak cím alatt írt egy derék kis történetet. (Vele kissé bővebben kell foglalkoznunk. Még nem igen van ismeretes, nagy neve. De lesz. Erős, komoly talentum, akit mi fogadtunk magunk közé. Elöttünk nő.) *Nógrády* László megkapó népies történetet ír a Huni Panni szerencséséről. *Ivánfi* Jenő *Frankfurtól—Genuáig* című cikkében egy nagy ut benyomásairól számol be. Érdekes visszaemlékezés a *Náday* Ferencé, aki, amint ebből a cikkből megtudjuk, szoknyás szerepet is játszott már. *Hajdu* Miklós egy szellemes cikkben a farsangot harangozza be. *Bercsényi* Béla és *Mihályfi* Károly a színész életükből mondanak el egy-egy nagyon érdekes epizódot.

A verses költői részt *Váradi* Antal, *Veszeley* Károly, *Koroda* Pál, *Martos* Ferenc, *Nagy* Endre, *Szentey* Gyula, *Pásztor* Árpád és *Sas* Ede látták el egy-egy szép verssel.

Érdekes része a mellékletnek az, amelyben egy pillantást vehet a publikum a jövő év színházi életébe. *Bartók* Lajos, *Berczik* Árpád, *Makai* Emil és *Márkus* József egy-egy új darabjából közlünk részleteket.

Mindez negyvennyolc nagy újsággal, körülbelül annyi, mint a mennyi egy háromszáz oldalra nyomott könyvből belefér.

Boldog, elégedett csendes ünnepeket adjon az Isten.

Készülődés.

— Jelenet. —

Egy ur: Hogyan, Nyomorka ur, ön úgy viselkedik, mint valami kézműves? Fur, farag, dolgozik ...
A másik: Hja, közeledik újév napja. Készülődöm.

Az egyik: Hogyhogy?
A másik: Jöjjön velem, mindent megmutatok. Nem vagyok szerénytelen ember, de azt hiszem, hogy Budapesten én vagyok az újévre legjobban elkészülve.

Az egyik: Lássuk.
A másik: Kezdjük elől. Látja azt a fölírást?
Az egyik: Igen. Azt mondja, hogy *FELJÁRAT ÚJÉVI ÜDVÖZLŐK SZÁMÁRA*.

A másik: Hogy teljesen őszinte legyek, ez a följarat hátul kivezet a Német-utca. Ezt a *Fliegendéből* tanultam.

Az egyik: Pompás!
A másik: Nem pompás. Mert vannak üdvözlők, akik nem ülnek föl és még egyszer visszajönnek. Ezek számára egy automata van itt. Nézze!

Karácsonyi
ajándéku
legkedvesebb,
legolcsóbb

KISS JÓZSEF összes költeményei.

ELSŐ TELJES, OLCSÓ KIADÁS 6. ezer. Tartalmazza: a JEHOVA és a MESE a varrógepről című költeményeket is. — Ára díszes, egész vászonkötésben 1 frt 50 krajcár. 1 frt 60 kr előleges utalványozása esetén bérmentve küldi SINGER és WOLFNER. Budapest, Andrásy-ut 10. szám

Az egyik: Az van ráirva: **URAM, DOBJA BE ÜDVÖZLETÉT.**

A másik: Ugy-e szép? Nos, hát ha ide be dobjá üdvözlét, kiugrik egy bőrkéz és úgy vágja nyakon, hogy ballaba hüvelykujját beszopja.

Az egyik: Remek.

A másik: Nem remek. Van üdvözlő, akinek egy-két poton meg se kotyan. Azok számára egy bizalmi gépezetet állítottam fel.

Az egyik: Mi az a bizalmi gépezet?

A másik: Nézzen ide: egy üveglap alatt forintok, ötösök, tízesek kinálkoznak. A felírás: **GRATULÁLJON, NYOMJA MEG A GOMBOT ES EL FOGJA NYERNI JUTALMÁT.**

Az egyik: Az illető odamegy...

A másik: Megnyomja a gombot...

Az egyik: És erre?

A másik: Erre alul kiugrik egy kampó, elrántja az üdvözlő lábát, s egyidejűleg egy tábla tűnik fel, ezzel a szöveggel: **PUKKADJ MEG!**

Az egyik: Ez már kiüvöl.

A másik: De ez se venni el minden ember kedvét. Céлом főleg az volt, hogy minél kevesebb üdvözlő jöjjön, s ezért a gépek felül minden ajtó be van zárva, mindnyájan falura utazunk, s a kapun ki lesz szögezve gyászjelentésem. Feleségem szomorodott szívvvel jelenti, hogy meghaltam.

Az egyik: Fényes! Nyomorka ur, ön lángész!

(E pillanatban megérkezik a szabályny, markában egy csomó aprópénzzel.)

A szabályny: Nagysáross ur, itt az aprópénz.

A vendég: Micsoda aprópénz ez, Nyomorka ur?

Nyomorka ur: Ez? Ez csak olyan aprópénz... tudja, az már igazán lehetetlen, hogy mindezek dacára tíz-hár üdvözlő ne jöjjön... Azoknak kell borralvaló...

—o—

A tápió-györgyei menyasszony.

— A Budapesti Napló kiküldött tudósítójától. —

Budapest, december 23.

A község házán nagy titokban folyik a vizsgálat. Teszary József vizsgálóbíró egymásután hallgatja ki azokat, akik valamit tudnak *Gottescha* Gyula haláláról. Hogy mit vallanak a község házán, arról semmi biztos sem hallatszik. Annál többet tud a falu. A titkolódzók ma már bátrabban beszélnek. Ismeretlen tettes ellen szól a gyilkosság vádja, a helyi szenzáció, amely immár országossá nőtte ki magát, a faluban mégis megannyi biztos pont körül forog. Aki mond valamit, most már szilárd meggyőződését viszi bele a szavába. Még a hallgatásból is meggyőződés beszél.

"Pártok" vannak a faluban. A szegény halottnak, akinek pár nap mulva megbolygatják a nyugalomát, bizony nagyobb a pártja, mint *Fluk* Márta kisasszonynak. Senki sem látja a bájos, kékszemű lányt. A kastély gőgös, nagyravágyó kisasszonyáról beszélnek. Sok a bűne a falu szemében ennek a lánynak: vadászik, lovagol, biciklizik, kocsikázik... Hiszen nincs is szive! — kiáltanak föl a kárörvendők, mert kárörvendők is vannak. Szive? Mintha bizony ez olyan jószág lenne, amelyet boldognak, boldogtalannak a szemé elé lehetne tartani! A kastély pedig áll, mogorva, komor és — úgy mondják — büszkebb, mint valaha. Így van az, mikor a falu nyugalomát valami rendkívüli földolja.

(A jó barátok.)

Erős demokráciával a szükség összehoz a faluban csaknem minden kaputos embert egy társaságra. A "fiatalok" Tápió-Györgyén nagyon kis társaság, beférnek egy kocsma-szobába. Most már két hete nem mulatnak. A cigányok, akinek egyik "nagy mulató" karmestert hozott Pestről, ott ácsorognak a "szövetkezet-bolt" előtt a szegények, mit tehetnek egyebet, *Gottescha* Gyuláról beszélnek.

— Dehogy hal meg, — mondja az egyik — ha tudja, hogy a mi kenyérünk is megsüni az ő boldogtalanságát...

Sándor Aladár államvasuti tisztviselő, volt az elhunyt egyik legjobb barátja. Elmondta neki minden titkát, minden keservét. *Sándor* Flukéknál is szeretik. Talán azt remélték, hogy végre is ő fog tartós békét teremteni *Gottescha* Gyula és *Fluk* Márta között. Belátott a lelkébe *Gottescha* Gyulának. Barátjának utolsó napjait még sem érti egészen *Sándor*.

— Mindig tudatni szokta velem — mondta nekem *Sándor* — *Gottescha* Gyula, ha készült Györ-

gyére. És első útja a vonatról mindig hozzám szokta vezetni. Azon a szerencsétlen csütörtöki napon váratlanul jött, föl se kerest, azt se tudtam, hogy itt van a faluban. Valamit forgatható már az eszemben. Amikor utoljára itt volt nálam, panaszkodott, hogy *Fluk*ék ablakából kilöttek utána. "Már az ember élete se biztos Mártáknál!" — fakadt ki *Gottescha*. Megtudtam később, hogy *Fiala* Géza mérnök azért lött ki az ablakon, mert azt hitte, hogy tolvajok járnak az ablak alatt. Hogy *Gottescha* értesült-e erről, azt nem tudom.

Sándor Aladár és dr. *Telek* Miksa községi orvos volt az első látogató *Fluk*éknál a szörnyű eset után. Valmivel éfel előtt kopogtattak be *Fluk*ékhoz, hogy megtudják *Gottescha* halálának a részleteit. Erről a borzasztó éjszakáról ezt mondta *Sándor*:

— *Fluk*ék természetesen roppant izgottak voltak, mikor beléptünk a szobába. Alig tudták elmondani, hogy mi történt. A cselédség sem volt sokkal nyugodtabb. Nagy nehezen elbeszéltek, hogyan történt a szörnyű eset. "Agyonlőtte magát az ablakon alatti" — mondta halálsápadtan *Márta* — "... a kocsisok kivitték a temetőbe..." Rohantunk ki a doktorral a temetőbe, Gyula ott feküdt a földön valami kis szalmát tettek alája. Csak a temetőőr virrasztott Gyula fölött.

Hogy milyen volt a viszony *Gottescha* Gyula és *Fluk* Márta között, arról is beszélt egyet-mást *Sándor* Aladár.

— Bizony a faluban mint vőlegényről és menyasszonyról beszéltek róluk. Az utóbbi időben ugyan meghidegült némileg ez a viszony, de még mindig azt hittük, hogy Gyula elveszt *Mártát*. Nem csupán az zavarta meg a fiatalok között a harmóniát, hogy Gyula nem tudott semmiféle biztos kerestet sem szerezni. Belejártszott *Márta* részéről a dologba az is, hogy *Fiala* mérnök gyakori vendége volt *Fluk*éknak. Hogy *Fluk*ék *Márta* jövődöbéljéért látták-e *Fiala*ban, nem tudom, de a gyakori látogatások aligha voltak minden cél nélkül.

Elégé ismerte *Sándor* az elhunytat, valamint *Fluk* *Mártát* is, ezért nagyon érdekes az, amit arra a kérdésemre válaszolt, hogy milyen ember ő *Fluk* *Márta* kisasszonyt.

— Afféle jukker-lány. Előkelő passziói vannak. Fest, vív, lovagol, biciklizik, vadászik, kocsikázik, zongorázik. És mindezt kedvvel, ambícióval csinálja. Vannak öletei s öleteit, ha másképp nem, fiatalos makrancosságával érvényre juttatja. Nem csodálkozom azon, hogy meg sem rémitették már Gyula fenyegetései. Gyula, mint valami szentimentális regényhős, folyton a halált emlegette. S egy ilyen bátor lány, mint *Márta*, dehogyan bízott a halállal, az öngyilkossággal való kacérkodásoknak.

A jó barátok között találkozik kettő-három, aki inkább hitelt ad a mendemondáknak, amelyek *Fluk* *Mártát* gyanúsítják. Hivatalnok emberek, akik rossz szemmel nézik, hogy a kastély kisasszonyának nagyvőrtök céljai. Ők másképpen rajzolják meg *Fluk* *Mártát*.

— Olykor-olykor ellátogattunk — mondta egyik — a kastélyba, de bizony azt tapasztaltuk, mintha nem látnának bennünket szívesen. Hja, *Márta* szóba se áll a miniszteri tanácsosig...

Galeotto hangja kihallatszik ezekből a beszédekből, annál nagyobb azonban hitelük a faluban.

(A falu hírei.)

A kastélytól a község házáig. Tegnap délelőtt *Fluk* *Márta* kisasszony az édesanyjával elment a község házára, ahol már várt rájuk a vizsgálóbíró. Az utcán azonban minden szem egy-egy vizsgálóbíró volt. És mindenki tapasztalt valamit a kastély kisasszonyának az arcán, a szemé pillantásán, a mozdulatán, ahogy a kocsijából kiugrott... Ezek a tapasztalatok vádolók...

Füst... A híreknek nincs gazdájuk. Egy cseléd lány mesélte állítólag, hogy a *Márta* kisasszony szobája tele volt füsttel, amikor *Gottescha* Gyula holttestét megtalálták a hóban. És — magyarázzák a hirt a fogadatlan prókátorok — ha valaki agyonlővi magát a szabadban, honnét van füst a szobában?

A kisasszony kocsisja. Nagyon szereti urnőjét *Fluk* *Márta* kisasszony kocsisja.

— Hej, kijutott nekünk a jóból ebben a karácsony hetében! — fakadt ki a becsületes, hűséges szolgáló.

— És mennyi rosszat beszélnek a faluban!

Higye el uram — a meggyőződés hangján mondta ezt nekem a kocsis — a századrésze se igaz annak, amit a faluban beszélnek. Pedig olyan jó az én kisasszonyom, mindenkit szeret, reggelenként még a lovának is esőket int. De minek mondjam, hiszen beszélt az ur a kisasszonnyal. Ugy-e hogy nekem van igazam és nem a falubelieknek?

Elhallgatott az öreg s várta a feleletet, nem lehetett kiérni a válasz elől, hát amilyen őszintén ő beszélt, éppen olyan őszintén mondtam el az én impressziómat.

— Nem, nem telik olyasféle a kisasszonytól, jó öreg, amilyen a faluban beszélnek...

— Köszönöm, tartalja meg egészségében az urat az én istenem! — hálálkodott a hű szolgáló.

Diszkrétessék... A *Fluk*-család igazi barátja, dr. *Telek* Miksa orvos elkísérte *Fluk* *Mártát* Budapestre a szörnyű eset után, aztán rögtön visszajött a faluba és ment Selmecbányára az öreg *Fluk*ért. Az orvos beszélte nekem:

— *Márta* az egész uton csodálatosan nyugodt volt. Elmondta a szörnyű esetet. Amikor Pesten templom elé értünk, mindig kerestet vetett s halkán — a szokás hatalma látszott rajta — mondta: „Diszkrétessék a Jézus Krisztus!”

FŐVÁROS.

(*) A főváros és a biztosító társaságok. Több lap azért támadja a magyar biztosító társaságok ama csoportját, melynél a főváros ingóságait tűzkar ellen biztosította, mert egy osztrák biztosító társaságból álló csoport, az eddigi társaságok tizenkétezer forintot kitévő díjtételéi ellenében ötezer forintért akarja elvállalni a biztosítást. Ezzel szemben ma illetékes helyről arról informálnak bennünket, hogy 1893-tól 1898-ig terjedő időben a magyar társaságok csoportja 41 ezer forintot vett be díjak fejében, kárként ellenben 46 ezer forintot fizetett ki a 12 ezer forintos díjtétel mellett. Ennélfova tehát nem igen sok oka lehet a magyar biztosító társaságok csoportjának, hogy újabb leszállítsa a díjtételeket.

SZINHÁZ, ZENE.

** Opera. *Pollin*é-Bianchi Bianca ma este a *Lammermoori* Lucában folytatta vendégszereplését. Bánk lábában egy kissé indisponálva volt, de ma hangjának a régi fényével énekel. Lucia szerepében *Bianchi* még mindig versenytárs nélkül áll. A nagy koloratúrisa tradíciói elevenülnek meg a hallgatóban, ha *Bianchi* magas szopránja disziti föl a tébolyelenedtet trilláinak, staccatobínak és futamainak csillogó gyöngyeivel. — Az előadás egészben véve is sikerültebb volt a *Bánk* bán multkori előadásával *Larizza*, min *Edgar*, *Takács*, mint *Asthor* és *Ney* *David*, mint *Bideben* nagy hatással énekeltek telivér olasz ariákat. A nézőtér ma sem volt egészen tele. Ugy látszik, a mai közönségnek akkor sem kell már *Lammermoori* Lucia, ha olyan vendég énekel a címszerepet, mint *Bianchi*.

** *Ábrányiné* bucsuföllépte. Most már bizonyos, hogy a budapesti Opera elveszt bájos szubrett-primadonnáját. *Ábrányiné* még kétszer fog énekelni az Operában. Karácsony hétfőjén a *Bohémek*ben Musettet énekel és csütörtökön, december 28-án utoljára lép föl a *Fekete Dominó*ban. Ebben az operában lépett föl először, amikor a színházhoz szerződött, tehát ebben is akar bucsut venni a budapesti közönségtől, amely annyiszor elhalmozta tetszésének, szimpátiájának jeleivel. A kitünő művész nő távozásának az oka kizárólag az igazgatóság magatartásában keresendő. Hosszabb idő óta bizonyos tervszerűséggel hanyagolták el a tehetségét. Nem foglalkoztatták eléggé és munkakedvétől, ambíciójától elvonták a kedvező alkalmakat. Ezt az eljárást aztán betetőzték azzal, hogy oly szerződéssel kínálták meg, amelyet a művész elfogadhatatlannak tartott. Ez két hónapig ezélt történt. A művész nő mindjárt akkor megtegte észrevételeit és bizonyos modalitások mellett hajlandó lett volna egy évre meghosszabbítani a szerződést, nehogy azzal vádolják, hogy ő az, aki minden áron szakítani akar, — de az igazgatóság többé nem adott életjelt magáról, noha egy kis jóakarattal — amiben a művész nő már példát adott — ki lehett volna egyenliten a fenforgó s nem is jelentékeny differenciákat. Az igazgatóságnak e magatartását a művész nő nem érthette féltre és megerősödött abban az elhatározásban, hogy külföldre menjen, ahonnan már eddig is fényes ajánlatokat kapott. Senki sem hagyja el nehezebb szívvvel hazáját, mint a bájos

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám

Kieszközöl szabadalmakat, finandíroz találmányokat és bejelentőmoz védjegyeket és mustrákat. Felvilágosítás díjtalan.

művész, aki tetőtől-talpig magyar asszony, de a viszonyok oda kényszerítik, hogy kedvezőbb légkört keressen, ahol művészetét megfelelő háttérrel és méltánnyal talál.

** Érekek a Nemzeti Színházról. Karácsony estéjén a Nemzeti Színház zárva marad. Karácsony első ünnepén 25-én *az ember tragédiája* kerül színpadra a Nemzeti Színház nyújtójintézet javára általános bérletszünetben, a második ünnepén 26-án Szigligeti János *bobozátját Lilomfi* adják. — Szerdán 27-én *Jardou Fédoraját* adják részben új szereposztással. A címszerepét K. Hejyesi Mari fogja játszani. — *Rocine Britannicus*nak harmadik előadása csütörtökön 28-án lesz. — Szilveszter estéjén, vasárnap, Csiky Gergely *Nagymama* című vígjátéka kerül színpadra. — A jövő évben 3 délutáni előadás lesz és pedig hétfőn *Rosenkrantz és Góldenstern*, kedden a *Velencei Kalmár*, vasárnap *II. Rákóczy Ferenc fogsága* lesz állított helyekkel. — 1900. évi január 1-én Bereczik Árpád *Himfy dalai* című vígjátéka kerül színpadra bérletszünetben. — Az első ujdonság januárban *Malonyai Dezső télemberek* című műve lesz, amelyben a főszerepeket P. Márkus Emilia, Cs. Alszevly Irma, Ligeti Juliska, Náday, Császár, Ivánfi, Mihályfi, Beresényi Dezső és Zilahy játszzák.

** A Nemzeti Színház főpróbájának megszüntetése. Gróf Keglevich István, a Nemzeti Színház intendánsa ma a következő levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Tisztelt szerkesztő ur!

A midőn a legutóbbi rendessé vált olyan főpróbákat rendszeresítettem a Nemzeti Színházban, hogy a lapok bírálóin kívül nagyobb számu közönséget is meghívtam: azt a célt akartam ezzel elérni, hogy a t. bíráló urak lehetőleg egy teljes, s az esti előadásokhoz hasonló előadás benyomását kapják a főpróbákról.

Kénytelen vagyok azonban bevallani, hogy a főpróbákkal a kívánt célt nem tudtuk teljesen elérni. A művészek hivatásuknál és megszokásuknál fogva is ugyancsak nem képesek a darabot s abban szerepeiket teljesen érvényre juttatni ilyen főpróbákban, mert nem látnak maguk előtt teljesen megvilágított s nézőkkel teli nézőteret, nélkülözik a hatást, annak szerfele nyilvánulását, amely egyedül képes játéku hatását teljessé tenni, aminek az a rendkívül hátrányos következménye szokott lenni, hogy a t. bíráló urak a főpróbák benyomása alatt igazságtalanul ítélik meg az előadandó új darabot és néha a művészek alakítását is. Ez annyival érthetőbb, mert a bírálókból rendszerint hiányzik — ami pedig kétségkívül legényegesebb — az előadott darab hatása a közönségre.

Mindezen okoknál fogva úgy a közönség kellő tájékoztatása, mint a színház érdekében az eddigi próbarendszert megszüntettem.

Fogadja tisztelt szerkesztő ur őszinte tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1899. december 21-én.

Keglevich István, intendáns.

Mi már mai színházi rovatunkban jeleztük, hogy az intendáns a főpróbák megszüntetésének régóta vajdó kérdésében arra az elhatározó lépésre készül, mely az intendáns fentebbi levelében már mint befejezett dolog áll előtök. Nagyon örvendünk rajta, hogy gróf Keglevich István megszokott erélyével nem ingadozott sokáig, hanem rövidesen cselekedett. Meggyőződésünk, hogy a főpróbák megszüntetése javára lesz a hazai színházi művészetnek, színházi irodalomnak, sőt még a színházi kritikának is. Ugy vagyunk értesülve, hogy a magán-színházak követni hajlandók a Nemzeti Színház példáját. A *Vigszínházról* csaknem biztosra merük ezt állítani, mert ezeltől mástól eszterdől a *Vigszínház* dramaturg-igazgatója, Szécsi Ferenc maga volt az, aki az akkor színházi évad elején, ugyszólván egy kis sajtó-ankétet hívott össze a *Vigszínház*ba a főpróbák megszüntetésének kérdésében. Ez az eszme a színházak körében most már eléggé megérlelődött s a magán-színházak abban a kedvező helyzetben vannak, hogy a Nemzeti Színházhoz csatlakozzanak. Nem hinnék, hogy csak egy színház is akadna, amely külön állást akarna elfoglalni e kérdésben.

** Érekek a Vigszínházról. A *Vigszínházban* ma osztották ki *Makai Emil* verses vígjátékának, a *Tudós professor Hatvaninak* szerepét. A darabot csütörtökön tartják meg az olvasópróbát, amelyen a szerző maga fogja darabját felolvasni. — *Lavedan*

Secessió című kerekéneke bemutatója január első napjaira van tervbe véve. — A *Vigszínházban* a jövő héten négy délutáni előadás lesz és pedig hétfőn, kedden, szerdán és vasárnap. A szerdai és vasárnapi délutáni előadásokon a *Többszines királyfi* című látványos, zenés tündéregét adják. Csütörtökön és szombaton szintén *Többszines királyfi* kerül színpadra, még pedig arra való tekintettel, hogy ezek az előadások különösen a gyermekvilágnak vannak száma, az előadás mindkét napon nem este félnyolcra, hanem öt órákor kezdődik.

** Az intendáns véleménye. Az Országos Színész-Egyesületnek, a pozsonyi színház igazgatójával támadt konfliktusból kifolyólag, a belügyminiszter véleményadásra kérte fel a Magyar Királyi Opera intendánsát. Ebben a vidéki színház-életérdekével összefüggő ügyben akkor, egyik lapársunk híradása nyomán azt írtuk, hogy gróf Keglevich Istvánnak az volt a véleménye, hogy mindazok az igazgatók, kiknek társulata telenyáron állandóan egy helyen játszik, kivétesse a Színész-Egyesület hatásköréből s egy új intendánsnak rendeltesse alá, aki a szükséges felügyelet és ellenőrzést gyakorolná.

Ma illetékes helyről úgy értesülünk, hogy gróf Keglevich István ezt a véleményt soha sem nyilvánította, hanem a belügyminiszterium kérdésére avval felelt, hogy a vidéki színházaknak autonómiát kell adni oly értelemben, hogy olyan tagokat is szerződthessenek színházukban akik nem tagjai az országos egyesületnek, más szóval, meg kell szüntetni az országos színészeget alapszabályainak azt a pontját, amely szerint a vidéki direktorok mást, mint az egyesület tagjait ne szerződthessenek.

Az intendáns ebben a véleményében egy szigorúan nemzeti alapon fejlődő opera létesítésének gondolata vezeti. Az tudniillik, hogy csak így látja biztosítottak, hogy a vidéken olyan énekkorukok szervezhetők, mint aminek például Olaszországban vannak, ahol a stagionének minden városában van egy már szervezett, tökéletesen képzett korusa, mely a stagione érkezőkor kisebb anyagi szolgáltatás fejében segít a társaságnak. Ugyancsak ezekből a korusokból válnak ki egyes olyan énekesek, akiket más módon alig lehetne felfedezni s akik aztán helyes továbbképzés mellett kitűnő és elsőrangú énekesekké válnak.

A felvetett kérdés kapcsán az intendáns a fővárosi operának tisztán nemzeti alapon való teljes kiépítésére is gondolt. Az általa inaurált és minden tekintetben elismerésre méltó azt az eljárást, hogy a magyar királyi opera ama tagjait, akik még a fővárosi igényeknek nem egészen megfelelőek, de hanganyaguk és képességeik folytán reményekre jogosítanak, a vidékre lehessen küldeni, folytatni fogja; a kiküldött énekesek a vidéken tökéletesítsék magukat mindaddig, amíg a színházi routint is megszerezik. Csakis ilyen módon, ennek a rendszernek a következetes és hatékony folytatásával képzelhető el, hogy valamikor a magyar operában magyar művészek, még pedig minden tekintetben képzett művészek szerezenek főként és az idegen művészi erő fokozatosan kizárassanak.

** Kubelik Amerikában. A fiatal hegedű-őrás meghívást kapott Amerikába, ahol ötven hangversenyért 50,000 forint honoráriumot kap. Kubelik jövő év októberben tartja ezeket a hangversenyeket, amelyek egész repertoárját lejárta. A fiatal művész tizenöt nagy hegedű-versenyen kívül nyolcvan bravurdarabot is játszik, ami rengeteg emlékező tehetségről tesz tanuságot.

** Massenet Milanóban. Massenet, a hírneves francia zeneszerző, Milanóba érkezett, ahol maga vezeti *Centenola* (*Hampipóke*) című új operájának a próbát. A dalmű bemutatója e hónap huszonkilencedikén lesz.

** Többszines királyfi. A *Vigszínházban* holnap vasárnap, délután 3 órákor, mérsékelt helyekkel, hétfőn és kedden esti előadasként rendez helyárrakkal és szerdán délután mérsékelt helyekkel a *Többszines királyfi* című látványos, zenés tündéregét adják. Hétfőn délután 3 órákor az óriási sikert ért *Osztrák Mici* kerül előadásra mérsékelt helyárrak mellett, kedden pedig délutáni előadásban, szintén mérsékelt helyárral a *A férj vadászni jár* című kacagató bohózatot adják.

** A oseh vonós-négyes társulat január 11-én egész új műsorral kamara-estét rendez a Royal-szálló termében. Jegyek kaphatók a Harmonia zeneműkereskedésben.

** Tolstoj levele. A *Vigszínház*, mint régebben már említettük, be akarja sorozni műsorába Tolstoj hatalmas drámáját, a *Sötétség hatalmát* s már meg is bízta a darab lefordításával Szabó Endrét, az ismert költőt, aki egyike a legjobb magyar-orosz fordítóknak. A *Vigszínház* fordítója után Tolstojhoz fordult azzal a kéressel, hogy engedje meg darabjának előadását. A nagy orosz író a napokban válaszolt a kérésre a darab fordítóhoz intézett következő sorokban:

Tisztelt uram!

Hozzám intézett kérdésére van szerencsém önt értesíteni, hogy *A sötétség hatalma* című színművem lefordítását és Magyarországon való színpadhozát megengedem. Nagyon örvendek rajta, hogy darabom a magyar főváros egy előkelő színházában, magyar nyelven színpadra kerül.

Maradtam stb.

Tolstoj Leo.

A *Vigszínház*, amennyire a repertoire-viszonyok lehetővé teszik, még ebben az évadban bemutatja Tolstoj darabját.

** A Népszínház karácsonya. Vasárnap este, karácsony estéjén lévén, a Népszínház két évtizedes tradíciójához híven zárva lesz. A szokott vasárnap délutáni előadást azonban megtartják; színpadra kerül *Lili*, a címszerepben Hegyi Arankával, a szerep eredeti magyar megalkotójával. Ünnep első napján, hétfőn délután a *Gyimesi vadkirály*, Gézy István népszínműve kerül színpadra Blaha Lujza asszonnyal, este pedig a Népszínház nagy sikerű új angol operettje, a *Kis szökevény*. Karácsony másodnapjára, keddre szintén egy operett és egy népszínmű van kitűzve, esti előadásul ifj. Bokor József pályanyertes népszínműve a *Kurucufurfang*, Blaha Lujza asszonnyal, délutáni előadásul pedig a még folyvást igen vonzó *Görög rabszolga*.

** Ünnepi előadások. Az idei karácsony harmas ünnepét öt előadással tölti be a Magyar Színház: mind a három napon délután a *Szulamit* című zsidó daljáték kerül színpadra (vasárnap és hétfőn L. Komáromi Mariskával a címszerepben). Első ünnep estéjén *Az asszonyregement*, a második nap Herczeg Ferenc életképe, a *Gyurkovics-lányok* megy hetvenötödészor.

** Melyreigazítás. Bilkey Irén kisasszony, a Magyar Színház művésznője, annak a konstatalására kér fel bennünket, hogy legelőbbben is nem szerződött el Kolozsvarra, amár megkínálták szerződéssel az első primadonna szerepkörére, másodszor ő nem segédzenésnője a Magyar Színházban, hanem az első sorban van, amit a Gésákban eljátszott és a legközelebbi angol operettben eljátszandó szerepe is igazol.

** Greizinger utolsó zeneművel. Greizinger Ivánnak, a mult hóban elhunyt nagytehetségű zeneszerzőnek hagyatékából három díszes kiállítású zeneművet kaptunk *Kölkner Ede* budapesti zeneműkiadó-tól 1. *Kuruc dalok*, Endrődi Sándor szövegét megzenésített dal. Az Endrődi versei és a *Kurucufurfang* aktuálisá tették a Kuruc dalokat. Greizinger zenéje hangulatosan simul a költő gondolataihoz, hogy szinte kiegészítse azokat. 2. *Visions Alomképek* keringő a második, amely Greizingernek 83-ik opusa, tehát aztéleto utolsó szakkabban komponálta. (Ára 1 forint.) *Mint Yvon* név alatt megjelent egyebb keringő, ez is csupa dallam, gyengéd szerelmi melódia, illetve ritmikai szépséggel, lemondó bannattal és néhol halálszejtellemmel. Greizinger Iván op. 90. III. magyar ébránd hegedűre, zongora kísérettel (Ára 2 forint.) E művét két héttel halála előtt fejezte be, így méltán hatyudalának tekinthető. Mint előző hegedű ábrándjai, ez is kitűnő hegedűst kíván de jó kézben roppant hálás programdarab. Felhívuk az elhunyt szerző ez utolsó termékeire a közönség érdeklődését.

** Kadó kisasszony. Mader Raul és Pásztor Árpád *Kadókisasszony* című operettjének bemutatója január első napjára van kitűzve. A Népszínház igazgatósága különös gondot fordít az eredeti darabnak ugy szenikai kiállítására, mint zenei interpretációjára. A zenekart, hogy Mader nagystíli kompozíciójának és hangszereleisé követelményeinek megfelelőbb legyen, kibővített; a különféle jelmezek pedig eredeti minták szorint készítik a Népszínház műhelyeiben. Angol tengerészek, indiai bajaderek kosztümjei váltakoznak egyéb gazdag színezett jelmezekkel. Különösen a két női főszereplő öltözékei igényesnek hatásosnak; Z. Bárdi Gabi pompás indiai díszruhában jelenik meg; Kury Klára pedig négy-szer öltözik át, a többi közt tengerész-kadétnak is.

KÖRUTI FÜRDŐ Ujjonnan átalakított, nagyobbított
és GÖZMOSÓ INTÉZET Gőzfürdő összekötte a fedett téli uszodával
langyos Erzsébet-körut 51.

** Melba asszony hangversenye. Január 12-ikén lesz a Vigadó nagy termében az ideai hangverseny-szezon legkiválóbb eseménye, Melba asszony hangversenye. A második Patti ezáltal mutatja be először világra szóló művészetét a budapesti közönségnek. A művésznő Ausztráliában Melbourneben született. Atyja Michel Dávid jómodó ügyvéd volt. Ének-tanulmányait csak kedvtelésből kezdte meg. Tizen-nyolc éves korában már mint Armstrong nejét ünneplik Párisban, ahol egy alkalommal a párisi Nagy Opera egyik Faust előadásán ébredt föl a művésznőben a sinpad iránt való vágy. Marchesi asszony, a hírneves énektanárnő, akinek, mint bizalmas barátjának, Armstrongné elmondta terveit, rögtön felismerie az ifjú nő képességeit és tanítványának fogadta. Már 1880-ban a brüsszeli Theatre de la Monnaieben Violetta szerepét énekelte a Traviatában. Melba asszony már művészi pályája kezdetén bámulatos sikert aratott. A saját, mint a jövő csillagát elhalmozta túladó dicséreteivel, Melba asszony aztán Londonba ment, hol a Covent-Gardenben folytatta vendégzereplését. Ezek után a Párisi Nagy Opera természetesen a legfényesebb szerződési ajánlatot tette a művésznőnek. Legnagyobb diadalait *Romeo és Julia*, *Faust*, *Hamlet*, *Lucia* és *Rigoletto* fő női-szerepeiben aratta. Időközben több ízben kelt át a tengeren, hogy Amerikában is ragyogtassa világraszóló művészetét. Majd Európában folytatta diadalutját városról-városra. Nemesak erkölcsi, de anyagi tekintetben is legelső helyen állanak Melba asszony sikerei. Többek közt a milánói Scala, valamint Róma és Palermo legelső színházai-ban is ünnepeleik legkiválóbb alakításaiban. Az idén vendégzereplései mellett hangverseny körútra is indult, utba ejti Budapestet is, így alkalmat nyújtva, hogy mi is megismerjük a jelenkor egyik legkiválóbb művésznőjét. Melba asszony hangversenye a jegyeket a *Harmonia* zeneműkereskedés árulja.

** Uránia Színház. Az *Uránia Színház* az ünnepek alatt még a *Küzelem* az *éjszakai pólusért* című látványosságot tartja műsorán. Január elején lekerül, s helyét *A vas*, Edvi Illés Aladar műve foglalja el. A vas az emberi művelődés ismertetőjele gyanánt szerepel a munkában. A vasban az eddig használt illuztráló eszközök közé a mozgó fénykép is belép, hogy a téren az elérhető legsikerültebb eredményeket felmutassa. A vas tökéletes Uránia-darab, amelynek a hazai viszonyok nyújtják a komoly tartalmi értéket. Az új év első napját dr. Klupathy Jenő egyetemi tanár előadásai teszik kiválóan vonzóvá. Targya a Marconi-féle telegraf. Vikár a népköltészet java termékeit szövegezte meg fonográfán, magyarulva eredetüket. Dr. Erdősi Béla *Utazás a szent földön* című gazdag geográfiai tartalmu műve az ünnepek kegyeletteljes alkalmi darabja. Előkezesületen Kempff József *Mitológiaja és Terey Velasquez-e*.

** Színházak műsora. Nemzeti Színház. Vasárnap: *Zárva*. Hétfőn: *Az ember tragédiája*. Kedden: *Liliumfi*. Szerdán: *Fedora*. Csütörtökön: *Britannicus*. Pénteken: *Egy szegény ifjú története*. Szombaton: *Cimzetes feleség*. Vasárnap: *Nagyamama*. Magyar királyi Opera: Kedden: *Bánk bán*. (Bianchi fellelével.) Szerdán: *Nincs előadás*. Csütörtökön: *A fekete dominó*. — *A nappal és az éjjel*. Pénteken: *Nincs előadás*. Szombaton: *Hamlet* (Bianchi fellelével.) Vasárnap: *Mignon*.

Népszínház. Vasárnap délután: *Lili*. Este: *Nincs előadás*. Hétfőn délután: *A Gyimesi vadruhá*. Este: *Kis szökevény*. Kedden: *Görög rabszolga*. Este: *Kuruc-furfang*. Szerdán: *Kis szökevény*. Csütörtökön: *Kuruc-furfang*. Pénteken: *A kis szökevény*. Szombaton: *A kis szökevény*. Vasárnap délután: *A baba*. Este: *Kuruc-furfang*.

Magyar Színház. Hétfőn délután: *Szulamit*. Este: *Asszonyregement*. Kedden délután: *Szulamit*. Este: *A Gyurkovics leányok* (hetvenötödösör). Szerdán: *Szulamit*. Csütörtökön: *Az asszonyregement*. Pénteken: *Szulamit*. Szombaton: *Az asszonyregement*. Vasárnap délután: *A gócsák*. Este: *Szulamit*. Hétfőn (Újév napján) délután: *Aranylakodalom*. Este: *Az asszonyregement*.

Uránia Magyar Tudományos Színház. Hétfőn délután fél 3 órakor: *Transvaal és Utazás a szent földön*. Délután fél 5 órakor: *Transvaal és Küzelem*. Este fél 8 órakor: *Transvaal és Utazás a szent földön*. Kedden délután fél 3 órakor: *Transvaal és Magyarország*. Délután fél 5 órakor: *Transvaal és Küzelem*. Este fél 8 órakor: *Transvaal és Utazás a szent földön*.

** Új zeneművek. Megjelentek és kaphatók Ferenc és testvére zenemű-kereskedésében, Kossuth Lajos-utca 17. szám. A kis szökevény operett ének és zongorára magyar szöveggel, 2 füzetben fűzetje 1 forint 50 krajcár. A görög rabszolga operette, teljes zong. kivonata 3 ft. A görög rabszolga legzebb három száma magyar szöveggel 3 ft. Operette Album, tartalmazza 10 újabb népszerű operette 10 legzebb számát 2 ft. diszkótesben 3 forint. A Geisha operette teljes zongora kivonata 3 forint. A Baba, a két asszony operettek magyar szöveggel 2-2 füzetben, fűzetje 1 ft 50 kr. Huber Gyula csárdás-album 1 ft 50 kr. Palotás a 101 legzebb magyar dal zongorára, cimbalomra, hegedűre vagy fuvolára. Greutner Karácsonyfa, Karácsonyi gyermekének 75 kr. Ave Maria és Miatyánk 1 ft. Lakatos-Tarnay Jászberényi hallgatósága magyar nóták 1 ft 20 kr. — Bárd Ferenc és testvére zeneműkereskedő új zenemű jegyzékét az érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldi.

** A Telefon Hírmondó Karácsonya. A hármas ünnep első napján — vasárnap — a Telefon Hírmondó a rendes vasárnapi programját fogja betartani azzal a különbséggel, hogy este, mikor a színházak is zárva lesznek, a Hírmondó is szünetelni fog. Hétfőn a napilapok nem jelennek meg s a beszéls újság sem fog felolvasásokat tartani, este azonban közvetíti az operaház előadását, utána a rendes *katonazenét és cigányzenészeket*. Kedden délelőtt 11 óráig hírekkel közöl a Hírmondó, este pedig az operai előadást hallgathatják kazlóin az előzetők.

Léda leányánál.

— Az új *Szép Heléna*-nál. —

Budapest, december 23.

Abban a *Kerepesi*-útra és *Erzsébet*-körútra sügellerek szobában, amely bőven ismeretes az intervielő újságírók előtt, találtam — Léda leányát.

Rég nem jártam ebben a kerek szobában. Mikor utoljára benne voltam, pürös akták heverték szanaszét a szoba közepén álló nagy íróasztalon; az egyik falon, ha jól emlékszem, egy patriarkális tajtékpipa-tartó terpeszkedett egy, két, három... sok tajtékpipával s a kerek szobában éppenséggel nem volt meg az a finom, részegítő illat, amelyet a francia oly édes találatkészséggel „odeur de femme”-nak nevez.

Megváltozott azóta a három esztendő óta, hogy nem jártam benne, nagyon megváltozott az ismeretes kerek szoba. A modern Olympus egy szőnyegvirágos berkévé alakult át, amelyet egy szecessziós asztalos-művész butorozott be s a mélyen öblös fautatók, kerek kis puffok, karcsu etagere-ek közül, a nagy, fekete ébenfa-zongorára emlékezem csak vissza, amelynek nyitott billentyűsora úgy huzódik el a szemem előtt, mintha csak az imént hangzott volna le róla a melabus cigánynóta:

Elszörva a világon,

El egy parányi nép...

Változott azóta újra, meg újra Léda leánya is, akár az aranyos-szöke hold, amelyhez szerelmes nyári éjszakákon legkivált annyira hasonlatos. Alig ismerek rá, Ó rá magára is! Cseresznye-vörös posztóból szabott pongyoláruhája lágy pürémmel van körülszegve s ebben a nagyon bő vörös pongyoláruhában, ott ül Léda lánya egy — kótfüzettel a kezében és nagyon halkán egy operett-áriát dudolgat.

Még nem a *Szép Heléna*-ból...

Kérjek-e, ne kérjek-e bocsánatot, hogy a frázisgyártó Karácsony előtt való írni közhangulatban beletvedtem a fentebbi adagióba, a helyett, hogy egyszerűen megmondtam volna, hogy meglátogattam Kury Klárát, akinél már három esztendő óta nem voltam.

Egy érdekes színházi dolog vitt hozzá: a *Népszínház* feleleveníti februárban Offenbach *Szép Helénáját* és Kury kisasszony fogja játszani benne Léda leányát.

Szép Helénát! A szubrettszerepek szubrettszerepét, amelyre a kicsike kezdő a színésziskola padjában éppoly vagyva gondol, mint a nagy primadonna, aki már sokat és sokszor szüresült a szinpad dicsőség italából, csak éppen egyet nem, ...egyét, a *Szép Heléna*-t.

Kury Klára mint *Szép Heléna* mindenesetre érdekes kísérlet s kíváncsi voltam megtudni, hogy a művésznő miképpen gondolkozik erről a szerepről. — Ismeri? — kérdeztem tőle.

Nagy meglepetésemre ezt felelte:

— Soha sem olvastam a darabot és csak egyetlenyszer láttam színházban. Az idei nyáron volt *Karlsbadban*, *Kopácsy* Juliska játszotta *Helénát*... Sokat hallottam azonban *Pálmay* Ilka *Helénájáról*. Igaz, hogy olyan napszerű volt?

— Magától nem követel a szerkesztője, fejevesztés terhe alatt, karácsonyi cikket. Engedje meg hát, hogy én kérdezzek és nem maga: Hogy gondolkozik így félig-meddig ismeretlenbe is a *Szép Heléna*-ról?

— Hát először is, — mondta és üszébb hangra testén piros pongyoláját — *félek* tőle. Nem tudom, vajjon az én egyéniségemnek megfelelő szerepe egyáltalában. *Helénában*, amennyire én tudom, két főjellemző vonás van, az egyik az *érzeli szerelem* után való sóvárgás, a másik, hogy *rossz asszony*. Az én művészi egyéniségemtől mind a kettő távol áll. Én csupa naivitás vagyok: benne van az arcomban, a szememben, a beszéls organumomban, sőt még az éneklő hangomban is. De gondolkozom majd, hogy mit lehetne csinálni. Utóvégre *igazi művészzel* mindent meg lehet oldani. Erről most még nem tudok beszélni; majd csak, ha a darab a kezemből lesz. Annyit mondhatok, hogy alig várom már. Mihelyest tul leszek a mostani premiéremen, rögtön elhozatom a színházról és neki fogok a tanulmányozásának. De félek, félek...

Mindazt, amit itt leírtam, a művésznő ha szóról-szóra mondta is, nem mondta így egyfolytában. Egyes mondatai közé egyre visszatért az a két szócska, amelyet a beszéds végére biggyesztettem:

— Félek, félek...

Átsiklottam a *Szép Heléna* egy másik, épp oly érdekes terére, amelyen a művésznőnek nincs valami nagy oka a félelemre: *Szép Heléna* külső kvalitásaira. — Itt csak nem fél? — tréfálkoztam vele.

— No, ami itt szükséges, — tréfált vissza, — az talán megvan...

S végre még egy harmadik érdekes *Heléna*-kérdést vettem fel, a — *toilette*-kérdésért.

— Ah, a toilette! — kiáltott föl. — Az első felvonásban valami nagyon szép, valami gyönyörű, *nagyon gondolat-ruhára* gondolok, amelyben benne legyen a királyné pompája, a tavasz és... minden, minden.

A második felvonás *Heléna-toilette*jére egy érdekes megjegyzést tett:

— Én a felvonás elejére egy bő, nagyon bő köpönyegre gondolok, amely mindent-mindent elföd. Ugy emlékszem, hogy *Heléna* a felvonás elején rosszkedvű és a királyok elibe kell mennie. Azt hiszem, ebben a hangulatában nem gondolt arra, hogy kacérkodjék, sőt bosszus hangulatában éppen az ellenkező végletbe csap át és egészen beföldi magát.

— És később? Az *Álom-duettben*, Párisban?

— No, itt — nevetett — már csakugyan mutatni kell valamit abból, hogy miért tartották Görögország legzebb asszonyának...

De a pikáns kis témán hamar át is siklott és a harmadik felvonás tengeri fürdői kosztümjéről kezdett beszélni.

— Ebben a felvonásban — mondta — valami szecessziós ruhára gondolok, amelyben a klasszikus stílt a legzeveszeztettebb modern divattal kellene összeolvasztani. Hanem ezen már hadd törje a szabóm a fejét.

... És ezzel — leszálltam az Olympusról és, kedves szerkesztő barátom, itt van a színházi érdeklenség, amelyet a lapunk karácsonyi számába, fejevesztés terhe alatt követeltél tőlem.

Rip van Winkle.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A *Petőfi-társaság* új tagjai. A *Petőfi-társaság* ma délután 5 órakor tartotta *Jókai Mór* emlékelete alatt tagválasztó közgyűlést. Jelen voltak: *Jókai Mór*, *Bartók Lajos*, *Szana Tamás*, *Tolnai Lajos*, ifj. *Ábrányi Kornel*, *Kiss József*, *Inczedy László*, *Prém József*, *Makai Emil*, *Névy László*, *Ábrányi Emil*, *Endrődy Sándor*, *Sebők Zsigmond*, *Kenedi Géza*, *Pap Zoltán*, *Abafi Lajos*, *Berosényi Béla*, *Ferenczy Zoltán*, *Ambrus Zoltán*, *Bárony István*, *Szabó Endre*, *Szabóné-Nogáll Janka*, *Jeszzenszky Danó*, *Jakab Ödön*.

Jókai nyitotta meg az ülést és átadta a szót *Bartók* Lajosnak, aki a *Lauka*-ünnepéről számolt be, elmondva, hogy a társaság üdvözölte a veterán jubiláns író.

Ezután *Szana Tamás* főtitkár terjesztette elő a tagajánlásokat.

Malonyay Dezső ajánlotta *Ábrányi Emil*, *Papp Dánielt* pedig *Kiss József*, de mind a kettő még a szavazás előtt visszavonta az ajánlást, mert a társulat egy előbbi kandidálól ülésén a többség már *Somló Sándor* és *Koroda Pál* jelölésében állapodott meg. *Somló Sándor* jelölték *Szana Tamás*, *Prém József* és *Endrődy Sándor*, *Koroda Pál* *Ábrányi Emil*, *Prém József*, *Szabó Endre* és *Szana Tamás*.

A szavazás eredménye az lett, hogy *Somló Sándor* kapott 21, *Koroda Pál* pedig 22 szavazatot.

Azután megállapították a január 6-ikán tartandó nagygyűlés programját. A program a következő: 1. *Bartók Lajos*: Nemzeti kegyelet; elnöki megnyitó. 2. *Jakab Ödön*: Titkári jelentés. 3. *Endrődy Sándor*: Vörösmarty emlékezete. 4. *Inczedy László*: Költe-mény. 5. *Jókai Mór*: Utolsó találkozásom *Petőfi*-vel. 6. *Koroda Pál*: Költe-mény. 7. *Somló Sándor*: Költe-mény. 8. *Tolnai Lajos*: Elbeszélés. 9. *Makai Emil*: A hét sovány esztendő. 10. *Rákosi Viktor*: Vig elbeszélés. 11. *Jókai Mór*: Elnöki zárás. A közgyűlés után az *István főherceg szállóban* lakoma lesz. Végül *Szana Tamás* kiltagnak ajánlotta *Holt Jensen* norvég író, akit egyhangulag meg is választottak.

○ Az *Új Idők* karácsonyi száma ritka pazar kiállításban és az irodalmi és művészi kiállítások legzebb munkáival jelent meg. Benne befojeződik *Jókai Mór* regénye, elbeszélést írt *Bárony István*, *Tutsek Anna*, *Sebők Zsigmond*, *Papp Dániel*, új drámájának egy érdekes részletét adja közre *Malonyay* Dezső, a téri látlatot bemutatja *Lyka* Károly, változatos szép verseket írtak *Szabolcska* és *Móra*, a rovatok gazdagok, változatosak, érdekesítők. *Horkayné* 6 nagysága pedig elmés évelődéseit folytatja az ő saját külön kaszinójában. Az ünnepi szám címlapját *Murillo* gyönyörű képe díszíti. Husz kép ékesíti a szöveget a legkittünőbb régi és modern mesterektől, külföldiektől, magyaroktól vegyest, köztük nyolc kép a teli látlatról. A gyönyörű szám *Herczeg* Ferenc lapjának minden kiválóságát magában rejt. Aki meg akar ismerkedni ezzel a finom és tőgyökeres magyar lappal, kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól (Andrássy-ut 10).

Nyitlér.

Szavatosságot vállalok érte,

hogy az itt feljegyzett számok sem a III-dik, sem a IV-ik osztályosorszájkában, tehát két sorsolás folyamán huzva nem lettek. Minthogy pedig a magy. kir. szabad. osztályosorszájkánál a kiadott sorsjegyek közül 50,000-nek tehát azok felének nyerni kell, világos, hogy az említett ajánlott számoknak a logika és a helyes valószínűség törvényei szerint a legnagyobb esélyük vannak, hogy ebben a most folyó sorsolásban, melyben a legközelebbi huzás már 1900. január 9., 10 és 11-én lesz, jelentékeny nyeresémet fog rajtuk kihozni. Oszintén ajánlom ezért, hogy a következő számokból egy vagy több sorsjegyet mielőbb vegyen és pedig:

Table with 4 columns of numbers: 1769 1/4, 9888 1/4, 23372 1/4, 34187 1/4, 21810 1/4, 38755 1/4, 46282 1/4, 51021 1/4, 55645 1/4, 68529 1/4, 74012 1/4, 75145 1/4, 91996 1/4, 91992 1/4, 95182 1/4, 95318 1/4

A III. osztályu eredeti sorsjegy árai:

egy negyed 8 frt, egy nyolcad 4 frt,

melyek megrendelhetők a pénz előleges beküldése, de utánvételtől mentes is.

Lukács Vilmos bankháza

Budapest, V., Fűrdő-utca 10.

Még a sorsjátékban kisorsolásra kerül 43.000 nyeresémet 12 millió 443.000 kor. összegben.

Tartalékos fizetek, tisztelhetettek és hadseregűk, legjobban szerethető de egyenruhák és fedezési cikkeiket, az előnyösen ismert SZERB KIRÁLYI és JÓZSEF FERENCZ udvari szállító-cégnek

Blum és Társa

BUDAPEST, Sütő-utca 2. szám.

Szenzáció

kereskedőknek.

Császár fürdő

BUDAPESTEN.

Kleinoscheg-Elysée

Most jelent meg Kabos Edé új regénye

A verebek.

Akarésonyi könyvpiac egyik legérdekesebb újdonsága. A regény közel 300 oldalon, gyönyörű kiállításban jelent meg s az erős kötet

a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában József-körút 13. szám.

az „Általános takarékos és hitelszövetkezet“

V., József-tér 13. sz.

IV-ik évtársulata 1900. január 1-én kezdődik. A beiratások már most eszközölhetők d. e. 9-12-ig, d. u. 2-3-ig. Kötelezőkre való előjegyzés egyidejűleg elfogadjatik.

Nyilt levél!

Minthogy fizikai lehetetlenség azon tömeges elismerő levelekre, melyeket t. c. veivünk egy a karésonyi szótájküldéseink gyors és pontos eszközése, mint életnagysága legyen fényképek hű és művészi kivitele tekintetében, naponta hoznak intéztek, mindgyökire külön válaszolni, köszönetünket ezúton ezennel nyilvánítjuk.

Hazafini üdvözléttel Párisi Nagy Áruház.

Detail képviselőt

keres előkelő fővárosi divatrua cég az ország nagyobb városában. Állandó képviselet és nem utaló dnytatik. Olyanok, kik veivőkörre támaszkodhatnak, ajánlataikat fényképpel és közelebbi adatokkal felszerelve a lap kiadóhivatalához küldhetik.

(Az o rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az új kolozsvári főügyész. A király Gyula Laszlo oszkeszeredai törvényszéki elnököt a kolozsvári főügyész-ghez főügyész-nevezté ki.

§§ Kontroverzia egy körlevél miatt. Két biztosító részvénytársaság között egy körlevél miatt olyan kontroverzia támadt, amely a büntető járásbíróóság előtt nyer megoldást. A panaszt az Osztrák Elemi Biztosító Részvénytársaság emelte a Magyar

Francia Biztosító Részvénytársaság igazgatói ellen egy körlevél miatt, amelyet az utóbbi társaság feleibe küldött és amely körlevélnek egy paszszusa miatt az előbb nevezett társaság magát sértve érezté. A Magyar Francia Biztosító Részvénytársaság ugyanis a feleibe küldött körlevélben többek közt a következőket írta: Az új intézet elvállalt kötelezettségének teljesítése alól különböző ürtügylek alatt kibújai parkodik. A panasz-beadványban, melyet a társaság nevében dr. Sebestyén József ügyvéd adott be, a megsértett biztosító társaság Kohner Ágostont, Ormóly Vilmost, Bischitz Lajost, Fuchs Lajost, Szende Károlyt és Jenet Lajost, mint a Magyar Francia Biztosító Társaság igazgatóit kérte becsületsértés vétségé miatt megbüntetni. Ma volt ebben az ügyben tárgyalás dr. Körtv albiró előtt. A beadvolt igazgatók közül megjelentek Fuchs Lajos, Kohner Ágoston, Jenet Lajos és Szende Károly, a panaszos társaság képviselőiben Sebestyén Henrik igazgató. A vádlottakat dr. Pap Dávid ügyvéd védte. A tárgyaláson a sértő tartalom körlevél tartalmáért a felelősséget Fuchs Lajos vállalta el. A tárgyalás folyamán a bíró a felekhez a békés megoldás érdekében intézett kérdéseket.

Fuchs igazgató ezt mondta: En fennjártam ez ügyben Matlekovics Sándor ó nagyméltóságánál, akinek a személye iránt tisztelettel viseltem, sem velt, sem igazgatótársam, Sebestyén Henrik barátom ellen sértő szándékom nem lehetett és az incidens csak félreértésből származott. Ezt a nyilatkozatomat it is megismertem. Dr. Sebestyén József, a panaszos társaság képviselője így válaszolt erre:

— It arról van szó, hogy a szótájküldött körlevélben foglalt állítások, miután azok merőben valótlanok, itt a bíróság színe előtt is ilyeneknek konstataciónak Fuchs igazgatózó utálta, hogy az egész ország lássa, hogy a társaság hírneve méltatlanul lett mezhuroolva. Ennek megtörténte után nem zárkozhatunk el a lojalisan felajánlott elégtétel elől és ha az igazgató ur kijelenti ezek után, hogy a történetet sanna és hogy nem volt szándékában sem az Osztrák Elemi Biztosító-Társaságot, sem annak igazgatóit megsérteni, kész vagyok az elégtétel ily módon felajánlott nemét elfogadni.

— Amit Matlekovics előt kijelenttem — ugymond Fuchs igazgató — azt is kész vagyok ismételni és kijelentem, hogy a körlevélben foglalt inszinuációk valótlanok. Kijelentem, hogy a társaságot, sem annak igazgatóját megsérteni nem akartam és ószinte sajnálatommal fejezem ki a körlevél elküldése felett. A bíró e kijelentés után az ügyet beszűntettnék nyilvánította.

TÁVIRATOK.

Brüsszel, december 25. Az Etoile Belge megcáfolja a People című lap jelentését, hogy Preingkiensben tegnapelőtt 25 gyermek koresolyázás alkalmával a vízbe full volna.

Ausztria.

Pécs, december 23. A cseh konzervatív nagybirtokosság reichehrathi klubja a kormányváltozás alkalmából a következő határozatot hozta:

A cseh konzervatív nagybirtokosság klubja a kormány viszályesében a többségi elv és a népek egyenjoguságának eszméje ellen tett kormányzati kísérlet megfiúsulását látja és az új kormányval szemben fenntartja elhatározását. Kijelenti azt a óhajt, hogy a kormány teremtse meg előfeltételeit annak, hogy a csehországi és morvaországi nemzetiiségek vizsállya egyetértőler elhárítassék, hogy ez által a birodalmat évek óta sújtó hámi világság megoldassék. A csehországi nyelvkerdést illetőleg, valamint a többi vezyes nyelvű tartományokra vonatkozó kérdések tekintetében a klub ragaszkodik ezévi október 7-iki határozatához. A jobboldali pártjaival rendőrtellenl fenn szándékozik tartani a szilárd szövetséget.

A szent év.

Róma, december 23. Ma este 6 órakor az összes templomok harangjainak zugása hirdette a világ jubileumi szent évének kezdetét.

Mire költ Bulgária.

Szofia, december 23. A szórányo 3000.000 frankot szavazott meg egy III. Sándor cárnak állítandó emlékszoborra. 1.000.000 frankban szavazta meg a fejedelem évilistáját és heves vita után elintézte a belügyminisztérium és a külügyminisztérium költségvetését. Az utóbbinak rendelkezési alapját 80.000 frankról 120.000 frankra emelték.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, dec. 23. (A Budapesti Napló tudósítójának táviraia.) Esti forralom. Negyszázalékos magyar aranyjaradék —. Magyar koronajaradék —. Osztrák hitelszervény 234.—. Osztrák-magyar államvasut 136.10. Déli vasut 30.10. Eszakknyugati vasut —. Elbavölgyi vasut 216.—. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtienradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lomoad —. Frankfurt, december 23. (A Budapesti Napló tudósítójának táviraia.) Arfoivalomk decembeerre. Esti forralom. Osztrák hitelszervény 335.—. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 29.90. Osztrák aranyjaradék —. Olasz jaradék 92.70. Laura-kohó 252.50. Harpeni 201.—. Discont 191.50. Alpeisi —. Bécsi bankgyesület —.

Chicago, december 23. (Kábelsürgöny.) (Gabona-tözege.) (Megnýtítás.) Buza decembeerre 69.1/4. Buza

májusra —. Buza februárra 69.7/8. Tengeri decembeerre 32.7/8.

Chicago, december 23. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza májusra 65.1/2. Buza júliusra 69.1/8. Tengeri decembeerre 32.7/8. Tengeri májusra —. Zab decembeerre 22.—. Zab májusra 23.7/8. Rozs decembeerre —. Irányzat szilárd.

A báli idény e hó 29-én nyilik meg a Mdm. Berger

cs. és kir. udvari szállító divattermében, mely alkalommal eredeti párisi tülle és selyemgaze

báli ruha modellek,

valamint remek garde de dames-tollettek kerülnek bemutatásra. Ezen modellek szerint rendelt ruhák, külön műteremben egy francia vezetése alatt (Raudnitz modell cég műterméből Párisból) készítettnek. Izlés és kivitel méltó a cég eddigi hírnevéhez. Árak a jelen viszonyokhoz alkalmazva mérsékeltek. Complet leányruhák selymre dolgozva 60-70 forint, beszámítva jelen divatnak megfelelő báli fűzöt. Jean d'Are Paris rue St. Honoré modellje után.

Esti köpenyek és báli belépők elegáns kivitelben kaphatók.

Napirend.

Naptár, Vasárnap, december 24. — Római katolikus: A 4 Ádám, Éva. — Protestáns: A 4 Ádám, Éva. — Görög-orosz (december 12.) C. Spiridon. — Zsidó: Tebeth 22. — A nap két 7 óra 33 perckor. — Nyugszik 3 óra 55 perckor. — A hold két éjjel 11 óra 45 perckor. — Nyugszik délelött 10 óra 50 perckor.

A miniszterek nem fogadják. Az ószerekek közzétulése délután fél 2 órakor a Vasvári Pál-utca 4. szám alatti vendéglőben.

A magyarországi tanítók árvaáskának (I. ker., Alkotás utca 1. szám) karácsonyfa-ünnepé délelött 11 órakor.

A magyar gazdasági országos egyletének karácsonyfa-ünnepé délután 3 órakor.

Nemzeti Múzeum: Képtára, nyitva délelött 9 órától 1 óráig.

Az iparművészeti múzeum és tárnulat karácsonyi kiállítás nyitva délelött 9-től 12-ig és délután 2-4 óráig. A Múcsarnok téli tárlata, nyitva délelött 9 órától dék este 8 óráig. Belépődíj 1 korona.

Nemzeti Szalon téli kiállítás (Ferenciek-ter. 9. szám) nyitva délelött 9-ig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Naptár. Hétfő, december 25. — Római katolikus: N. Karácsony. — Protestáns: Karácsony. — Görög-orosz: (december 13.) Eusztrát v. t. — Zsidó: Tebeth 23. — A nap két reggel 7 óra 33 perckor. — Nyugszik délután 8 óra 57 perckor. — A hold két este 12 óra 5 perckor. — Nyugszik délelött 11 óra 32 perckor.

A miniszterek nem fogadják.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 13. Naponta fényes műsor.

Kis Vigadó. VIII., Nagyfuvaros-utca 4., naponta nagy varieté-előadás.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarának hangversenye és Schreier művésze.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest leg-olesőbb szállódája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpárterem.

Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Petanovits Metropol szállódája. Naponta hangverseny Kiss Béla híres debreceni zenekara által. Ujannon berendezett fényes éttermek.

Ehm János éttermeiben (ezelött Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kiűnő cigányzene.

Gregorits Ferenc éttermei Duna-és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a leg-kiűnőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölygek által.

Dobranzski-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti torecói hus és hortobágyi gulyás.

Miklós M. bor és sörcsarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. napontként zeneestély. Saját termésű borok.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-teremben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferko híres szolisták hangversenye.

Bodegá-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömör-ut 14.

Enke kávéház, Kerepesi-ut, naponta Pege Károly zenekara.

Stefánia-kávéház, Kerepesi-ut 73. Naponta az I-ső Magyar Daitársulat előadása.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(V)

A fejedelmek kartellje.

Európa uralkodói 1815. után föllelegzetek: Napoleon, a régi patinás uralkodó-családok *enfant terrible*-je szent Heléna sziklához láncolva, el volt vágva a világtól. A csaták környékén féltelen szabadjárta föl s alá járva diktálta emlékiratait, akár csak valamely gráci aggharcos. Tőle, a rettenestől, nem kellett több remegniük a császároknak és királyoknak. Béke lett s elérkezett annak az ideje, hogy a fejedelmek beválták szavukat: alkotmányt és gondolat szabadságot adjanak a népeknek, amelyek ettől az ígértől elesébitva fegyvert fogtak a trónok megmentésére.

Mi sem természetesebb, mint hogy a fejedelmek egy betűt sem tartottak meg adott szavukból. Ellenkezőleg, válogatott alattomos és reakcionárius alakokat szegődtek a szolgálatukba, akiknek az volt a főfeladatuk, hogy a népeket visszavátoztassák hülye és engedelmis birkanyájja. Hogy nem férfiak, hanem szolgák felett akartak uralkodni, az ama kor fejedelmeinek hiányos nevelésére és gyöngemoráljára mutat. Bérenceket, akik erre a szomorú föladatra vállalkoztak, találtak bőven. Ezeknek főmestere a különben műveletlen és gyáva Metternich volt, akinek emléke nemesak Magyarországon, hanem egész Európában gyászos.

Világtörténeti komédia kezdődött, amely az operett-tárgyaknak egész sorát kínálgatja. A napoleoni viharoktól megijedt uralkodók először gyorsan visszaadták egymásnak az elfoglalt országreszeket. Azután kartellt kötöttek, az úgynevezett *szent szövetséget*, amelyben jó és szerető testvérekül fogadták egymást. A bibliát, a keresztény vallást vették alapul, annak szellemében akarták a XIX. század életét irányítani. Egy csöppet sem jutott eszükbe, hogy mekkorát fordult azóta a világ, minő új és egészséges eszmék vettek gyökeret, mi más lett a gazdasági és szellemi élet alapja. Reformálni, haladni a korrall, tanulni — eszébe sem jutott egyiküknek sem. Egész programjuk az volna, hogy testvéreileg támogatják egymást és a keresztény vallás zsinór-mértéke szerint fognak politizálni. Jellemző az akkori fejedelmek műveltségi fokára, hogy igazán őszintén hitték e program üdvös voltában és megvalósíthatóságában. Csak két hatalomállott ész dolgában a század magaslatán: Anglia és a pápa. Ez a kettő nem esatalkozott a „szent” szövetséghez. Tudták, hogy mit ér az.

Európát a fejedelmek kartellje egyesített tömörített, ihedelmes, profilaktikus, antiszeptikus recipe szerint kezdték kormányozni, miután előbb temérdek misét mondtak azért, hogy kimene-kültek a korzikainak karmai közül. Európa hasonlított egy zárdához, amelyet tíz élemedett apáca adminisztrál. Megleő rendszabályok léptek életbe: először is megkezdte akkortájj el-tiltott működését a *jesuita-rend*. Ezzel a két szó-val már el is van mondvva a fejedelmek politiká-jának magva. Azután itt is, ott is szép lassacskán elesukatták a nyáj engedtelenebb, tévoteg bárány-káit: a szabadelvű újságírókat és népszónokokat, nehogy megmételtyezzék a jámbor emberiséget. A sajtószabadság szépen aludni tért: a fejedel-mek házikáplánjaik és nagymamákik segítségével üdvös és veszélytelen irodalmat teremtettek, amely igen kenetes tanácsokkal buzdította a tisztelt népet arra, hogy engedelmesen verejtékeozzék az istenküldötte dinasztikákért s e közben ne legyenek mellékgondolatai.

A fejedelmek nem tanultak semmit a nagy forradalomból. Hogy a gondolat szabadság termé-keny és előbbre viszi az államok sorsát, az nem fért a fejükbe. Csak a Párisban omlott vért lát-ták s azt hitték, hogy az a vér a szabad gondolkodás következtében folyt.

Épp oly kevésbé mertek alkotmányos kor-mányszatra gondolni, mert — úgy vélték — ha a népek alkalmat adnak a kormányzatban való közreműködésre, akkor a dinasztikák napjai megvannak számlálva. Főleg teokratikus, féltiz arisz-

tokratikus alapokon folyt tovább a kormányzat s a fejedelmek meg voltak győződve, hogy most már rendben megyen minden.

Csalódtak. Az új eszmék már széjjel voltak hintve egész Európában. Már a francia forradalom óta minden országban jelent-keztek emberek, akik a szabadság, egyenlő-ség, testvériesség, vagy alkotmányosság jelsza-vait hol titokban, hol nyíltan terjesztették. A röpiratok tömege árasztotta el a szabadság után szomjazókat (hazánkban a „fült-falat iratotskák”, Martinovic és társainak működése.) Az „auf-kláristák”, ahogy őket nálunk neveztek, nagy sikerrel toborozták híveiket az egész kontinen-sen. Heves harc támadt a régi és az új rend, a teokratiko-arisztokratikus kormányzat és az ifju erejű bourgeoisie közt. Metternich és tanítványai s elvtársai sorra összefogdosztatták s becsukatták vagy föbelvették az „illojális és veszedelmes forradalmárokat.” Hiába. A trón és oltár védel-mére alakult jesusita-szagu egyesületekkel szem-ben szabadelvű titkos egyesületek támadtak, amelyek a maguk körébe szívták a fiatal bourgeoisie összes tehetséges tagjait. Metternich és kollégái véres irtó háborút kezdtek ellenük: minden gyanus embernek, aki nem volt fel-tétlenül uszályhordozója a rozzant kormány-zati rendszernek, meg volt pecsételve a sorsa. E reakció a tüzesebb elemeket csakugyan erőszakra csábította: politikai merényletek, ösz-szeesküvések napirenden voltak. A becsukot-tak és száműzöttek száma napról-napra nőtt, köztük voltak a nép legjobbjai. Azt hitték, eleget tesznek kötelességüknek a dinasztikák, ha kémeikkel és rendőreikkel ártalmatlanná teszik az összes szabadelvű embereket. Hogy e közben nagyszerű gazdasági átalakuláson ment át Európa, azt elenyedte pupilláikkal észre sem vették.

A harc európaszerte folyt. Ausztriában a legkevesebb eredményrel a szabadelvűek ré-széről. Magyarországon a megyék hazafias makacs ellenállásán megtört Metternich mesterkedése: engednie kellett abszolutisztikus önkényéből s hozzá kellett járulnia a reformok egész sorához. 1825-ből keltezhető a magyar vármegye utolsó nagy diadala: azok révén lett utóbb Magyar-ország parlamentáris országgá. Spanyol- és Olaszországban a titkos társulatok szította helyi forradalmak többször engedelmények adására kény-szerítették a dinasztikákat, amelyek szavukat az-tán a legelső alkalommal ismét megszegték. Franciaországban a „fehér jakobinusok”, XVIII. Lajos idősb udvarhölgyei és reakcionárius arisz-tokratái, valóságos rémuralmat kezdtek, s újra folyt a börtönzés és folyt a vér. Igazi sza-badságharcosa csak Görögországban vált a titkos társulatok (eteriak) működése. Gyönyörű epizó-dokban gazdag forradalom volt ez a török ura-lom ellen, olyan hatalmas alakok vettek benne részt, mint Capo d'Istria, Ypsilanti és lord Byron. 1830-ig nem volt ország Európában, amelyben a szabadelvűek jelentősebb diadalt arattak Görög-ország kivül, amely 1831-ben függetlenné vált s köztársasággá lett, amely államformára azonban a görög nép még nem volt érett, miért is rövid idő múlva felváltotta azt a monárkiával.

Nevezetes átalakulásokon esett át ebben a korszakban az Újvilág. Európától örökre elsza-kadt és függetlenné lett Venezuela, Peru, Chile, Mexikó, Brazília; óriás földterületek, amelyek odáig gazdagon pénzelték Európát, most azonban a maguk szárnyára keltek s egy sor köztársasá-got formáltak, amelyeknek ma ugyan még nincs világraszóló gazdasági jelentőségük, de kétség-telenül lesz a jövőben. Attól az időtől keltez-hetjük a maga lábaira álló délamerikai kulturát, amelynek első mutatványai az a gazdag irodalom, amelyet ez a földrés aránylag rövid önállósága alatt termelt. Spanyolországot és Portugáliát suj-totta ez a csapás a legérzékenyebben: a kihazsnált gyarmatok elszakadásukkal nyomorba juttatták kihazsnálóikat s ez a két ország lassanként egészen elvesztette a századvégen politikai jelen-tőségét és kulturbefolyását.

Önálló nemzetek támadtak tula Óceánon, de a nemzetiség eszméje ideát is hangosan jelentkezett. A jó fejedelmek, akik szépen meg-kötötték a nagyreményű *szent szövetséget*, ezt az

elemet is tökéletesen kifelejtették számításaikból, Bezzeg appelláltak rá, amidőn Napoleon kemény keze döntögette trónjukat. Most azonban a bol-dog biztonság érzetében neveléséges agyrémnek vették a nemzetiségi ábrándozásokat. Metternich, korának hangadó politikusa, nyíltan kimondta, hogy „Olaszország csak földrajzi fogalom” s épp így gondolkodott Magyarországról és a többi or-szágról is. A népek ne fesszeggessék atyafiságukat dolgozzanak békén és lehetőleg szorgalmas ön-feláldozással azok közt a mesterséges politikai határokat közt, amelyeket a jó fejedelmek kon-gresszusok teokratikus ihletből szépen kicirak-mazott. A nemzet fogalmát, akár csak a közép-korban, tökéletesen fölöslegesnek vélelmezték s egyetlen ideálul a trónt állították fel.

Ez az oktan és rövidlátó, mindenekfelett természetellenes és mechanikus politika a dinasz-tiák fejére gyűjtötte a paraszt. Minél hevesebb reakcióit fejtettek ki a trónokról, annál elkesere-dettebben gyülekeztek a szabadelvű titkos társu-latokba a modernség képviselői. Költők, írók, tudósok sorakoztak egymás mellé, egy részük maró gunynyal ostorozta a fennálló, neveléséges szomorú állapotokat, más részük tüzes retoriká-val, csábító, romantikus légvárakat festett, amíg tudniillik be nem csukták. De hiába teltek a bört-önök, hiába mondták ellenük ezer meg ezer misét. A szabadelvűséget természetes szükségnek, sőt életmentő eszköznek ösmerték fel mindenfelé. A fiatal bourgeoisie ebben a jelben rontott neki újra a másodsor is föléledt régi világnak.

Az első vasut.

Azt mondtuk, hogy a huszas, harmincas években jelentékenyen átalakultak Európa gaz-dasági viszonyai. Ezt az átalakulást hatalmasan elősegítette a közlekedés gyorsításával a vasut. Hogy mekkora volt a különbség a régibb és az újabb közlekedési eszközök gyorsasága közt, azt egy ránk maradt táblázat mindennél beszédeseb-ben magyarázza meg. Strassburgból Bázelig

1600-ban hat napig tartott az ut a sze-mélyszállító postakocsin;
1700-ban négy napig tartott a tökéletes-bitett dilizsáncon;
1800-ban két napig a gyorskocsival;
1841-ben két óráig vasuton.

Ez nemesak a személyszállításnak, hanem ami sokkal fontosabb, az áruszállításnak hihe-tetlen megyorsítását és olesóvátételét jelenti. Egészen új jellegű adott az ipari és kereske-delmi központoknak, lehetővé tette a gazdasági vidékek intenzív gyümölesöztesését. Szerény kez-detekből beláthatlan jelentőségűvé vált a vasut s egyike a modern világ leghatalmasabb té-nyezőinek.

A vasut történetét 1825-ből keltezhetjük. Stephenson ugyan már 1814-ben használt a ravensworthi közszentelepeken lokomotivet, de ez kezdetleges volt és céljának csak részben felelt meg. 1823-ban a Stockton-Darlingtoni vasuttár-saság személyszállításra való vasutat akart be-rendezeni s ezer fontot ajánlott Stephensonnak egy lokomotivgyár berendezésére. Abban 1825-ben készül el a kitünő mérnök az első lokomotivval. Ez már lényegesen különbözik a régibb, szén-szállításra használt lokomotivoktól, de feltalálóját nem elégitette ki. Hihetetlen küzdelmek közt tökéletesbitette gépét: egy esomó elöitétellel kel-lett szembezállania, sőt támadásokat, durva in-zultusokat kellett elszenvednie! Maga a parla-ment tréfának fogta fel a találmányt és képtelen kifogásokkal akadályozta meg a koncessziót. A *Quarterly Review*, akkor elsőrangú tudományos folyóirat, így irt: „Van-e hülyébb és nevelésé-sebb dolog, mint azt ígérni, hogy valaki lokomo-tivot szerkeszt, amely kétszer oly gyorsan halad, mint a postakocsi!”

Végre ezer akadály leküzdése után a parla-ment súlyos s a technika akkori állapotának meg nem felelő feltételek mellett pályázatot irt ki egy lokomotivra. A beérkezett négy kép közül a *Rocket* nevű nyerte meg a díjat. Ezt Stephenson szerkesztette: az első igazi lokomotiv, melynek szerkezete ma is alapul szolgál a vasutépítésnél.

(Folytatjuk.)

MÓKA BÁCISI MESÉI.

A négy testvér.

Egyszer volt egy szegény ember, annak volt négy fia. Nem tudta őket eltartani, hát azt mondta:

— Kedves fiaim, menjetek el világgá, keressetek magatoknak valami mesterséget.

Jól van, elmentek hazulról. Mennek, mendegélnek, utójára olyan helyre értek, ahol négyfelé vált az út. A közepén egy terebélyes fa volt s a legöregebbik azt mondta:

— Halljátok gyerekek, tovább ne maradjunk együtt, hanem mindegyik menjen a maga útjának s egy esztendő múlva ebben az órában megint itt jöjünk össze, ennél a fánál.

Ugy is tettek s egy esztendő múlva mind összejöttek annál a fánál, aztán hazamentek az apjukhoz. Otthon kérdezi az apjuk a legöregebbiktől:

— No fiam, micsoda mesterséget tanultál?

— Hát én, édes apám, olyan mesterséget tanultam, hogyha másnak akármije van, el tudom tőle venni, akár-hogyan őri is.

— Biz ez, fiam, nagyon furesa mesterség, ezért még be is csuknak.

Aztán kérdi a középsőt:

— Hát te mit tanultál?

— Én, édes apám, egy tükörért szolgáltam; ha abba belenézek, az egész világnak a dolgait látom.

Aztán azt mondja a harmadiknak:

— Hát te mit tanultál?

— Én bizony, édes apám, olyan mesterséget tanultam, hogy ha akármilyen egész darabot látok s azt akarom, hogy széjjel menjen, azon szempillantásban szétmegy.

Aztán a negyediket kérdi:

— Hát te, fiam, mit tanultál?

— Én meg olyan szabómesterséget tanultam, hogy ha akármilyen össze van törve, azt egy szempillantás alatt úgy megfoltozom, hogy megint egész lesz.

— No, azt mondja az apjuk, szép, szép, amit tanultatok, hanem majd mindjárt meglátom, melyiketek érti legjobban a mesterséget. Nem messze ide, de már azt nem tudom, hogy merre, van egy szarkafészek, abban éppen most költ egy szarka. Meg tudná-e mondani, Jancsi fiam, hol van és hány tojás van benne?

Előveszi a Jancsi a tükrét, belenéz és azt mondja:

— Ott van az erdőszélen egy nagy jegenyefa, annak a legtejében van a szarkafészek, hat tojás van benne.

— Gyuri fiam, te meg most ki tudná-e úgy venni a tojást a fészekből, hogy a szarka észre ne vegye?

— Majd meglátja, édes apám, hogy ki tudom-e.

Avval odament az erdőszélre és olyan ügyesen kivette a tojásokat a költő szarka alól, hogy észre se vette, aztán oda vitte a hat tojást az apjának.

— No most majd én mutatom négy, hogy mit tudok, azt mondta a Miska azzal rákezdte:

Kotko, kotko, kotkodács,
Törli, törli hat tojás!

s egyszerre úgy szétförtött a hat tojás, mintha soha se lett volna egész.

— Tyű, azt mondja a szabó, ez már nagy baj! Kár azért a sok szép szarkatojásért.

Azzal hamar fogott egy tűt, belefűzött s alig tett egy-két öltést, mint a hat tojás össze volt varrva s olyan szép egészek lettek, hogy még a Herkó páter se vette volna észre, hogy valamikor össze voltak törve.

— Látom, édes gyermekeim, azt mondta az apjuk, hogy mindegyőtök jól megtanulta a mesterséget, már most csak erdjetek világgá szerencsét próbálni; hanem azt megmondom, mindig együtt maradjatok.

Mennek, mendegélnek, egyszer csak azt mondja a legöregebbik:

— Most már eleget mentünk hiába, nézz csak a tükörbe Jancsi öcsém, micsoda szerencse van a világbán.

Belenézett, hát látta, hogy egy királykisasszony igen örül egy gyűrűnek, amit az öreg-örög apjától kapott örökségbe. A gyűrű közepén akkora gyűrű volt, mint az öklöm és a kisasszony egyre gondogatta:

— Jaj, csak ez a gyémánt ki ne törjön; inkább az életemet veszténem, mintsem ennek valami baja történne.

Elmondta a Jancsi a többinek, hogy mit látott. Akkor azt mondja Miska:

— Gyűrű, gyűrű, törj el!

Egyszerűen kitörött a gyémánt a királykisasszony gyűrűjéből, de még maga a gyűrű is százfélé pattant. Majd elhalt a királylány, mikor ezt látta és az egész világba mindenfelé küldött ki újságot, hogy ha akad olyan ember, aki a gyűrűjét úgy meg tudja csinálni, hogy senki se veszi észre, merre törött el, ahhoz mindjárt hozzámegy.

Jött oda a királyi kastélyba annyi ember, hogy egymás tyukszemét tiporták, de hiába, senki se tudta a gyűrűt megcsinálni. Mikor már a királykisasszony azt se tudta bánatában, mit csináljon, odavetődött a szabó és ajánlkozott, hogy majd megcsinálja ő.

Eleinte nem akarták neki odaadni, hogy ugys hiába, hanem aztán utójára mégis csak megengedték. Bezzeg örült azután a királylány, amikor meglátta az egész gyűrűt, mert a szabó csak egy-kettőt öltött s megint olyan volt, mint azelőtt.

Meg is kapta a királylányt s akkora lakodalmat csaptak, hogy még a sánták is három hétig táncoltak.

No ennek már volt felesége, hanem a másik háromnak, annak még semmije se volt.

Mennek, mendegélnek, egyszerre csak beérnek egy városba. Ott minden fekete zászlóval volt behuza. Kérdezik, mi az újság?

— Jaj, azt mondják, ellopták a király lányát, ha azt valaki meg tudná találni, neki adná a király.

Hát csak mondja ám a legöregebbik a Jancsinak:

— Nézz csak a tükörbe, hátha nekünk akad ez a szerencse.

Belenéz a Jancsi a tükrébe s meglátja, hogy ott a királylány egy nagy tenger közepében. Ott ült egy borzasztó sárkánynak az ölében.

Mit csináljanak? Mit csináljanak? Hogyan jussanak el a tenger közepére? Hanem azért volt Gyuri. A Gyuri valahonnan teremtett elő egy hajót, aztán elindultak a tenger közepébe. Mikor már jó messzire voltak, egyszerre csak eszükbe jutott, hogy mit mondott az apjuk, hogy mind a négyen együtt maradjanak. Visszamentek hát szépen a szabóért és azt is magukkal vitték, hátha szükségük lesz rája.

Utójára elértek a tenger közepére, a borzasztó sárkányhoz. A királylány ott ült az ölében, a sárkány pedig úgy aludt, csak úgy horgyogott.

A Gyuri, aki mindent el tudott venni, ami a másé volt, szép lassan odalopózkodott a sárkányhoz és odaszólt a királylánynak:

— Ne mozdulj lelkem, szép királylány, érte jöttünk, megszabadítunk a sárkánytól.

Hej de megörült a királylány, mikor ezt meghallotta s nem is mozdult, hanem csak nézte, mit csinál a Gyuri. Ez nem volt rest, hanem átkapta a királykisasszonyt és olyan ügyesen kiemelte a sárkány öléből, hogy az utálatos féreg fel se ébredt. Aztán ucu, vesd el magad, le a hajóhoz s nagy gyorsan elevezett.

Hanem hát mi történt? Fölébredt a sárkány s amint észrevette, hogy nincs királykisasszony, akkorát ordított, hogy a mennydörgés Kis Miska hozzá képest. Mikor már jól kiordította magát, röpült ki a tengerre s egyszerre meglátta a hajót. Föléje szállt, hogy majd bekapja a legényeket, a királylányt meg visszaviszi.

Megijedt a Gyuri meg a szabó, hanem bezeg nem ijedt meg a Miska. Csak elmondta:

— Sárkány, sárkány, szakadj meg! s egyszerre megszakadt a sárkány s esett le, esett le, hanem hová? Egyenesen a hajóra s akkorát esett rája, hogy a hajót egészen széjjel törte és mind, de mind a tengerbe potyogtak.

Ezer volt a szerencsésük, hogy velük volt a szabó. Ez hamar belehuzta a cernát a tübe, öltött egyet, öltött kettőt s egy szempillantás alatt összevarrta a hajót, olyan lett, mint ujkorában s megint ráülhettek.

Aztán hajóztak, hajóztak, utójára szerencsésen elértek annak a királynak az országába, akitől a sárkány a leányát elrabolta.

REGÉNY.

Dodó főhadnagy igényei.

— Egy huszártiszt cartoucheából. —

Írta: PEKÁR GYULA.

... Vége felé járt már a jór, késő volt. A bucsuzó leányok pár pillanatig még csacsogva évődtek a piknik-rendezőkkel az ajtóban s izgertették négyeseiket a Hungária-beli legközelebbi mulatságokra, — aztán végre Lala gyerek elkialkította magát, mint a négyes végén: „compliment!” s egyszerre üres lett a szalon. Dodó főhadnagy szintén sikkaja után nyult s épp a keztyűjét kereste, midőn a háziasszony bizalmas mosolylyal, lopva visszabivta:

— Hohó Dodó, magával még számolunk! Jöjjen csak vissza egy pillanatra. ...

A főhadnagy udvarias kíváncsisággal fordult meg s egyszerre vígan kacagott fel:

— Nini, hát maguk is itt maradtak! Micsoda összeszokás? ...

A három jukkerasszonynak csak a feje látszott ki a teás asztalok barrikádjá megől: oda az alacsony kanapéra bujtak el az általános bucsuzkodás elől. Miután egész este unatkoztak a leányok közt, most gonoszokdó mosolylyal derült fel az areuk. A fátylon át mind a hárman szájkra tették ujjukat s úgy intettek Dodónak, hogy maradjon esendesen. Aztán ugyanazzal az újjal türelmetlenül hivatgatták, jöjjen közelebb.

— Na, csakhogy elmentek! mondá végre Sztalevszkyné egy sóhajjal s kigombolta asztrakan jaquette-jét. Végre okosan beszélhetünk! Jaj de ostobák ezek a lányok az ő ugráló Lala gyerekükkel. ...

— Boesánat, nagyságos asszonyom, — felelt Dodó mosolyogva. — valahol csak kell kezdő-

nők szegény kiesikéknek, amíg az önök jukkerasszonyi tőkélyére emelkednek! Lala gyerek az elemi iskola, Dodó főhadnagy kezelése az egyetem. ... Majd sorra kerülnek ők is az én szerelmi klinikámon.

A talmi-naiv, szöske Balsayné, ki a téli saison azzal kezdte meg, hogy Dodóba akart szerelmes lenni, epedve nézett fel a főhadnagra.

— Ah maga csunya ember. ... — mormogá siránkozva. — Beh szép, hogy visszajött! Ugy-e értem jött vissza? Ugyan gombolja ki a keztyűmet. ...

— Paranesára. Dodó kacagva térdelt eléje. — Fogja meg a pulzusomat, — ugy. ... Beteg vagyok már? Oh, ugy szeretném tudni? — Mondja meg, szerelmes vagyok már magába? ...

— Még mindig nem, — suttogá a főhadnagy humoros sajnálkozással, — majd a jövő héten. ...

— Pffuj! — kacagott a másik két jukkerasszony, — nem szégyenled magad?!

Ekkor azonban közbelépett a háziasszony. A harmadik fiatalságában levő, de még mindig fess menyecske, csak annál jobban érdeklődött a szerelem elméletei iránt, mert a gyakorlatban nem igen udvaroltak már többé neki.

— Elég legyen a firtból, Dodó! Ereszsz el a Balsika kezét s keljen fel. Szégyelje magát! Hát azt hiszi, azért hívtam vissza, hogy itt udvarolgasson?

— Hát ugyan miért? — kérde a főhadnagy naiv csodálkozással.

— Miért? Hát azért, mert egy fontos felellet adósnak! Mielőtt a leányok megérkeztek volna, maga valami borzasztó új teóriába kezdett bele. ... Mit mondott maga a szerelembeli igényeiről. ... Nos, rajta, feleljen, ha mer!

Az asszonyok mindannyian felkeltek, összefonták karjaikat s mint valami rettenetes bíróság mérték végig a főhadnagyt. Csak a szöske Balsayné nézett rá talmi-hü epedéssel.

— Oh Dodó, — mormogá szeliden, — még maga beszél az asszonyokkal szemben igények-

ről? Ugyan mit akarhat még tőlük? Hisz amelyikünket skarta. ...

— Pffuj, nem szégyenled magad? szörnyű-ködének a többiek, — beszél egyes számban! ...

Dodó főhadnagy homlokára ütött s aztán ünnepélyesen lépett hátra a jukkerasszonyok támadása elől.

— Ahá, tudom már hölgyeim! mondá élénken. — Nos, én tehát az utolsó betűig fenntartom mindazt, amit mondtam. Igenis, nekem nagy igényeim vannak azzal az asszonnyal szemben, akit kezelni, vagyis laikus nyelven szólva: szeretni akarok.

— Halljuk!

— Nos hát, — nem elég az, kérem, hogy csak maga az asszony tessék az embernek! ... A menyecskék megbotránkozva vágtak a szavába.

— Mit mond? — kiálták lázadó hangon — nem elég, hogy az asszony tessék neki? Hát ugyan mit akar még tőlünk? Oh a haláltlan! ... Hát ha minket akar szeretni, kinek kell még tetszeni magának rajtunk kívül? —

— Azt azonnal meg fogják látni — mondá Dodó valami szilaj, szinte bosszus önértettel. Mintha valami kellemetlen emlék jutott volna eszébe, egyszerre elkomolyodott. — Adjon egy eszébe teát, nagyságos asszonyom, majd elmondom. Be fogom bizonyítani, hogy igazam van. Meg fogják látni, hogy egy szép asszony, aki az enyém lehetett volna, épp azért nem lett az enyém, mert csak ő maga tetszett nekem. ...

I.

Az idej nagy manőverek vége felé történt. Képzelték, micsoda malheurom volt! A híres roham előtt, épp ő felsége szeme láttára egy akkora óriási árkot ugrattam át, amelyet tán meg soha sem ugrattak a monarchiában. Bravurum sikerült, átadom jelentésemet, ő felsége megdicsér s amint ügetve tovább megyek, lovaam felbukik egy vakandulásban!

(Folytatása következik.)

Hej, de megőrült a király a leányának. Ölelte, csókolta s nem győzte eleget nézni. Nézte volna talán mai napig is, ha a legöregebbik testvér meg nem szólítja:

— Hát már most melyikünk lesz a királylány? Mert én loptam ki a sárkány öléből!

— Azzal ugyan ne dicsekedjél, azt mondja a Jancsi, te ki nem lopod, ha én meg nem látom!

— De már csak az enyém legyen a királyleány, azt mondta a Miska, mert ha az én szavamra meg nem szakad a sárkány, mind bekap benneteket.

— Mi haszna, hogy a sárkány megszakadt, azt mondta a szabó, ha én össze nem varrom a hajót, mind belevesztek a tengerbe. Senki más se lehetne a királylány, csak az enyém. De szerencsétekre nekem már van feleségem, hát Isten neki, legyen a tietek.

— Ó, azt mondja a király, soha se versengjétek, soha se pöröljétek, látom, mind derék legények vagytok, mind megérdemlétek a lányomat. Van én nekem még két lányom, odaadom azt is, aztán mindegyiketeknek lesz felesége.

Ugyis lett, aztán állt a nagy lakodalom. Mind a három menyasszonynak repából volt a sarkantyuja, úgy járták a táncot.

Mese, mese mess kenyeret,
Ha nincs léted, fogj egeret.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kis lányomnak.

*Kis vagy még, talán meg sem érted,
Hogy a szívem mit tanácsol néked
És amire lelkedre lesz írva,
Én már talán lent pihenek
A sötét, mély sírba.*

*Ne epeszsen akkor se a bánat:
De csak szeresd az édes-anyádát
S hallgas az ő igaz, szent szavára;
Akkor édes kicsi lányom
Soh' se leszel árva!*

*Légy büszke rá, hogy a lánya tettel,
Hogy a mi kis fészkiünkbe születél:
Nem lesz ugyan nagy a hozományod,
Legfőkébb ha az utadra
Kapsz egy-két tanácsot.*

*Sokra ne vágyj, éljél te csak csendben,
Anyád szava a füledbe csengjen,*

*Fűzön hozzá szeretet és hála
S ne igyekezz soha-soha
Jobb lenni Ő-nál!*

*Te vagy a mi édes büszkeségünk,
Te náladnál enyebünk sincs nekünk,
De tudom, hogy lesz is fogamatja,
Hogyha anyád szive-kincsét
Mind teneked adja.*

*Jobb asszony nincs ezen a világon,
Mindennap ő az én imádságom!
S útravaló: — hogyha majd megérted —
Imádkozzál, hogy az Isten
Tartsa meg őt néked!*

HORVÁTH ELEMÉR.

— Az állami csókr. Mr. Randolph G. New York City polgármesterének, Van Wyknak helyettese, legutóbb megesketett egy fiatal hölgyet. A végén aztán csókot nyomott a menyasszony rózsás arcára és a következőket mondta:

— Ezzel házasságot megkapta a hivatalos pecsétet.

A népszép lelkesedett a különös csókért, a menyasszony és a polgármester helyettese pirult, a vőlegény büszkén gyönyörködött a menyasszonyában. Egy newyorki napilap pedig meginterjúváltta a polgármestereket az állami csók dolgában. Filadelfia polgármestere így nyilatkozott:

— Nagy öröm nekem, ha két egymást szerető embert boldoggá tehetek az összeesketésükkel, de a csókprivilegiumról semmit sem tartok. Elég csókot kaphatok, ha nem is csókolom más emberek feleségét.

Igy nyilatkozott a filadelfiai polgármester, elárulván ezzel, milyen boldog házas.

A hartfordi polgármester, Preston vélekedése:

— Nemesak joga, de kötelessége is esketéssel megbízott hivatalnoknak, hogy a menyasszonyt megcsókolja. Elődeim mind megelégtettek ennek a kötelességnek.

Taylor (Richmond):

— Sajnálom, hogy még sohasem eskettem, de mihelyt alkalom lesz erre, ragaszkodni fogok ehhez a privilegiumhoz — föltéve, ha a menyasszony esimes és fiatal — és nem fogok előbb a feleségemmel a dologról tanácskozni.

Cincinnati polgármestere:

— Nem tartom összeegyeztethetőnek komoly állással ezt a csókügyet.

A pittsburgi polgármester:

— A newyorki menyasszonyoknak határozottan csinosabbnak kell lenniük a mieinknél. Még

sohasem mádmadt az a vágyam, hogy egy asszonyjelöltet megcsókoljak.

Néhány dél-amerikai polgármester egybehangozóan kijelentette, hogy egy csinos fehér menyasszonynak a megcsókolásától nem riad vissza, de a feketét!

A buffaloi polgármester:

— Az én hivatalosbamban főképp alá került hölgyeknek negyven százaléka megkapta a hivatalos csókpecsétet.

Néhány papushős még gyáván úgy nyilatkozik, hogy a vőlegényre való tekintettel le kell mondani a menyasszonycsókolásról, de úgy általában a többség azt tartja, hogy igenis, meg kell csókolni őket.

— A reklám. Londonban ugyancsak megjárta egy déligyümölcskereskedő. Hogy magához édesgesse kissé nagyobb számban a vevőket, reklámképeslevelezőlapokat csináltatott, amelyeket egy kosárban kihelyezett a boltja elé. A kosár alatt pedig ott lógott egy kis plakát:

PLEASE TAKE ONE!

Vagyis: tessék elvenni egyet!... Jött egy kis szél, lerántotta a plakátot és oda fújta egy narancsal teli kosárra. Hogy mi történt aztán? Könnyű kitalálni. Jöttek a járókelők és először bámultak, a fejüket csóválták és tovább mentek. Aztán jöttek más járókelők, akik megnézték a plakátokat, bámultak, de aztán így okoskodtak:

— Ohó! Ez már megint valami újabb fogás, amivel meg lehet csipni a vevőket.

Es mindenki vett a kosárból egy-egy narancsot. Akár az egész kosár narancsot elszedték volna, ha egyszer csak be nem jön a boltba egy kis fiú és így nem szól:

— Bácsika kérem, szabad nekem két narancsot elvenni a kosárból? Szegény kis testvéremnek is kell egy, beteg szegény, fekszik.

Hát amikor a kereskedő kiment, akkor bizony csak kevéske narancs sárgállott ki a kosár aljából.

— Párisi játékszerék. Párisban minden az aktualitások szerint igazodik. Így a gyermekeknek szánt játékok is. A karácsonyi és ujesztendei piacra a játékipar mint rendszeren, most is egész sereg ujdonságot dobott ki. Sok újabb furcsaság és meglepetés között különös kelendősége van a Marchand misszióknak, a Fort Chabrolnak, amelyhez sok katona, testőr és rendőr tartozik, a tetején pedig Jules Guerin látható, továbbá beerok is szerepelnek a játékok között mindenféle hadi felszereléssel, továbbá mosónőkkel, akik egy hajón mosnak. És ami fő, a játékok roppant olcsók.

Öreg asszony nem vén asszony.

(21)

— REGÉNY. —

— GEROLAMO ROVETTA.

Sem a varázs a színek ellentéteiben, sem a csónadok mellék-csatornáiban, sem a hosszú, komor háziorok, melyek zárva voltak, mintha titkot rejtegetnének, nem voltak képesek a csodálatnak egy hangját is fakasztani szívéből. Női alakokat látott az erkélyeken megjelenni, kiknek látása rég nem hallott szerelmi dalokat ébresztett benne, mint amikor a távolból hallatszót hang néha egy drámára vagy egy bűnre emlékeztet: és elkábult érzéseiről a benyomások e sokasága hatás nélkül pattant le,

Prandino csak haladt előre, de nem látott semmit. Szemei előtt csak Eliza és az őrnagy. Badoero és Ursolina anyó, kétszázhatvan lirája és Potapow gróf képei lebegtek.

Miután már jó darabig ragadta tova az emberáradat, úgy tetszett neki, mintha az ég lassanként kiderülne, mintha az utcák már nem lennének olyan sötétek és a tömeg meg növekedne, míg egyszerre csak a „Procuraziák” alatti téren, a San Marco-val éppen szemközt találta magát.

De a csodák, melyek köröskörül feltáruáltak szeméi előtt, legkevésbé sem hatották meg. Szelleme el volt tompulva és nem volt képes felfogni az előtte pompázó megkapó látványt, melyben az Isten és az ember alkotásai, a színek és vonalak csodálatos harmoniában egyesülnek; és melynek látán, mélyebben, mint bárhol érzük az örökké magasztosat: a lelket.

E helyett valami megmagyarázhatatlan komolyság és levertség vett rajta erőt. Már régen elütötte a hetet és a most néptelen tér még nagyobbán tetszett neki. Gyöngö, sápadt fény világította meg a kiakát és a zeneszéknek elkészí-

tett kőaállványok, melyek előtt egyetlen ember sem állt, a kávéház fehér, üres széksorai, ugyanannyi csontváz benyomását tették reá, mely csontvázak mintha előjöttek volna, hogy e pompás temetőben sorfalat álljanak. Még a jókedvű, turbékoló galambok sem voltak most ott, talán ők is más helyre mentek eleséget keresni. Csak itt-ott látott egyes alakokat állani vagy üldögelni. A téren néha egy csapat férfi és hölgy baladt keresztül. Különleges, elegáns, világos rubákbán, mindenféle formájú és színű kalapokban. Kacagtak és tréfáltak, mindenféle nyelveken beszélgettek; kettessel, hármással vagy csoportosan. Ismerősök voltak, akik a Lidórtól tértek vissza a gőzhajóval. De csakhamar tovább mentek és úgy amint jöttek, el is tűntek. Egyszer Prandino is belekerült egy ilyen csoportba. Kellemetlen érzése csak fokozódott, mert senki sem ügyelt reá, mert érezte, hogy az egész embertömégnek ő egy ismeretlen, egy senki! Itt, egyedül, elhagyottan a Márk-tér középen, haza vágyódot kis városkájába, melyben ő mégis csak volt valaki, ahol mindenki „gróf ur”-nak ismerte és hol mindenki tudta, hogy ő a Navaredo grófné kedvese.

De amint az ünnepélyes és fenséges komolyságu Piazza Grande-t lassanként elhagyni kezdte és a Piazzettára lépett, a távlat vidám derűje, az édes illat, nedves levegő, mely egyszerre arcába esapott, a part, la Giudicca. San Giorgio és a távoli szigetek és az égszínkék, vízta viz, új élnék hangulatokat ébresztettek benne, míg egyidejűleg végtelen szelidség és édes szomorúság hatott szeméitől egész a lelke mélyéig, hol a nagylelkű bizalom, szeretet és gyöngédség egész viharát idézte elő. Ursolina anyó igénytelen alakja megint barátságosnak és kedvesnek tetszett előtte, Luciana asszony szeretete és apró gondoskodásai is eszébe jutottak és már-már azon kezdett gondolkodni, hogy kétszázhatvan líraból félretett annyit, hogy Velencéből mindegyiknek egy kis emléket vihessen haza. De a szíve legmélyén mégis csak Eliza képe tűnt fel, akiről

azt hitte, hogy még sohasem szerette, sohasem imádtta még ennyire. Most érezte, hogy nincs igaza, hogy nem volt oka a féltékenykedésre, hogy udvariatlan volt és rosszul bánt Elizával. Mily mohó vágygyal kívánta, hogy egyedül lehessen vele, hogy forrón átölelhessen, hogy megmondhassa neki, mennyire imádjá, hogy bocsánatot kérjen tőle és kibékülhessen vele.

A szállodába ment. De a hölgyek még nem tértek haza, visszament tehát újra a térre. Egészen beesteledett már, a tér tömve volt emberekkel és a kávéházak szintén. A vakító erős világosság, a harsogó zene, a tömeg zavaros moraja és larmája, a lábak csoszogása, a ruhák suhogása csaknem elkábították. Dacára ennek, három vagy négyezer elstált a Café Florián előtt, de sem Elizát, sem a kiállhatatlan d'Abalá grófnét sem látta, pedig most még ezt is szívesen vette volna, mert mellette lett volna Eliza is.

Még egyszer fel és alá sétált a téren, ismét hiába.

Fáradt volt. A fény, a zene, a zaj fejfájást okoztak neki; szeméi égték és annyira ki volt merülve, hogy térdei megroggyantak és megbotlott az egyenetlen kövezeten. Hová mentek? Hová rejtőztek?

Még is csak nagy ostobaság volt tőle, nem várakozni rájuk, hogy elmehtett volna velök. Most itt unatkozott egyedül, ennyi ismeretlen ember között. Az oszlopcsarnok alatt tülének? Ő még nem szokta meg azt az épületet „Procuraziák”-nak hívni.

Felment a lépcsőkre. — tovább indult — de mikor a Café Florián elé ért, úgy érezte, mintha szinpadon állana. Bántotta a fény, valami furcsa szövegérzet fogta el. Eppen a bejáratnál állott Badoero és egy magas, öreg, nagyon előkelő kinézésű urral, minden valószínűség szerint Potapow gróffal társalgott. —

(Folytatása következik.)

Osztrák hitelrészvény 375.10—375.90 Osztrák-magyar államvasuti részvény 321.—321.25. Jelzálogbank 231.50—231.75. Leszámlító bank 253.50—, Kőzuti vasút részvény 334.50—336.25 forint.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 38.—46.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 52.—60.— forint, Vörös erdélyi, Vörös bánási, Kőzepszemű 64.—68.—, Nagyszemű 70.—73.— frt. Disznózsir: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: lége szárított vidéki — városi 4 darabos 40.—40.50 forint, 3 darabos 40.50—41.— forint, füstölt 46.—46.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— forint, 120 darabos — forint, 100 darabos 19.75—20.— forint, 85 darabos 28.—28.50 forint, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.50—12.75 forint, 100 darabos 18.50—18.75 forint, 85 darabos —, forint. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 23. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Tavasz buza 8.50, Tavasz rozsa 6.51, Tavasz zab 5.40, Tengeri május—juniusra 5.31, Repce augusztus—szeptemberre 11.85—11.95, forint.

A bécsi értéktőzsde.

Az ünnepre való tekintettel az előtőzsde szűk korlátok közt mozgott. Az üzlet irányzata szilárd maradt.

A déli tőzsdén tartott a szilárd irányzat. Az árfolyamok magasabbak.

Zárlat nagyon szilárd. Berlini magánbankok 6 1/2 százalékos.

Bécs, december 23. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 115.70. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 137.— Magyar vasuti kölesön ezüstben 99.30. Magyar kőveti vasuti állami kötvény 118.25. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 253.—. Rimamurányi vasműrészvény 331.50. Magyar koronajárdék 94.35. 4% os Magyar föltöherm. kötvény 93.75. Magyar hitelbank részvény 375.—. Magyar nyveremény kőcsön sorsjegy 159.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 181.—. Magyar kereskedelmi bank 1885.—. Bécs, december 23. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 papírjárdék 97.60. 4% os osztrák aranyjárdék 97.75. 1890-iki sorsjegy 135.75. Osztrák hitelsorsjegy 202.55. Angol-osztrák bank 149.—. Bécsi bankgyűléslet 271.—. Osztrák-magyar bank 920.—. Déli vasút 68.50. Dunagőzhajózási részvény 354.—. Dohányrészvény 132.—. Császári és királyi arany 5.73.—. Német bankváltó 59.07. 4 2/10 os ezüst járdék 98.25. Osztrák koronajárdék 98.25. 1884-iki sorsjegy 109.75. Osztrák hitelintézet részvény 374.50. Unionbank 300.—. Osztrák Länderbank 231.—. Osztrák-magyar államvasút 219.75. Elbavölgyi vasút 245.—. Alpesi bányarészvény 266.50. 20 frankos arany 8.64 1/2. Londoni váltóár 121.45. Bécsi Tramway —. Az irányzat szilárd.

Bécs, december 23. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni maanorgaiomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 374.25 Magyar hitelrészvény 376.—. Angol-Osztrák bank 149.—. Union bank 271.50, Länderbank 309.50, bankgyűléslet 231.—, osztrák-magyar államvasut részvény 320.—, északnyugati vasut részv. 245.50, elbavölgyi vasut 236.50, dunagőzhajós részv. —, alpesi bányarészvény 132.50, májusi járdék 232.50. osztrák koronajárdék 98.25, magyar aranyj. 98.55, magyar koronajárdék 94.35, német birodalmi márká készpénz 63.50, utimóra 59.10, török sorsjegyek —, rimamurányi vasmű — déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or —, Lombard —.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, december 23. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsdén a baissíroknak a közelgő ünnepek alatt való fődézselei tetemesen felszűkítették a helyi értékek és pedig ugy a bank, mint a bányarészvények árfolyamát. Spanyol értékek javultak, mert a nyugati tőzsdéken befejeződtek a kényszereladások. A vasutak közül a Nordhorn- és Kanada-Pacific vasut részvényei szilárdak. Később az üzlet egészen jelentéktelen volt, mert az utimópénz 91/90-ra emelkedett és mert a londoni utimólvádkód miatt aggodalmat táplált a spekuláció. Magánleszámláiás kamatláb 6 1/2%.

Berlin, december 23. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjárdék 97.60. 4% osztrák aranyjárdék 97.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar államvasut 136.10. Kassa-oderbergi va —. Rácsi váltóár 168.90. Magyar vasuti beruházási kőcsön 100.75. Alpesi bányarészvény 93.25. Disconto-Commandit 191.75. Általános villamosságai Edison 252.50. Gelsenkircheni 195.75. Laurakőhő 252.—. 4 2/10 os ezüstjárdék 97.30. 4% os magyar aranyjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 232.75. Déli vasut 30.10. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 218.—. 4% os új orosz kölesön 99.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 92.60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 155.20. Harpeni 201.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, december 23. (Zárlat.) 4 2/10 os ezüstjárdék 97.40. 1860. sorsjegy 141.50. Déli vasut 30.25. 4% osztrák aranyjárdék 98.—. Osztrák hitelrészvény 233.80. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Olasz járdék 92.75. 4% os magyar aranyjárdék 97.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 23. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjárdék 97.70. 4% osztrák aranyjárdék 97.60. Magyar koronajárdék 93.92. Osztrák-magyar bank 154.30. Déli vasut 30.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 255.45. Bécsi bankgyűléslet 135.20. Villamos részvény 145.—. 3% os magyar aranykölesön 80.40. 4 2/10 os ezüstjárdék 97.70. 4% os magyar aranyjárdék 97.60. Osztrák hitelrészvény 233.60. Osztrák-magyar államvasut 136.20. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 168.30. Párisi váltóár 81.—. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 264.—. Az irányzat szilárd.

Páris, december 23. (Zárlat.) 3% os francia járdék 99.22. Olasz járdék 93.70. Osztrák-magyar államvasut —. Francia törleszt. járdék 99.22. 4% os magyar aranyjárdék 97.75. Török dohányrészvény —. Osztrák Länderbank 505.—. 3 1/2% os francia járdék 101.45. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjárdék 97.—. Ottomanbank 532.—. Párisi bankrészvény 10.87. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 23. A sertésüzlet irányzata csekély forgalom mellett kedvezőbb.

A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 41—41 1/2 kraicárig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 43—43 1/2 kraicárig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2 kraicárig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 41—42 kraicárig. II. Magyar másodikrendű: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — kraicárig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — kraicárig. — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 220 kilogramm felüli súlyban) — kraicárig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 42 1/2—43 kraicárig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 42—42 1/2 kraicárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 41—42 kraicárig.

Sertésletételez má 1899. dec. hó 23. napján volt készlet 23.201 darab, 1299. december hó 23. napján felhajtott 712 darab, 1899. évi december 23. napján elszállított 297 darab, 1899. december hó 23. napjára maradt készletben 23.616 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

December 23. —

Kinevezések. A földmivelésügyi miniszter az állami ménésbirtokok és a gödöllői koronauradalom személyzeti létszámába Dorner Béla gazdasági segédet gazdasági intézővé kinevezte. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter özv. Reichel Gézáné szül. Balogh Paulát felső leányiskolai segédintézővé, Lehotzky Vilmos okleveles tanítót a tanonci állami népiskolához rendes tanítóvá, Domonics Mihály okleveles tanítót a puszkoyvai állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Papp Agoston körösmező-lázacsani állami elemi népiskolai tanítót az izai állami elemi iskolához és Egely Hermin okleveles tanítónőt ugyanezen iskolához

rendes tanítónővé kinevezte. — A pozsonyi ítélőtábla elnöke Gyuriss Kornél végzett joghallgató díjas joggyakoroknokká nevezte ki.

Névváltoztatások. Kola Károly nagykárolyi illetőségű budapesti lakos, valamint kiskoru mostoha-gyermekei, Schwartz Regina és Bernát Kállaira, Klein Jakab nagyváradi illetőségű szolnoki lakos, Biharira, Löwy Adolf nagy-szombatii illetőségű selmecbányai lakos, valamint kiskoru fia Ákos Lászlóra, Kohn Imre (Ignác) zombori illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermeke Ibolyka Kovácsra, Weisz Ferenc nagy-cenki illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Margit, Ilona, József, Miklós, János és Anna Erőssre, Müller Móritz szegváradi illetőségű ugyanottani lakos Molnárra, Kappner Izidor simándi illetőségű aradi lakos Korányira, Stern Jakob máv. mozdonyvezető zolyomi lakos, valamint kiskoru gyermekei Oszkár és Albin Szécsőre változtatták nevüket belügyminiszeri engedéllyel.

Pályázatok. Algyeyzői állásra a s'ovalja-ujhelyi törvényszéknél 2 hét alatt. — Díjnoki állásra a kőbalmi járás-bírósnál 14 nap alatt. — Járásbírói állásra a nagy-martoni járásbírósnál 2 hét alatt. — Számvevői állásra Nagykanizsa r. t. városnál január 10-ig. — Gyakornoki állásra a medgyesi királyi adóhivatalnál 14 nap alatt. — Igazgatói állásra a kolozsvári egyetem és az erdélyi múzeum-egylet könyvtáránál január 15-ig.

Sternberg Armin és Testvérek Ganzsergyár, cs. és kir. udv. szállított B. dapest, VII. Kerepes-ut 36) Zongora-termek Kosuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sarok) Zenepalota. Megjelent! MAGYAR-TILINKÓ-ISKOLA, melynek segélyével a tilinkós tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egyszerűsöd 65 legszebb magyar s más kedvelt darab. Ára 1 frt 50 kr.

Első Leánykiházasítási Egylet Budapesten, VI. ker., Teréz-körút 40—42. szám. Alapítva 1863. évben. Kifizetett járatulások 1892. december hó 31-ig 1,600,000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiházasítási biztosításokra 300 frtól 10,00 frtig.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, december 23.

A légnyomásí helyzetben teljesen a magas nyomás került túlsúlyra, amennyiben mára egész Európát elborította.

Az idő az egész kontinensen száraz, többnyire derült, vagy csak gyengén ködös és a hőmérséklet Európa legnagyobbát szűket kivéve mindenütt mélyen a fagypon alatt van.

Hazánkban derült és száraz idő és általánosan kemény fagy uralkodik. A hőmérséklet reggeli átlagos fok —12 C°.

Budapesten az idő száraz, derült, s a hőmérséklet déli értéke is 6 C°-szal maradt a fagypon alatt. Kéltés, Száraz fagy várható.

Vizállás.

Table with columns for location (Tisza, Dunna, Móra, Vág, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborca, Ung) and water level measurements in meters.

Most jeletn meg! Szellem, Erő, Anyag. Szellemválasz Büchnernek Kraft und Stoff című könyvére. Irta Adeima, fordította Tótvölgyi Titusz. Ára 3 korona. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában BUDAPEST, József-körút 18.

DEUTSCH IGNÁC ércárkereskedése Budapest, VI., nagymező-utca 43. sz. CHAUDRON GUSZTÁV és Társa cég gyártmányainak gyári raktára és eladási irodája. Dus raktárt tartok a következő árukban: lemezek, huzalok, rudak, csövek. Továbbá: alpacca és paokfonlemezek és huzalok, electo-huzalok, szilícium-bronzhuzalok, villámhárító-huzalok, tekercsréz, keményforras, angol-rúdön, forrasztó-ön stb. Ócska fémek bevásárlása és eladása a legjutányosabb napi árak mellett. Magyarországi képviselő: Salgó Izsó.

Titkos betegségek. minémmemét impotentit még 14 ós ebbeknél is meglegő sikerrel, alaposan gyógyítja. med. univ. Dr. Fabinyi v. kórházi orvos, specialista oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél biztos eredménnyel alkalmazott számos évi kórházi gyakorlatában. Biztos siker folytán hononárius utólag is írtak neki levelekre (italianul) válaszá kivánatra gyászok. Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. l. em. Bejárati a léposónál. Külön váróterem. Rendel: d. e. 9—3-ig este 6—8-ig.

Harzi kanári madarak különleges kintő faj, ugy este lámpánál mint nappal gyönyörűen, hosszan, több változatostul. árakkal énekelnek. 5 frt 50 kr., 7, 8, 10, 12 frt drbjá, nőstények 1 frt 50 kr. darabja, egy fehér selyem-szerű szobakutya, 8 hónapos kapható NOVÁK I. Budapest, Nefele-t-utca II. sz. Postai szűküldés a legnagyobb hidegben is ótállás mellett. 5349. Középszertály, Frakk 5 frt. Madár 3 frt. Nelly 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Tattersalli jégpálya Budapest legnagyobb és legjobban világított nyilvános jégpályája. 12000 négyzetméterre 20000 gyertyafényű villamvilágítás. Vízretelege legmelyebb helyen csupán 20 centiméter, tehát minden legkisebb vesztély teljesen kizárva. Kettős hőszigetelő rétegezte a lehető legtöbb jégpálya biztosítja. Vasár- és ünnepnapokon, valamint hetenként négy alkalommal kaatonazena. „Keleti pályaudvar” feliratu villamokkal közvetlen összeköttetés. Megelőgők, női, férfi öltözék, buffet. Múzeum-körút, Kosuth-utca, Nagy-körutak-ból a Baross, Kerepesi, Király-és Podmaniczky-utak sarkain jelzőtáblák. Idényegy 8, napijegy 1 korona.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 24-én.

Zárva.

Hétfőn, 1899. évi december hó 25-én.

Bohéme.

Opera négy felv. Szövegét (Murger nyomán) írta és zenéjét szerzezte Leoncavallo Ruggiero.

Marcel Larizza Colline Várady
Rudolf Beck Musette Abrányiné
Schaunard Takáts Mimi Kaczer M.

Kezdetre 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 24-én.

Zárva.

Hétfőn, 1899. évi december hó 25-én.

D. u. 2 1/2 óraker bérleten kívül, mérsékelt helyárrakkal.

Rosenkranz és Gildenstein.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Fordította Csiky Gergely.

Liebenstein Beresényi Vilma T. Vizvári
Ernő Náday B. Shallenberg Mészáros
Rosenkranz Náday Schmälich Zilahi
Kienbornné Lovdayné Sanftleben Ujházi
Clarisse Csillag Ernő Paulay
Düring Szigeti Egy angol Kőrösmezei

Este:

Az ember tragédiája.

Dramai költemény, írta Malloch Imre. Színer alkalmazta Paulay E. Zenéjét szerzezte Erkel Gyula.

Az Ur Palotai A szellem Márkus
Rafael Gerő L. Rabszolga Mészáros
Gábor Paulayné A oszár Nadai
Mihály Gyenes Arthur Szigeti
Lucifer Páfi Elitelt Mihályfi
Ádám

Kezdetre 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 24-én.

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 24-én.

Délután 2 1/2 óraker, mérsékelt helyárrakkal.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos.

Plinchard Szirmai Bouzincourt Szabó
Batalière Szerdahelyi Bouzincourt Sipsóné
Hypothese Kovács Amelie Hegyi A.
Bompan Horváth Antonine Vidorné
René Raskó Victorine Vidorné

Hétfőn, 1899. évi december hó 25-én.

Délután 2 1/2 óraker mérsékelt helyárrakkal:

Blaha Luiza asszony mint vendég.

A gymesi vadrig.

Az 1000 ftos díjjal jutalmazott népszínmű 3 felvonásban. Irta Gézy István.

Balánka János Horváth Magdolna Blaha L.
A felesége Izsóné Plobános Deli
Imre Szirmai Törpe Csura Szabó A.
Mária Gázi Csuráné M. Csatai
Fabiánné Sipsóné Marci Ujvári
Gyurka Vidor Bigyó Tollági
Rab-Prezmer Lubinszki Bigyóné Boránd H.

Este:

A kis szökevény.

Operett 3 felv. Írták Hicks és Nich ll. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzezték Monkton és Caryll.

Lord Coodle Szerdahelyi Gray Kúry Kl.
Lady Coodle Kreszányi Flippner Kovács M.
Stanley Ed. Szirmai Carmenta Hegyi A.
Dorothy Radványi Alice Blaha S.

Kezdetre 7 1/2 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Téli Kiállítása

a városligeti új műcsarnokban

1899. december 18-tól 1900. február 1-ig, nyitva d. e. 9-től este 8-ig.

Csütörtökön 6-tól 10-ig sétahangverseny villamos világítás mellett.

Buffet. ... Belépődíj egy korona; vasárnap d. u. 1 órától 20 kr.

Keleti kávéház

Csömörri-ut 14. szám. Villamos megállóhely. Ma és minden este hangverseny

Dankó Gábor és kitünő zenekara

TÖRÖK PISTA hírneves cimbalom művész által.

VANEK kávéháza.

orgona-hangversenyt egybekötve, minden kedden, csütörtökön, vasár- és ünnepnapon. Ma, csütörtök dec. 21-én nagy passzió-játék. Részletek Jézus életéből, születésétől mennybemenetelig. Ezt követi gyönyörű mechanikai világképlet és komikus képek sorozata.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

Átalakítás végett a helyiség zárva marad és a megnyitást ezen helyen közlésezem. Tisztelettel Rosenberg kávé.

„Stefánia“ kávéház

Kerepesi-ut 73. szám. Ma és mindennap nagy Varieté előadás osakis elsőrendű művészek felépte naponta 2 KACAGTATÓ BOHÓZAT. December hó 25-én Bpest kedvesen Hartan Ede első fellépte. Szabad bemenet Számos látogatásért eszed KOCH SÁNDOR kávé.

„Páris“ szálloda Budapest.

Körülbélül 100 szoba és szalonok 1 frttól felj. Fürdőszobák és villamvilágítás. elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok. Bachusz-pince, látványosság.

„Union-Szálloda“

Utazók és turistáknak kedvezmények. Vendéglő, nagy étterem, kitünő konyha, mindig friss sör. — Telefon, villamos világítás. Angol butorzat. Fürdőszobák. Kerékpározóterem 450 mtr. — Olvasóterem.

PETÁNOVITS Metropole-szállója.

Ma KISS BÉLA híres debreceni zenekara játszik. Színház után teljesen este friss vacsora. Az újonnan berendezett gyönyörű teli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főbőterem és elegáns különszobák állanak a vendékek rendelkezésére.

Elite-szálló Budapest,

VII., Király-utca 39.

Az újkor igényeinek megfelelően elegánsan berendezve. Mérsékelt szobaárak, villamos világítás, fürdő a házban. Telefon. Mandl Albert, igazgató.

Budapest legolcsóbb garni szállója

Stefánia szálloda

VII. ker., Murányi-utca 53. szám.

Kényelmes tiszta szobák 50 krtól feljebb. Villamos megálló Damjanics és Murányi-utca felől. Telefon.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

Ma és mindennap Dombi Rudi Balassa-Gyarmati hangversenyez. (azelőtt Szikszay Ferenc). Színház után friss étlap.

Dobránzky-féle étterem és sörcsarnokában

Budapest, Teréz-kürt 4. Kemnitzer-utca sarkán. Naponként friss reggeli és pedig Tereckői lus, Hortobágyi gulyás. Ementhali sajt 5, 7 és 9 krért. Kitünő aradhegyaljai borok, gazdag étlap. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálást. BREMER-féle sörök.

Putzer György

újonnan átalakított pincéétermében Deák-tér. ma és mindennap

ILLÉS GÉZA jó hírnevű nemzeti cigány zenekara hangversenyez. — Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől valók.

Az újonnan fényesen berendezett

BODEGA-PINCE

Nagymező-utca 20. (Somossy mulatóval szemben) éjjel 3 óráig van nyitva! éjjel 3 óráig van nyitva!

Lantos ERDÉLYI VENDÉGLŐJE és polgári sörözője

VI., Dalszínház-utca 8. (A m. kir. opera mellett)

Naponta a legjobb erdélyi szakács- Borok kizárólag Teutsch B. József né által készített erdélyi ételök és kü- csász. és kir. udv. szállító segésvári lönlégességek. !Olcsó árak! Pincészetéből! Pontos kiszolgálást!

Palack-borok Teutsch B. József csász. és kir. udvari szállító segésvári pincészetéből. díjmentesen házhoz szállíttatnak.

Ritter Testvérek

ezüst áru-gyári-

raktára

Budapesten, V., Marokkal-utca 4. (Telefon 16-11.) (Telefon 16-11.)

ajánlják a nagyszerű közönségnek

arany-, ezüst-, óra- és

ékszer-ujdonságaikat

a legolcsóbb gyári árakon.

Szolid kiszolgálás!

Képes árjegyzéket vidékre bérmentesen ingyen küldünk.

Hétfőn, 1900. január 1-én, esti 7 1/2 óraker

A VIGADÓ NAGYTERMÉBEN

Kubelik

Jan hegödüművész

hangversenye

mely alkalommal közönségnek

PAGANINI God save the queen

változatát fogja újra játszani.

Üllőhelyek 1, 2, 3 és 5 frttól kaphatók RÖZSÁVÖLGYI és TÁRSANAL.

Gróf Nadasdy Ferenc

méneggyoroki pajackozott

kitünő borainak

budapesti főraktára

VIII. ker., Üllői-ut 20. szám alatt létezik.

FOLIES CAPRICE

Ma vasárnap zárva.

Hétfőn december 25-én!

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsгаргон

énekes bohózat Leitner H.-től. Zenéje Knöch A.-től.

10 óraker Előzőleg 10 óraker

Szenzációs ujdonság!

Egy karambol okai.

Eredeti magyar bohózat, a vasuti életből. Irta egy forgalmazta.

6 óraker

„Ein Chamer“

Kedden ugyanez,

Erkély incognito páholyok.

Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

JUNG PÉTER

sajt-, vaj-, szalámi-

és csemegeüzlet,

BUDAPEST, IV. ker., Vámház-körut 10. szám.

Fiók: VII., Garay-tér 11.

ajánlja dusan felszerelt raktárát minden fajta sajtok-, legfinomabb vaj- és halkonzervekben.

DIADAL PEZSGÖBOR

EBERHARDT ANTAL

Promontori legjobb magyar pezsgőbor gyárából Budafok-Promontor.

Vezérképviselő:

SOHR BÉLA Budapest,

VII., Dembinsky-utca 44. sz.

DIADAL PEZSGÖBOR

GÖZEKÉKET, GÖZHENGEREKET és GÖZUTIMOZDONYOKAT
Minden készülék nagyságban és a legutányosabb árak mellett építenek
JOHN FOWLER & Co.
Budapest-Kelenföldön
a vasutállomással szemben.

Színházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 24-én.
Déltűn fél 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.
L. Komáromi Mariska assz. felléptével:

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írta: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzte: Davidsohn Emánuel.

Személyek:
Monóth Szilágyi Szulamit Komáromi
Aron Sarlai Abigail Ledofsky
Absolon Beöthy Cingitang Rózsahegy

Hétfőn 1899. évi december hó 25-én.

Déltűn fél 3 órakor mérsékelt helyárakkal.
L. Komáromi Mariska assz. felléptével

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írta Beöthy László és Makai Emil. Zenéjét összeállította és részben szerzte Donáth Ede.

Az asszonyregiment.

Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irta: Reiner Ferenc, zenéjét szerzte: Rosenzweig Vilmos. (Rendezte: a szerző, karmagy: Hamvas Béla.)

Személyek:

Szerencs Rózsahegy Boriska Fenyvessi
Északy Margó Annuska Hében
Mariska Gombaszögi Mandi Manó Sziklai
Juliska Horváth Rézi Láng Etel

Kezdete 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-út 21.

Vasárnap, december 24-én
d. u. 3-kor mérsékelt helyárakkal.

Transvaal.

Irta György Aladár.
Utána:

Küzdelem az északi pólusért.

3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képben. Átdolgozta Cholnoky J. egy. adj.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Mavasárnap déltűn nagy gyermek-előadás, az összes specialitások közreműködése mellett. Mérsékelt helyárak mellett. **ESTE NINCS ELŐADÁS.** Hétfőn, kedden a két karácsonyi ünnepnapon **KÉT ELŐADÁS.** Déltűn pénztárnyitás 3 órakor, kezdete 4 órakor. Este pénztárnyitás 7 órakor, kezdete 8 órakor. **THE 3 WORTLEY** a legkitűnőbb amerikai légtornászok és 14 elsőrendű attrakció. A télikerti kávéházban d. u. hangverseny Munczy Lajos zenekara által. Kedden, december hó 25-én Katzer Károly és neje a közkeletűségű párdalások **ELSŐ VENDEGJÁTEKA.** Jegyet elővételi díj nélkül válthatók a nappali pénztárnál és Weisz A. nagy szivartársada IV., Károly-kört 26. szám.

CIMBALMOK.

Legújabb acélszerkezettel, 5 évi tartással, legszebb hanggal, részleteire is kaphatók. Saját gyártmányu hangszerek, u. m.: cimbalom, hegedők, harmonikák, fuvolák, okkariók, bőgők stb. — Kétfold magyar búrok. Számos kintitetés és díszítés a jó munkáért. Nagy képes árjegyzéket lapra és bormentve küldök meg.
Mogyoróssy Gyula
nagy. hangszerepár-telepe
Budapest,
VIII., Kerepesi-út 71.

Nincs egészségesebb, tisztább, jobb, olcsóbb savanyúvíz mint a **Kriztály Szt. Lukácsfürdői Hégyifürdő.**
Telefon 43-90. Az üvegen belét 10. kr. Az üvegen belét 4 kr.
1 liter 2 kr. 1/2 liter 10 kr. 3 liter 6 kr.
VIDÉKRE CSOMAGOLÁS ÖNKÖLTSÉGEN SZAMITATIK.
Szt. LUKÁCSFÜRDŐ KUTYAJAJÁT R-T-BUDAPEST

Katona-ügyekben

legjobban, leggyorsabban és legolcsóbban eljár és elintéz

reklamációkat.

megszerez **utleveleket, idő előtti nősülésre engedélyeket,** eljár az **ujoncállítási és önkéntesek összes személyes ügyeiben** stb. a **Dominke János v. csász. és kir. százados** tulajdonát képező

Katonaügyi iroda

BUDAPEST.

VII., Kerepesi-út 6. sz.

A tiszt urak figyelmébe ajánljuk különösen azt, hogy házassági óvadékpapírjaikat magasabb kamatokat hozó értékpapírokra cseréltem be s így körülbelül **3000 frt nyereség** érhető el.

Biztosítások katonai szolgálat esetére is kötetnek.

Kávé.

Kunz testvérek

Kávé- és tea-behozatal kávé nagypróklő. a bécsi kávékiz gyártása. Központ: Becs XIX. Fiók: Budapest, Bálvány-utca 2.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás kávéházaknak és ismételődéknak. Keverékek 1.20 frtól feljebb.

Zálogházi

cédlákat veszek. **Eladok**

13 latos ezüst evőeszközleket, grammja 5 kr., girradolokat, gyertyatartókat, haltalakat, tálacákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 ftt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközleket 138 frtól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtörvs tárgyakban, arany férfiláncok kő-lórgóval, grammja 35 kr., masszív arany gyűrűk 2 ftt 40 fttől, tula remontoir órák 6 ftt.

Grünberger Armin
Béla
örököséi Budapestben,
IV., Városház-tér 9. l. em. 23
Harisbazar.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Butorok- és szőnyegek
kézpénz- és részletfizetésre legolcsóbban **Glück József** butoraktárában VII., Erzsébet-kört 32. sz. Képes árjegyzék 25 kr.

ERENYI-féle Ichtiol-Salicilyből egy tőleg megszűnt: bőrvizketeg, mindennemű bőrmorbtogéséget, bőrküteg, izmádat. Szangala Ártalmatlan. 8615

Melyik sorsolási lapot járassam?

azt, a melyik a legjobbat nyújtja. Mit nyújt a Hiteles Merkur?
1. A sorsjegy-tulajdonost nem érdekli pénznyi cikkek helyett értékes közleményeket tartalmaz.
2. Előfizetői közösen 50 drb jószív-sorsjegy nyerevényeire játszanak ingyen, (a számokat a „Hiteles Merkur” közli), az esztelen nyerevnynt az előfizetők kapják.
3. A „Hiteles Merkur” nagy elterjedtségéért fogva a legjobbat nyújtja az eszt a legolcsóbb és legmegbízhatóbb sorsolási lap.

A kik most előfizetnek, a lapot ez évben ingyen kapják. Mutatványszámot küldünk.

a Hiteles Merkur

Cím: Budapest, Ferenciek-tere 6.
Egész évre csak 1 forint.

A Kőbányai Királysörfőző

Góliát Maláta-Kávéja
a legfájlalóbb.

Ugyanazon malátából készül, amelyből a hirneves **Góliát Malátasör,**

melyet Dr. Korányi és Dr. Kétyl budapesti, és Dr. Benedict bécsi egyetemi tanár urak ajánlásai dícsérnek és gyengeségeknél mindenki sikerrel használ.

A Góliát Maláta-Kávé minden más kávépótléknál jobb, táplálóbb és egészségesebb; megrendelhető:

LANDAUER IGNÁC és FIAI budapesti nagykereskedő cég vezérképviselőnl.

A Góliát Malátasör megrendelhető: a Kőbányai Királysörfőző r.-t. gyári irodájában Kőbányán és városi rodájában Budapestben, VII., Kertész-utca 30.

Mindenkinek nélkülöshetlen

Alarm szabad. zseb-keltőóránk.

Ezt az órát kitűnő pontosságú művéért a genfi kiállításán az arany-éremmel tüntették ki és mint legfinomabb fényűzési óra, valamint legmegbízhatóbb szolgálati óra egyaránt kitűnő, tehát oly egvényeknek, a kik a nap bizonyos szakában fel akarják magukat keltetni, utazóknak, turistáknak, vadászoknak, stb. de oly nagyon elfoglalt egvényeknek, a kik napközben valamely teendőjükre emlékeztetni akarják magukat, éppenséggel nélkülöshetlen. „Alarm” szabad. zseb-keltőóránk a különösen ebben az ágazatban világhírű svájci ipar legjobb gyártmányaihoz tartozik és holmi olcsó bázártportekával össze nem tévesztendő. Sok száz elismerő levéllel és utárendeléssel rendelkeznk, a melyeket sorjában majd közölteszünk.

Az elárúsítás közvetlenül magánosok részére is történik három évi írásos jótállással bér- és vámmentesen a házba szállítva valódi gyári áron, tehát olcsóbban, mint a kereskedésbe bocsátott kevésbé értékes áru. Tessék a vásárlásnál „Alarm” gyári jegyünkre figyelni.

„Alarm” szabad. zseb-keltőóránk az összeg előzetes beklődése vagy utánrét mellett szállítjuk:

- a) legfinomabb nikkeltekba valódi arany felhúzó koronával darabját ... 20 ftt.
- b) oxidált acéltokban, valódi arany üvegkoronával, épp ilyen kényvellet és felhúzó koronával, foppant elegáns, tehát nagyon ajánlatos darabja ... 24 ftt.
- c) legfinomabb tömör ezüst tekob darabja ... 30 ftt.

T. c. Nelken-Pam órágyárnak Zürich.

Szivesen igazolom önnek, hogy az önök februárban megkeltet ezüst Alarm-óra legnagyobb meglepetésünkre szolgálat stb. Hohenlohe herceg.

T. c. Nelken-Pam órágyárnak Zürich.

A megrendelt „Alarm” szabad. zseb-keltőórát (nikkel tekoban) annak idején hiány nélkül megkaptam és legteljesebb meglegedésemel fogozom ki önök érte stb. Bauszern Guidó főispán.

Nelken-Pam urnak Zürich.

Az óra, melyet december 10-én megkültött, megérkezett és nekem, valamint barátainak is nagyon tetszett. Kérem, küldjön még postafordultával négy darabot, küldök postafutványon 200 frankot stb. Konstantinápoly, 1899. január 17.

Faic pasa, a szultán 6 felsőge főhadsegéde és főállományestere.

Óvás! A mi oldalról ajánlott „Unicum” zseb-keltőóra a művel és kiállítás illettől az órákat 5 ftrjával darabját szerezők be.

Okkázio! Arany-plaque-remontoir-órát

dupla képenyvel (ugró fedőlel) bocsátunk áruba. — Ezt az órát gyárunk reklámja gyantán önköltési áron áruljuk és ez szinte alkalmi vétel mindazoknak, a kik egy mintha aranyból való és a valóságos aranytól még a szakemberek is nehezen megkülönböztethető órákat páncélos vagy dupla lánccal oly hihetetlenül olcsó áron

10 ftrtől díj és vámentes megkültéssel együtt vásárolni akarnak.

Epp ilyen hölgyóra lánccal II ftt 50.

Az órák művel kitűnőek és kezességünk a nálunk vásárolt órák bármelyikéért három évi pontos járát.

Az óráknak erős tekójai, valamint a lánccal a legújabb módszer ritka a legfinomabb valódi arannyal vannak lemezelve, úgy hogy **szelásem** veszthetik el aranyszínüket, amírté kezességel állítunk.

Ezért az ajánlatunkkal csak azt akartuk **bebizonyítani** hogy a m. t. közönség nálunk olcsó pénzen nem holmi rongyportékat, hanem tisztességes, tartós árut kap és a mi egvényünk világszeren valódi **hirneves kezességel** a beérkezett megrendelések legelőkelőbb elintézéséért.

Nem tartozt saját költségünkre visszavesszük és a pénz visszaküldök. Szállít az összeg előzetes beklődése vagy utánvét mellett.

Nelken-Pam órágyár, Zürich.
Svájca a levelepört 10 kr., levelező-lap 5 kr.

Osztrák-magyar Acetylén-Társaság

mint szövetekezt
Budapest, VII., Erzsébet-kört 50. Bécs I., Wipplingerstr. 22. és I., Tiefer Graben 26—28.

Acetylénvilágítás

telepeket létesít szállodák, vendéglők, kávéházak, villák, közcségek, városok stb. részére. Gázfelhasználó készülékeink az eddigieket mind fölülműlják és a gázt teljesen megzisztják, úgy hogy az égésnél füst, ártalmas gőzök és bűz nem keletkezik. Robbanás teljesen ki van zárva. Képviseletnek minden helységben keresetnek.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 24-én.
 Déliután 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett
Többszines királyfi.
 Magyar népmese 3 felvonásban, 6 képben. Irta:
 Benedek Elek.
 Személyek:

Mirkó	Balassa	Királyné	Hunyadi M.
Többszines	Tapolczai	Habakuk	Gyöngyi
Bakarsznyi Szerényi	Ráki	Haraszthy	
Miklós	Fenyvesi	Gyöngyvirág	Nógrádi

Hétfőn, 1899. évi december hó 25-én.
 Déliután 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

Osztrigás Mici.

Bohózat 3 felv. Irta: Feydeau. Fordította: Böldi Izor.

Személyek:
 Petypon Hegedűs Corignon Góth
 Gabrielle Nikó L. Montgicourt Gyöngyi
 Tábornok Szalmáry Marollier Bárdi
 Olementine Almásí L. Virettoné Makróczyné
 Osztr. Mici Deli E. Báróné Bálint R.

Este:

Többszines királyfi.

Magyar népmese 3 felvonásban, 6 képben. Irta:
 Benedek Elek.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

„Magyar Kanária”

Harzi kanári madártenyésztésde

Vas-utca 15/a. I. em., 22. szám.

(Ezelőtt: Kerepesi-ut 6. sz.,
 III. em. 7. szám.)

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe 10 év óta fennálló elismert hírnevű tenyésztőjét, hol nappal és világítás mellett is gyönyörűen füttyölő saját tenyésztésű és importált harzi kanári 5 füttöl 12-ig kaphatók. Szétküldés vidékre jótállás mellett utánvétellel. Árjegyzék ingyen. Fiók-üzlet: Hunyadi-ter 11. szám, 4. ajtó

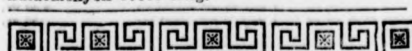
Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy megfelelő ruhát szerezzen. Képes mértékvetélti utasítás bérmentve. Reg nem felelőért a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szállítónál, Budapest IV. Váci-utca 23. Használt ruhák újra becserepíttetének és a legmagasabb árban beszámíttatnak.

Cselédek biztosítását betegség esérére csak **1 frt 50 kr** évi díjért elvállalja — bármely naptól kezdődőleg — és minden mellékdíj nélkül a „Zion” jótékonyági egyesület, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám. Ezenkívül a „Zion”-egylet azt az előnyt is nyújtja, hogy a cselédváltásokat nála bejelenteni nem kell. (TELEFON: „ZION”-EGYLET).

Keresztelési, születési és karácsonyi ajándékok

a m. kir. fémjelző hivatal által próbával ellátott ókszerék, nevezetesen briliáns fülbevalók a legfinomabb kivitelben, gyönyörű gyűrűk és brocheok, valamint karkötők a legfinomabb valódi drágakövekkel ellátva, finom és nagyon jó uri és női órák nagyon szép művű aranyláncokkal, megrendelhető Schönewald Imre arany és ezüst-árúk gyárában Pécsen. — Rendelkezésre választék-küldemények 30000 frtig.

Előleges jelentés.

Nagyszerű Szilveszter-ünnepély a Fővárosi Vigadó

összes termelben.

Nagyszerű, meglepő program! Katonahangverseny, cigány-zene. Eredeti „Schrammel” zenekar. Szenzációs variété előadás. Tréfás tombola. Fánk versenyevés. 100 üveg pezsgő ingyen kisorsolása stb. stb. Használók, jongleurok, zenebohócok, kigyóember, 200 bohóc, athléták, akrobaták, cinematográf, zsákfutás.

Pont 12 órakor:

átmenet a 20-ik századba remek allegória.

Kezdeté 8 órakor, vége a jövő században. Elővetélti jegyek a dohánytűzsdékben 1 forint, este a pénztárnál 1 frt 20 kr.

BOKOR JÁNOS,

a főv. városi ligeti pavillon és a vigadó éttermeinek bérlelője.

Fővárosi Takarékpénztár M. Sz.

— VII. Kerepesi-ut 34. —

Uj évtársulata 1900. január 1-én kezdődik. A beiratások már most eszközölhetők d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig. Kölcsönökre való előjegyzés egyidejűleg elfogadhatók.

Takarékbetétek kitünően gyümölcsösztetnek.

100,000 korona

Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölessen részvénytársaság

Árverési hirdetemény.
 Közhírré tétetik, hogy a IV., Károly-körút 18. sz., IV. Koronaherceg-utca 11. sz., VII. Király-utca 57. sz. és VIII., József-körút 2. sz. a. zálogintézetünkben a bezárólag 1899. évi március hó 31-ig elzálogított és nem rendezett kézi zálogok u. m.

ékszerék ingóságok

1900. évi január hó 3-án,
 1900. évi január hó 15-én
 és a rákövetkező napokon mindenkor d. u. 2 1/2 órakor a VII., Király-utca 57. sz. a. levő árverési helyiségünkben nyilvánosan elárvereztetnek.

Együttal közhírré tétetik, hogy az elárverezett tárgyak után befolyt fölöslegek a zálogjegyek visszaszolgáltatása mellett három éven belül azon zálogintézetünk pénztáránál vehetők fel, amelynél az elzálogosítás eszközöltetett.

Budapest, 1899. december 20-án.

Az igazgatóság.

Végeladás!

22 év óta fennálló, jó hírnevű örvendő szíjgyártó-, nyerges és bőrdobos üzletemet felhagynom, Óriási árrakáramat, mely csak a legszolidabb, tartós és izléses árukból áll, leszállított áron elárulom, melyre van szerencsém a nagyérdemű közönséget és tisztelt vendémeit alázatosan felkérni, hogy szerencsétlenségem még egy bevásárlással, hogy utoljára jó árrammal olesón kiszolgálhassam. Tőrekvősem az lesz, mint eddig is volt, hogy a legjobb kiszolgáltatásban részesítsek mindenkit.

Köpes árjegyzék, civil és katonai, ingyen és bérmentve.

Szigeti Lajos

szíjgyártó, nyerges és bőrdobos. Cs. és kir. udv. szállító. — Ő fensége József főherceg és Coburg herceg udvari szállítója.
 Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

A Belvárosi Takarékpénztár

részvénytársaság

Budapest, IV. kerület, Koronaherceg-utca 3. szám.

Részvénytőke 2.500,000 forint.

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, pénztárjegyre és cheque-számlára.

Leszámitol váltókat.

Előleget ad értékpapírokra. Értékpapírok vételét és eladását lelkiismeretesen és a legmegtányosabb feltételek mellett eszközli.

Jelzálogkölessönöket engedélyez méltányos feltételek mellett és ezeket a leggyorsabban bonyolítja le. 4 1/2 %-os adómentes záloglevelei legjobb és legbiztosabb tőkebefektetést képezik.

IGAZGATÓSÁG:

Dr. Münnich Aurél, elnök.
 Fejlesztő Nándor, alelnök.
 Dr. Mezei Mór, alelnök.
 Adler Lajos.
 Bachrach Károly.
 Deutsch Samu.
 Eryel Gyula, h. igazg.
 Csongrádi Fugó István.
 Fürst Jakab.
 Grünbaum Miksa.
 Borosjenői Jeney Lajos
 Magyar Krausz Lajos.
 Budahágyi Faurer Leo.
 Székely Ferenc, vezérigazg.
 Steindl Imre.
 Zólyomi dr. Wagner Géza.

Zongorák

Pianinók

Harmóniumok

kitünő gyártmányok, olcsón és jótállás mellett kaphatók

Deutsch Gábor-nál zongoraterem Budapest, V. Erzsébet-ter 7. szám. I. em (Dési-utca sarkán.)

Butor

Alkalmi vétel részletfizetésre !!!
 Az összes raktáron levő saját készítményű kárpított és fabutorok, lészórr matracok, divánok stb. november 10-ig leszállított áron ugy készpénzért, valamint részletfizetésre is adtnak el.
 Náthán Ignác butorkereskedő kárpitos. Bpest, VII., Erzsébet-körút 23. sz.

„VALLALKOZÓK LAPJA”

Felolós szerkesztő: Tulajdonosok: LAKATOS LAJOS SALZER I. és LAKATOS L. XXI. évfolyam.

Az építkezési és szállítási ügyek üzletforgalmának félhivatalos szakköznyelében közlése van: Önnálló cikkekben kívül az összes miniszteriumok és alárendelt hivatalok, Budapest fővárosa, az összes vármegyék, városok és községek, a vízszabályozó-társulatok; vasuti társaságok és vasutépítési vállalatok stb. által kibocsátott építkezési, szállítási, bérleti, adósvételi, stb. hirdetések; a technikai szakba vágó munkákra és ugyane szakbeli állások betöltésére vonatkozó pályázati hirdetések. Nélkülözhetetlen utmutató építési vállalkozók szállítók, gyárosok, építésszek, mérnökök, építőmesterek, építőiparosok, munkavezetők, alvállalkozók, stb. részére.

Nagy elterjedtségénél fogva különösen alkalmas hirdetések beiktatására, árjegyzékek, prospektusok, stb. melléklésére. Előfizetési díj: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, IV. ker., Lipót-utca 43. szám I. em.

Jól képzett

masszőroket, frottőroket, uszómestereket, stb. díjtalanul ajánl fürdőtulajdonosoknak és magánfeleknek a „Magyarországi Fürdőszemélyzet Szakgye-sülete”, melynek uj tagjai dr. Kulhy Dezső m-tanár urnak, a vizgyógyászat egyetemi előadójának szives ellenőrzése alatt tanítatnak ki. Bővebb felvilágosítást az egyesület elnöke ud. (Budapest, Gschwind-fürdő Üllői-ut 42.)

Durbints sógor

Mert mondom, ha mán irtak könyvet a lóruul is, gyszóruul is, miért ne lehetne könyv a sógorruul is? Vagy más szóval ez a könyv főképben a Durbints sógorral foglalatokodik, benne van a sógor izethalála is még más efféle kesőrvés történetek.
 Egy könyv 1 forint.

továbbá
 5 egyenkint
 20,000 korona

VASSZUTOROK | DIVATÁRUK | ÜVEGÁRUK | GYERMEK-RUHÁK | FA-BUTOROK | KALAPOK | UTAZÓ-CIKKEK | CIPŐK | EZÜST-ÉKSZEREK

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

BUDAPEST, VII. KERÉPESI ÚT 38.

Ujévi ajándékok

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK

a közkedvelt egy és két koronás áruosztályáról és az összes árucikkeiről ingyen és bementve.

FEGYVEREK | JÁTÉK-ÁRUK | INGA-ÓRÁK | DISZMŰ-ÁRUK | ZSEB-ÓRÁK | CHINA-EZÜST | ESERNYŐK | SZÖVETEK | KOSÁR-ÁRUK

NAGY-ÉRTÉKŰ | Több százféle | BUDAPESTI NAGY-ÁRUHÁZ

PORCELLAN-ÁRUK | FÜGGŐ-LAMPÁK | TOLÓ-ÉS-ÁLLÓ-ÉKSZEREK

dacára ennek

A KORONA Takaré- és Hitelszövetkezet

Budapest, V., Erzsébet-tér 10. sz.

V. évtársulatának működését 1900.

Január 1-én kezdi meg.

Előnyös feltételek mellett nyújt személyhitel-kölcsönöket részjegyek v. üzletreszek alapján; leszámítol tárca-váltókat; elfogad takarékbetétet előnyös kamatozás mellett. — Beiratkozási bármikor lehet.

AZ ICAZGATÓSÁG.

egy sorsjegyek ára

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,

V. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, bujakkóros sebeket, syphilit, az enteritizetis utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújában olyanira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magümléseket, nőknél fehérfolyást befeszítendően nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatnk; esetleg gyógyszererekről is gondoskodva lesz.

Szemfényt a vakoknak!

El a szemüveggel!

Korszakunk legnagyobb találmánya Adolphe Weisz new-yorki vegyész varázsgyógyhatású

„Szemvizek gyöngye“

nőven ismert szemvize; biztos gyógyhatással mindenféle szemüveggel, a szem idegét felüti, az elgyengült látóképességet helyreállítja. Ne mulassza el senki a szemvizek gyöngye használatát, mert csakis ennek használata mellett lehet a jó látóképességet legmagasabb korig fontartani, gyermekeknél, kiknek rövidlátásra hajlamuk van, a rövidlátást megszünteti. Kapható minden gyógyszerárteremben üvegenként 1 ft 20 kr-ért. Főraktár Budapesten, Koller gyógyszerárteremben a Nagy Kristófhöz, IV., Kristóf-tér 2. sz.

Páratlan a THYMOL fog-creme!

THYMOL a legkellencesebb fogtisztítószer, illat, frissít.

THYMOL ártalmatlan, anti-septikus, eltávolítja a fogfájdalmat.

THYMOL törékenyen védett HAZAI gyártmány.

THYMOL fehérit, sepríti és konszerválja a fogakat.

THYMOL után igen csiszorít. Nélkülözhetetlen.

THYMOL fölülmúl minden más fogtisztítószert.

1 tubus 60 fillér. — Kapható mindenütt. 6 darab diszes dobozban 3 korona bémentve. Egyedüli készítő és főzéstőlű-si raktár: SCHWARTZ illatszergyára hygien. kosmet. laboratorium. Budapest, Damjanich-utca 28.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: V. Dorottya-utca 4. | Budai osztály: II. Fő-utca 2. Józsefvárosi osztály: VIII., Kerepesi-út 9. sz.

Terézvárosi osztály: VI. ker., Andrassy-ut 2. sz. (Fonciéro-palota).

Befizetett alaptőke:

1.500.000 frt névre szóló 15.000 drb 300 frt név-ért. részvényre felosztva.

Tartaléktőkék:

Rendes tartalék	5,538,628 frt 18 kr.
külföldi	571,237 " 53 "
osztalék	200,000 " "
összesen	6,309,865 frt 71 kr.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, pénztári jegyekre és folyósámlára. Leszámítol váltókat, utalványokat és más hitelpapírokat; előlegeket ad értékpapírokra s más kézi zálogokra; kölcsönöket ad telekkönyvezett (fővárosi) ingatlanokra és vidéki földbirtokokra készpénzben és záloglevelekben.

A jelzálogi kölcsön iránti kérvényekhez — melyeknek mintázatai a takarékpénztárnál díjmentesen átvenhetők — következő okiratok mellékelendők:

Bérházaknál:

- a) a legújabb keletű hitelesített telekkönyvi kivonat;
- b) a hitelesített házörvállomási iv;
- c) az adókönyvecke;
- d) a tüzkárbiztosítási bérc.

Még csak építkezés alatt levő bérházaknál:

- a) a telekkönyvi kivonat;
- b) a hatóságilag jóváhagyott tervrajzok és építkezési engedély;
- c) az építési költségek előirányzata és a bérjelvédelemszámitás;
- d) a biztosítási kötvény felvett birókrészletek a kataszteri birókivonatokkal.

Földbirtokoknál:

- a) a legújabb keletű hitelesített teljes telekkönyvi kivonat;
- b) a hitelesített kataszteri birókiv;
- c) az adókönyv vagy adóhivatali bizonyítvány a fizetett adóról;
- d) esetleg az ármentesítési költségek kimutatása;
- e) az épületekre vonatkozó tüzbiztosítási kötvény;
- f) a községi azonossági bizonyítvány az iránt, hogy a hitelektelek-jegyzőkönyvekben felvett birókrészletek a kataszteri birókivonatokkal egyeztetve azonosak.

Kivánatos, hogy esetleg meglévő birói becslések, adás-vételi vagy bérszerződések is mellékeltesenek.

Közpénzkölcsönök rendszerint hat havi kölcsönös felmondás és a kamatoknak negyedévenként előlegesen leendő fizetésének kikötése mellett adnak. A kamatláb a takarékpénztár és a kölcsönkörti megállapodás tárgyát képezi. A takarékpénztárnak 4 1/2%-os záloglevelekben adott kölcsönei után tőkötörlesztés és kamat fejében 45 éven át évenként 5 1/2% fizetendő 1/2 évi előleges részletekben.

A záloglevelek kölcsönösen megállapított áron vétetnek vissza. Az intézeti záloglevelek a tőzsdéi napi árjólapon a takarékpénztár mind a négy osztályának pénztáránál kaphatók.

CIMBALMOK
kifüő csengő hanggal az ezredéves kiállításon érdeméremmel és díszoklevéllel kitüntetve öt évi jótállás mellett, jutányosan kaphatók.

Karácsonyi ajándékoknak kis cimbalom 18 frt.

Varga Pál
cimbalomgyártónál
Budapest, Rökk Szilárd-utca 3. sz.
Képes árjegyzék ingyen.

csak 1 kor.

Muszáj nevetni azokon az árákon, melyekért GROF DÁNIEL nagy áruházában József-körút 78. Práter-utca sarkán vásárolni lehet

1 női finell szoknya	78 kr.	Fűzők	57, 67 és 1 ft 08 kr.	1 grátiosa ernyő	95 kr.	1 bélelt trikó nadrág	49 és 57 kr.	1 5 réti gallér	12 kr.
1 " " " " " " " "	89 kr.	Fűző valódi halcsont	1,58 kr.	1 rima uri ing	99 és 1,42 kr.	3 pár 161i naranya köntös	42 kr.	1 pár 5 réti kéziölt	20 kr.
1 " " " " " " " "	89 kr.	6 szom. szines terítők	1,85, 2,40 kr.	1 redős uri ing	97 és 1,18 kr.	Kifüő 161i keziölt	16 és 22 kr.	1 vég 30 réf vászon	3,40 kr.
1 női feyházban kötött harisnya	53 kr.	6 damaszt terítők	84, 98 kr.	1 finom köpper alsónadrág	43 kr.	Pianelló női blouzok	1,50 kr.	1 vég 30 réf rumburgi	4,90 kr.
1 női vászon ing	49 kr.	6 törülköző	1,85, 1,85 kr.	1 finom köpper alsónadrág	79 kr.	Kifüő mosó barchetok	16 kr.	1 vég 30 réf rumburgi	4,40 kr.
1 pár női bőrkéziölt	67 kr.	6 damaszt törülköző	1,85, 1,85 kr.	1 bélelt trikó ing	49 és 57 kr.	6 darab zsebkendő	20, 42 és 63 kr.	1 vég 30 réf kanavász	3,50 kr.

Posztó és barchet kendők minden árban. Vidékre pontosan üld utánvéttel.

Sorsjegytulajdonosok figyelmébe!

A világ összes sorsjegyeiről szóló évkönyv már megjelent. **Sorsjegyek**, melyek bármely okból — **évek óta nem nézettek is meg**, ezen könyvben előfordulnak — és általam **ingyen és díjtalanul** nézhetnek meg. A választára 5 kros levéljegyet tessék mellékelni.

BEIFELD JÓZSEF BUDAPEST, Károly-körút 1. sz.
Alapított 1874-ben.

Fuvolák.
4, 5, 6, 7, 8, 10, 15 forint és följebb.

Klárinétok.
3, 50, 4, 5, 6, 7 forint és följebb.

Hegedűk
3, 4, 5, 6, 8, 10 forint és följebb.

Gordonkák. (cellok)
12, 16, 20 forint és följebb.

Szárnykürtök és trombiták
15-18 forintig.

Harmonikák. 3, 4, 5, 6, 7, 8 forint és följebb.

Cimbalmok, csengő és erőteljes hanggal, 35 forinttól följebb 500 forintig.

Hírnevű gyártmányú zongorák a legdusabb választékban és kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók. Erard, valamint a Feurich stb. világhírű zongorák kizárólagos képviselője.

Sternberg Ármin és Jestvére
cs. és kir. udv. hangszergyárosok,
BUDAPEST, KEREPESI-UT 36. SZÁM.
Zongora-termék: Kossuth Lajos-utca 22. sz., (Károly-körút sarok.) Zenepalota.

Képes árjegyzék (minden cikkről külön) ingyen kapható.

Alkalmos karácsonyi

ajándékokat tartalmazó könyvjegyzékem **mélyen leszállított árakkal** — most jelent meg. Kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

Ruzitska Ármin
Világirodalmi antiquarium, könyv- és zeneműkereskedése

BUDAPEST,
IV., Múzeum-körút 3. szám.

Első budapesti Kávemagazin
szétküldési osztálya

kávé

olvámulva és bérmentve. Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésével

1/2 kg. Kuba	6.50
1/2 kg. Mocca	6.50
1/2 kg. Jáva	6.50
1/2 kg. Gyöngy	6.50
1/4 kg. Csász. kov. tea	1.50
1/4 kg. Karaván tea	1.50
1/4 kg. Törmelék tea	— 90

Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4.

A női szépség
előlérté, tökéletesítésére és fenntartására legkíméletesebb a **MARGIT-CRÉME**, mely végülis, mélyreható és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arckrémnek pár nap alatt eltávolított szőrlőt, megfoltot, pattanást, borotkát (miltesser), ráncokat és minden borbájt.

Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr., Margit-Hölgypor 60 kr., Margit-szappan 35 kr., Margit-főzép 60 kr., Margit-ásványvíz 50 kr. Készíti és postán utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldés után küldi: **FÜLDEN KELEMEN** gyógyszerész Áradon.

Ajánlati versenyhirdetmény.

Alulírott esődöntőmegmondok ezennel közhírré teszi, miszerint vb. Mudroch és Steiner esődöntőmegmondóhoz tartozó, a csődleltár 28-2123 tételeiszám alatt felvett, 11,706 frt 85 kr.-ra becsült üveg, porcellán, keretdíszlet, bolti felszerelésekben álló ingóságok ajánlati verseny útján a következő feltételek mellett adatkak ol:

1. Ajánlattevők tartoznak versenyajánlatok mellé a becsérték 10%/o-át, azaz 1170 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban mellékelni
2. A versenyajánlatok beadásának záros határidejéül 1900. év január hó 5-ének délutáni 5 órája tűzetik ki.
3. Az ajánlatok alulírott esődöntőmegmondónál (Ujvidék, Fő-tér 16. sz. I. em.) adandókbe, vagy postán küldendők meg.
4. A esődválasztmány fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül a legmagasabbat is visszautasíthja, hogy utóajánlatot elfogadhat és hogy az ajánlattevőket szóbeli versenyánlatra is meghívhatja és hogy a szóbeli versenyajánlatokat is visszautasíthatja.
5. A tett ajánlat az ajánlattevőt kötelezi a esődöntőmegmondó szemben.
6. A esődöntőmegmondó leltárban felvett cikkek esetleges fogyatékosságáért vagy hiányosságáért felelősséget nem vállal.
7. A vevő tartozik tett ajánlata elfogadása után a vételárat készpénzben azonnal lefizetni és az általa megvett ingóságokat nyomosan átvenni, valamint a vétel után járó III-ik fokozat szerinti vételilletéket viselni.
8. A leltár alulírott esődöntőmegmondónál 1899. december hó 28-tól 1900. január hó 4-ig naponta délutáni 4 óráig megtekinthető, ugyanazon idő alatt az áruraktár is megismerhető.

Ujvidéken, 1899. dec. hó 20-án.

Dr. Mayer Oszkár

mint vb. Mudroch és Steiner cég esődöntőmegmondoka.

1900 január 4-én.

TÓTH BELA
A MAGYAR ANEKDOTAKINC'S

Amin a magyarság Árpádtól e mai napokig jóízűen kacagott s a mibe szelid vagy borsos humorral belefejtette életbölcsejét, mindezt az élvezetes és vidító anekdotát garmadába gyűjtötte **Tóth Béla**, a legelmébb magyar tárcairó. A humor és tréfa fényes tűzijátékaiban gyönyörködik, a ki ezeket a lapokat elolvassa; bennük nemcsak a magyarság hagyományos, híres humorára és mókáira talál, hanem a szittya faj szellemének sávara, borsára. Mulattatóbb s magyarább könyv nem is készült még a magyar család számára, mint ez az anekdotagyűjtemény, a mely sok jóízű, bolond, furesa, ámulatba ejtő históriát mesél el, de óva kerül a trágárságot s mely finom tükörben mutatja be: min vidult, min kacagott, min mosolygott ezer esztendőn át a magyar. ***** A Magyar Anekdotakincs öt kötetből áll.**

A teljes mű ára füze **12 frt**, diszkrétben **16 frt**, mely összeg egymásután következő **havi 1 forintos** részletekben törleszhető.

Itt kérjük levágni és beküldeni Singer és Wolfner könyvkiadóhivatalához.

SINGER ÉS WOLFNER KÖNYVKIADÓHIVATALÁNAK

Budapest, Andrassy-ut 10. sz.

Alulírott ezennel rendelék a **Magyar Anekdotakincs**-ből

.....frt .....kr. összértékben, fizetendő .....frt .....kros havi részletekben a szállítástól kezdődőleg Budapesten, Singer és Wolfner könyvkereskedésében. Az esedékes és le nem fizetett részleteket a cégnk jogában áll költségemre postai megbízással bevonnai. A részletek be nem tartása az egész gyűjtemény árát azonnal esedékessé teszi. **A szállítás alkalmával az első részletet kérem utánvenni.**

Név es állás: .....

Kelet: .....

Lakhely: .....

Fizetendő Budapesten.

1 koronától 10 koronáig

alkalmas és célszerű

ajándékok

uri-, női-divat és fehérneműekben

LUSTIG EDE

Kerepesi-ut 2. sz.

Minden cikk a szabott árral ellátva kirakatban látható.

NEW-YORKI GERMANIA életbiztosító-társaság.

Európai osztály: **BERLIN, Leipzigerplatz 12. szám** (a társaság saját házában.)

Nem kölcsönös, 1899. év végén érvényben levő biztosítások: **355** millió korona. 1899. végén tényleges vagyon: **111** millió korona. 1899. végén tiszta fölösleg biztosítottak javára **7½** millió korona. Ingyen háború-biztosítás.

Magyarországi vezérképviselőség:
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Az 1890: XIV. t. c. alapján létesített

MAGYAR

IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V. ker., Nádor-utca 4. szám.

Belvárosi fiókosztály: IV., Szervita-tér 3.

kerületi fiókosztály: Podmaniczky-utca 2.

VI-VII. " " Teréz-körut 2.

VII-VIII. " " Kerepesi-ut 77.

Teljesen befizetett részvénytőke 10.000.000 frt.

Különös feladatát képezi iparvállalatok létesítése, meglévőkének megnagyobbítása és fejlesztése, társas vagy magán ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági vállalkozásokban való részvétellel. Kapcsolatosan kiterjeszti tevékenységét az összes banküzletnek körébe, s e részben foglalkozik különösen:

értékpapírok, külföldi pénznemek és ércváltók saját vagy idegen pénztárjegyeknek számlára való vételével vagy eladásával;
pénzösszegeknek folyó (cheque-) számlára, betéti könyvek vagy pénztárjegyek ellenében kamatoztatásra való átvetelével;
váltóesámítolással;
külföldre szóló hitellevelek kiállításával, valamint külföldön eszközleendő fizetések teljesítésével;
értékpapírokra való előlegzéssel;
értékpapíroknak megőrzés és kezelés végett átvételével.

Igazgató tanács:

GRÓF TISZA ISTVÁN, országgyűlési képviselő, elnök.
BAUER MÓR, a Wiener Bankverein igazgatója, alelnök.
BEÓTHY LÁSZLÓ, főispán.
DR. BRAUNER ALFONZ.
LOVÁSI LEONER SÁNDOR, az Adria magyar kir. tengerhajózási társulat alelnöke.
LUKÁCS BÉLA, val. belső titkos tanácsos.

BÁRÓ ROZSNER ERVIN, főispán.
DR. SIEMENS GYÖRGY, a „Deutsche Bank” igazgatója, Berlin.
STRASSER SÁNDOR, a „Strasser és König” cég tagja, Budapest.
GRÓF SZÉCHENYI IMRE, főrendiházi tag.
WOLFNER TIVADAR, országgyűlési képviselő.

Igazgatóság:

PÖSCH GYULA.

SCHWARZ FÉLIX.

Felügyelő bizottsági tagok:

KUBINYI GÉZA, országgy. képviselő, elnök.
KURANDA FELIX, a „Wiener Bankverein” igazgatója.
ULLMANN EMLI, az „Ullmann C.” cég tagja.

LEITNER ZSIGMUND, a „Magyar tanárképzőintézet központi jelzőbankja mint részvénytársaság” igazgatója.
ID. GRÓF RÁDAY GEDEON.

Akar ön rendet tartani?

Akkor használjon
1900. január 1-től kezdve

levelezései, számlái, valamint
mindenféle iratainak
megőrzésére
Shannon-Registrátort
Schwanhäusser-től.

Képes árjegyzék a Schwanhäusser-féle Shannon-Register-rendtartásról ingyen és bérmentve.

Schwanhäusser

Shannon-Registrator-Vállalat
Bécs, I., Johannesgasse 2. I. em.

Minden VALÓDI Shannon-Registrator és minden valódi Shannon-Mappa a céggel

„SCHWANHÄUSSER, WIEN”

van ellátva. Ne vásároljon senki csekélyebb értékű utáztatokat bármely cégtől és BARMELY NÉV ALATT is ajánlják azokat.

Belépési felhívás

a Budapesti kölcsönös segélyzőegylet mint szövetkezet
X. évtársulatába.

Ezen évtársulat 1900. évi január 1-én kezdődik és 1905. december 31-én végződik. Bárki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket. Minden üzletrész után hetenkint 1 korona fizetendő. A hat év letelte után az évtársulat feloszlik, az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki készpénzben megkapja a befizetett tőket a felmerült haszonnal együtt.

Az egyes üzletrészek a múlt évben 6%-ot jövedelmeztek, miért is a tőkebefektetésre az intézet igen alkalmas. Az intézetnek tehát két célja van: egyrészt tagjai között a takarékoságot előmozdítani, másrészt a tagoknak könnyen, heti részletekben visszafizethető első kölcsönt nyújtani.

Előnyei: Kölcsönt más, mint egyleti tag nem kap. Minden üzletrész után 200 korona, illetőleg 300 korona kölcsön engedélyeztetik. Az adós a kölcsönt visszafizetni nem tartozik, hanem kötelezi magát az intézet, hogy a kölcsönösszeget az adósnál hagyja azon esetre, ha a heti részleteket és időközli kamatokat pontosan megfizeti, mely esetben a 6-ik év végével ez járuléka betudatik.

A megszavazott kölcsönből levonások, a csekély kamaton kívül nem eszközöltetnek, mert az intézet alapszabályai és ügyrendje sem biztosítéki alapot, sem utánfizetést nem ismernek. Az eddig

készpénzben befizetett törzstőke **3,000.000** korona.

A tulajdonilag kisebb kereskedőknek, iparosoknak kiadott kölcsönösszeg 2.800.000 koronát tesz ki. A lefolyt évben felszámolt III-ik évtársulat tagjainak befizetett tőkéjük és reáeső haszonjutalék fejében 465.067 korona 87 fillér fizettetett ki készpénzben.

Az új évtársulat betéteire már most lehet előjegyezni.

Felvilágosítás nyerhető s előjegyzések eszközöltetnek az intézet irodai helyiségében.

V., Arany János-utca 18. szám.

Az igazgatóság.

Bécs

Fontos

nagy norinbergi, rövid- és kézműtáru kereskedőknek, valamint temetkezési vállalkozóknak.

Bécs

Ár és minőség még eddig versenyen kívül áll.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Cambridge   **szemfedeleekben.**   12 Tuc. ¹⁶/₈ Cambridges-szemfedél csak 100 forint,• *Legnagyobb szemfedélgyár az osztrák-magyar birodalomban.* •

Cambridges árak kiskereskedők és temetkezési intézetek számára tucatonként:

⁶ / ₄	⁷ / ₄	⁸ / ₄	¹⁰ / ₆	¹⁰ / ₈	¹² / ₈	¹⁴ / ₈	¹⁶ / ₈ II.	¹⁶ / ₈ I.	¹⁶ / ₈ Ia. Ia.	¹⁶ / ₁₀	¹⁸ / ₈ II.	¹⁸ / ₈ I.	¹⁸ / ₈ Ia. Ia.	¹⁸ / ₁₀ II.	¹⁸ / ₁₀ I.	²⁰ / ₁₀ I.	²⁰ / ₁₀ Ia. Ia.	²⁴ / ₁₀ I.	²⁴ / ₁₀ Ia. Ia.
100/60	115/65	130/85	170/85	170/130	200/130	230/130	265/130	270/140	280/150	270/160	315/130	315/140	320/150	315/160	315/170	345/170	345/190	400/175	400/190
2.20	2.60	3.60	5.25	7.—	8.30	9.40	10.75	12.—	13.80	14.60	12.80	14.40	16.—	17.30	19.—	20.80	22.80	24.—	26.—

• *Ujdonságok halotti ruhák és szemfedeleiben.* •

Fölszerelési és temetkezési cikk-gyár

PASCHKA MIKSA**Bécs, VI₂., Mittelgasse No. 23.**

Különleges készítmények, mindennemű koporsó-szemfedelek, vánkös-szalagok és halotti ruhák, valamint különféle halotti fölszerelési tárgyak.

Egyetlen teljes egyenruházati intézet • • *temetkezési vállalatok számára.*

*Koporsó-díszítések, halotti cipőkből, minden kivételben, gazdag raktár. Legdusabb választék kalap-
nemekben, mint: guanyukalapok, plüskalapok és kalpag forgóval, löfejdiszekben, mint: kakastollforgó bojtjal,
hattyutollforgó, forgóstruc- és kakastollból, bivalyszörkőcsag structollal, fekete kakastollforgó, bivalyszörkőcsag
lőszörhegygyel. Nagyon alkalmas! Elpusztíthatatlan! Szalagok, csipke-szemfedelek, egyenruhák, vállbojtok, kapus-
díszbotok, ravatalterítők, keresztakarók, bojtok, paszományok és rojtok temetési kocsirédőzők és kocsitámasz-
takarók díszítésére, lőtakarók, temetési kocsik, imázsámolyok és mennyezetek.*

Nagykereskedők nagyobb mennyiségek bevásárlásánál még külön árenged-
ményben részesülnek.**Csak****Paschka Miksá-nál****Bécs, VI₂., Mittelgasse No. 26. és 28.**

Bécs

Bécs

Minden szöveggyári beiktatás petit betűkkel 2 kr. Címmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kürt 18. szám.

Levélben tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell melegeit. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK felvételnek a BUDAPESTI NAPLÓ részére

kiadóhivatalban József-kürt 18.,
valamint a következő időhöz-
tűsübekben:

Breuer növényk. Teréz-kürt
és Podmaniczky-utca
sarkán.

Mecsek-féle tőzsde Pe-
tőfi-tér.

Benda Józsefné, Andrásy-
út 50.

Schwartz hirdetési iroda
Marokói-utca 2.

Sopronyi V. dohány-nagy-
tőzsde, Kerepesi-út 1.

Deutsch Miksáné, Andrásy-
út 23.

Szántó Mór tőzsdejében
Kecskeméti-utca 14.

Weitzfeld Jakab, Király-
utca 1.

Harmadfélezer

lakosságú, jómódú köz-
ségben, hol csak két
bolt, egy koresma van,
cserepére épület, üzlethe-
lyiségre alkalmas, nagy
belsőség, kert, sok mel-
léképpellettel 4000 forintért
eladó. Korcsmáltási jog
az épülethez újre bizto-
sított. Bővebbet tulaj-
donos Mihály Imre kör-
jegyzőnél Veszprém-
Vasvár. 5443

Gőzmalom

bérlésre és elárúitási
listre berendezve (3 heng-
er és 2 pár kővel) Dél-
magyarország egyik na-
gyobb mezővárosában a
tulajdonosok elváltása
miatt kedvező feltételek
mellett eladó. Bővebb tu-
dósítást ad: a pézszaki
szeszgyár irodája Temes-
vár, Corinini-tér 6. 5435

Butorozott lakás,

két szobát, könyv-
házat keres egy elő-
kelő család, amely
tavaszig Budapes-
ten akar maradni.
Ajánlatok a Bu-
dapesti Napló kiadó-
hivatalába kéret-
nek „Butorozott
lakás” címen. 2067

Wein Károly és Társai.

Szépességi vászon-
gyárosok. Főrak-
tára: Budapest,
Koronaherceg-utca
8. szám.

Remek szőnyeg-

dívan, hálószobabutor,
kredezs, asztali borszécske.
Finom használt szőnyeg-
dívan, megiepo ócsón
eladó. Gyár-u. 25. szám.
Kárpitos mesternél. 5440

Acetylen

gázfeszítő 10 lámgára
kifüggesztéssel működő
nagyon ócsón eladó. Cim
a kiadóhivatalban. 5452

Antik

porcellán, butorokat, ké-
peket, ékszerkeket, egyálta-
lán minden fajta régi
tárgyakat a külfelei szá-
mára a legmagasabb ár-
vassal Réthi Zsigmond
Budapest, IV., Grandtö-
s-utca 8. 5352

Gyári helyiségek

vagy műhelyek, istállók
azonnal kiadók. Cim a
kiadóban. 2701

Okleveles

tanítóné, ki a 6 elemi
osztályt német nyelven
tanítani képes, két 10—12
éves leányhoz vidéki vá-
rosba keresetlik. 5426
Cim a kiadóban.

Gazdatiszt

kerestik, a ki magyar,
német és tót nyelvet tö-
kéletesen bírja, és önállo-
lag nagyobb gazdaságot
már vezetett, ajánlatok,
referenciák és kívánt fi-
zetésnek megnevezése mel-
lett „B. K.” cim alatt a
kiadóhivatalhoz címze-
ndők. 5440

Csakis

a Megny Robert, Bohémé-
történésze a Miskolcra,
árta bérmentve bárkora 1
frt 25 kr. minden előkelő
csémege-üzletben kapható.

Nietschne Gerson

Anna Budapest, Erzsébet-
kürt 10. elhelyez: minden
nemzetiségű verelőknek,
gyermekkertésznöknek,
bonnekokat. 5446

Cipők

50 kr. heti részletfizetésre
mérték után kapható Weisz
és Stein cipőgyárosok Kirá-
ly-u. 28. I. em. 5347

**Egy forintért
pompás ajándékot
és pedig:**

100 darabot egy dobozban
legfinomabb elefantoson
levélpapírt borítottakkal
1 kitűnő bélyegzőt bármi-
ny monogrammal,
1 rézecsényomót két té-
szes szorítót betűvel és
1 festékes párnát fonyezett
pléhdobozban adnak:

ADLER TESTVEREK
papírkereskedés, optikus,
bélyeggyár és vesemű-
intézet, Budapest, József-
kürt 59—61. — Vidéki
megrendeléseknél kérjük
(postadíjmentes áruellenor-
pontjából) a pénz beül-
dését; meg nem felelő ár-
ú visszaváltunk. 5407

Wein Károly és Társai.

Szépességi vászon-
gyárosok. Főrak-
tára: Budapest,
Koronaherceg-utca
8. szám.

Gyógytári

béreltet közep forgalmat,
ezer forint óvadék mellett
azonnal átvenni óhajtok,
oly helyen, hol két vagy
több orvos van helyben.
Ajánlatokat kérek „Gyógy-
tár” címe a kiadóhiva-
talba. 5447

Wein Károly és Társai.

Szépességi vászon-
gyárosok. Főrak-
tára: Budapest,
Koronaherceg-utca
8. szám.

Üres állások.

A szolgálat és foglalkozás
minden terén u. m.:
pedagógia, ipar, kereske-
delem technika, mestersé-
dség és erdeztés részére,
melyek részint azonnali és
részint későbbi betöltésre
hirdetve vannak a XVII.
évfolyamban álló, minden
állást keresőre nézve né-
külözhetetlen „Budapesti
Hirdetési Könyv” mai
számában (kiadóhivatal
Váci-kürt 33.) Egyre-
pédányok ára 20 kr., mely
összeg levélbéllyegyen is
beküldhető. Ugyanezen
lapban vannak számos
üzlekek, építkezési pályá-
zatok, birtokok és más
hasznos dolgok is hir-
detve, tehát mindenkire
nézve fontos és hasznos
dolgotok tartja máz. Elő-
felvére egész évre 6 forint,
félvele 3 frt, negyedvele
2 frt. Ugyanitt hirdetések
is felvértetnek minden lap
számára. 5450

Ujságkihordók

azonnal felvétet-
nek.
Cim a kiadóban.

Feltalálók

találmányaikkal forduljanak

Kalmár J.

szabadalmi irodájához
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-t 44. szám alatt.
Ugyanitt rendelkezésükre
áll az „Ausgabe zum dem
amt. ung. Patentblatt”
című lap, mely szabadalmi
mak értékesítéséről ki-
adóhivatalot tesz.

Szépírási tanfo- lyam.

Leikkismeretes ta-
nításom, valamint Po-
zsonyban 25 évi mükö-
d ésem alatt sikerültnek
bizonyult tanmódszerem
folytán még a legrosszabb
írásról bíró is szerény
fandiért szép és folyé-
kony írást sajátíthat el.
Eti tanfolyamok. Vidéki-
eknek mindkét írásmód 3
nap alatti elsajátításáért
kezesleg vállalok. Alapos
tanítás a német nyelv-
és helyesírásban. Adler I.
szépíró tan. Lakás: Nagy-
korona-u. 4, III. em. Ér-
tekezési órák 10—11-ig és
4—7-ig. 5372.

Záloglázi

ödelákat veszok a legmaga-
sabb árakon.
eladok 12 lates
e z ü s t-vevöszközöket

1/2 kr. kért, gyertyatercékat,
gyándókat hálalakat, tálcá-
kat, 6 kr. barokk és figurál-
tasos szorító kiséb
par 18 lates ezüst evőeszközök
9/14 frt, teljes étkezőszerve
2
szemlélyre 142 frt. Nagy vasszék-
kíbrillánokban 12 karátos
farú aranyláncok, kűpöveit, 85
kérti grammonkat,
Alkalmak
karácsonyi és újévi
ajándékok.
FUCHS DÁVID
Váci-utca 10, I. em. 5.

Wein Károly és Társai.

Szépességi vászon-
gyárosok. Főrak-
tára: Budapest,
Koronaherceg-utca
8. szám.

Szabadalmakat

kieszközöl és értékesít az
összes államokban
WEISZ SÁNDOR
titkos szabadalmi ügyvivő Budapest,
Teréz-kürt 15. (Andrási-ut sarkán)
Szabadalmak értékesíté-
sére vonatkozó közönyt
nyilvánításokba betekin-
tés vehető.

Ajándékok

karácsonyra
legjobb
ajánalom ki-
tűnő hangze-
reimet. Tes-
köz nagy ké-
pes arjegyze
kemet kézni,
melvet ingyen
és bérmentve
küldök.
Bírány
Dezső
hangszerke-
szítő Bpest,
Kerepesi-út
57/A.

ANTIK

BUTOR

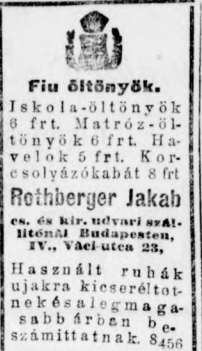
Egy grófától megvezt,
Kun László királyt ábrá-
zó alak kép, valamint 1
antik titkári szekrény és
másnemű régi és új bu-
torok, háló-, ebéd-, uri
és szalon berendezések
barokk angol és ónémet
stílusban, továbbá nagy
választék különféle mo-
dern mesterek által ke-
szített eredeti olajfest-
ményekben, valamint szé-
nyegke erdélyi kecske-
szárnékek, függönyök, asz-
al és ágyterítők ócsón
hadók; ugyancsak haszná-
lat butorok megvételnek
vagy ajakkal kíséreltet-
nek. Budapest, Kerepesi-
út 64. I. em.

Nevelőkönket

szak- és dél némethonia-
kai zene és nyelvismeret-
tel, vagy a nélkül, angol
és francia nyelvet, bonnekokat,
evőnéket, idegen nyelv-
mestereket leikkismerete-
sen ajánlok, magyar ok-
leveles tanítóknét zene és
nyelvismerettel, vagy a
nólkül, sürgösen keresek
Szegehoóné S. Lujza
Budapest, VI. ker., Des-
dowly-utca 22. sz. I. em

Jó és tartós cimbalnok

lesőn, jutányos részletfizetés
mellett is kaphatók
Deutsch Gábornál
Budapest, V., Erzsébet-tér 7,
Bécsi-utca sarkán, I. emelet

Fiu öltönyték.

Iskola-öltönytök 8
frt. Matróz-öltö-
nyök 6 frt. Ha-
velok 6 frt. Kor-
csolyázókabát 8 frt.

Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szál-
litésnél Budapestben,
IV., Váci-utca 23.

Használt ruhák
ujakra kíséreltet-
nek és a legmaga-
sabb árban be-
számítottatnak. 8456

ÉNZT

SORSJEGYEKRE
ERTEKEPAPIROKRA
(vénzőfeszítető te-
szes szorító kiséb
pésteletben is) bár-
miy összeget igen
ócsón ad.

KOVÁRYÁRMÉN
bank- és váltólevele
esztálysorsjáték-főelír-
tók.
IV. ker. Ferenciek-tére,
Gróf Csáky-palota

Karácsonyi és újévi ajándékok

kaphatók Budapest, IV. k.
Károly-kürt 26. sz. LŐWY
PAULA az „arany forrás-
hoz” címzett órá- és ékszer-
kereskedésében:
Nikkel-remontor órák 1
frt 90. Valódi svájci nikel-
remontor órák 2 frt
90. Fekete remontor órák 3 frt
25. Ezüst remontor órák
4 frt 50. Tula remontor
órák dupla fedelő 6 frt 90.
Tullorozott órák 4 frt 75.
Arany nő remontor órák
9 frt 90. 14 karat arany
férfi remontor órák 17 frt
60. 14 karat arany fülbe-
valók 1.80. 14 karat töm-
nyakláncok, eszinos szék-
inga- és ébresszórák izle-
sés kivételben ócsón
számítottak. Vidéki meg-
vadások pontosan eszkö-
zöketnek. Minden óráért
3 évi jótállás.

ANTIK

BUTOR

Egy grófától megvezt,
Kun László királyt ábrá-
zó alak kép, valamint 1
antik titkári szekrény és
másnemű régi és új bu-
torok, háló-, ebéd-, uri
és szalon berendezések
barokk angol és ónémet
stílusban, továbbá nagy
választék különféle mo-
dern mesterek által ke-
szített eredeti olajfest-
ményekben, valamint szé-
nyegke erdélyi kecske-
szárnékek, függönyök, asz-
al és ágyterítők ócsón
hadók; ugyancsak haszná-
lat butorok megvételnek
vagy ajakkal kíséreltet-
nek. Budapest, Kerepesi-
út 64. I. em.

Remington- kölesön birtokokra és házakra

valódi becsérték háromnegyed
résztig, II. helyre is 20—60 évi
élésig terjed. Birtokok felmond-
hat barmokot, pónimészert el-
lenben nem.
Lebonyollás 14 nap alatt. Kon-
vertálás bélyeg- és illetékmen-
tes. Somai előtörés kűtéség.
Beküldésű csakis lelköknyűi
kivonat, valamint kataszteri
birtokiv másolat.

Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület

gyorsíró tanfolyamain
folyó hóban

őzv. Mezeyné Bánvai
Amanda okl. tanítóné
Seményes vezetésével új
magyar levelező-, vita- és
német kurzusok kezdődnek.
A Remington-gepirálási és ezen
gyorsírási tanfolyamokra
jelentkezéket korlátolt
számban felvesz:

Glogowski és Társa,

Erzsébet-tér 16.

10 szoba butor

igen ócsón eladó, 1 háló-
szoba barokk nagyon finom,
1 ebéd- és szalon, barokk, há-
rom ajtos, nagyon finom,
1 gyermekszoba, fehér la-
kkozással, 1 hálószoba,
angol, mátt, faragott, 1
ebéd- és szalon, oszlopok, 3
ajtós, faragott, szalangan-
tura, mahagoni, 1 uri
szoba, antik, nagyon fi-
nom, 1 vendégszoba egy-
szerű, ülőkegökö olajfest-
ményű képek és lámpák.
Bővebbet Sziv-utca 54. sz.
I. em. ó. sz. d. e. 9—12-ig
d. u. 3—6 óra között.
Ugyanott a 4 szobából álló
akás is kiadó.

Hölgyeim.

Sajnálatos, hogy a t. hölgyek
nem idejében látnak az
aró ápolásához, mielőtt a
nap sugarak v. szél káros
hatású ideznek elő, pedig
mily kicsiny dologból áll
szép fészer, tiszta arccal
bírn. Nem csodálom, ha a
t. hölgyek, a sok hirdetést
és ajánlót ácerémekből
nem bírnak választani. Le-
gyezem teljes bizalommal
hozzam, kísértéské meg
csak egyszer Mille Fleur-
Cremet, meg vagyok győ-
ződve, hogy céljukat el-
rik. — Mille-Fleur-Créme
probáltegy 50 kr. könyv-
velet: Mille-Fleur-poudre,
fehér, rózsos v. creol (bar-
mának), 1 doboz 60 kr.,
szappan 40 kr. Főraktár:
Török József gyógytára,
Király-utca 12. — Továbbá
csakis nálam kapható a
Mille Fleur-hajvíz, mely
bármiy fél-és hajnak 1/2 óra
alatt eredeti szinét vissza-
adja, 2 üveg 3 frt utasi-
tással (2 hóg elegendő),
fekete, barna és arany-
szökeke kapható. Nem elé-
gő ajánlatom a t. hölgyek-
nek a homlokfőttől, mely
rövid ideje használat után
a redőköt végkép kisimítja
a homlokokat fehér, szép
formásra változtatja. Egy
ily kűtő évekig eltart,
dírja 1 frt 50 kr. utasítá-
sal. Mily kellemetlen és
rut a szőz az arcban vagy
ajk körül, ezt fájdalom nél-
kül egy pillanat alatt el-
hiválthatjuk az általam
küldött próba üveggel
60 kr. utasítással. Vörös
kezelet v. ha még oly ol-
hanyagotok is, képszatám
által egyóttíri fehér puhá-
vá változik, 1 probáltegy
35 kr. utasítással. Számos
ölmérelvelekkel bizonyít-
hatom felsorolt cíkekimen bá-
mú atos hatásút, melyekért
és biztos eredményért ke-
zeskedem. — Utánvétel
titkártaás mellett
akár itt Budapesben, vagy
bárkova küldöm. MANDL
IDA, Budapest, VII. ker.,
Bethlen-utca 12. sz./No.

zalogcedulát

ermagyasabb árban, megvele-
szűnű törést, vagy rést arany,
ezüst és egyéb ékszer-
től, esztély csokaly munkadíj
díjazással utra is becsodált

rész letre

is igen jutányosan elad
Fuchs és Társa
1878. óta létező ákszerész
BUDAPEST,
Erzsébet-kürt 17. szám.
I. emelet.
Dus választék mindennemű
arany, ezüst és drága-közvekből

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezső

középsikolai tanár új
vezetése alatt
új magyar és német-
nyelvű gép- és gyors-
írászati
tanfolyamot nyit. Jelent-
kezéket felvesz a
„YOST” írógép

Pénz- elöleget

sorsjegyekre, értékpá-
pokrakra és vidéki takaré-
pénztári részvényekre
(sziszatizálható tetszés
szerint) kisébb részele-
teketben is) bármely ösz-
szegret igen ócsón ad
Kormos Gyula és Tsa
bank- és váltó-üzlet,
osztálysorsjáték főelír-
sítók, Budapest, V. Dorottya-
utca 5. sz.

Ocska és új ajtók, ablakok

mértet után, felvasalva,
tökéletesen készen, ócsón
kaphatók
EISLER ÁRMÉN
épitő-asztalosnál
Budapest, V. Nádor-u. 61.
(a Lipót-kürt sarkán).

Készpénz kölesön birtokokra és házakra

valódi becsérték háromnegyed
résztig, II. helyre is 20—60 évi
élésig terjed. Birtokok felmond-
hat barmokot, pónimészert el-
lenben nem.
Lebonyollás 14 nap alatt. Kon-
vertálás bélyeg- és illetékmen-
tes. Somai előtörés kűtéség.
Beküldésű csakis lelköknyűi
kivonat, valamint kataszteri
birtokiv másolat.

Ingatlan- és Jelölgo- Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-kürt 39

21. Mit 21. vegünk

karácsonyi és újévi
ajándékba

Löwy P. utódnál (Goldstein
Berta) órás és ékszerke-
kedő Budapest, Muzeum-
kürt 21. szám,
Schweizly nikel remonteir
óra 2.50.
Duppla tula 5 frrtől feljebb,
14 karat gyűrűk és fűgögek
2 frrtől feljebb,
14 kar. női aranyóra lánc-
cal 12.50.
valamint minden e szak-
mába vágó áruk jutányos
árban 3 évi jótállás mellett.
Vidéki megrendelése-
ken gyorsan és leikkismerete-
sen eszközlötenek.

Veszünk bármely zálogház ala- kállított zalogcedulát

ermagyasabb árban, megvele-
szűnű törést, vagy rést arany,
ezüst és egyéb ékszer-
től, esztély csokaly munkadíj
díjazással utra is becsodált

rész letre

is igen jutányosan elad
Fuchs és Társa
1878. óta létező ákszerész
BUDAPEST,
Erzsébet-kürt 17. szám.
I. emelet.
Dus választék mindennemű
arany, ezüst és drága-közvekből

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezső

középsikolai tanár új
vezetése alatt
új magyar és német-
nyelvű gép- és gyors-
írászati
tanfolyamot nyit. Jelent-
kezéket felvesz a
„YOST” írógép

Pénz- elöleget

sorsjegyekre, értékpá-
pokrakra és vidéki takaré-
pénztári részvényekre
(sziszatizálható tetszés
szerint) kisébb részele-
teketben is) bármely ösz-
szegret igen ócsón ad
Kormos Gyula és Tsa
bank- és váltó-üzlet,
osztálysorsjáték főelír-
sítók, Budapest, V. Dorottya-
utca 5. sz.

Ocska és új ajtók, ablakok

mértet után, felvasalva,
tökéletesen készen, ócsón
kaphatók
EISLER ÁRMÉN
épitő-asztalosnál
Budapest, V. Nádor-u. 61.
(a Lipót-kürt sarkán).

KARÁCSONY

Jézus a harcmezőn.

Eltűnt a nap bús, vad hegyek mögött.
S a highlander utolsót most nyögött.
Még egyszer látta távol Skóciát,
Kedves csibéjét: játszó kis fiát,
Az agg szülőt, az asszonyt, aki vár,
S a kit nem lát meg többé soha már!...
Még egyszer. Aztán megfagyott a kín
A sápadt arcon. Well! God save the queen!

Karácsony-est. Az angol és a búr
Nem harcol. Mert ma született az Úr.
Ma nem röpül szét a tüzes golyó,
A csont-törő, a hús-marcangoló.
Nem szól az ágyú. Ódon bibliából
Imádkozik a két keresztény-tábor.
Halottak testén, fegyverben fülig,
A szeretet szent ünnepét ülik.

Illő dolog véres mezők felett
E szép, szelíd — s ah kurta — kegyelet.
Illő azokhoz, akik egymást ölték
Kegyetlenül... gyilkolták és gyűlölték
Nyílt harcokon, alattomos lesén!
Jézus segíts! Susogják csöndesen.
Majd itt is, ott is halkán szendereg
A két vallásos, ünneplő sereg.

S akit hívtak —: jön! Ott lépdél magában
A harcosok közt, csöndes éjszakában.
És mindenütt, ahol a búr, a britt
Most szunnyadoz: széthinti könnyeit.
Siratja őket! És a könnyező
Jézus szemétől csillog a mező.
Valódi gyémánt ott csak most terem.
A többi: jég! Silány, értéktelen!

Szól Jézus: A műveltség századát
Keresztény trónus ezzel végzi hát?
Szegény birkáim! Most szépen pihentek
És holnap újra vágóhídra mentek.
Én nem vádollok! Birkák sorsa ez,
A míg vezérül hentest éljenez...
A míg ti harcba éhesen szaladtok,
És trónt kövér mészárosoknak adtok!

Báránycák, kik közt a halál arat,
Páztortok eljött s köztetek marad.
Karácsonyfául az egész eget
Meggyujtom én! Mint apró mécseket
Tűzöm fel rá tömérdek csillagom!
Ó báránycák, akik mentek vakon
A mészárszékre: szívem a tiétek!
Hisz jól tudom: nem terhel semmi vétek.

De rátok, gaz nép, bíbor-bársonyos
Hipokriták, — ti gyöngéd és gonosz
Szentelkedők, akik kedves pofával
Hivalkodtok ma a karácsonyfával...
A kik meleg, szép, tündöklő teremben
Ma engem vártok teljes kényelemben,
S Jézus nevét buzgón dalolja szátok,
Míg sárban fetreng sok száz katonátok —

Rátok, ti véres hatalom kopói,
Ország-intézés gögös naplopói,
A kik miatt most egymást öli, marja
Két hős testvérfaj... s könny, jaj zivatarja
Árad ki árvák, özvegyek szívéből, —
A kik miatt sok, sok ezernyi népből
Koldus, vagy örült vagy torz béna vált:
Jézus mond rátok átkot és halált!

Ha Windsorban karácsonyfát emelnek,
Ha Windsorban ma engem hívni mernek:
Én eljövök, hogy ne legyen panasz,
De — ostor lesz kezemben! Ugyanaz,
Melylyel szétvertem a kufár-hadat.
Jövök! Berontok, mint az áradat.
Végig verek az udvaronc-soron,
S a csillogó fát szétkorbácsolom!

ÁBRÁNYI EMIL

A szegény ember butora.

Irta: LYKA KÁROLY.

Néhány órát töltöttem Bécsben, éppen akkor, amikor a leghevesebb hóvihar lepte el a császárvárost. Bécs Szibériává változott, nagy torlaszokba verődött a hó, kocsis, ember megakadt, táviródrótok zuhantak az utcára. Rendes forgalomról szó sem volt: hirtelenül megakadt gyors menetében a sebes bécsi üzleti élet, kellenlennül, dideregve baktattak az emberek a hótömegekben át. De egy sem zugalódott, az egyetlen megjegyzés, amelyet hallottam, ez volt:

— Hál'Isen, legalább egy pár ezer szegény ember munkát kap a hólapátolás körül.

A bécsiek hagymányos jó szíve mondatta ezt a pár szót. Még a viharban, a fagyasztó hidegben is először az a gondolat járta be az emberek elméjét, hogy jó ez a kis baj, mert kenyérhez jut a tála temérdek szegény család. A szegény ember csakugyan a legintenzívebb jóakarát tárgya Bécsben. Ezek az emberek úgy látszik éreznek valamit Homerosz ama mondásából, hogy a koldusok Zeus küldöttjei. Tehát jól kell velük bánni szeretni kell őket és tisztelni a szerencsétlenségüket. Maga az udvar is ezerféle módon iparkodik a szegények kezére járni, a bécsiek temérdek érdekes apróságot beszélnek el egy findza kávé mellett a Hof jó szíveről. A legújabb eset talán a legfinomabb és nagy előrelátásról, az ipar és művészet földadatainak tökéletes átértéséről tanuskodik. A császár öudvarmesterei hivatala ugyanis pályázatot irt ki szegény munkások számára való szolid, szép, izléses és praktikus lakásberendezésre, egy szobára, amelynek butorai 150 forintnál nem kerülhetnek többé.

Ennek a pályázatnak eredményét néztem végig az *Österreichisches Museum für Kunst und Industrie* palotájában. Szép gyűjtemény, lebilincselő érdekességű. Még nem éri el teljesen azt az ideált, amelyet Walter Crane oly hévvel hirdetett és hirdet Angliában: hogy tudniillik a művészet a népe és hogy a nép lakására kell azt mint szociológiai reformeszközt bejuttatni, de nagy lépést jelent e cél felé. Miért vásároljon a szegény munkás uzsorakamatos részletfizetésre rossz és rut holmit a hirhedt butoraktárakban, mért ne tegyük lehetővé, hogy összekuporgatott kevés pénzén olyan berendezési holmit vehessen, amely először is tartós, másodsor igazán olcsó, harmadszor — last but not least — csakugyan modern művészi formájú. Az első két kívánást bizonyára szívesen írja alá minden ember. Az utolsót sokan mosolyogva fogják fogadni. Minek a szegény embernek művészet? Kenyér kell neki, tessék azt adni neki, ha már éppen szó van a szegény munkás istápolásáról. Aki így érvel, egy percre feleli, minő mély és állandó hatással van a butor az ember lelki világára, mint befoly — láthatatlanul, de mégis — cselekedetének kormányzására. A szegénysorsu ember sok hibáit lehet egy kellemes hangulatu, marasztaló, otthonos lakással megjavítani. Akinek kedves az otthona, szívesen tölti el ott a szabad idejét, kerüli a kórosmát és egy kicsit megszokja és megszereti a könyvlapozgatást is. Kellemes, marasztaló otthon berendezni: ime a mai iparművészetnek egyik fontos célja. Sok fáradsággal és nagyon fejlett érzéssel buzgólnak e probléma körül a mai tervelők, miért ne érvényesítsék tudásukat, leleményességüket a munkásnép javára? Hát csak a gazdagok számára törje a fejét, aknázza ki a lelkét ez a sok műiparos s a szegény munkás maradjon meg mindéig igavonó baromnak? Dehogy is, főképp, amidőn egy sem kerül nagy nehézségbe. Csak meg kell kezdeni: a tervelők és műiparosok cirkalommal, rajzónnal, gyaluval a kezükben várják ennek a rokonszenves munkának a megrendelését. Készek rá, van temérdek anyag- és formaismeretük, nagy a leleményességük és idővel nagyon praktikusakká változtak át. Meg lehet csinálni a munkás számára való százötven forintos szobát, itt van rá negyven és egynehány példa, csak azt kell mondani: legyen.

Bécsben kimondták ezt a szót, még pedig

igen okosan. Pályázatot irtak ki: az első díj ezer forint, a második négyszáz. Tehát hatszor akkora a pályadíj, mint amennyit a munka effektíve megér. Ezt nálunk, a pályázati furcsaságok klaszszikus hazájában, ugyanevak nem fogják megérteni. Pedig ebben rejlik a siker egyik titka. Ha jól megfizetik a tervelőt, bizony összeszedi minden leleményességét, s a nagy díj képpé teszi arra, hogy sem időt, sem fáradságot ne kiméljen. De meg biztosították magukat a pályázatot kiírói a felől is, hogy hamisság ne eshessék a pályázat körül. A díjnyertes s egyáltalán minden pályázó kötelezi magát arra, hogy ha kell, egy év leforgása alatt husz olyan lakásberendezést készít 150 forintjáért, mint amilyen tervvel vagy mintával pályázott. Ezzel az egy fogással biztosították azt, hogy a tervek csakugyan kivihetők s hogy ezen az olcsó áron megszerezhetji a berendezést bárki is.

A legtöbb pályamunka nagy igyekvést és szeretetet árul el. Van köztük kitünő, művészi hangulatu is. Olyan szobácskák ezek, amelyek egyszerű izlésességükkel nem egy jobbmodu embert is elesébítanak majd. A berendezés teljes: van asztal még a hozzávaló székek, egy szekrény, egy pamlag, mosdó, teljesen felszerelve porcellánedényekkel, ágy kettő is, némelyiknél olyan eredeti szerkezettel, hogy a megszerkesztés logikája maga is szépséget ad. A jobb munkákon természetesen semmi szerep sem jut sem a faragónak, sem az esztergályosnak, egyszerű, lapidáris formák ezek, amelyeknek szépsége többnyire a tagoltságban, a vonalak vezetésében, hajlításában, a sárgaréz- vagy vasveret elmés formáiban és a tiszta, becsületes asztalosmunkában rejlik. Derült és tiszta minden forma, s kevés munkáit is rendben, tisztán tartható.

Ilyesmít természetesen nem árulnak sem a butoros boltokban, sem a magazinokban, ahol a rossz munkát izléstelen furnérral takargatják s egy széktaimlát azzal iparkodnak megmenteni, hogy egy pár gombot vagy rovátkot esztergályoztatnak rája. S minő drága ez a silány holmi és mily kevéssé felel meg a szegénysorsu ember élete viszonyainak! És mily kevéssé illik hozzá, mennyi nagyzolásra nógatja, mily hamis milióval veszi körül, mennyi fölösleges címőrá és izléstelen dekorációra esábitja. Csakugyan ideje volt ezzel a rendszerrel szakítani.

Meg lehetne próbálkozni ezzel az ujtással nálunk is. Sőt égető szükség van rá. Hál'isten jócskán haladtunk előre a lakásberendezések dolgában, de ne feledkezzünk meg a szegény munkásemberről sem, akinek számára szintén érdemes volna egyetmást juttatni gondolatainkból, tudásunkból. A kezdeményezés nem költséges s aki ebbe a fába vágja a fejszéjét, nagy hálára kötelezi nemcsak a magyar műipart és ipart, hanem azt a szegény munkásosztályt is, amelynek oly kevés az öröme, a lelki gyönyörűsége, a jóléte ebben a mi rosszul rendezett silány társadalmunkban.

Melyik a legszebb dal.

Melyik a legszebb dal? Melyet béreem által Vihar angyala zúg menyődrgő szavával? Melyre földig hajol büszke fenyekek orma S lealázva omlik a halandó porba?

Melyik a legszebb dal? Melyet főnnrivallva Győzodelmes hadnak zeng rebegő ajka? Melyre seb kiűjül, anyák könye esordul S tompa jajszó felel vértől ázó porbul?

Melyik a legszebb dal? Melyet lágyan, halkan Hívek ajka zendit esőndes áhítatban? Büneit bevallva, kegyelemért esdve, Bosszuálló isten irgalmát keresve?

Melyik a legszebb dal? Csillagfényes estén Zengő szerelemdal, visszhangot keresvén? Epedő danának szomorú visszhangja Csalódás keserve, temető harangja?

Vagy az az édes dal, melyet toll nem ír le, Amely belopódzik esőndesen a szívbe, S elalattja benne mindazt, ami földi S üdvel, menyországgal seibeit betölti?

Az a dal, amelyet félig égből hozva, Félig égbe küldve, édes álmadozva, Örömtias arcát kis bölcsőre hajtva Öntudatlan zeng az édes anya ajka?

Mely mint egy szívárvány, érzelemből szöve, Ég s föld köteléke, béke hirdetője, Legyen az a bölcső bitor avagy jászol, Oh az legszebb dala a föld gyermekének, Mert csodás varázsa túlvilági ének Magasztos visszhangja távol menyországból!

VÁRADI ANTAL.

A sulyomi tanító.

Irta: THURY ZOLTÁN.

Két vén ember találkozott az utcán. Az egyik tanító volt Sulyomban, a másik pedig városi ember, egy bizonyos Garam nevű szűcs, aki különösen abból szedte meg magát olyan szépen, hogy a vidékről kocsin szedette össze a mindenféle szörme holmit nyárára. Afféle moly elleni biztosítást csinált, ami az ideig csak a fővárosban volt ismeretes üzlet. Szép nagy formájú ember volt, köszöntek neki mindenfelől s ő meg csak úgy visszaintett a deres fejével, tekintélyes polgár emberhez illendően s ment a sátra felé, ami az országot jobb felén volt, ha Sulyom felől jövet számítja a jobbat meg a balt az ember. A legvégében a sornak, hogy mindjárt elsőnek kapják a havasiak, akik tudvalevőleg nagy bundavásárló publikum. A tanító szálás hosszú ember volt, kifényesedett fekete kabátban s szűk pantallóban, aminek a szára alól csizmaszáron feszült meg. Esőernyője is volt, bár gyönyörűen sütött a nap, valóságos szétsziporkázva a vásáros sátrak friss fenyődeszkáján, meg tovább a ponyvás bédékon s messze a fehér uton, aminek a vége kibújva a városból a tulsó oldalon belevezett egy völgybe. A mikor elmentek egymás mellett, csak éppen, hogy rápillantott mindenik a másikra s a görnyedt falusi is tovább-baktatott a maga után, meg a derék polgár is, aki pár lépéssel tovább egy pesti szűcsessel állott meg beszélgetni s lopva pislogott néha a tanító után, míg a hosszú fekete figura lassan-lassan felolvadt a porban.

A sátorban bundát, bekecsket, mindenféle prémet, bőrt pakoltak ki nagy vasas ládákból a legények, meg az inas. Csak a szomszéd utcából jöttek, de azért olyan rendezen el volt rakva minden, mintha messze vitték volna a holmit. A mester csak nézte a munkát s szívtartt elő egy szép nagy kihuzós sárga táskából, amit a nyakába vetve hordott sárga szíjjon — és sétálva füstölt. Az uton elporzott egy-egy kocsis, uras meg parasztos, idegen fiakkerek is jöttek, aztán meg egy-egy megkészt falusi kocsis felrakva zöldszéggel, hagymával, káposztával. A Szűcs felüli mezei utól hosszú sorban fordultak be az országutra a dinnyések. Fuvaros kocsikon, amiknek a derekában szénával volt megcsinálva az ülés, bejöttek a környékbeli papok, jegyzők s az ut egyik oldalán, hogy a sorból csak néha tört ki egy-egy állat, nagy seregben hajtották föl a marhát, juhot, disznót ki a mindenféle piacokra. Gyalogosan legények, lányok jöttek, mindenféle viseletekben, ami megkülönböztette az egyik falubelit a másiktól s a nagy hemzsgő vásáros tömeg fölött egyszerre két templom tornyában is kongani kezdtek a harangok.

Mikor egyszer megfordulva a város felé pillantott a mester, az asszonyt látta közeledni. Hátul a cseléd jött s piros szalvétával leterített tányéron a reggelit hozta. Eppen egy csomó ökröt hajtottak szembe s egy nagy kajlaszaru elállotta az asszony előtt az utat. Az visított, Garam uram pedig befordult a sátorba s a bundák szép hosszú sorát nézte. Az ökrök előbb úgy tett, mintha döfni akarna, aztán azonban meggondolta magát s visszament a sorba.

A leány egy nagy ládára terítette a vörös kendőt s földatla nagy hasas bőgrében a kávé meg két kiflit. Az asszony könn rendezkedett. Inkább olyanformán, mintha csak a kritika kedvéért nézne körül s érdes nagy hangon szóltatgatja elő a legényeket. Hátul, egy rakás farkas- meg rókabőr mögött az inas vigyorgott s kellenlennül, lomhán mászott elő, a mikor rákértül a sor s ujra kellett akasztani egy egész sor bundát, a minek az elrendezése nem volt éppen mesteri, aztán bejebb került az asszony s leült a láda másik végénél. De még mindig nem beszéltek.

A mester egyszerre fölkapta a fejét s rászólt az asszonyra:

— Láttam a régi uradat.

Az asszony nem felelt s Garam ur úgy látszik alkalmatosnak találta a percet arra, hogy némely kellemetlenségeket mondjon neki.

— Egészen megcsinosodott mostanság. Ez az ember ujra házasodik. Azt hiszem, hogy effélelben mászkál.

— Csak tessék.

— De milyen jó színben van. Persze, nem tulsz a nyakán.

Már fölállott az asszony s indult kifelé. Az ura utána szólott.

— Rózi! Azt hiszem, hogy még mindig utánad kinlódik. — S míg kényelmesen kétfelé törülte a bajuszát, inkább csak a szalvétába mormogta bele:

— Menj utána.

Az asszony mérgesen fordult vissza s mondani kezdte: — te ember! — de hirtelen elhallgatott, mert vevő jött. Aztán folyt a vásár. A mester szép pénzt szedett össze. Már a reggel megmutatta, hogy jó lesz a napja. Tizenegy óra felé pedig otthagya a sátrat s elment a sörházba enni meg inni valamit.

Tisztos polgárok közé telepedett le. Csupa olyan jómódú ember ülte körül az asztalt, a kinek szava van a város dolgában is, és tajték-meg borostyánszikipkából dohánnyik. Még hivatalnok ember is volt közöttük, aki egy percre átszaladt a járásbíró-ságtól. Előbb a vásárról tárgyaltak, aztán a politikára tértek át s igen szépen ittak már, amikor a sulyomi tanító is megérkezett s egy sarokba behúzódvá sört kért. A nagy asztalnál egyszerre csend lett. Mindenki Garam urat figyelte, de csak lopva, ügyetlenül diskréten. Az pedig éppenséggel nem jött zavarba. Tele szájjal beszélt, nagyokat ivott közben s ha a sarokba tévedt a pillantása, nem kapta el a fejét, hanem a jómódú ember nyugalmával nézett végig a vedlett fekete kabátban. Erre a többiek se tartották szükségessé azt, hogy tovább is hallgassanak s egyik merészen nekivágva a dolognak, a sulyomi tanítóról kezdett beszélni:

— Azt mondják, hogy szép műveltsége van.

— Jó eszű ember.

— Egyebe aztán nincs is, csak esze — mondta Garam ur s nagy lépésre határozva rá magát, átkiáltott a szegény fekete kabátának a sarokba:

— No Gerencsér ur, hát mért húzódik ugy el? Tessék időbb jönni.

A tanító valami olyast mormogott, hogy megvan ő a maga helyén is, de azért csak fölkel s vitte a poharát is magával. A vendékek összenéztek, ki aggodalmasan, ki abban a reményében, hogy ebből egy kis hecc lesz. A sulyomi tanító pedig csendesen letelepedett Garam ural szembé s nem szólott semmi különöset, amiből nagy műveltségére lehetett volna következtetni. Kis kortyokban itta a sört s így a jómódú népek között még sokkal szegényebb embernek látszott.

— Hát hogy megy a sora Gerencsér ur? — kérdezte a szücsmester.

— Most már jobban. A mióta a kántori teendőket is ellátom, bővebben telik mindenre.

— Aztán tud kántálni?

— Hát ahogy öreg embertől telik.

Kezdték mulatni rajta s a hivatalnok ur, aki a járásbíró-ságtól átszaladt egy percre, csipős kérdéseket intézett hozzá. Az öreg nem igen értette meg, hogy mit akarnak vele s jámboran felelt. De akárkihez szólott, mindig csak a szücsmesterre nézett. Becsületes nagy szeméit úgy rámeresztette, hogy az zavarba jött.

— Nem néz így feleség után öreg? — kérdezte az ur a járásbíró-ságtól.

— Nem, mondta az öreg, mfndig csak a szücsmesterre nézve — nem kérem. Már csak megmaradok magamnak. — Egy csepp kis szemrehányás volt a hangjában, a mikor hozzátette: — Különbösen is hát ne tessék azzal törődni.

Csakugyan Garam ur is úgy nézett a hivatalnokokra, hogy elment a kedve a hecettől. Éppen csak a csendes egyszerű nyugalmával ur lett felettük a vén összegörnyedt ember. És mindig rosszabbul érezte magát Garam ur. Föl is állott, hogy elmenjen, de aztán meggondolta magát és maradt. Most már pedig vissza kellett volna menni a sátorba is, de még se indult meg. Arra gondolt, hogy ha elmenne most, az olyanformán tűnnék föl, mintha futna ez elől a rongyos tanító elől, aki azért vált el a feleségétől, hogy ő elvehesse az asszonyt. — Törvényesen ment minden, gondolta magában, egész törvényesen.

Amint hogy igaza is volt, csak éppen arról feledkezett meg, hogy mielőtt a törvényes utra léptek, törvénytelenül szerettek meg s talán örökké így tartott volna a viszony, ha egyszer rajtuk nem üt a tanító. Arra aztán elvált az urától az asszony s férjhez ment a szücshez. Ennek már több mint tíz esztendője s most már azt gondolta magában Garam ur és nem is egyszer naponként, hanem amikor csak rá nézett az asszonyra, hogy bár ne kezdett volna ebbe a dologba. Tudniillik úgy esett, hogy az asszony, ahogy véltül, mindig kiálthatatlanabb lett s amint a szegény kis mesterember urából tekintélyes polgár lett, abban a mértékben emelkedett gőg dologában. Utoljára már az urával szemben is büszke lett. Nem fért meg benne a nagy diadal, hogy ime mi lett belőle, a szegény sulyomi tanítónéból, aki egy szép száll legény mesteremberbe szeretett bele nagy boldondul s ime kicsoda jóra fordult a bolondság. Tehát törvényesen ment minden s a szücs dacosan, a sarokba szorult állapot vakmerőségével ülte meg a széket az asztal tulsó felén. Hogy titússen a tisztos polgárember nyugalmával, aki szemébe néz a kérdéseknél és semmiképpen sem jön zavarba, maga hozta szóba az asszonyt.

— Rózi még mindig emlegeti Gerencsér urat. Jó férje volt neki.

— Jó, amennyire tölem tellett. De hát neki nem elég jó.

— Nem az volt a baj. Kutyá csinos fiú voltam, megakadt rajtam a szeme. Meg hát köztünk maradt szó legyen, Gerencsér ur bizony egy csöppet se volt szép fiú.

— Nem, nem, szó sincs róla, csak becsületes ember, egyébként semmi. — Maga meg az nem volt tisztelt ur.

— Hát elvettem egy kicsit a sulykot.

— El, el, No mindegy. Hát csakhogy jól élnék, ez a fő.

— Hát csak úgy valahogy. Nincs panaszkunk. Szép pár százast hoz a mai nap is, meg a holnap is. Az urnak egy egész évig kell iskolázni ennyi pénzért, meg orgonázni.

A tanító azt mondta, hogy örül, hogy ilyen jó soruk van s megint ivott egy kis korty sört s körülnézegetett a teremben, mintha pincért keresett volna, akinek fizetni lehet. A többiek marasztották.

— Ugyan, csak nem siet. Ráér.

S Garam ur is tartóztatta:

— Ha meg akarja mutatni Gerencsér ur, hogy nem haragszik már rám, maradj még egy kicsit.

Az öreg, kopott feket: kabátból kiengyesedett az ember s nyugodtan, csendesen felelt.

— Magára én nem Garam ur — és senkire se. Az efféle magamformájú ember nem született arra. Elvégezi csendesen a dolgát s tudja Garam ur, haraggal se az iskolába, se a templomba nem lehet bemenni. Én pedig egyikből a másikba járok. Csak azt mondom, hogy maga nem volt becsületes ember. Most már lehet, hogy az, látom az ur Isten is megsegítette, hát bizonyára az lett, hanem akkor hitványan bánt el velem. Ha hozzám jön az első percben és megmondja, hogy mi a szándéka, nem mocskolta volna be a házamat. Az asztalom, az ágyam... Garam ur hebegett.

— Hogy tehettem volna, hogy... Hanem talán ne is beszéljünk erről, igen sokan vagyunk.

— Miért ne. Csak a maga tisztessége drága? Hát az enyém! Csak beszéljünk, ha magának úgy tetszett.

Mikor látta, hogy nem szól senki: újra menni készült. Csengetett a pohár oldalán az ezüstforintossal, de várnia kellett, mert nem jött a pincér. Ezalatt Garam ur úgy nézett rá, mintha le se tudná venni róla a szeméit. Maga se tudta, hogy miért, de nőit előtte a tanító. Szeretett volna valamit mondani neki, amiben öröme találja, hogy ne menjen egészen üres szívrrel haza a falujába s tartózkodva kérdezte:

— S a gyerekekről nem akar hallani valamit?

A tanító határozottan felelt:

— Nem.

Érezte azonban, hogy még mondania kell valamit, hogy megértsék s közel hajolva Garam urhoz, sugva beszélt hozzá.

— Ez a folytatása annak, amit az előbb mondtam. Maga nem volt becsületes ember, csalt engem. Az asszonyról nem is szólok, ahhoz semmi közöm. S én most nem tudom, hogy volt-e, van-e egyáltalában gyermekem. Hogy az enyém-e, hogy a magáé-e, hogy kié a lány meg a fiú? S hiába mond akármit, nem hiszem el. Nem is kérdem... S ez csinál belőlem nagyon boldogtalan vén embert, öreg lézengőt.

Garam ur nem igen tudta hirtelenében, hogy mit mondjon, csak azt érezte, hogy meg kell vigasztalni ezt az embert Meleg járta át a mellét belül s méltatlankodva szólott:

— Gerencsér ur, az Isten engem úgy segéljen...

A tanító a szavába vágott.

— Ne mondja. Mindegy az, nem hiszek el semmit. Nem tudok... Talán van gyermekem, talán nincs s ha egyszer megzavarodik az öreg eszem, hát az azért lesz, mert ez a talán kinez. — Könny gyílt a szemébe és sürű cseppekben ártok mosott az arcára. Csak magában mormogott: — Ugy fáj, úgy fáj, hogy ki se tudom magának mondani.

Ereklyék.

— Nézd fiam, a tavasz derüje, fénye Innen ragyog, sugárik vissza rám — S ereklyéi közül néhány levélre, Mosolyogva mutat özvegy anyám.

Megnézem... fakó, elsárgult írások, De hogy olvasni kezdem, csendesen, Érzem, kicsapnak belőlük a lángok, Az olthatatlan tiszta szerelem.

Elporladt réges-régen, a ki irta Hamvait is széthordta már a szél, De azt nem tudta eltemetni sírja, Mi itt lobog, mi e betűkben él.

Ó mennyi érzés lobog e szavakban, Mennyi boldogság, mámor, vágy, remény, Micsoda frigynek, ó mily mondhatatlan Szerelemnek gyümölcse vagyok én.

Ugy patantam ki a napfényes égből, Sugárhíntő tavaszi hajnalon, Nem is tudom, hogy annyi üdvösségből Hogy fakadhatott ennyi fájdalom?

VESELEI KÁROLY.

Nem unatkozom soha!

Irtá: báró DÁNIEL ERNÓNÉ.

Nem, és nem. Nem unatkozom soha. Bárhova vinne a sors, bármily körülmények közé jutnék, én soha nem unatkozom.

Ezt az adományt néhai édes anyámnak köszönhetem, és higgyék el, hogy kincsekkel felér ez az adomány. Nagyon szigorú nevelésben részesültem, és többek közt megtanultam, hogy az életet úgy rendezzük be, hogy a tétlenségre ne maradjon idő.

Ki hinné, hogy mikor bálózó leány voltam és nevem minden elite-bál névsorában volt található, a farsangi időben sütöttem és főztem, meg ha vendég került asztalunkhoz, ami nem volt ritka eset, hát azt én szolgáltam ki.

De nem úgy sütöttem, főztem, hogy a szakácsné előre elkészített volna mindent. Dehogy. Mindent magam végeztem, sőt még a hideg padlásra magam mentem fel, hogy a kenyér számára kimérjem a lisztet.

A kenyeret pedig magam dagasztottam, sütöttem, ami leánykoromban nagy passzióm volt.

Amikor férjhez mentem, házasságom első éveiben nagyon visszavonult életet éltem, behatóan foglalkoztam háztartással, majd a fiaimmal, kik mindaddig, míg a nyilvános iskolába nem jártak, folytonosan körülöttem voltak és kiknek észbeli és jellembeli nevelésüknek alapjait magam fektettem le, és ők képezték állandó gondjaim tárgyát.

Unatkozni sokkal inkább lehet a nagyvilági életben, mint egy szűk háztartás keretén belül.

A páholy, a premiere előadások, a klubélet zajos ünnepségei dacára vannak olyan bizonyos napok, a mikor önkéntlenül egy bizonyos lelki unalom áll be. Tudom, hogy legalább úgy van másoknál, kikről azt hiszi a világ, hogy mindig boldogok és mindig nagyszerűen érzik magukat.

Ha nálam ilyen lelki sivárság akar beállni, akkor gondolkodom azon az örökös problémán, hogyan lehetne az irigységet, amely oly hatalmasan mozgatja meg a társadalmat, végképpen megszüntetni?

Ez az én fejmemnek annyi munkát ad, hogy vége annak az unalomnak, amely kezdődni akart.

Az irigység megszüntetésére eddigelé semmi szert nem tudtam kitalálni, csupán csökkentésére van egy módszerem. Fojsuk el magunkba, rejtjük el szembeötölő jó tulajdonságainkat, de vegyük észre azonnal ismerőseinknél.

Ez nemcsak hétköznapiakon, de ünnep- és vasárnapokon is hatni szokott néha.

No meg ha az ember utazik, leginkább van kitéve az unalom kísértésének, vagy ha idegen városban egyedül élünk, távol a családi körtől, az ismerősöktől.

Én ilyenkor legkevésbé unatkozom. Mert nekem legnagyobb passzióm, hogy az embereket, a típusokat, soha nem látott arcot megfigyelem.

És legnagyobb passzióm az, hogy találgatom magamban, ez vagy az az uri asszony, vagy uri ember modora, viselkedése után ítélve miféle nemzetséghez tartozik, és miféle foglalkozása lehet. Aztán az engem végtelenül tud mulattatni, hogy ha találgatásomban közel jártam az igazsághoz, vagy ha csakugyan el is találtam.

Bizony az utítások, a hotel lakóinak, a sétaterek idegeneinek megfigyelése semmi alkalmat nem ad arra, hogy unatkozzék az ember.

Most nemrég próbaképpen unatkozni akartam, hogy legyen fogalmam róla, de épp akkor kaptam önkönek meghívását, hogy írjak a karácsonyi számra.

Tehát újra nem unatkoztam, mert sokáig törttem a fejemet azon, hogy mi legyen a cikkem címe és hogyan kezdjem. Aztán eszembe jutott valakinek a mondása:

— Ha az ember irni nem tud, akkor úgy írjon, ahogyan tud.

Hát ugy is irtam. Engedelmet kérek, hogy negyed órára fölcsaptam írónak.

S ha az olvasó negyed óráig unatkozik, azt még ki lehet heverni.

Carlyleról.

Irt: VÉGH ARTHUR, orsz. képviselő.

Mint 23 éves fiatal ember foglalkoztam — Goethe révén — először (1873-ban) Carlyle-lal s egy tárcát írtam róla a *Fővárosi Lapok*-ba. Ennek a cikknek köszönhetem, hogy az akadémia megbízott az essay lefordításával. A korrektívum is megvan: Magyarország leghivatottabb Carlyle-ismerője, Baráth Ferenc fogja revidelni a fordítást, aki szintén az akadémia megbízásából fordította le 1875-ben Carlyle „Francia forradalom” című remekét. Ugyancsak Baráth irt egy igen szép Carlyle-életrajzot, amely a „francia forradalom” előszavát képezi. Ez még kiéjszítésre vár, mert Fronde 4 kötetes „Carlyle-élet-és jellemrajza” azóta jelent meg, úgy egy csomó német és francia monografia Anglia egyik legnagyobb és legeredetibb gondolkodójáról. (L. különösen Barthélemy, Fischer, Sheperd, Althaus külön élet- és jellemrajzait s Thaine és Scherr fejezteit irodalomtörténeteikben.)

Csak a franciák nem akarják elismerni Carlyle rendkívüliségét. Kétségbe vonják, hogy nagy író, történész és gondolkodó. Szemére lobbantják elfogultságát, szűljének kuszáltságát, apokaliptikus irromodórt, stíluselcsúszását, ellenmondásait és ismétléseit. Van is némi alapja kritikájuknak. De ők is kénytelenek meghajolni fényes tulajdonságai: óriási olvasottsága, mély gondolatai, a lényeg iránt való érzelme, nemes idealizmusa, rengeteg munkabírása előtt. Hadat ize a cafrangoknak, a külsőségeknek, a hiu pompának, ostorozza a hasznosság elmélet tulzáit, Bentham és iskoláját, gyűlöli a szkepticizmust, az egész 18-ik századot s mindazokat, akik a világon nem látnak egyebet, mint pusztá gépiességet. Mély, vallásos érzése azt diktálta neki, hogy soha se szabad szem elől tévesztetni az istent, a világ rejtélyességét, a dolgok benső mivoltát. A hit vitte előre, dicalra a mohamedánokat és a puritánokat egyaránt.

Megvetette a sarlatánokat, az ügyeskedőket, a ravaszkodókat, — ellenben mindent hajlandó volt megbocsátani az őszintéknek. Az ő szemében a legelső erény az őszinteség volt, azt gyakorolta maga is egész hosszú életén át (1795—1881) s ez teszi örökbecsűkké műveit, amik kitesznek egy kis könyvtárt. Pedig már 33 éves volt, amikor ezt írta Goethének: „Végre is meg kell vallanom, hogy még nem vagyok tisztában irodalmi tevékenységemmel.” Szolgáljon ez megnyugtatóra a töprengő fiatal embereknek, akik 20 egynehány éves korukban már ki akarnak pécezni, hogy ki és mi lesz belőlük, egy nyomon akarnak haladni, egy célt tűznek ki maguk elibe. Dolgozni fáradhatatlanul, tünni, szenvedni némán, hallgatni, észlelni: a többi a Sors kezében van. „Nur im Ganzen. Guten, Schönen resolut zu leben.” (Goethe) Eljön az idő, amikor az érvényesülés okvetlenül be fog következni.

Az érvényesülést Carlyle úgy készítette elő, hogy teleszívta magát a nagy német költőkkel, eszthetikussal és bölcseségekkel. Nem járt át meg át angol embert még úgy német szellem, a nélkül, hogy fáját megtagadta, levették volna. Elárasztotta a folyóiratokat Jean Paulról, Goethéről, Schillerről, Novalisról, Tieckről stb. irt tanulmányaival és fordításával, s amikor lelke szaturálva volt Kant és Goethe szellemével, új szempontból fogta föl a világtörténelmet, honfirtársait s remek monografiákat irt Burnséről, Walter Scottól, Sterlingről stb.

1840-ben tartotta világhírű felolvasásait a „hősökről”: a hős, mint isten (Odin); mint próféta (Mahomet); költő (Dante, Shakespeare); pap (Luther, Knox); író (Johnson, Rousseau, Burns); király (Cromwell, Napoleon.) A vörös fonal ez:

„A világtörténelem, annak a története t. i., a mit az emberek ebben a világban végeztek, alapjában véve azoknak a nagy embereknek a története, akik itt dolgoztak. Az emberek vezeték voltak ők, a nagyok; alakítóik, mintáik s tág értelemben teremtki mindannak, amit az emberek összesége, nagy tömege létrehozni vagy elérni igyekezett...”

Ismételve ir a szegénységről. Ugy tünteti föl, mint a lelki nagyság egyik alkatelemét s a kiválóság létfeltételét. Mahomet, Luther, Cromwell mind szegény sorsu emberek gyermekei. Ők maguk legnagyobb nyomorban nőttek föl, a szenvedések iskolájában lettek óriások. A szegénység volt kiapadhatatlan forrása emelkedésüknek. Ez adott nekik szárnyakat s ez óvta meg őket a kísértésektől, a sülyedéstől, őrizte meg bátorságukat, amely éppoly jellemvonása volt az ősi skandináv hitnek, mint a mahomedanizmusnak s megóvta őket az elbizakodottságtól, a pöffeszkedéstől, a gögtől s a kereszténység főerényé-

nek, az alázatosságnak szolgálatába szegődöttet, ami szintén nem egyéb, mint egy ne-mesebb fajtája a bátorságnak.

S mennyire ki volt fejlődve az önbírálat Carlyleban, mutatja a „hősök” befejezése: „Ezekkel a szaggatott, elszigetelten oda dobott, ki nem fejtett, hézagos és töredékes fejtegetésekkel gyakran tettem próbára az önk türelmét...”

Talán Emerson fenkötebb, világosabb, higadtabb „Az emberi szellem képviselői” című (ugyancsak az Akadémia fordításában megjelent) művében, de tagadhatatlan, hogy az alapeszmét, a világtörténelem felfogásában követendő módszert Carlyletől sajátította el. Miltán kérdezheti valaki, hogy miként került Knox és Burns a „hősök” közé, amikor Cervantesről, Rabelaisról, Pascalról egy kukkot se szól, viszont Rousseaut (ha nem is magas) piedestálra emeli. Mással, hogy annyi szeretettel, melegséggel, gyöngédséggel senki se takargatja Mahomet és Cromwell hibáit, még a Napoleont is, mint Carlyle.

A legérdekesebb tanulmányok egyike lehetne Emerson „Representative men”-jének összehasonlítása Carlyle „Hőseivel”. Ajánlom fiatal írónk figyelmébe, de nem úgy, hogy máról hónapra oldják meg ezt a feladatot, hanem szánjanak rá egy pár évet, ha nem is éppenséggel a horáciusi kilencet.

S hogy tud Carlyle egy arcot jellemezni, szét-szedni! Giotto Dante-areképet elemezi imígyen: „Nekem véghetetlenül megható arc, talán az összes arek között, amelyeket ősmerek, a leg-meghatóbb. Egyesegyedül ott, mint az ürbe festve, egyszerű borostyánnal övezetten, végtelen bánt, és fájdalom, de diadalérzet is, mely szintén végtelen: Dante egész történetére jellemző. Azt hiszem, a legszomorubb, a legzordabb arc, amit élő eredeti után valaha festettek; merőben tragikus, szivreható arc van benne, alaponsként szelidség, lágyaság, gyermeki gyöngéd ragaszkozás, de mindez, éles ellenmondásként lemondásba, elszigeteltségbe, büszke, reménytelen fájdalomba van fölolvadva...”

(Vegyenek példát a most megnyitlt tárlat műbíráói: hogy kell behatolni a festőnek és magának az arenak legbensőbb mélységébe.)

Csak még egy idézet Cromwellről, aki leginkább van szívéhez növe, mert honfirtársai se méltányolják, sőt 200 éven át csalónak, álnoknak, mindennek elmondtak. Carlyle ezt írja:

„Ugyan mi haszna lehetne a ti Cromwell-eknek abból, hogy a lármas néptömeg „észrevessi? Isten, az ő Alkotója, már észrevette őt. Ő, Cromwell, már ott volt; nincs az a fölfedezés, ami őt mássá tehetné, mint amilyen volt. Haja már őszülni kezdett, élete lejtőjére jutott, szűk határok közé volt szorítva, nem a végtelenség útján, sőt nagyon is a végesség útján haladt s ugyancsak meg lehetett mérni, mit futott be — és ő beérte azzal, hogy szántotta földjét s olvasta Bibliáját. És öreg napjaira kellett volna oda jutnia, hogy eladja magát a csalárdságnak, fényes kocsiiban hajtatson a Whitehallba, titkárok hajszolják papiresomaggokkal, „határozd ezt, határozd azt,” amit pedig alaposan elbírálni szíve vérén se képes! Mit használhattak ennek az embernek a fényes kocsi? Nem volt-e életében, régtől fogvást, olyan mélysége a sejtelennek, olyan árja a ragyogásnak és a rettenetességnek, amint maga a menyország?...” (Vessük ezt össze Deák és Arany puritán gondolkozásmódjával!)

Ebből a passzusból a „lármas néptömeg” talán szemet szur és azt az ellenvetést látszik megerősíteni, hogy a népet lenézi, megveti. Nem. Olvassuk csak a „Past and Present,” „Sartorius Resartus,” „Latter Day Pamphlets” című műveit (hogy egyebet ne is említsek) s látni fogjuk, hogy mily erős lakik benne a „kis ember” iránt. A munka evangéliumát hirdeti. Nincs szükség új vallásra, de nem is valószínű, hogy legalább egy-hamar ilyen támadjon. Az egyetlen valódi liturgia a munkás emberé, amikor dolgozik. Aki dolgozik: imádkozik. „Az egész Anglia egy bűzhődöt moesár!” Ezekkel a szaggatott citatumokkal csak jelezni, de egyszersmind bizonyítani is akarom Carlyle kúrhatótnak és ellenfeleinek igaztalanságát.

Ezek az ellenfelekkülönben bő anyagot találtak Carlyle két legnagyobb szabású műve: „Cromwell levelei és beszédei” és „Nagy Frigyes története” számos passzusában. Micsoda vihart támasztott különösen ez a 7 kötetes utóbbi munkája a franciák körében! Cromwellje azonban kezében van minden angolul beszélő művelt ember, sőt a fordítások révén, igen sok nem-angol kezében is. „E mű megírásánál — mondja Baráth — Carlyle célja volt Cromwellnek, e csodálatos, annyi szennyel és rágalmal elhomályosított s mégis oly óriásilag kimagasló hősnek jellemét igazában megismertetni...”

De elég. E kuszált soroknak csupán az a célja: kedvet kelteni azokban, akiknek még nem volt alkalmuk arra, hogy foglalkozzanak a világtörténelem egyik leghatalmasabb égiségével. S most hadd végezzem egy óhajtsással: vajha

akadna egy magyar Carlyle, tele tüzzel, nemzeti érzéssel, mélységgel és bátorsággal, aki megírja a magyar hősök jellem- és életrajzát Pázmány Pétertől Szilágyi Dezsőig, Petőfitől Wekerlőig.

Wiszonás.

A régi dal cseng ajkaidon,
De én nyugodtan hallgatom.

A régi láng ég szemeidben,
De már gyújtó varázsa nincoen.

Himnodod azt most önfeledten,
A mért ozilaj kin közt epedtem.

Arcodba nézek hidegen:
Ezt tetted egykor te velem!

KORODA PÁL.

Semmi se lehetetlen.

Irt: JÓKAINÉ NAGY BELLA.

Erőnek erejével írónót akarnak belőlem csinálni! Nos, jó, ha az embernek, — jobban mondva az asszonynak — írnia kell, hát akkor kell...

Hanem miről írjak?

Arról írok, ami az életemben még magam előtt is a csodák-csodája, hát még azok előtt, akik engem ismernek.

Szeretem a kártyát!

És ez nagy csoda. Mert be kell vallanom, hogy eleddig minden néven nevezhető kártyajátékot megvettem. Most pedig órák hosszat elbábrálók a kártyáimmal.

Passziánst játszom!

Akik ismerik ezt a játékot, jól tudják, hogy micsoda nagy türelem kell ehhez a játékhoz. Különösen a Napoleon-passziánshoz, és én még ezenkívül is kétfélet tudok.

Mind a hármát egy nap alatt tanultam meg. Olaszországban ismerkedtem meg a kártyával. Az ismerkedésnek ez a története.

Taorminában voltunk, a San domenico kőfallal kerített tágas, szép udvarán, ahol a pálmák között olyan jól éreztem magam, hogy ki sem kíváncsítottam közülök. Az uram az én kéresemre elővette a passziánst-kártyákat. Bántott a kíváncsiság, vajjon micsoda csoda lehet ez?

Elővette, eljátszotta és győzött!

Legyőzte az én ellenszenvenemet egyszer és mindenkorra a kártyák iránt.

Azóta ott hagyjuk a San domenico kolostor gyönyörű pálmáit, elhagytuk Olaszországot, lassanként elmosódik emlékezetemből a szép vidék, nap-sugár, pálma és ciprus, de ami örökre megmarad, az az előszeretetem a passziánst játék iránt.

Mert most én vagyok a legszenvedélyesebb passziánst játékos. Ime, semmi se lehetetlen...

Minden ember keblében az örület irtózatossal csúszva szunnyad. Kűdzetek ellene, hogy fel ne ébredjen.

Vannak emberek, akik belsőjüket is dívat szerint öltöztetik.

Auerbach.

A szerelemnek annyi faja van, hogy az ember alig tudja, miképp definiálja. Szerelemnek nevezzük olykor néhány nap szeszélyét, valamely ragaszkodás nélkül szövetségét, egy érzelmét, melyből a becsülés hiányzik, olykor a hideg megszokást, regényes képzelgést, a hajlamot, mit nem sokára ellenszenv vált fel és ezer ilyen döröszögöt.

Jean Paul.

Nemcsak a jövőnek vannak ábrándképei, de vannak a múltnak is.

Bakcsi István.

Petrence Palkó.

Irta: MOLNÁR FERENC.

Szegény volt az iskola, olyan nagyon szegény, hogy fára se telett neki, fűteni. A tanító tehát kiadta a parancsot, hogy minden gyerek minden nap hozzon egy hasáb fát a tűzre. A tanító rettentően szigorú ember volt, hosszú, csontos fekete ördög, senki se tudta, honnan jött, kicsoda, micsoda, senki se beszélt vele. Persze lett is foganaja a rendeletének, már csak azért is, mert olyan rettenetes volt. Nap-nap után látni lehetett az apró gyerekeket, amint a hónuk alatt nagy hasáb fát cipelve bandukoltak a hóban, az iskola felé.

Hét óra lehetett. Ilyenkor még bizonytalan világozás van télen. De a gyerekek már mentek az iskola felé, majdnem eltűntek a frissen hullott hóban, amelyre tovább, egyre hullott a kövér, lágy fehér pihe. Apró csizmaik szára végig fehér volt. Kis báránybőr süvegükre féldalt üt a hó, ahogy ferdén futta a szél, a Szitnya felől. Ugy cammogtak, botorkáltak, kis fekete bogarak a nagy fehérségen, amely valahol messze már a reggeli tompa halványilába olvadt, s amelyen másfélő most derengett a téli reggel első sugara. Ahol érte a napugrás, olyan volt, mint valami óriási csiszolt vörösréztábla, amelyre rálehel az Istenke.

Legmesszebb utjuk azoknak a gyerekeknek volt, akik az alsó érczúró körül voltak. Ilyen havas időben ezek már virradatban fél hétkor elindultak hazulról, hogy idején a falu felső végére érjenek. Elkésni borzasztó dolog lett volna, mert a hosszú fekete tanító nem ismert kegyelmet. Ha az alsó végről jövők, akik mindig együtt jöttek — elkéstek, pokoli vigyorgás üt a polájára, a szeme rémesen szikrázott, és valami macskaszzerű mozdulattal vakarta a bajuszát, azt a pár szál vörös sörtét, hegyes és mégis kampós orra alatt. Voltak olyan ostoba gyerekek, akik azt mondták, hogy a tanító nem más, mint maga a Belzebub. De ezek vagy nagyon ostobák voltak, vagy megverték őket a tanító.

Ott bandukoltak a hóban, a komor téli derengésben az alvégről jövők. Szegénykéek egyre váltogatták a hónuk alatt a hasábot. Ha a balkezüket kifáradt, a jobbal vitték. Kellemetlen dolog volt, de hát a tanulás nehéz és keserves dolog. Bele kellett törődni.

Körülbelül a falu közepén lehettek már, a részvénybánya nagy tárnájánál, amikor Petrence Palkó egyszerre csak megdöbbenve állott meg:

— Julis — mondta — te nem hoztál fát.

Julisnak csak kis vörösrre csipett orra látszott ki a nagykendőből, amelybe otthon bugyolálták a fejét.

Megállt.

— Nem hoztam — felelt egyszerűen.

Erre aztán mindenki megállt. Ilyen eset még nem is történt. A Julis volt az első, aki fa nélkül merészelt iskolába menni. Ha a Belzebúb ezt meglátja, vége a világnak.

— Mért nem hoztál? — kérdezte tőle egy kis lány, hóna alatt egy iszonyu nagy hasábbal. — Hisz megver a tanító!

Julis nem felelt.

Petrence Palkó, aki mindig Julissal tartott, mindig őt kísérte, baráti jusszon, szeretetteljes szigorúsággal szólt rá:

— Hát miért nem hoztál fát?

Julis vállat vont:

— Mert nincs.

— Az apádnak nincs?

— Nincs.

— A szomszédnak sincs?

— Annak van, de már négyszer adott és tegnap azt mondta, hogy az Ur Jézusnak se ad többet. Mára már nem is adott . . .

Lassan elindultak, tovább. Utóvégre is, ami baj: baj, de elkésni még se lehet. A többiek erősen magukhoz szorították az ő hasábjait, szinte örült mindenki, hogy nem ő az, akinek nincs. Petrence Palkó komolyan ment Julis mellett. Ez meg nem is mutatta, hogy mily nagy bajban van. Egykedvűen lépkedett tovább. Talán azt hitte, hogy a tanító is nagyon egyszerűnek fogja találni a dolgot. Ő nagyon egyszerűnek találta, hogy nincs. Nincs és nincs.

Petrence Palkó pedig rosszul érezte magát. Ő már nyolc éves volt, a Julis meg csak hat. Némileg a Julis bátyjának is érezte tehát magát. Egyébként is sokszor elpüfölte azt, aki Julist bántani merete. Nehéz lett a hóna alatt a fa. Mintha az ő nagy szeretetét szivta volna magába, s attól nehezedett volna meg.

Bandukoltak tovább, már közeledtek az iskolához. Julis még mindig teljesen nyugodt volt, de a fiú annál izgatottabb lett egyre. Így biztos volt, hogy a tanító megveri a kis lányt, megtepi a haját és kitérdelteti a sarokba. Ez borzasztó lesz. Jobban esett volna neki, ha a kis lány tudta volna, mekkora bajnak megy élbe. De nem, Julis csak tipeggett az uton: két kis csizma meg egy nyakkendő. Csöpp, finom, kipirult orrocscsa fenn a nagykendő egy nyi-

lásában. Ez volt Julis. És még sietett is a kis ostoba, nehogy félénken, lassan ment volna, huzavahasztva a katasztrófát.

Hogy száz lépésnyire lehettek az iskolától, Petrence Palkó már igen izgatott volt. Ez a kis majom lány csak ment, mint ahogy az oktalan állat nekimegy a mozdonynak. De ő tudta, hogy baj lesz. Föllázadt benne a tapasztalt férfiú és rákiáltott a csöpp lányra:

— Te Julis. Hiszen megver a tanító.

Julis csendesen mondta:

— Hát megver.

Még egy fordulót, egy kis fahid, s ott vannak az iskolánál. Petrence Palkó hirtelen megállott és nagy komolyan mondta a kis lánynak:

— Állj meg.

Az megállt.

— Vedd ki a karod a kendőből.

Letette a földre a hasáb fát, s ő is segített kivenni a lány jobbkarját a nagykendő csavarodásai közül.

— Nesze, itt az én fám — mondta neki. — Fogd jól, te mulya!

Julis hóna alá fogta a szép, vastag, görbe hasábot és igazán nem látszott meg rajta, hogy örül neki. Egy szót se szólt rá, meg se köszöntö. Csak ment tovább.

Palkó némi elégedettséggel ment utána, immár megkönnyebbülve. De azért a rémület érzése szaladt le a torkán, amint nem érzett a hóna alatt semmit. Csak jól esett neki, hogy Julisnak nem fogják tépni a haját.

Benn a szobában a tanító széke fölött egészen sötétben volt a király arcképe. Ma kiválóan nagy volt a homály az iskolában, gyertya is elkelte volna. A felvégiék már helyeiken ültek, összefont karokkal, mereven, csendben. Az alvégiék előbb szépen köszöntek, lehámozták, lecibálták fejükről a fülig huzott süveget és sorba a kályha mellé mentek, nagy koppantással rakva le a fát. A tanító az asztala mellett állt, hosszú fekete kabátban, csupa soványság volt, mint valami száraz venyige.

A négy póklábon álló kályhában, a kis rozoga boszorkánytüzhelyben már lobogott a tűz. Itt-ott füst is szivárgott belőle. Az ajtaja nyitva volt, s a négyoszögletű nyíláson kivetette vörös fényét a láng a sötét padlóra, az első padra. Még a tanító is kapott ebből a boszorkányos fényből. A szemüvege úgy csillogott, mintha parázsból lett volna a szeme. Künn pedig, a helyett, hogy világosodott volna, egyre nagyobb lett a homály. Fényfogó, sötétítő nagy pelyhek estek sűrűn, kavargva. A kürtön bedudolt a szél. A tanító még mindig az asztalnál állott, nézte, hogy rakják a gyerekek a fát a kályha mellé rakásba.

Petrence Palkó utolsónak jött be. A nélkül, hogy csak egy pillantást is vetett volna a kályhára, lassan ment hátrafelé, a helyére, bizonytalan lépéssel, mint aki tudja, hogy biztosan visszahívják.

— Petrence Pál — mondta éles, fanyar hangján a tanító.

És egyszerre halott csend lett. Még a kitémőtt holló is jobban hallgatott a polcon, mint eddig. Pattogott a tűz, sziszegett a szél.

Petrence Palkó megfordult, s nagy csizmakopogással ment a tanító felé.

— Hol a fa? — kérdezte a Belzebub, és még mindig nem mozdult meg.

Petrence Palkó ránézett és egy szót se felelt.

— Hol a fa? — hangzott még egyszer, most már borzalmasan, mintha valahonnan a kürtől jönne a hang. És megmozdult a tanító. Közelebb hajlott Palkóhoz.

Ez úgy állt ott, mint a cövek és összeszorította a fogát. Meg se mukkant, s ebben az iszonyatos tompa csendességben tovább suhogott a kérdés.

— Hol a fa? — kérdezte pattogva a haragos kis kályha, s mintha kevélyen követelőzőt volna négy hosszú, vékony vaslában, mint valami szemtelen kis fekete pléhskatulya.

— Hol a fa? — kérdezték a hópelyhek, komolyan, szinte lassabban szállinközva, hogy benéz-hessenek az ablakon.

— Hol a fa? — kérdezte szemével a király is, fehér tábornoki ruhában, piros átkötővel.

A tanító a pálcája után nyult. Majd nyakonverte Petrence Palkót, úgy, hogy meg is tántorodott szegényke.

Erre már meg mertek moccanni a gyerekek is, a félénkebbek föllekendeztek, s mint a pihék is gyorsabban hullottak volna.

— Nem felelsz? — kérdezte a tanító, de erre a kérdésre nem lett volna tanácsos felelni. — Nem felelsz? Nem felelsz?

Minden «nem felelsz?» egy pofonnal járt, vagy lökéssel. Dühbe jött a Belzebub, tépázta, verte, pofozta Petrence Palkót. Lihegett a haragtól:

— Majd én itt megfagyok a te kedvéért, te Isten nyomorultja! És még nem is beszél . . . nem felelsz?

Aztán lökött egyet Palkón.

— Lódulj haza! — sivitotta feléje. — Hadd verjen meg az apád is! Holnapig ne lássalak! És ha holnap is így jössz, agyonváglak! Mars . . .

Petrence Palkó a fogashoz ment, magára vette kis ködmönét, kezébe a süveget. És a tanító

nézett utána szurós, fényes szemmel, a fejét előre szegve, haragosan. Hogy Palkó így felöltözve megállt az ajtónál, ismét nagy lett a hallgatás. Csak ő szepegett erősen, mélyről szakadó sóhajtásokat darabolva el, mint aki nagyon nehezen, már nem sokáig bírja fojtani a sírást.

Hátul pedig Julis a tollával habrált. Körülbelül most kezdett olyasmit érezni, hogy ehhez a fájó veréshez neki is van köze. Előtte nyitva volt a Szám-tani Példatár. Annak a lapjára kezdett írni, zavartan, ügyetlenül.

•Petrence Palkó . . . — írta rá.

Főlnézet.

Aztán tovább írta: « . . . Petrence Palkó, Petrence Petr P P P . . . »

A Palkó szíve nagyon teli lehetett fájó keserűséggel. A tűz vigan lobogott, pattogott, dudorászott, és a tanító lapozgatni kezdett az ábécés könyvben. Ekkor érezte Palkó, hogy tovább nem bírja. Pislogni kezdett és már folytak is a nagy, kövér könnyek a szeméből, bőven, szomorúan. A szepegésén is hallszott, hogy most rögtön sírás lesz belőle.

És akkor a butácska Julis hátul éppen ezt írta a Szám-tani Példatárba:

. . . jó jó j j . . .

Majd félrehajtotta a fejét, s a tőle telhető legzebb írással írta az f-et hallható karcollással huzva: . . . fa . . .

De már akkor hangosan sirt Petrence Palkó, s ment kifelé, illedelmesen betéve maga után a nehéz ajtót.

Fehér karácsony.

Irta: MARKUS EMLIA.

Szeretném, ha szép, fehér karácsonyunk lenne az idén!

A karácsony költészete hó nélkül tökéletlen. Csak a hó adja meg az igazi karácsonyi hangulatot. A hó, ez a szép fehér palást, mely ráterül a föld kopott hátára, hogy elfödje nyomorúságát. Mintha egy nagylelkű király utközben találkozónék egy koldussal és fényes hermelin palástját a nyomorult ember rongyaira akasztaná.

Búbajosán csillog a hó karácsony estéjén! Fehérbe öltözik a nagy város, mint egy menyasszony. Határtalan fehérség vonja be a földet, amerre csak nézünk. A természet egyenlő színbe von mindent annak a születésnapján, aki az egyenlőség apostola, istene és vértanúja volt. A leggazdagabb palota ércfödélén éppen úgy fehérlik a hó, mint a legszegényebb kunyhók szalmazsupján. A hó, mint egy roppant fehér zászló, végig lebeg a földön és áldást, békét, irgalmasságot hirdet mindenütt.

S mikor aztán leszáll a homály és a földön kigyulnak az ablakok és az égen kigyulnak a csillagok, az angyalok örömtüzei: ezt a kettős világitást szikrázva veri vissza a karácsonyi hó tündöklő fehérsége. Nincsen éjszaka. Éjfél nappal az, amit látunk. Még az árnyék is világosabb, amit az utcán járó emberi alakok a hó sima lapjára vetnek. Fönn az égből mély kéksége csodálatos összhangba olvad a föld ünnepélyes fehérségével. Az állandóság és a szüziesség két színe mintha betöltene az egész látható világot.

Öröm van a földön és öröm van az égen! Hiába tanultuk meg a tudománytól, hiába hallottuk Hamlettől (akivel én, szegény Ofélia, annyiszor állottam szemközt), hogy az a szép boltozat ott fönn nem egyéb hig levegőnél, hogy színes párazat, optikai csalódás az egész! . . . . . Gyermekkorunk emlékei ezen az estén hatalmasabban a tudományúnd. Ér ha fölvetjük szemünket az égre: a tulvilágú öndvösség kapuját látjuk megnyitni ott fönn Cherubokat látunk, akik az ég peremén ragyogva állanak és az örök boldogság reménységével intgetnek felénk.

És akkor, a karácsonyi éjfél titokteljes óráján, abban a szent csendben, melybe csak az orgona és a fohász mély sóhaja vegyülnek: kitör belőlünk minden szebb érzés, ami sokszor csalódott, sokszor meggyötört szívünk fenekén még megmaradt és föl kell kiáltanunk lelkünk teljes erejéből:

— Glória! Glória! Glória in excelsis Deo!

A száz csecsebecsével tele aggatott karácsonyfa ott áll az asztalon és az apró gyertyák tündéri fényt árasztanak a szobában. Most ujjong a gyerekek! Most dobog a kis szív, mely parányi előleget

sem vett ki még a földi fájdalomból; most lángol a kedves, kicsi szem, mely még csak korán eltört babák fölött hullatott hamar száradó könnyeket! Kitáruznak az apró karocskák és a türelmetlen gyermek sikoltva rohan a fényes fához, hogy letépje róla azt a sok édes jóságot, ami most mind, mind az övé! Se lát, se hall. Oda se hederit a gouvernanta, akit ájulás környékez, valahányszor a mohó gyermek közel ugrik egy gyertyalánghoz. És nem is látja, hogy a mama sír . . . hogy a mama sötét szemeiből éppen most pereg ki egy boldog könnycsepp, mint egy nagy, gömbölyű, fehér gyöngy.

Ó gyermeki ártatlanság! Hogy tudsz örülni a semminek, ha csillog! Majd ha belátod, hogy a világ legcsillogóbb drágasága sokszor semmibb a semminél . . . ha belátod, hogy az élet nem karácsonyfa, hanem krucifixus, ahol ecettel megittatva és tövissel koronázva vergődik az a bájos *Krisztkindli*, akinek a születését most ünnepli a világ — majd te is más szemmel fogsz nézni az emberekre!

A fahasáb és a köszén meséje.

— Karácsonyi dialóg. —

Irta: ÁBRÁNYINÉ-WEIN MARGIT.

Pattog a tűz a kályhában és a cifra rostélyon át furcsa képeket rajzol a falra. Hogy táncol, hogy játszik! Most egy kicsit lelohad, majd újra fellobog; fájdalmasan suster, azután megint vigan veti a szikrát jobbra-balra.

Jertek közelebb. Majd elmondom, mit mesél a fahasáb a köszénnek, mert hiszen halljátok, hogy beszélgetnek, hogy sóhajtoznak, hogy sírnak és pörölnek, ugy-e bár?

Most a fa beszél. Nézzétek, hogy izzad szegény! A láng körül nyaldosta és kinjában szinte sír.

— Ó, én szerencsétlen, milyen sorsra jutottam! Amig künn álltam az erdőn, azt hittem, nincs nálamnál boldogabb teremtes . . . azt hittem, hogy ott fogom bevégezni az életemet, ahol elkezdtem, a kedves pajtásaim között! Tudtam, hogy mi sem élünk örökké; egy-egy vén társunk kidőlt, amikor már nagyon odvas volt a dereka; némelyiket letörte a vihar, vagy agyonnyomta a téli hó; némelyiket a fergeteg haragja sujtotta le villám alakjában, ha nagyon magasra tört a büszke homlokával. Ó, de fejsze csapása alatt hullni el a férfikor delén, amikor még száz meg száz esztendeig lehetett volna örülni az életnek, a napfényes világnak! . . . Büszkén emeltem sudaras fímet a nap felé. Minden tavasszal olyan pompás ruhát adott rám a jó Isten, hogy az erdő minden madara, minden állatkája szerelmes lett belém. Sűrű ágaim közt rakott fészket a bugó gerlice, meg a fűrgő mókus. Szép, mohos törzsömet vigan kopogtatta végig a tarka harkály. Méhikék dongtak körül reggeltől estig és aranyos szárnyu pillangók ittak harmatot fiatal levélkéimről . . . Hát még este, öreg este, amikor megszólalt a bokorban fészkelő csalogány! Ó ringatott mindig álomba és hajnalban ő ébresztett föl. Mondhatom, szerettek mind egytől-egyig! Még az özikék, meg a nyulacskák is legjobban szerettek heverészni az én árnyékomban! És este felé, amikor már megszűnt a nagy meleg, milyen ugrándozás volt ott körülöttem! A bolyhos farku, piros mókus föl és alá tornászott az ágaimon s örömben bukfencezett és tótágast állott a bolond kis állat. Én csak ráztam a fejemet ennyi bohóság láttára és lombjaim csöndesen suttogtak az est-fuvalomban. De tudtam ám haragudni is! Amikor nekem jött az a goromba szél és bántani akarta a lakóimat, szét akarta szedni a fészkeiket: felzudultam, meg ráztam az üstökömet és addig harcoltam ellene, amíg a vihar elsompolygott, vagy megszakadt dühében! Jó volt hozzám az Istennek minden teremtese . . . csak az ember volt gonosz hozzám!

Az ember gyötört meg, az ember ölt meg! Egyszer kijöttek sokan, fejszékkel, szekerekkel; körüljárták az erdőt és megjelölték a fákat. Engem is megjelölték. Amikor keresztül vágták a derekamat és oldalt dőltem: ijedve szálltak föl ágaimról a madarak; ott hagyták kicsi fészkeiket; az egész erdő elnémult a rémületől; s száz meg száz apró virágot temetett el alázuhán lombkoronám! Minek szóljak arról, ami ben, örökös sötétségben töltöttem annyi ezer évet!

azután történt? Elhurcoltak. Gőzfavágóban élesre fent vasak kaszabolták össze fájó testemet — és most itt zokogom el utolsó panaszaomat, — nektek, ó testvéreim, akik hasonló sorsra jutottatok! Vajjon van-e feltámadás? Látom-e még a zugó erdőt valaha?

A fahasáb utolsó sziporkázik és szikráját a léghuzam kiviszi a keményen át a szabadba. Talán meglátja még a csillagos eget és ott hall meg, ahova úgy vágyódott: a szabad ég alatt!

Látjátok-e: most tüzet fogott az a nagy darab köszén! Az alja már egészen izzó lett. Mindjárt kicsapp a láng belőle. Halljátok, elkezd susterogni, mint amikor forr a víz. Most a köszén mesél. Elmondom, hogy mit. Mert én a köszén beszédjét is megértem.

— Mit panaszkodol, pajtás? Nekem sohase volt olyan jó dolgom, mint most. Örökös sötétség volt körülöttem odalenn a föld gyomrában. Igazában nem is tudtam, hogy élek. Egész hegy fektűt rajtam és napfényről, melegről fogalmam se volt. Lusta álomban töltöttem meg ezer évet, míg végre jött az ember és kiszabadított börtönömből. Milyen csodálatos volt az, amit láttam, amikor kis szekeren kitaltak a sötét tárnából. Eleinte egészen vak voltam a sugárzó fénytől, egészen süket voltam a zajtól. Hát persze! Napsugár, szellő, sürgőforgó emberek vidám lármája, munkásság, mozgalom mindenfelé . . . és én, aki örökös csönd-igaz, hogy nemsokára megint sötét helyre kerültem. Valami pincefelébe dobtak. De mi volt ez a fekete akna éjszakájához képest! Egy-egy fűrgő egérke mégis csak végig futott rajtam; azután egy-egy áldott napsugár is végigtáncolt mindennap a homályos falon; és ha jöttek a cselédek gyertyával a kezükben, akkor volt csak világ! Visszhangzott a boltzat a nevetésüktől, a dalolásüktől! Nekem ez nagyon tetszett! . . . Ma engemet is fölhoztak a kosarukban. Kíváncsi voltam nagyon, hogy most mi lesz? Ah, és a fény, ez a meleg! Az égés nekem boldogság! És ha ez mindjárt utolsó perce is az életemnek, kimondom, hogy ilyen boldog nem voltam még soha!

*

És a tanulsága ennek a kis mesének? Vonja le magának mindenki tetszése szerint!

Fatm.

Honnan szerestél szűk, szegény szobádba.
Heleti pompát, smyrna szőnyegét?
Honnan ez illatosdús kókuszspálmá?
S a tört-arany kaftán mit rejteget?
Mashallah! Tírúsi legédesb álma,
Falóra váltva két felnyitott eget,
Kacag szeméből . . . S mind e fény, e pompa.
Im elifer izmos ölelő karomba!

Mabtesztü húrím, szép Sehereszádóm,
Sindús Heletről mondíj mesét nekem,
Míg hófehér karod kigyószva átfon
Mogyónyyi ajkad mézét izlelem.
Mészürke utcán, e rőt pusztaságon
Már-már felejtik, mi a szerelem. . .
Szálljunk el innen, tarka lepkeszárnyon,
Tündérkirálynóm, szép Sehereszádóm!

Mol még a napnak van sugara, lángja,
Mofolyó tűz reszket izzó homokon:
Mópihen a puszták barnabőrű lánya
Mósdívőszöl baráti hangokon.
Mópatolyáit, hús sörbetét kínálja,
Móvágy szőnyegén aztán keblére von.
Mómindent megad, nevem se tudja bár még,
Móig szátrában lakom, hű, mint az árnyék. . .

MARTOS FERENC.

Az ember mindig bókol a saját hibáinak.

Mme de Staël.

Nem birni véleménynyel sokkal nehezebb dolog, mint gondolkodni.

Challeml-Lacour.

Szellemesen beszélni igen sokszor csak ügyesség; de szellemesen hallgatni, mindig művészet.

Késő.

Irta: HEVESI JÓZSEF.

A levegő ittas volt a tüzes melódiáktól, fiatal leányok, asszonyok kacagásától, izgató parfümeők párjától, kacér pillantások esábos delejtől. Maga a bálterem olyan volt, mint a leydeni palack. Csak úgy pattogtak a szikrák. És a vér . . . a fiatal vér forrott és lángolt. És az arcokon pirult a jókedv, a szenvedély, az ifúság, a szerelem. A padlón a lábak dobogták el a szívek apró viharait . . . Mámor uszott a teremben és a levegő ittas volt . . .

És a mámor izzó hullámain, mint viharos tengeren az edzett uszó, biztosan tartotta fenn magát Lion, a szőkefürtös, Krisztus-szakállú Lion. Kacér pillantások esábos delejtől el nem szédült. Bársony kacsók lángoltak a kezében, de ő meg nem gyuladt. Pattogó szikrák ellen vértézve volt szíve. Hódított, de nem hódolt. A tüzes melódiák csak hangulatot ébresztettek lelkében, de rabul nem ejtették. Táncolt mindenki vel, hogy a lelke is ujjongott annak, akivel a sima padlón végiglejtett. Gyújtott, de nem égett. A sejtelmes leánylelkek megnyitották apró kis ablakaikat és fiatalságuk szüzi varázsát lövelték feléje. És Lion kéjes gyönyörrel élvezte a fakadó bimbók tavaszi illatát . . . De egyik bimbóhoz sem hajolt le jobban, hogy letépne . . . A mámor izzó hullámain biztosan tatotta fenn magát.

Klárissz fekete szemeire sejtelmes ábrándok fátyola borult . . . A bimbófadakás édes gyönyörre fogta körül . . . Valami történt a szívében . . . Ugy dobog . . . És a vére . . . a vére . . . Most táncolt vele . . . Istenem, milyen tánc volt! . . . Keze a kezében . . . És tekintetük mikor találkozt, mintha szikrák sercegték volna . . . És e szikrák lobot vetettek . . . És a zene úgy ujjongott és zokogott . . . És a levegő tele volt mámorral . . .

A szíve pedig megtelt félelemmel, mint a fiók-galambé, mikor az ölyű ott csapong felette a levegőben . . . Olyan gyöngének, olyan védtelennek érezte magát . . . És úgy szerette volna, ha az ölyű lecsapna reá és vinné magával . . . Mikor ránézett szép szőkefürtös fejére, a szemében áhítatos könyörgés: „Édes ölyvem, ragadj el magaddal!” De az ölyv büszke volt és nem akarta elragadni. És az áhítatos tekintet tovább könyörgött: „Tied vagyok, vigyél el!” De Lion csak mosolygott . . . csak mosolygott és a tüzes melódiák dallamára táncolt a fiatal leánykával, és gyönyörködött a bimbófadakásban . . .

Aztán visszavezette helyére és Klárissz fekete szemeire sejtelmes ábrándok fátyola borult . . .

Ezer bimbó fakadásában telt gyönyörűsége a Krisztus-szakállú Lionnak. Amerre járt, amerre kelt, piros bimbókat kínálta neki az élet. És ezek a bimbók mind föl pattantak, ha ő közeledett feléjük. Mintha a tavasz langyos, rügybontó szellője járt volna előtte. De ő nem tépett le egy bimbót sem. Neki csak az illat kellett, a virág nem. Hogy harmatot sirt utána a bimbó: mit bánja ő? . . . Ment, ment tovább, diadalról, diadalra, mint egy tündérkirály, akinek utjára virágokat hintenek . . . Ment, ment . . . És előtte járt a tavasz langyos, rügybontó szellője . . . És ezer bimbó fakadásában telt gyönyörűsége . . .

De az évek mulnak, mulnak, mulnak . . .

És csillagvilágok kialusznak . . . És a nap tűzforrása is apadoz . . . És a vulkánok elpihennek . . . Fogy, fogy minden . . . Liont is megcsapta egyszer csak az örök mulandóság lehelle. Ugy érezte, hogy megváltozik körülötte minden. Az erdő színe. A virágok. Az ég . . . Fogy, fogy minden . . . Piros bimbók nem borultak többé az utjára. És hova lett a tavasz rügybontó szellője? . . . Mi ez? Mi történik körülötte? Női szemek villogását hiába lesi. Kacér pillantás nem esik reája. Apró kezek nem lángolnak a kezében. A sejtelmes lánylelkek apró ablakai mintha bezárulnának az ő közelségében . . .

Hát már ősz volna?

És az évek mulnak, mulnak, mulnak . . .

Valami édes vágy fogta el . . .

Valami bus melankólia . . .

Hiába bókoroit az erdő zöld szentélyében . . . Hiába leste a madarak dalát . . . A levegő ittas volt — mint egykor a bálteremben — tüzes melódiáktól, izgató parfümök párjától . . . Oh de hol vannak a kacér pillantások? A forró sóhajtasok . . . a lángoló szemek . . .

A lombok között turbékolni kezd egy galamb.

És neki eszébe jut az a fiók-galamb ott a bálteremben, amint szemében áhítatos könyörgéssel nézett reá: „Édes ölyvem, ragadj el magaddal . . .” És aztán tovább könyörgött: „Tied vagyok, vigyél el!”

De az ölyv csak mosolygott, csak mosolygott...
Istenem, istenem, mit csinál most Klárisz? ..
Valami édes vágy fogta el...

Klárisz arcán sápadt mosoly.

Várta ő már, régóta várta a szóké förtös Liont.

De Lion firtjei nem szókék többé.

És Klárisz arca is olyan sápadt.

A tekintetük találkozik, de szíkrák nem sercegnék többé.

A levegőből mintha ehüppent volna a mámor.

És az ölyv megszelidülve tért a galambhoz.

De a galamb nem félt többé.

És Lion megfogta a kis bársony-kezet. De ez nem lángolt. A vér nyugodtan csergedezett...

És Lion beszélni akart... Beszélni magányról, elhagyatottságról... a vágyról, utána, akit meg nem értett... És akinek egész életét akarja szentelni...

Térde borult és rebegé:

— Klárisz, egykor hivtál, most itt vagyok!

Egy sarga levél szédült alá a platánfa lombjáról.

— Ósz van, sóhajta Klárisz.

És Klárisz arcán sápadt mosoly!

Utak.

Irtá: GODA GÉZA.

Még az ég is csupa rongy, csupa piszkos párcafat, amely úgy ráborul a rétekre, mint a lelkiismeretre a bűn. Az a pár lámpa pedig, amely olyan nagy kinlódással töri át a ködöt, alighanem a gyerekkori emlékeket szimbolizálja, egy kis tiszta, becsületes lángot, amely még világít a messzeségből s ha nagyon közel hajol hozzá az ember, hát még melegeit is egy kicsinyt.

— Bizony, nagyon kicsinyt!

Egy közönséges parasztszűr jóval többet érne most, vagy akár egy pár meleg csizma. Ebbe a vékony zsákéba megveszi az embert az Isten hidege s gombos topányban sem lehet havat tiporni.

— Mikor az ország szívébe vittek, már én akkor is tudtam, hogy az ország szemétdombjára kerültem s olykor elég ostoba az ember s könnyen hívő. Azt hiszi például, hogy egy egész ország szemetjét ki ki lehet hordatni valami nagy, erős szekerre, aminek tudomány a kereke, becsület a rudja s ami elé az emberszeretet van befogva lónak. Csak az utkaporó jár ma már csak gyalog, meg az idealista. A többiek mind vasuton járnak.

Éppen most rohant el mellette a tizenegy órai személyvonat. A tetején szépen simára rakódott a hó s a kéményéből hosszú pásztaban kavargott a füst. Bent pedig égtek a lámpák s a magas bórampalagon urak meg asszonyok ültek, nagyon kényelmesen. Aztán a kocsi hátulján nagy piros lámpát látott még egy darabig, amely hol eltűnt, hol felbukkant a messzeségből s egy kis tenyérynél helyen piros foltot vetett a hóra. A sinek csillantak ki utójára a hóból s valami tompa bögés hallatszott ki a föld alól, egy kis zugás, ami bevezetett a csendbe, a messzeségbe, a hóba, a határtalan éjszakába, s nem maradt már semmi a világból, csak a szél, a hó, meg minden, ami nem az emberekől veszi az eredetét, hanem a haragos természetétől.

Hát ez a magány! Ez az az elhagyatottság, amiről irnak, ez a kivert kutya kinja, gyötrelme, amely fájdalmas vonításban tör ki, mikor igazi kutya szenved el, s valami fogvacogató, nyomasztó érzésben jelentkezik, mikor két lábú csavargóknak jut ki osztályrészü, akikről meglátták, hogy az árok szélén hullanak el, mint a fáradt madár s aztán beleáll a dermedés a lábukba, onnan szépen átvánszorog a karjukba, az agyvelejükbe, a szemükre is ráül s hajnal felé a szívük melegével is birokra kél. alattomosan megállítja a vért először csak egy szempillantásnyi ideig, utóbb egy percig, aztán keletőig, végre tizig, százig. Nem is percig, órákig, évszázadokig, örökig. Aztán mikor virradóra a nagy szekerrek döcögnek végig a fagyos országuton s vizsik az eleséget a városba, meghorkannak a lovak, a tüzebb fajta ki is ugrik a hámból s a paraszt még az Isten is összeszidja miatta, hogy az ilyen bitang éppen itt az árok szélén tetszik neki agyonsujtani a haragjával.

Most olyan messze jutott már a várostól, hogy vissza sem fordulhat. Valami kikérgette estefelé a világba, valami bolond érzés, valami hangulat, amely tisztára ostobaság.

Talán az, hogy látta elindulni az esti gyorsvonatot s látta, amint megveszekedett sebességgel rohant neki a világnak, az idegen faluk apró állomásai felé, ahol még van becsületesség, tiszta levegő, munka után nyugalom, ahol nem kérdezik az embertől, mi voltál idáig, miből éltél, miért koptaltál s miféle lobogó alá szegődöttél s ahol a piros lobogóra nem fogják rá, hogy vérral van befűtve, hanem becsületet, egyszerű, okos látással azt mondják:

— Hát piros festék, bürzsöny vagy micsoda — olyan mint a többi.

Aztán egyszerre indultak. A gyorsvonat persze sebesebben, lihegve, mohó sietséggel falta az utat s a sima, egyenletes acélsíneken, dübörögve, sisteregve ment el a célja felé s azóta már keresztül vitte az utasait a szendergő földeken, békés falvakon, apró templomok és csendes temetők, kupolás nagy tornyok, magas ives hidak és a polgári társadalom százféle csodája között. Ő pedig most is itt áll egyedül a végtelen éjszakában, a kiatlenségekben s hallgatja a szél, az idő és a végtelenség zugását, a tehetetlenség nagy terhe nyomja a lelkét s a halál, a pusztulás gondolatától remeg minden tagja.

És a farkasok? Csend van körül, de ő hallja, hogy a farkasok is ordítanak s a bokor zuzmarás ágai alól villog, éhes szemek merednek reá, s halálólvas belőlük. A szél bugásában is halál van, a felszálló hóban, a setétben.

Most már fut. A kezét a nadrágja zsebébe mélyesztí, s azért van, hogy az orrára bukik, mikor egy hógöröngybe botlik. Egy percig fekeve marad a földön s érzi, hogy a hóból valami izzó melegség árad át a testébe, emésztő, perzselő melegség. Ej! Ez csalás — gondolja — a hó csal, meg akar ölni, lassan, hamisan.

Feláll és tovább rohan, lihegve, fáradtan, félig lecsukott szempillákkal. Olykor hátra tekint s rémülten szalad tovább a halál elől. Mikor a lélekzete már majd eláll s a lába remeg a nagy erőlködésben, megint valami göröngybe ütődik s akkor újra a hóba bukik. Most már percekig marad fekeve s úgy melegszik. Lezárja a szemét s azoközben önmagával alkuszik:

— Még egy percig, no még egy percig.

— Nem! Nem! A hó csal. Ez itt az árok partja, ahol a madarak és a kutyák hullanak el. A csavargók is...

— Csak egy percig még! Most. Most mindjárt felkelek. Hisz már reggel van, mindjárt.

— Nem! Nem! A hó csal... Ez itt az árok partja.

— Igaz! De nem tesz az semmit. Mire megvirrad, felkelek. Okvetlen felkelek...

Éppen akkor rohogott arra a hajnali gyorsvonat. Ez már a harmadik volt, mely tegnap este óta elindult a fővárosból s négy óra alatt elérte az ország nyugati határszélét.

Hadgyakorlaton.

„Es zogen nach Frankreich
zu sei Grenadier...“

Két baka lépdel a hadi sorban,

Berreg a kis dob szomorún, zordan,

Meging a lábuk.

Izzad az arcuk, por lepi bőven,

Roppan a válluk, fogyva erőben,

És mennek mogorván.

Büszke lováról kedv-telt nézi,

Mint masiroznak nyalka vitézi,

A császár, a császár!

„Édes hajlításom, nem bírom én már,

Itt vagyok már én a végső célnál,

Uttolsó celomnál.

Ha haza érsz még, mondd az anyámnak,

Hogy... de ne szólj, ne, könnyei fájnak,

Síromban is fájnak.“

„Én is úgy érzem, hogy itt a végem;

Lerogytam volna a földre régen,

Az árok szélére.

De nem dülöm fel a csapat rendjét, —

Haragra gyűlna érte a vendég:

A császár, a császár!“

... Két baka lépdel a hadi sorban,

Berreg a kis dob komoran, zordan,

Tántorog a lábuk.

Büszke lováról kedv-telt nézi,

Mint masiroznak nyalka vitézi:

A császár, a császár!

NAGY ENDRE.

A Huni Panni szerencséje.

Irtá: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Özvegy Huni Mártonné asszony sok jó tanítással eresztette utnak Panni lányát a gyarmati vásárra.

— Csak menj, lelkem, eredd, — mondta neki, mikor a félkezű szent János kápolnájánál, a falu végén elbucszott tőle, — vigyázz is magadra, meg a eszímádra, fel ne huzd.

Még igazgatta özvegy Huni Mártonné a lánya csipkés kendőjét, a szép sor gyönyör garálist a fehér nyakán, mikor Gabari Péter nagyságos ur vágatott el mellettök.

— De jó is az urnak — mondja özvegy Huni Mártonné — hogy megy az a kocsi, mint a szélvész, bizony mindjárt ott leszen.

És a lánya harmatos lábára esik a szeme, hogy össze fogja azt törni a kavics, az ut, mig Ludányból Gyarmatra ér.

— Ő csak kocsiira kaphatnál édes harmatom, egy-két garast ne sájnálj gyöngyvirágom, becézgeti a lányát s haza menőben igen fohász-kodik a félkezű szent Jánoskához, mert ő az utasok jóravívője, hogy csak kapna kocsiát a harmatos gyöngyvirágja, csak akadna egy kis szerenésje.

Bizony csak akadna, mert messze vagyon Gyarmat, szinte vége-hossza nincs az utnak, mig az ember végigmegy a szécsényi lapon. Meg félős is az ut nagyon egy fehér eselédnek egyedül. Erdő egyfelül, más oldalt meg fűzfakokros rét. Bizony lesekedik ott vadgalambon, bibicen kívül más is.

Félve megyen szegény Huni Panni a nagy uton, úgy-úgy megijed, ha megrezdül a haraszt. Egy lélek, de annyi se akad az útjában, a fekete hidon túl jár, csak éppen hogy Gyarmatra be nem ér, mikor eléri Kuri Boresát, meg Patyiné asszonyomat.

— No csakogy megtaláltam kelmetek, mondja, de együtt is gyövínk vissza, jaj alighogy bennem a lélek, úgy féltem magam.

— Bizony felhettél is virágom, mondja Patyiné asszonyom. Van egy kis szemrehányás is a hangjában, oda is veti: — nem is tudom, mi asszony az anyád, hogy így elereszt.

Erre még pirosabb lesz a Huni Panni arca, olyan most, mint a csattanó róza. No hát sokan szeretik az ilyen rózsát letörni, tudja azt Patyiné asszonyom jól.

— Csak el ne veszejtük egymást, mondja Kuri Boresa, vagy a város végén, vagy az Aranyosnál, de megtalálsz.

... Hát bizony a város végén nem találta meg szegény Huni Panni Patyiné asszonyomkat. Jó időt várt a két sor topolyafa között, de bizony csak nem jöttek. A pöstényi molnárek is elmentek már kocsin, meg Szakaból Kőből Mártaék is. Hívták, elvitték volna szívesen, de nem ment.

— A forráság is enyhül, lefelé megy a nap, bizony rám estevedik, mondja szegény Huni Panni s megindul hazafelé. Nem is félős most az ut, ez is, az is megy, a kocsiaknak se vége, se hossza, annyi nézni való van, hogy észre se veszi, mikor az aranyosi kocsmához ér.

Sok népség tolong itt, szinte az egész Ipoly völgye, még rima völgyi is akad.

— Itt leszen, mondja Huni Panni, Patyiné asszonyomék, bizonyosan itt.

Közibe furakodik a sok népségnek, kérdezi ezt is, azt is, de bizony sehol sincsenek, nem is látták.

A kocsmából kurjongatás, muzsikaszó hallatszík.

— Ki vesztí má a lelkét no, mondja Huni Panni és meg nem állhatja, hogy oda ne menjen bekandakálni az ablakhoz.

Bizony a Gabari Péter nagyságos uram vesztí a lelkét, esodálkodik szegény Huni Panni.

— Eredj csak, eredd az utadon, sürgeti valaki Huni Pannit, rád szakad az este, csak ereddj.

Dehogy megyen, már bizony hallgatózik egy kicsit. Olyan szépen szól oda bent a hegedű, hogy talán így még soha, olyan szomorú az, hogy ilyen ritkátan meg az Oláh Mária temetésén se, pedig már akkor csakugyan rit.

— Várok még, mondogatja, magában meg azt gondolja, de jó volna bemenni egy kicsit.

Huni Panni oda hajol az ablakra, sok minden jut az eszébe a nóta kesergésére, bizony el-lágyul a lelke, a formás dereka is megring, talán ri is a lelkem.

Ugy találja ott Gabari Péter nagyságos ur, mikor kinéz az udvarra.

A nap már jó alant jár, csak éppen, hogy el nem érte még a hegyek peremét. Vértörpi sugárban fürdik az egész völgy alatt. Néha, néha, amint végig suhint a szellő, megmozdul ez a piros tenger és sötéten gomolyogva hullámzik el

az ipolyparti fűzfák között. Neki is csap haragosan az erdőnek, meg lelep megint.

— Mit csinálsz itt lelkem? — kérdi Gabari Péter smegsimogatja a Huni Panni fejét. — Vagy te vagy Pannikám, szól, amint Huni Panna rátekint s már a fejről lejjebb csuszik a keze Gabari Péter uromnak.

Karsu biz a Huni Panni dereka, látszik az ugy is, áteri jól Gabari nagyságos ur s ahogy áterte, oda is szorítja magához.

— Gyere be lelkem, rád száll a harmat, megcsap a hideg szél, azután mit szól az édes anyád.

Mit szóljon szegény Huni Panni, mikor Gabari Péter nagyságos ur hívja! Igaz biz az, hogy száll már nemsokára a harmat. Olyan hamar esteledik, hogy csak egy szempillantásba kerül, mindjárt itt az éjszaka. A szürkület már szállong is a hegyeken, az a nagy piros tenger is ott a völgyben lepadt, beitta a fű, a virágkehely, ami még ott megmaradt belőle, ott csillog az Ipoly csendes medrében. Szürke porfelhő szállong az országot fölött, két oldalt a bokrok sötétlenek, meg-megrezdül az águk, mikor egy-egy madár rájuk száll. Azok is éjszakai szállást keresnek.

A kocsisorok megszakadtak, ember is csak ritkán, ha megy.

— Mennék, de hát... mondja Huni Panni s itt elakad a szava. Tudja Gabari Péter nagyságos uram, hogy mit akar mondani Huni Panni.

— Majd eljössz velem, csak gyere, mondja, gyere kis madaram.

Olyan édes a Gabari nagyságos ur beszéde, mint a méz, bizony nagy tisztesség esik Huni Pannival. Mit teygen, mit ne teygen, azt se tudja szegény.

A Mátra felől hideg szél ereszkedik le, azután mind-mind sötétebb lesz, eltűnik az ut fehérsége is, csak a porfelhők szállanak szakadozva ide-oda, mintha kísértő lelkek volnának. A bokrok csudálatosképp zörögnek, ki tudja, mi leskelődik ott. Bizony nem tanácsos közöttük járnai. Huni Panni, ahogy körülnéz, megrezdül egy kiesit, talán fél a gyöngye virágszál, talán a nóta csiklandozza. Rá néz Gabari Péterre, hát őszes már fő kigyelme kiesinyég. A szép szál termete is hajlott, de a szeme csupa tűz, ni hogy villog. Huni Panni végignézi féltéken kétzer is, meg az utra tekint. Azok a fehéres porfelhők ott szállodnak darabokra szakadozva, a völgyből is, az Ipoly felől hosszú sávban húzódik felfelé valami fehéres sor, a sok apró virágkehely lehellete, — ugy fél szegény Huni Panni!

— Má csak itt maradok, — mondja féltéken, — má csak a nagyságos urral megyek, de ozt induljunk.

Gondolkozik Gabari nagyságos ur, a termete is kiegyenesedik, mikor mondja:

— Megyünk lelkem, megyünk. — Szól, de már fogja is Huni Pannit, hogy az szinte nem is áll a lábán. Szabadkozna is, de hát hogy merné azt tenni szegény Huni Panni!

— Ide elébem, — kiált Gabari Péter a cigányra, — jó kedvem van, szép madarat fogtam.

— Bizony szép madarat! — Egyszerre mintha tisztábbá vált volna a kocsma füstös levegője is, hogy Huni Panni belépett. Ni, mintha világosabb is lenne! Honnan jön az a fényesség? Talán bizony a Huni Panni két tiszta szeméből? Az arca szakasztott lilom, két piros rózsát fakasztott rajta a szegyenkezés.

Megállana az ajtó szögletben, de hát Gabari nagyságos ur csak viszi előre.

— Már csak mellém ülsz, ide az asztalhoz, iszol is az italomból, ugy-e?

Dehogyan ülné, dehogyan inna szegény Huni Panni, a félvilágot se. Szegyenkezve tolja el a poharat, amit oda tesznek elébe, a fejét meg elfordítja. De Gabari nagyságos ur elkapja a kezét, átfogja a nyakát, ugy szorítja le, a másikkal meg a poharat teszi a szájaához.

— Jaj de kicsi a szád lelkem, mondja, olyan, mint a pirosra esattant számóca, no csak befér-e egy eszapp az én egészségemre.

A kocsma megelik fojtó, nehéz párával, füsttel. Nagy eszöppek ütnék a falra, ablakra s ugy csillognak, ragyognak, mintha gyönggyel volnának beszórva.

Gabari Péter nagyságos ur ittas már, talán a bortól, talán a Huni Panni szemétől. Egészen Huni Panni mellett ül, a kezét szorongatja, meg odább is. Az asztalon végig ömlik a bor s piszkos barázdákat hagyva, folyik szét.

— Nacságos uram, szól szegény Huni Panni féltéken, mennénk talán.

— Nem a lelkem, egyet fordulj velem.

Mondja, kapja s már ott sereg vele a kocsma közepén.

— Jaj, nem jó lesz ebből, lihegi szegény Huni Panni, jaj, a derekam.

Végigomlik a vállán fekete hosszú haja, szétcsap, hullámlzik, odaszáll egy esomé a Gabari Péter arcába, — részegítőbb az a bornál. Nem

is tánc már, amit tesz, inkább örületes forgás, ugrálás.

Hej valamikor így járta itt az aranyosi kocsában, meg a pöstényi csárdában, bizony reggelig. A szép Csatári Terka is ugy került a temetőbe a szécsényi vásár után, leestet a ludányi udvaron pártája is, most is keresi, itt veszett az el valahol, — itt is, ott is siratja a Gabari Péter mulatását valaki, mert hej, valamikor reggelig járta . . . . .

Odahajol Gabari Péter Huni Pannihoz . . bizony meg-megesókolja . . . Vajha most látná Kőből Julcsa, talán megpukkadna az irigységtől . . . hátha még ha látná, hogy viszi a Gabari uram Huni Pannit, mint a sárkány röpül a kicsi. De kár is, hogy leszalott az éjszaka . . .

— No, lelkem — mondja — halld-e a nagy esetet, ugy gyött haza a lányom, mint egy kis-asszony, Gabari Péter, az uraság hozta.

Mondja, de csak egy minutáig áll, aztán tovább megyen, itt is, ott is elmondja az esetet.

— Jaj, mégis jó az Isten, a szegénynek is ad szerencsét, bizony lelkem, bizony.

Csak ugy repdes örömben a szava s el is légyul ezenközben, ki is csordul a könnye özvegy Huni Mártonnének, félig sirva, félig kacagva mondja ennek is, annak is: — Szerencse, bizony nagy szerencse ez, lelkem.

MÉG NÉHA...

MÉG NÉHA-NÉHA ÁLMODZOM RÓLAD,
ÁLOMBA EJTŐ CSENDIS ALKONYON,
HA SZÁRNYÁT KINN A SZÜRKÜLET BEVONJA
S NESZTELENÜL BELÉP AZ ABLAKON...

MIG SZÁLL A NAP AZ ERŐD KÖZEPÉBE,
UTOLSÓ OSKÁJT HINTVE SZERTESZTÉ
ÉS A GYÖNYÖRTÖL RESZKETŐ PAGONYNAK
BEARANYOZZA MINDEN LEVELÉT.

OLYANKOR ÉRZEM, ITT RAGYOG MEG MOST IS
SZELID EMLÉKED ÁRVA SZIVEMEN!
UTOLSÓ FÉNYE HUNYÓ NAPVILÁGNAK
EZEN A HERVADT RÓZSALEVELEN...

SZENTESSY GYULA.

Frankfurtól—Génuáig.

Irta: IVÁNYI JENŐ.

Keresztül-kasul száguldvá városokon és országokon, szemtől-szembe látva népek, nemzetek sajátos törekvéseinek megnyilatkozását, évszázados, sőt évezredes multból messze jövőbe való harcait, küzdelmüket: az ember csaknem megszedül az ellentétektől.

Majna-Frankfurtból kiindulok és végig haladva a Rajna völgyén a legesudalatosabb hangulatok lepik meg az embert. Dél-Németország fővárosában óriás erővel nyilatkozik meg a „vérrel és vassal” összekovácsolt német birodalom iparának és kereskedelmének belső lüktetése. Világosabban látjuk itt, mint Berlinben a rengeteg növekedő német impérium zakatoló történetét, amint kereskedésével és iparával világhódító utra indul a vén Európából ismeretlen földrészek felé.

Bosen mellett a Moselnek a Rajnába ömlő torkolatánál büszkén, fölényesen, gigászi módon emelkedik I. Vilmos császár lovas szobra. Amint hajónk alatta elhalad, megdöbbenve érezzük egy nagy birodalom erejét és önkéntlenül szívembe csendül a dal:

„Treu und fest steht
Die Wacht am Rhein!”

Csudálatos ez a Rajna-vidék!

A partokon végigvonuló hegylánc, a régi lovagkor váromlataival, ma is eleven mithosz. A lassan, méltóságosan tovaömpölgő folyó, melynek deltája északon holland földről az északi tengerbe önti habjait, a németeknek ma is kincsét őriz: az egységes, nagy Németország eszméjének kincsét.

Kétségtelen: Németország (diadalmasan halad előre. Mindenfelé bámulják, de nem mindennél szeretik. Utrechtből Amsterdamig utazva a vasúti kocsiban így szólított meg egy hollandus:

— Ön nem német?
— Nem.
— Gondoltam! Milyen nemzetiségű?
— Magyar.

— Ah! Önöknél sem szeretik a németeket.
— Az idők változtak. A magyarság erősebb lett, mint volt. Kulturánkat már nem feltjük

annyira német befolyástól. És aztán II. Vilmos császárnak sokat megbocsátunk abból, amit a németek ellenünk vétkeztek.

— A magyarok nagylelkűek. Hamar felejtettek.

— Hát Hollandiában miért gyűlölik a németeket?

— Mert mindenütt utunkban állanak. *Kereskedésünket, iparunkat, tolató versenyen veszélyeztetik.* Mi annyira nem szeretjük a németeket, hogy például Amsterdamban, ahol 20—25.000 német lakik — *senki* sem beszél németül. Amsterdamban az idegenek érintkezési nyelve a francia, Hágában az angol.

És a hollandusok büszkék németgyűlöletükre!

De még büszkébbek arra, hogy parányi nép létükre kezükben tudják tartani a világkereskedés igen jelentékeny részét.

Tekintve országuknak geográfiai fekvését, elmondhatják, hogy a természet semmit sem tett értük. Iszapra, posolyára, homokzátonyokra virágzó világvárost építettek, amelynek létezése az emberi szorgalom, akaraterő, munka és tudás valóságos csudája.

Amsterdam környéke azokra a magyar alföldi vidékekre emlékeztet, amelyeket tavasszal mindig előnt a Tisza, azért nem művelhetők, de mikor nyár derekán kiszárad az árvis, gazdag kaszáló marad utána. A gondosan ápolat vizuitak, az eleven sövényfűvel szegélyezett országutak, a sűrűn felbukkanó vörös csenőfedélű tanyák, falvak mind arról tesznek tanúságot, hogy itt — ha nem is valami nagy bőségben élő, de rendkívül munkás, szorgalmas, megelégedett és a rendet, tisztaságot mindenekfölött kedvelő nép lakik.

A hollandi falvak és apró városkák tisztasága csaknem közmondásos.

Az Amsterdam mellett lévő *Broek* falucska mesébe való kis parányi hely apró házaival, tisztára surolt utcáival. Valóságos virágos kert. Lakói olyan bennszülöttek, akiknek már ősapái is ott éltek, dolgoztak és halászáttal, tohenészetel, részben földműveléssel foglalkozva — meggazdagodtak és az unokák ma a holland parasztságnak legelőkelőbb osztályát képezik.

Utam Hollandiából Anglián és Párison keresztül Dél-Franciaországba visz, a dallal, csillagfényvel, napsugárral teli *Provenca*, a trubadurok hazájába.

Szerteomlott márványtörmelékek, amelyeknek elmosódó faragványai egy-egy 18 száz év előtt élt művész ihletének titokzatos tanúi; egy-egy korinthusi oszlop, amely összehasgatott fejével nyulik föl az aranyos, végtelen azurba, mintha dacolni akarna a tomboló idővel és diadalmasan hirdetné, hogy évezredek előtt büszke márványvet tartott homlokán. Az *orengoi amphitheatrumnak* pusztja, díszítéseitől megfosztott monstruozus fala, amelynek láttára XIV. Lajos elragadtatva kiáltott föl:

— C'est la plus belle muraille de mon royaume! — Kapuival és ablaknyílásaival, amelyek durván bámulnak az idők örökkévalóságába, ugy néz ki, mint valami formátlan, gigászi halálító üres szemgödreivel.

Amint a rekonstruált nézőtér legfelső lépcsőfokáról nézem ezt a rengeteg ürt, amelyet vakító fényvel áraszt el a provencei nap forró ragyogása, föl a sasok világába nyuló kövek hallgatása — szinte félelmetes. Micsoda hatalmas világ fekszik itt romokban! Róma diességé, a provencei királyság, az avignoni pápaság! És micsoda láncolata az eseményeknek! — Itt találkozik Julius Caesar I. Napoleonnal, Sophokles Raquineval.

Szinto jól esik menekülni ebből a rettentő temetőből — tovább — tovább — a *milanoi dómig*.

A *milanoi dóm*? Ki tudná részletezni ezt a csudaművet, mely pompájában és gazdagságában az emberi teremő géniusz örök diadala. A katedrál belseje, amely mélységesen hallgatag és egotrázón ékeszőlő egyszerre, — istenhez emeli az elfáradt emberi lelket. A dóm tetejéről körülnézve a messze látóhatárt, e művészi márványkolosszus mellett minden olyan parányinak tetszik: a város nyüzsgő embertömege, a lombardiai síkság távol vonalai. Sőt mintha ez a csudálatos márvány-tömeg versenyre hívna magát az alkotó természetet, az a gondolat kísért bennünket, hogy vajjon mi szebb: a köröskörül elterülő Alpepek-e, amint hőkartat esuacsikkal ragyogó napfényben fürdenek, vagy ez a grandiózus emberi koncepció?

Hogyan lehetett ezzel szembeállítani a *Rosa Victor Emanuel* szobrát? Ez a „modern műremek”, amint általában nevezik, micsoda tehetetlen erőlködés a dóm teljessége mellett. Abban az architekturai koncepcióban, a mellett gondolatnak, a költői szárnyalásnak évszázadokon át kitisztult, tökéletes harmoniája, ebben egy tapogatózó, kiforratlan művészi irány kísérletezése.

Ez a szobor — minden realiztikus ereje dacára, vagy éppen azért, helyén volna a frankfurti központi indóház, vagy az amsterdami tőzsde előtt, de nem a milánói dóm bejáratánál.

Csak egy dolgot ismerek, ami a milánói dómmal versenyezhet és ez a *genu i temetó*.

A legfőnségebb poézis, ami valaha emberi lélekben megfogamzott. Az emberi elmulás gyászában való megvigasztalódás, a feltámadásnak, a lélek halhatatlanságának gondolata. Az élet és a halál találkozása, az elköltözettek érintkezése az élőkkel.

És mennyi gyöngédséggel, milyen gazdag találmánysággal eleveníti itt meg minden kis darab márvány a halottak emlékéit. Az egyik sirbólt aijtája előtt fájdalomtól összetört, földrerogyott öreg asszony, aki éppen most temetett életparját siratja és erőtelően kinyújtott keze, mintha a sirbólt aijtáját akarná fölnyitni; mellette jobboldalt egy fiatal leány, rajta a gyönyörű formák vonalai az élet melegségétől hevülnek át, arcán az élet még ismeretlen gyönyöreinek titokzatos sejtelme és szemben véle szerelmes ifja, ragyogó, erős, délceg, kezében két rózsát tart, s vágytól lobogva nyújtja a leány felé, akinek ölében az elhunytak unokái alszanak. Ez a csoport amennyire érzéki az első pillanatban, annyira harmónikus, megnyugtató és főlemelő. Egy másik ugyanazt a gondolatot, de másként fejezi ki: fiatal férfi és fiatal nő alakja: éppen távoznak a sirbólt becsukódó aijtájától, mely szőlőket zárta el tőlük örökre. A férfi erőteljes karjával átölelve tartja nejét és arcán a mély elmerülés férfihivatásának nagyszerű gondolatát fejezi ki. Megint egy másik: puha ágyra fektetett fiatal férfi; mellette a szerető, özvegyen maradt hitves, aki korán elhunyt férje szemétdőjének sarkát emeli föl, gyöngéden, szeretettel, gyász és kétségbeesés nélkül, mintha csak álma fölött örködnék a szeretett élettársnak. Kissé távolabb: a sirbólt aijtája fekete márvány, belől rajta az örök enyészett sötétsége, kívül a Megváltó átszellemült alakja, amint halhatatlanságot, bünboesánatot, föltámadást tanít.

De legmeghatóbbak azok a sirbóltok, amelyek gyermekek holttestét zárják magukba. Az egyiknek márványból faragott alakja ott ül apró játékaival között éppen, mint életében; a másik bölcsőjében ébredve térdel összekulcsolt kézzel, mintha édes anyja most tanítaná reggeli imádságra. És az édes anyát, aki idezarándokol, hogy elírassa legfájdóbb veszteségét, talán nem bántja olyan nagyon az örök elszakadás gondolata.

Ezt a csudálatos kompozíciót nézve ragyogó részleteiben, főnséges egészében, arra gondolok, hogy micsoda harcot vív itt a mulandó ember az örökkévalósággal, miként igyekszik megtagadni a gyászt, feledni az elmulást, folytatni az életet, a míg odalent mélyen a kifizérhetetlen, megközelíthetetlen sötétben az örökkévalóság végzi megáldhatatlan művét az enyészetnek, vagy — az újjászületésnek!

A hólapátolók.

A nagy város nyugszik alva,
Mintha már meg volna halva
S égtől földig könnyű fátyol
Szövődik titkon, magától.
A nyugalmas, csöndes ejben
A hó csak hull... Száll fehéren.

E fehérő, bős sötétben
Munkálkodva nagy serényen
Virradatig éjszakától
Egy csoport havat lapátol,
És ha kél a hajnal ködje,
Belevesznek ók a ködbe.

Add'g tisztá minden utca,
Nyüzeg, forrong az élet ujra,
Élők mind, kik rajta járnak.
Nem mint éjjel, ó nem árnyak
S a lapátolók sötétben
Alusznak a város végen.

De a hó hull, száll csak egyre
S mire majd leszáll az este,
Ujra jönnek majd az árnyak,
Künn a hóban utat vágnak,
Lapátolnak, egyre asnak,
Utat törnek, küzdve másnak.

PÁSZTOR ÁRPÁD.

Farsangi levelek.

Irta: HAJDU MIKLÓS.

Beharangozás.

A helyi lapotok, kedves hugom, bizonyára megírta már, hogy mikor köszönt be „az örökké vidám Karneval herceg” és ti talán már számoltjátok is a napokat. Ti és a divatszalonok. Mi, frakkos vitézek, már csak a divat kedvéért is, egykedvűen várjuk a bálók, a zsurok, az esték, a rekoneszinsz-látogatások törvényes évszakát, a farsangot. Nagyon érthető ez, kedves hugom — a mi költségvetésünkben soha sincs fölösleg, hát ha még a farsang megtartítja a kiadások rovatát? Minket a farsang magával ránt, a farsangot pedig ti csábítjátok, szóval kié az első bűn? Éváé. A kigyó pedig a divat-szalón. Amiből iziben le is vonható a tanulságot, ne fogadj el egyetlen-egy divatlapot sem! Lásd csak a farsang közelgő szelleme sughat ilyen haszontalan tanácsokat a fülembé. Mi haszna, ha nem olvasol divatról, nem tanulmányozol szeccessző szabásmintákat, amikor a kigyó ott settenkedik az utcán, a templomban, a modern konyhában, a jégpályán, a vonaton, szóval mindenütt, ahol Éva megfordul? Mert hát mi az asszony? A párisi, a londoni, a bécsi vagy a pesti divatlap receptjének a megjelenítése. A divat-igazságnak tartozunk azzal a kijelentéssel, hogy Karneval ó hercegsége csak egy esőpp a bűnök tengerében. Pardon, a bűnökét hagyjuk hamvazó szerdára és nevezzük egyelőre gyarlóságaink farsangbeli tömegét a hiúságok tengerének.

Nélkülözhető-e ez a tenger, vagy nem, ezt már rég eldöntötték. A farsang győzött. De nem az egész vonalon. Szüksős határok közé illesztették be a naprendszer jóvoltából az uralmát. És most esztendőről-esztendőre megjelenik, amikor a kalendárium beboesájtja a birodalmába és távozik, mihelyt a kalendárium jónak látja. És fölforgatja a világot, a szerint, hogy jó volt-e a buzatermés, vagy drága-e a szilvaiz, avagy nem. Nem zsarnok a farsang, csak éppen ügyes szuzgerálója a szokásoknak, a formáknak, a koncepcióknak. A konzervatívizmus sérthetetlen páncélis lovaga. Mert minden, minden változik körülötte, csak ő marad a régi, a dohos, a poros, az elnyitott és mégis csillog, villog. Hát ez az ő szuggereáló művészete. Beilleszkedik mindenféle keretebe, de azért mindenütt egyformán harmóniát hoz létre. A siker magyarázata igen egyszerű, nem akarjuk észrevenni, hogy talán megváltatnánk, talán szakíthatnánk Karnevalt üres cafrangjaival...

De jobb lesz hallgatni. Ti hallatnátok legelőször a csatakiáltást: „Ki merészel megbolygatni a régi rendet?” Izazatok is van, mert tud-e valaki helyébe valami okosat ajánlani? Senki. Hát táncoljunk úgy, ahogy Karnevalt huza.

A farsangnak pedig a főkelléke a feledés. Jó adagot kell inni a feledés vízből mindnyájunknak. Mert lásd, kedves hugom, ha például belépsz a bálterembe és elvakít a ragyogás, elkábit az illat, — szívd csak be lelkedbe mindezt a hazugságot erre az egy estére. Aki mulatni akar, annak ne jusson eszébe, hogy a világ nem csupa mulatózóból áll. A feledés vízére farsangban nagyobb szükség van, mint a raffinált illat, drága pipere-olajakra. Vajjon tudnál-e vigadni, ha a bálterem eszillárai a multat világítanák be neked? Mennyi keserűség, mennyi bánat, mennyi szenvedés kelne ujra életre? Minden tel kell felejtetni, amikor mulatni akarunk, a tegnapot is, meg a holnapot is. Másnap aztán megrostálhatod az impresszióidat, sok, nagyon sok lesz benne a komoly. És idejekorán ki kell hajtanod a konkolyt, hiszen tudod, hogy esirát hajt ez is, sőt gyakran el is nyomja a buzavetést.

A megfigyelés — könnyíték magamon ezzel a vallomással — igen komikus foglalkozás. No de sebai, én mégis beleharapok. Meg akarom ismerni a farsangnak minden csinját-binját, hogy tanuljunk mind a ketten, te is hugom, meg én is. Mert a mulatságok, a dinom-dánomok külsőségei, ha csalfák is nagyobb részét, nem tartalmatlanok. Beszélnek ezek a formalitások, leleplezik a mi gyarlóságainkat és védik a mi gyarlóságainkat. Igen, lélek van a kifogástalan szabásu trakkban, lélek van a divatját mult szakertben és lélek van a kölesönként szmokingban. Te, kedves hugom, mind a három ruhadarabot feketének látod, és nem olvasol le rólok semmit sem. Pedig mennyi sok mindent beszélnek ezek... Arról sem tudsz, hogy micsoda pártarcok előzik meg a bált, a vizalmi bizottságok megalakulásáról soha sem hallottál. És nem hallgattad meg még, hogy öt-hat különféle táncrend, — szép, rut, kezdet-

leges, ötletes és bizarr, ha együtt van — mit beszél. Pedig ezek a papírok mindenről tudnak...

A farsangi levelek, amelyeket egymásután írok majd neked, Karneval színházának kulisszatitkaiból mutatnak be egy csomót. Te csak a tükörsima parkettet látod, meg a csillárokat, és ez nem minden. A farsang köznapi ruhájában igen érdekes furcsaság, pózoló komolykodásai közepette leri róla a bohócgunya. Meglepni ebben az állapotában nem utolsó mulatság. Jőjj hát velem, lessük meg, amikor nincs szalonképes állapotban, (A szalonokban sem mindig szalonképes.) A ferdeségein mulathat is, tanulhat is az ember.

Az én szoknyás szerepem.

Irta: NÁDAY FERENC.

„Sok tapsot kaptam életemben.” Éneklí egy jeles magyar költő önmagáról.

En talán szintén elmondhatom magamról szerénytelenség nélkül, hogy nekem is volt részem abban a csattogásban, a minél kellemesebb lármá nincs széles e világon. A közönségnek igazán nem tehetek szemrehányást. (A kritikusoknak még kevésbé, mert azokra nem szabad haragudni!)

Kaptam tehát sok tapsot hosszúra nyult színészpályámon. De olyan tapsot talán nem kaptam soha, mint amelyet akkor kaptam, amikor mint — fiatal leány léptem a Nemzeti Színház közönsége elé.

Benedix *Hazugságok* című vígjátékában történt ez a nevezetes dolog. Az igaz, hogy régen történt. Abban az időben, amikor a darab egyik szerepét — a zene-dühösségben szenvedő professzort — még Tóth József játszotta. Van annak talán harminc esztendeje is.

En akkor a Nemzeti Színház legfiatalabb tagja voltam. Az arcom leányos és a termetem olyan kareus, hogy minden nehézség nélkül át-bujhattam volna a „polgármester pesétségürüjén.” (Azt hiszem, ezt a kareuságot még a *Bela* fiam is megirigyelhette volna, aki most ugyanazt a szerepet játssza a Nemzeti Színháznál, amit a hatvanas évek elején én játszottam az *Egressyek*, *Tóth József*ek, *Szerdahelyiek* és *Jókainék* közt.)

Benedix darabjában egy fiatal ember szerepét bízták rám, aki sok furcsaságot követ el, többek közt azt a furcsaságot, hogy leányuk öltözve jelenik meg a színpadon.

A fodrász gyönyörű frizurát csinált nekem; magamra vettem a legfessebb miedert és úgy összefűztem a derekamat, hogy a taille-om térfogata nem rugott többre 50 centiméternél; a felső kabátkám és a szoknyám is olyan divatos, olyan sikkes volt, hogy a legszakértőbb asszonyi szem se fődözhetett volna föl hibát a toalettemen. Az arcomat is remekül kipudereztem és kipirosítottam. Félélmes konkurrense lehetett volna akár melyik álba menő kisasszonynak.

Kiléptem a színpadra, a premiére fényes közönsége elé. Egyszerre valamennyi láteső felém irányult. Nagy mozgás támadt a nézőtérben. Fogalma se volt a mélyen tisztelt publikumnak arról: ki ez a fiatal hölgy? Keresték, kutatták a színlapon. A darabban szereplő nők már mind megjelentek volt. Ez egy új alak, — de hát kiesoda? Mi a neve? A legidősebb habituékban is felpezsdült a vér, amint reneteg tubusaikat kíváncsian rámszegezték. En pedig egy szót se szoltam, csak jártam föl s alá apró pipiskelésekkel és legeyeim magamat kacér mosolytal.

Egyszer valaki elküldte magát a földszintre:

— Nini! Hiszen ez Náday Ferenc!

S a következő pillanatban homéri kacajjá, percekig zúgó tapsviharrá vált az egész színház.

Mindenki tapsolt és nevetett. Még az öreg *Almássy* György is, a híres komité elnöke, olyan édesdeden kacagott, hogy a könnyei csak ugy esorogtak a szeméből.

Ez volt az első, nagy, szenzációs sikerem, amelyhez foghatót később se igen arattam, — később, amikor átvettem a Szerdahelyi és Lendvay szerepét, amikor a Deilában fölváltva játszottam *Carnicht* és *Rosswaint*, — amikor kreáltam az *Alonz* ur alakját, — amikor a kedves közönség és a hatalmas kritika becézó szeretettel a tenyereire vet.

Leányos külsőmnék köszönhettem, hogy *Don Cézár de Bazán*ban velem játszatta el *Szigligeti* Lazarilt is, a kis puskaműves fiut, akit a világon mindenütt fiatal naiv színésznek játszanak.

A hetvenes évek végén, 1879-ben először adták nálunk a *Fiqaró házasságát*. Talán ezekre emlékezett vissza akkori kedves direktorom, *Paulay* Ede, amikor a premiére estjén így szólott hozzám:

— Ha tíz évvel fiatalabb volnál, ma nem Alviva gróftól, hanem *Cherubint* játszanád!

A jövő év új darabjai.

Mutatványok Bartók Lajos, Berczik Árpád, Makai Emil, Márkus József munkáiból.

János király.

— Részlet egy új történelmi drámából. —

Irta: BARTÓK LAJOS.

János király és Martinuzzi kincstartó.

János király:

Oldjuk fel, orvos, egy kissé az úszkös
Seb kötelekét, mely halált takargat.
Tizenkét éve küzködöm lesujtva,
Tizenkét éve várok félve, daccal,
Tizenkét éve tartom fönn e súlyos
Koronát, bukdácsolva, tántorogva,
S legtöbbször envérünkben, — mint Mohácsnál
Jóslak.

Martinuzzi:

De mindegy; a király kötelme
Királyi becsülettel töltve be.
Győzött ügyünk: az ország s nemzet — egység;
Egy még az ország, bár királya kettő; —
Mi hadd veszszünk el.

János király:

Bátran nézhetünk hát
A multak éjsztét szemébe vissza,
De nem napfényes arcába a jövőnek.
Oh, hú György, mennyi aljas árulás!

Martinuzzi:

Vigasztalódj: ezt mondja Ferdinánd is.

János király:

Egy hozzánk áll, más elhagy épp azért.

Martinuzzi:

Épp úgy veszt, midőn nyer, Ferdinánd is.

János király:

Ki hűn megáll: csak önzés nem bocsátja.

Martinuzzi:

S önérdék fűzi hívét Ferdinándhoz.

János király:

Megcsaltak mind, bár kegygyel halmozám.

Martinuzzi:

Ily árulókkal mit nyer Ferdinánd is?

János király:

Nádasdy, Laszky, Thurzó, s ah, Török!

Martinuzzi:

Ég, ellenünknek ily barátokat küldj! —
S Verbőczy, Bánffy János, Brodarics,
Statileo...

János király:

Való, enyéim ők még,
És egy-egy lába trónunknak. De hát
Hol van Perényi Péter, Gritti, Majláth?

Martinuzzi:

E három nem pendül egy híron a
Köz eladó lelkekkel; Ferdinánd se
Nyert benne szolgát, mint mi nem vesztünk;
Magasb vala becsvágók: koronátok!
Nyakát is szegte mind a három úr.
Mí irtjuk őket, ám én szánom, értem.
A legnagyobb hűtlenkedés urokhoz:
Hazájokhoz tán legnagyobb hűség,
S nem kapzsi, romlott, nyers haszonlesés,
De kényszerült önmegtartási ösztön,
Királyaik míg jótéhetlenek.

János király:

Te is rám sujtasz...

Martinuzzi:

A sebet nyitom meg.
Tudnák csak ők: ki hát az úr e háznál,
Megvetve lábát a hon két felében,

Nem a hazát: bitorlót tiporva;
Látnák, kinek hatalmas ökle bír
Négy tájra csapni István pallosával,
Német-, török-sárkányvérrel ragasztva
Egygý a ketté tört szent koronát:
Egy lenne mind, s szívével tenyerén
Borulna a zsámolyához a magyar, hűn,
Imádva honja istenét: királyát!

János király:

Saját szavad hát: én ez nem vagyok;
Uralkodásra nem termett a fő,
Ki sem a népet fölzendíteni
Nem bírja, sem magát lecsillapítani.
György, nem esodálnám, ha utóbb te is
Elhagynál, jó György...

Martinuzzi:

Én, felségedet nem!

János király.

Csak engem? Ejh, s miért?

Martinuzzi:

Mert felséged egy
Az egy országgal, s rajta nem mulik, hogy
Király legyen.

János király:

Vagyok, György. Megrepedt a boltozat,
Roskadtak oszlopi, lazult a zárkő,
Az épület örök rengésben állt,
S most semmitől leomlik. Elvetők
A békét hősileg javallatodra,
S mi lesz most?

Martinuzzi:

A császárnál Frangepánnal
Mind köttetem tíz éven át a békét!...

János király:

De én kötöm meg most. S elrúgva trónját:
Király leend a régi Zápolya!
Országom házam, s üdvöm lesz hatalmam!

Martinuzzi:

Király, királyom! Mért akarja most ezt?

János király:

Mondd, mért akartad — s ellenzéd a békét?

Martinuzzi:

A változott körülmények miatt...

János király:

Ez nálam változott meg. Nőt vevék, György,
S koromban ez —

Martinuzzi:

Nagy „változott körülmény“!

János király:

A szív koronája elsőbb, mint fejünké.

Martinuzzi:

Ha eddig van: királynak lenni most kell!
Szívkoronáját dobná el magától?
Egy született királynét, ki neje,
S felségedért országát ott hagyá,
Felséged országátul fosztaná meg?
Egy ifju sűgár szállt játszódni vén
Koronájára, és ezt sárba dobni?
Csókját azért lehelné homlokára,
Hogy eltörülje a fölkenet királyné
Szent bélyegét, letépje koronáját?

János király:

Oh!

Martinuzzi:

S nem királynénk csak, de majd — az anya..

János király:

Oh, oh!

Martinuzzi:

Mint küzdtek büszke ősei,
Míg felséged trónját elérte! Őse

Királyi háznak lőn, (kit nem baráti
Ismernek el csak, szultán, frank király,
De ellensége, a császár, s Ferdinánd, ki
Ellenfele,) s önön fiát, — kivél
Megáldja ég, meg! — trónjáról lelőkné,
Királyfiból tenné földönfutóvá,
Jagello, Sforza, Zápolya hatalmas
Törzsén fakadt háromszor fejedelmi
Sarját letörné örülten maga!

János király:

Azt nem teszem, Jézusra!

Martinuzzi:

Egy király —
Királygyilkosként, envérebe' dúlva,
Méhében tiporva el saját utódját,
Mint kigyót a tojásban — —

János király.

Már elég!

Martinuzzi:

Egy özvegyet s árvát hagysz, kitagadva.
Megcsalt talán nőd, s fattyú gyermeked?
Koldulni menjete jó Ferdinándhoz,
Hisz öröklömmé őt tevém, derék fi,
S te nő oly szép, hogy özvegyfátyolod
Rózsaszín árnyat vet maga után, —
Mért meg ne szánna? — —

János király.

Kinrasz, szörnyeteg!

Martinuzzi:

Felség, e kis „megváltozott körülmény“
Itt jó: királynéd! Erről is lemondasz?

János király, Martinuzzi, — jó Izabella királyné,
Bonifácia udvarhölgy, Ginditta komorna, Apród,
Bohóc. (Izabella szenvedélyesen a király keblére
borul.)

János király:

Éltemről inkább! — alkonyfénye ő. Nem,
Szerencsecsillagom sugára e nő!

Bohóc:

Mig a koma vadra jár,
Komámasszony sirva vár!

Izabella:

Amint jössz: elhagysz, s én csak sirhatok.
Búcsu, viszontlátás csak könnyeim
Örök forrása, — mily szerencse rád ez?

János király:

Gyöngyök koronámra, kincse egy királynak!

Bohóc:

A gyöngyház ezuttal többet ér a gyöngynél.
Nem sokat nyomna a kincstár ily gyönggyel teli.

Izabella:

Szünetlen válni: egy-egy meghalás.
Oly egyedül, — árvának érezem
Magam.. özvegynek, óh uram!

János király:

Oh, gyerek!

Izabella:

Sírás ellen imádkozom..

Bonifácia:

Való;

Egész napunk imádkozásból áll.
Ma Ferdinánd királyért kértük istent.

János király:

A szultánért kérd, — ha hallgat rád!

A kurucok Párisban.

— Részlet egy új vígjátékból. —

Irta: BERCZIK ÁRPÁD.

II. Rákóczy Ferenc és társai, az úgynevezett bujdosók a szabadságharc leverése után külföldre menekültek. A fejedelem a bujdosók egy részével Lengyelországon át Franciaországba menekült XIV-ik Lajos udvarába, ahol támogatást keresett. Rákóczy, (ki hogy fejedelmi udvart nekelen itt tartania, Sárossy gróf neve alatt tartózkodott Páris Passy nevű külvárosában) rá akarta a francia királyt bírni, hogy őt és bujdosó társait támogassa. A francia ugyanis a spanyol örökösödési háború befejezte után épp akkor béketárgyalásokat folytatott Ausztriával és Rákóczyék szerettek volna, ha a francia Ausztriától bizonyos engedelményeket csikar ki az ő érdekében.

Ez politikai háttérre a vígjátéknak, amely az ifjú Beresényi László gróf körül forog. Gróf Beresényi Miklósnak, Rákóczy legjobb barátjának és párthívének László fia a bujdosókból egy huszárezredet alakított, amelynek ő ezredese lett. Ez a huszárezred az ő nevét viselte (*Hussards de Beresényi*) és még a francia nagy forradalom alatt is szerepelt. Ő később Franciaország marsallja lett és egy francia márkintőt vett nőül.

A MUTATVÁNY SZEREPLŐI:

Báró Vértési László, Rákóczy ügyvivője,
 Agnes, neje,
 Szentpéteri
 Baranyai
 Dersöfi } bujdosó magyarok

Történet 1714-ben.
 Színhely: Páris.

I. FELVONÁS.

VII. JELENET.

Agnes, Szentpéteri, Dersöfi, Baranyai. (nagy zajjal lépnek be.)

Szentpéteri.

(Izgatottan.) Isten jónap! Itthon a báró ur?

Agnes.

A külügyminisztériumba ment... Torey marquishoz alkudozni.

Dersöfi.

Alkudozni! Hallja Baranyai uram, még mindig alkudoznak!

Baranyai.

Mikor már elárultak, eladtak minket!

Szentpéteri.

De barátaim, hiszen még nem bizonyos! Lehet csak kósza hír —

Dersöfi.

Bizonyos, bizonyos! A házigazdám mondta, az pedig a városházán hallotta!

Szentpéteri.

Sokszor híresztelték már, még se volt úgy! Nem kell csüggedni!

Baranyai.

Árulás! Megmondtam én előre, ez lesz a vége!

Szentpéteri.

Kegyelmed mindent megmond előre!

Baranyai.

Kegyelmed még akkor is kezét-lábát csókolná a franciának, ha a fejüket venné.

Agnes.

Urambátyáim, hát mi történt, hogy így ki vannak kelve magukból?

Dersöfi.

Az, hogy a francia békét kötött Ausztriával és minket kihagyott a békekötésből! Pedig mindig biztatott, hogy nem feledkezünk meg rólunk, bujdosókról...

Baranyai.

Árulás!

Dersöfi.

Eddig az orrunknál fogva vezettek, most meg a földre pottyantanak!

Baranyai.

Gyalázat! Árulás!

Szentpéteri.

Csak egy nótája van kegyelmednek! Mindenne rámondja, hogy árulás! Ehhez ugyan nem nagy bölcsesség kell. A szajkómat is megtanítottam rá!

Baranyai.

Még csufolódik? Kövesse meg magát Szentpéteri uram! Van az én bölcsességemben annyi mag, mint a kegyelmed tudományában! Mindent rózsaszínben látni, mindig jól remélni... akár a pöndelyes gyerek!...

Agnes.

Urak, urak! ne ragadtassák el magukat... Legalább itt tartunk össze... idegenben!... Száműzöttek-bujdosók vagyunk... Ki fogja pártunkat, ha mi is elhagyjuk magunkat és egymással civakodunk? Csufság, nevetség lesz a sorsunk! (Könnny tárogatásig) mélabus kuruc nótá hallatszik.) Hallják ezt a fájdalmas dalt? Elhunyt diésőségről, szomorú végezettről zokog az nekünk... A mi árvaságunkról — földetlen földig tartó bujdosásunkról... Ugy eilágyul a szívem táján... ha ezeket a hangokat hallok... És nem tudnék senkire se haragudni, aki magyar!

Szentpéteri.

Igazsága van hugomasszony lelkének. Igazsága!... De ez a mi vérünk... mindjárt fölpezsdül... és aztán nincs tekintettel semmire.

Baranyai.

Pedig egy ügynek szolgálunk!... Szentpéteri uram csak úgy ontotta a véret és áldozta fel vagyonát, hazáját a szabadságért... Csak úgy lett hontalan, mint én...

Dersöfi.

Azért hát békesség legyen köztünk! Ha másképp is érzünk, gondolkozunk... ne felejtsük: magyarok vagyunk! Keressük és tiszteljük egymást!

Szentpéteri.

Rajtam ne muljék!

Baranyai.

Rajtam se. (Kezet adnak.)

Agnes.

Ezt szeretem én látni: az összetartást. Erre őrítsenek egy pohár jó régi hegyaljai uramék! (Poharakat, palackot hoz a pohárszékéről. Töltöget.)

Szentpéteri.

Vivát Rákóczy!

Baranyai.

Éljen! Vivát!

Dersöfi.

Ebben a névben összeforunk mindnyájan... (leülnék, koccintanak.) A régi jó időkre — régi szép napokra!

Szentpéteri.

Mikor az öreg Beresényi vezetett... meg a vak Bottyán!... Hogy lengette a szél a szűz Máriás lobogót!

Baranyai.

Kölesdnél... a hol megkergettük a rácot...

Dersöfi.

Hát Sárvár alatt... Mikor Bezerédjvel rajt ütöttünk a labancon.

Baranyai.

Hát a báróné nem koccint evvel a kontyálával?...

Agnes.

Az én vendégeim egészségére! (Koccintanak. Könnny újra tárogatásig. A „Piros bársony süvegem” nótá hallatszik.) A Balogh Ádám nótája...

Baranyai.

(dudolva) Piros bársony süvegem.

Dersöfi.

Most élem gyöngyölcetem.

Szentpéteri.

Balogh Ádám a nevem.
 Ha vitéz vagy, jer velem!

Agnes.

Zsindelyes ház, eszterház,

Baranyai.

Ég a város — ég a ház —

Szentpéteri.

Nem is egy ház — háromszáz —

Mind.

Mert a kuruc ott tanyáz!

Vetési (belép, hátul megáll.)

Szentpéteri.

Vivát, vivát! És bizzunk meg a jó istenben, a magyarok istenében, aki majd csak meg fog rajtunk könyörölni!... A franciák nem felejtetik el ígéreiteket! — XIV. Lajos nagy király... Rákóczy szövetségese, a magyar bujdosók pártfogója... Vivát a király!

VIII. JELENET.

Vetési. Voltak.

Vetési.

(Odalép, poharakat ragad — kiönti.) De pe-reat a minisztere — Torey marquis!

Mind.

Vetési!

Dersöfi.

Mi hirt hoz a minisztériumból? Igaz-e, hogy a béke meg van kötve és minket kihagytak belőle?

Vetési.

A békét ugyan nem kötötték... de azért jót ne várjunk többé a franciától!... Legalább addig ne, míg Torey marquis a külügyminiszter!

Szentpéteri.

Már kegyelmed is így beszél!

Vetési.

Van rá okom! Most jövők ettől az uraságtól... Nem akartam többé neki alkalmatlan-kodni, mert évek óta tárgyalok vele és kiismerem eléggé!... De urunk a fejedelem parancsolt rám! Abban bizott, hogy az udvarnál a hangulat a Beresényi huszárezred felállítására óta megjavult irányunkban és Rákóczy barátai, a királyi hercegek biztatták őt, hogy kezdjen megint tárgyalni, majd ők is megmozdulnak az ő érdekében.

Dersöfi.

Én nem sokat vártam ezektől az új tárgyalásoktól.

Vetési.

Én sem, de uramnak engedelmeskednem kellett! Jól van... elmentem hát ismét a külügyminisztériumba, amelyből már annyiszor jöttem ki csalódással. A marquis ur udvariasan, de gunyos mosolylyal fogadott, mintha azt kérdezné: mit keres nálam? hát mégsem értette meg, hogy hiába erőlködnek? Franciaország kihasználta Rákóczyt és a kurucokat! De most elejt! Jók voltak nekünk, amíg szükségünk volt rátok, magyarokra... Mi előről támadtuk Ausztriát, ti meg gondoskodtatok róla, hogy otthon ne legyen nyugta és két tűz közé jusson... A terv nem sikerült! Rákóczyt és a kurucokat leverte Ausztria. Magyarország megalkudott Béccsel... E szerint ti már nem kellek nekünk... Rákóczyt kintuntették ugyan, fejedelmileg megbecsülnék, bujdosó társait sovány tartáspénzzel támogatjuk! De más egyebet ne várjatok! Ezeket olvastam én Torey marquis szemében.

Dersöfi.

Én ugyan nem lettem volna képes ilyen emberrel tárgyalni! Előntött volna az epe...

Baranyai.

És a szeme közé vágtam volna: nyomorult vagy, csaló vagy, áruló vagy!

Szentpéteri.

Kegyelmed nem is született diplomatának! A diplomata sokszor kénytelen édesen mosolyogni, ahol útni szeretne!

Vetési.

Ugy ám Szentpéteri! Én diplomata vagyok, Rákóczy ügyvivője, a bujdosók érdekeinek képviselője, sorsunk ettől az embertől függ, el kell hát fojtani a méltatlanságot, a nemes, igaz, jogosult haragot! Az embernek, a magyar embernek meg kell hátrálnia a körültekintő, képmutató, mérsékelt politikus elől! Sikerült is, bár nehezemre esett! Mert nincs nagyobb kin a világon, mint igazságtalanságot tűrni el szó nélkül!

Baranyai.

Ilyen igazságtalanságot!

Vetési.

De én eltűrtem! Nem tudom, melyikök birt volna ennyi erővel? Mert minél lángolóbban, minél több lelkesültséggel, minél igazabb meggyőződéssel vitattam jogainkat, az az ur annál udvariasabban, hidegebben, gunyosabban mosolygott! Éreztem, hogy lüktet a vér az ereiben, hogy ostromolja fejemet, kopog halántékomon... kezem ökölbe szorult...

Ágnes.

László... az égre!...

Vetési.

Ne félj, édes! Máskor se törtem ki... ma sem!... Kétségbejöttöleg nyugodt voltam... Ugy hogy Torey marquis kénytelen volt az aláíratást levetni és végre őszintén kijelenteni, hogy sajnál minket! Elismeri követeléseink jogosultságát — de Franciaország érdeke mást kíván és így követeléseinket nem támogathatja!

Dersőfi.

Ki merte mondani — így egyenesen? ... meztelenül?

Vetési.

Hál' Isten! Csak hogy kiugrattuk a nyulat a bokorból! Jobb a legkésőbb bizonyosság az örökös hitegetésnél. Ennyit elértem s meg vagyok elégedve. Ezentúl legalább nem fogjuk magunkat ámitani s nem kopognak olyan ajtón, mely semmiképp sem szándékszik megnyitni. Franciaországra többé ne számítsunk.

Szentpéteri.

Hisz még csak a minisztere beszélt... Hátra van a király! Ahhoz kell fordulni!

Vetési.

Torey marquis tudja akarát a királyljal szemben is érvényesíteni! Le a hályoggal a szemünkről uraim! Lássunk tisztán! Ügyünk düllőre jutott hosszú, meddő alkudozások után. Torey mai nyilatkozata azt jelenti, hogy a francia az újját se fogja érettség megmozdítani.

Baranyai.

Melyikünknek van hát igazsága, Szentpéteri uram? Melyikünk pápaszeme jobb, az enyém-e, a fekete, vagy a kegyelmed rózsaszínűje?

Szentpéteri.

S én mégis, most is azt mondom: magyar, ne hagyj magadat! A reményről nem szabad lemondanunk! Amíg a béke nincs megkötve: várhatunk és bizhatunk! Csak el ne csüggedjünk és mozogjunk... mozogjunk!

Dersőfi.

Tán bizony cigánykerekét hányjuk!

Szentpéteri.

Nem arról van szó Dersőfi uram, hanem hogy az erőszak ellenében erkölcsi fegyvereket alkalmazunk! Tiltakozunk, emeljünk óvást Torey politikája ellen! Forduljunk a francia nemzethez — forduljunk XIV. Lajoshoz — irásban...

Dersőfi.

Hogy majd befűtsenek veled!

Szentpéteri.

Ne higgyék azt... van a közvéleménynek is ereje! A francia segített harcaink alatt — pénzzel, tisztekel — most se fog elhagyni! Torey uram közénk s a francia nemzet közé állt, a nemzet, az udvar, tán a király sem ismeri jól ügyünket! Meg kell ismertetni velük — fel kell őket világosítani! Jöjjenek! itt a szomszéd szobában megszerkeszttem az irást! Aláíratjuk az összes bujdosókkal... A fejemet rá, hogy lesz foganatja!

Baranyai.

Semmi se lesz... semmi se!

Dersőfi.

Persze, hogy semmi se! (mind el, Vetésin és Ágnesen kívül.)

Oldódik már egyre...

Oldódik már egyre
Az életnek lánc,
Készülőben vagyok
Szabadabb hazába.

Vándormadár utját
Ősztőlétől tudja,
Indulok, indulok
A nem ismert utra.

Egy-egy hervadt levél
Nyár közepén is hull,
Égről hulló csillag
Szaladásnak indul.

Minek is bevárni
A hervasztó szelet?
Minek is bejárni
Nyugatig az eget?

KISTELEKI EDE.

Hatvani a pokolban.

— Részlet a *Tudós professzor Hatvani*-ből. —

Irta: MAKAI EMIL.

SZEMÉLYEK:

Belzebub
Vasorru bába
Patvar
Szösz (hét éves)
Hatvani István.

Belzebub a babonairtő és ördögtagadó Hatvanit álmában akarja meglepni.

Patvar.

Hogyan?

Belzebub.

A szerződés szerint, amelyet

— Fölhajtva már a békekelyhet —
Az Alkotó meg én kötöttünk,
Hogy ne legyen viszály közöttünk.
„Az ember istené, ameddig él,
A haldokló fölött is ő itél.
Ha jó, úgy üdvözül már haldokolva,
Ha rossz, elég a lelke a pokolba”.
De van azért közös területünk,
Ahol egymás fölé kerülhetünk
S e terület: az álom.

Egyforma jussa van rá néki, nekem!
S jaj annak, ki ha álmodik, hiszékeny!...
Egy éjre csak ha öt karomba zárom! —
Menjen fel ördög, nyomba, három
És hozza le az alvó Hatvanit:
Hadd lássa ördögi hatalmam' itt!
(Három ördög: Eránya, Nemere, Kolompós előre jön.)

No előre,
Egy-kettőre
Itt legyen!
Át a völgyön,
Sürgöröngyön,
Árkon, tölgyön,
És hegyen.

A három ördög.

Köd előttünk, köd utánunk,
Egy tudással csak elbánunk.

(Mindhármán el.)

Belzebub.

Ez jól esik. — Előre, szolgálk!
Ti meg öreg boszorkák,
Mint búbajos szirének
Fonjátok őt be, ha belép.
Csendüljön itt is égi ének,
De szilajon s ne mint előbb...?

(Maga is rendet próbál csinálni a pokolban. Letérli a trón támlájáról a port s megigazítja a bicegő széklábat.)

Vasorru Bába

(fölkapva egy tollseprűt, a boszorkányokhoz megy.)

Separd le rólu, te seprő.
A mi májfolt, a mi szeplő!

Ránc, simulj ki,
Arc, pirulj ki!

Homlokát ki négyezer
A boszorka-üstbe hajtja:
Csillog-villog rajta
Gyöngy, kaláris, ékszer.

Boszorkányok (szirénekékké változnak át és körülállják az üstöt, énekelve):

Jer le az ülünkbe, várunk!
Légy a párunk.
Jer le, jer le,
Mint a gerle
Turbékolni fogsz ma nálunk!

Kit mi egyszer átkaroltunk:
Megraboltunk!
Lángot vetve
A szívedbe
Szomjuságot el nem oltunk!

Belzebub.

No lám, ha így énekelünk,
Az ég se versenyez velünk!
De csitt! — Jön az ellenfelünk.

(A három ördög villán hozza Hatvanit.)

Hatvani (kiveszi szájából pipáját és megemeli süvegjét):

Szerencsés jó napot kívánok! —
Szép helyre hoztatok, zsványok!

Ha nem csalódom — úgy ez a pokol.
Kissé kopott a birodalmatok!
Hjah, nem csoda! Az ördög haldokol
S kiút a rozsdá rajtatok.
Ni — Belzebub!... De ki ismerne rátok?
Hideg van itt... kiég a tüzetek...
Beszélj, öreg! Ha elfogyott a fátok,
Egy-két szekérral én is küldhetek. —
S jól látok-e? Ez a Vasorru Bába!
Főördögséged hitvese!
Nem bírja már szegényt a lába —
Igy züllik el, ami — mese!

Belzebub (ajkát harapdálva.)

Mese! Mese! — Bár fényem nem ragyog.
De azt elismered tán, hogy — vagyok!

Hatvani.

Vagy? — Ördögöt vagy!... Azt hiszed talán,
Nem érzem azt: mi álom és mi nem?
Fejem — bár öntudatlanul — pihen
A tanuló szobámnak asztalán.
Egy óra óta alszom és veled
Vítázni küld ide a képzelet.

Belzebub.

S eszed, ha alszol, nincs jelen?

Hatvani.

Eredj!

A bölcsek és a balgák álma egy.
Bolondabb olykor még a böles esze —
Miért van az, hogy ébren sohse jössz?...
(Szösznek intve.)

Mi a neved, pokol szülötte?

Szösz.

Szösz.

Hatvani.

Harapd meg a kis ujjamat, nesze.

(Szösz úgy tesz.)

De ne a levegőt harapd! Nem érted?

(Szösz (pityeregve).)

En úgy teszek uram, a hogy te kérted.

Hatvani.

Szorítsd! Hiába, mit sem érzek. Ujra.

Szösz.

Az volt, ha mondom, a kis uja.
Próba szerencse! Addsa a karod.

Hatvani.

Meglátni a poronty ki nevelése! —
Kis ujjamat kinalom és te
Azonnal az egésztest akarod...

(Belzebubhoz.)

Főördög ur, igaz-e hát, hogy alszom?

(Szösz sítitva.)

Ne sirj fiam, terád én nem haragszom,

Belzebub.

S miért hogy éppen engem üldözl?
Elvégre ott az isten, őt tagadd!
Ha van halandó, a ki üdvözül,
Csak elkárhozott ember is akad?

Hatvani (megtömvé pipáját.)

Ha nem csalódom: ő felsége szintén
Baselbe járt az iskolába, mint én;
Holott egy Krizofórus
Nevü hitetlen filozófus
Tollából hat kötetnyi ópus
Jelent meg erről. E szofizma
Oly tág, mint lábamon e csizma.
Hisz isten: annyi mint az irgalom!
Ha van a földön némi kis bajom
S törvénynyel, joggal összeütöközöm:
Hozd uram, akkor se lesz közöm.
Hiszek tehát az egy istembe, ki
Ha a szívem hamis pénzt nyújt neki,
Cserében érte csak jóval fűzet —
Pipám elalszik, adjatok tüzet,

(Galagonya — az egyik szirén — felkap egy szem parasztat a nyitott tűzhelyről s átnyújtja neki.)

A szirén.

Parancsolj, óh uram.

Hatvani

(átveszi a parasztat és megcsipkedé Galagonya arét.)

No lám,

Milyen csinos vászoncseléd!

(Belzebubhoz)

Te kitűnően élsz itt, cimborám!

(Hamiskásan a többi szírére mutat)

S lerózza ugy-e mind előd

Az illő hódolat adóját?

Vasorru bába (féltelegen.)

Az kéne még csak, hogy lerójják!

Hatvani

Az az . . . igaz . . .

(Fizskálva a paraszt, amelylyel nem tudja pipáját még gyújtani.)

De mi a patvar!

Patvar (eléje ugrik.)

Éngem

Hivatsz? . . . Szolgálatodra!

Hatvani (dühösen):

Nem! Nem!

Káromkodom, hogy mi a szósz —

Szósz (elébe ugrik):

Parancs! . . .

Hatvani:

Ki hitt? Eredj — pokolba!

(Észreveszi bolllását.)

Azaz . . .

Belzebub:

No lám! Zavarba jössz

A mi körünkbe' rostokolva!

Tudós professzor Hatvani,

Isten nevével messze jutsz:

De szitkot kiszalajtani

Azt ördög nélkül te se tudsz . . .

Hatvani:

Jó . . . Jó . . . Hanem — az angyalát!

E paraszt ki adta át?

Hisz ez család,

De nem parázs!

S én higgyek, én az ördögökbe még,

Ha tüzetektől — a pipám se ég! —

Jób szenvedése.

— Mutatvány egy készülő drámából. —

Irtá: MÁRKUS JÓZSEF.

ELSŐ FELVONÁS.

XII. JELENÉS.

Rókané, majd Jób.

Rókané: (40—45 éves asszony. Jóságos, értelmes arc, haja erősen őszülően. Tisztán és gondosan van öltözve. Mikor a függöny felgördül, a jobb oldali asztal mellett áll.) Esküt mertem volna tenni rá! Itt van ni a reggelije azon mód', ahogy idekészítettem. (Felmeli a teafőző fedelét.) A víz kipárolgott, a szesz kiégett! (A baloldali ajtóhoz közeledik, amely félig nyitva van.) Uram isten, milyen élet! (Lehajlik és felveszi a földről az ajtó közelében heverő klakkot és fehér keztyűt.) Ez a drága, finomt holmi! (A keztyűvel törölgetni kezdi a kalapot, miközben benéz a félig nyitott ajtón.) Ott fekszik ruhástól az ágyon, ahogy rávetette magát, mikor hajnalban hazajött! Milyen kár ezért a derék fiatal emberét!

(Az ajtón hangos kopogtatás.)

Rókané: Szabad! . . . (A középajtó felé megy.) Vesszendőnek indul itt minden, akár a gazdája! (Ujabb hangos kopogtatás.) No, ki az? Szabad, ha mondom.

Jób: (50—60 közt lévő ember erősen elzúllott külsővel.)

Rókané: Maga az, Jób?

Jób: (Az ajtó mellett áll, kalapját kezében forgatja.)

Én, asszonyág.

Rókané: Magának is nagy gyönyörűsége telhetik a művész urban.

Jób: Negyedszer járok itt reggel óta.

Rókané: No, ugyan hiába!

Jób: Még sem kelt fel?

Rókané: Van is eszében!

Jób: Reggel vetődött haza . . . megint?

Rókané: Már megszokhatta. Hiszen tudja, hogy görbe életre adta magát.

Jób: (Sohajtván.) Tudom.

Rókané: Fájn egy élet, mondhatom! Csupa dinomdánom, semmi munka!

Jób: Pedig ma dolgozni akart! Reggelre ide rendelt, hogy folytassuk a munkát, . . . (A vászonra mutat.)

Rókané: Akkor lesz abból kép, mikor magából

püspök, Jób ur!

Jób: (A képet nézi.) Pedig ha tudná, asszonyág!

Rókané: (Odamegy kíváncsian.) Mit, Jób ur?

Jób: (Mint ha magában beszélne.) Mennyi erő!

Mennyi igazság! Lángész! Igazi lángész!

Rókané: (A képet nézegeti.) Már ehhez keveset értek, nem úgy, mint a takarításhoz . . . Ni-ni, az isten ugye, hiszen ez maga, Jób.

Jób: (Elmerülve.) Én . . . Jób szenvedése . . .

Rókané: Magáról könnyű is ám a nyavalyát festeni . . . (Elmegy a kép mellől és a kalapot, meg a keztyűt az asztalra teszi.) Egy hónap előtt még olyan jóra való, szorgalmas fiatal ember volt . . .

Jób: (Fülcusdva elmerültségéből.) Az! Dolgozott!

Rókané: Egyszerre aztán . . .

Jób: (Hirtelen a szavába vág.) Ugy van, asszonyág, egyszerre . . .

Rókané: Mintha hirtelen csak kicserélték volna . . .

Jób: Ki . . . Ki . . .

Rókané: (Kis szünet után.) Magát nagyon szereti, Jób ur; sokszor el szokott magával beszélgetni, mikor ott ül előtte a dobogón és magát festi . . . Nem tudja, mi az oka, hogy egyszerre így megváltozott?

Jób: (Hirtelen, nagy nyomatékkal.) De tudom, asszonyág! Jól tudom!

Rókané: (Nagy kíváncsisággal hozzá megy.) Ugyan mondja meg, Jób ur, nagyon furja az oldalamat!

Jób: (Mogorván.) Nem tudok semmit . . . Semmit sem tudok . . .

Rókané: Különben az ő dolga . . . Annyi szent, hogy vesszendőnek indult . . . Meglátja, Jób ur, hogy belepustult ebbe az életbe, mint annyi sok fiatal ember . . .

Jób: (Maga elé meredten.) Belepustult! . . .

Rókané: Bele az! Bizonyosan belepustult!

Jób: (Hirtelen felindulással, megragadja Rókané kezét.) Nem! . . . Nem fog belepustulni! . . . Hallod, asszony, nem fog . . . Nem engedem, hogy belepustuljon!

Rókané: (Ijedten.) Megbolondult?!

Jób: (Elveszti.)

Rókané: Nézze meg az ember! . . . Mintha én lennék oka vesztének!

II. JELENÉS.

Előbbiek, Pál. (A szin mögött.)

Pál: (A hátsófülkéből hangosan kiszól.) Rókané . . . Micsoda istentelen láрма . . . Mi az?

Jób: (Halkan Rókanéhoz.) Felébredt! Kérem, asszonyág, nézze el az előbbi bolond felháborodásomat . . . Ne beszéljen róla — neki!

Rókané: De így neki esni az embernek!

Jób: (Kérőleg hallgatást int Rókanének és félrevonul a kép mögé.)

Pál: (Harminc éves, sápadt. Arcán az átverasztott éjszakák nyoma. Frakkban van, amely a fekvéstől össze van gyűrve. Fehér nyakkendője kétfelől, oldottan, lóg.) Micsoda istentelen lármát csap maga, Rókané! Ezt már nem lehet eltűrni! A legedesebb álmából felveri az embert.

Rókané: No bizony, a legedesebb álmából — délben!

Pál: Dél? (Az ablak felé fordul, amelyen déli verőfény süt be.) Csakugyan, aranyos napfény . . . Ne zsörtölődjék velem, takarítónék gyöngye; tudja, hogy későn jöttem haza.

Rókané: Az ám, korán . . .

Pál: (Tréfásan megéleli Rókanét.) Inkább egy cuppanós csókot kap tőlem, csak ne pöröljön . . . (Elereszti és az asztal felé megy.)

Rókané: (Halkan Jóbhoz.) Hát lehet rá haragudni?

Pál: Mi van a reggelimmel? . . . Persze, se szesz, se víz!

Rókané: Mert az egyik már kiégett, a másik meg elpárolgott.

Pál: (Tréfásan dudol.)

Azért víz, hogy párolgogjon,

Azért asszony, hogy — — —

(Bosszusan.) Mégsem járja, hogy mikor az ember felkél, a reggelije ne legyen rendben!

Rókané: Ha az ember a reggeliből estét, az délből meg reggelt csinál!

Pál: Már megint szemrehányás? . . . Szerencsére, van még itt víz is, meg szesz is. (Vizet önt a teafőzőbe és szeszt a kis kátlanba, aztán gyújtó után keresgél az asztalon.) Hol a gyújtó? Persze, nincs! Ez aztán figyelmes egy gazdasszony! (Gyújtó után keresgél a mellénye zsebében.) Ha ez még tovább így tart, elcsapom magát, Rókané! (Észreveszi Jóbot.) Ön az, Jób?

Rókané: Csak tessék! Legalább nem vérzik bele az embernek a szive, mikor látja, hogy milyen életet folytat! . . . Aztán, — még azt a csókot sem kapja meg az ember, a mivel biztatják! . . . Csak tessék elcsapni! Ajánlom magamat! (Gyorsan el a fenékből.)

III. JELENÉS.

Pál, Jób.

Pál: (Rókané után szól.) Rókané, lelkem! Hölgyek virága! Gazdasszonyok királynéja! . . . Bolond asszony, komolyan vette . . . (Jóbhoz fordul.) Majd elfüstölög a haragja, hiszen szeret . . . Van egy szál gyujtója, Jób?

Jób: Annyi még telik. (Gyujtót ad.)

Pál: (A következő szavak alatt felgyújtja a teáskálán alatt a szeszt, aztán leül az asztal mellé.) Jókora jött, Jób!

Jób: Jókora?

Pál: Igaz, délre jár az idő . . . és nyolcra rendeltem ide, ugy-e?

Jób: Itt voltam . . .

Pál: Bocsásson meg, Jób barátom . . . (Elmerülve, mintegy magában.) Hat óra reggel volt, mikor lefeküdtem. Így, frakkban . . .

(Nagyon hosszú szünet, amely alatt Pál mindjobban magába mélyed és hátrahátréva a széken mereven nézi a szesz lobogását. Elaztalt Jób leült a dobogó szélére, zsebéből könyvet szedett elő, amelyben olvas, de sűrűn tekintet Pál felé.)

Pál: (Felocsudva) Mit olvas, Jób?

Jób: (Nyomatékkal.) Jób könyvét.

Pál: Jób könyvét? . . . Az emberi szenvedés bibliját! . . . (Kis szünet után.) Olvasson belőle valamit.

Jób: (Olvas.) „Ha álnokság vagy a te kezdedben: messze távoztasd azt és ne engedd, hogy a te hajlékodból lakozzék a gonoszág.”

„Akkor, mikor a bűnből fölemelked a te orcádat: kétség nélkül erős lélsz és nem félsz.”

„Mert a te háborúságotról elfelejtkezel, és mint a meg nem térendő elfolyt vizekről, úgy emlékezel meg.”

„És a délszinnél fényesebb időd támad, a nyomorúságból kirepülsz és a reggeli viláosságához hasonlóan lélsz.” (Jób könyve. IX-ik rész, 14—17. vers. Károli Gábor fordítása.)

Pál: (Aki eddig feszült figyelemmel hallgatott, végig simítja a homlokát.) A tea már forr. Nem innék egy eszésszéval?

Jób: Inkább tisztá rumot . . .

Pál: (Egy kis pohárba rumot akar önteni.)

Jób: A nagyobbikba, ha kérem szabad . . .

Pál: (Teletönti a vizes poharat.) Ön is csak olvassa a prófétákat, de nem tart velők, ugy-e, Jób?

Jób: (Elveszi a poharat az asztalról.)

Pál: (Nevetve.) „Ha álnokság van a te kezdedben, messze távoztasd azt.”

Jób: Nekem már nem árt. (Egy hajtásra kiüriti a poharat és visszat teszi az asztalra.) Valamikor . . . régen . . . ha akadt volna, aki tanácsokra . . . Talán megmentett volna . . . (Visszafordul a dobogóra.)

Pál: (Teát önt a csészéjébe.) Ön nem közönséges ember, Jób; csak most tűnik fel nekem. És, különös dolog, szembe se ötlött eddig, hogy ön annak az embernek a nevét viseli, aki az emberi nem legnagyobb tőrője volt. (Hátrahátréva a székén és Jób nézegeti.) És még valami, ami most egyszerre világossá lesz előttem, amire nem tudtam feleletet adni magamnak, mióta ez a vászon itt ki van feszítve az állványomon: hogyan jutottam arra a gondolatra, hogy Jób szenvedését megfessek? . . . Ön viitt rá, Jób!

Jób: (Kissé gúnyosan.) Én?

Pál: Ön, Jób! . . . Nem hallott arról, hogy bizonyos ember, aki egyre a közelünkben van, a nélkül, hogy észrevennék, hipnotikus erővel hat ránk? . . . Egy végtelen nagy szenvedés árad ki önből; egy láthatatlan nagy kin, amely átcsap az emberre . . . Ön a megelevenedett Jób s a nagy tüdő eleven modellje születte bennem öntudatlanul a gondolatot, hogy megfessek . . . Ön sokat szenvedhetett életében, Jób!

Jób: (Feldől, nagy felindulással.) Én?

Pál: Ugy-e, ön jobb napokat látott valamikor? . . . Egyszer említette előttem, hogy festőnek készült . . . Hogyan történt, hogy el — — —

Jób: Elzúllítottam?

Pál: . . . Nem így akartam mondani, Jób! . . . Hogy művésznék indult és modell lett? . . . Mondja el Jób. Érdekel . . .

Jób: (Leküzd nagy felindulását és hideg-mogorván.) Ne rólam beszéljünk; beszéljünk inkább . . . (Hirtelen elhallgat.)

Pál: (Kis szünet után.) Kiről?

Jób: Önről!

Pál: Rólam? (Egy hajtásra kiüriti csészéjét.) Rólam? Én egy lusta fiatal vagyok, Jób barátom, akiről nincs mit beszélni. Ennek az asszonynak igaza volt: lopom a napot és nem dolgozom. Ennyi az egész!

Jób: Nem régóta — — —

Pál: Nem. De az egyre megy; most így van!

Jób: De miért van így?

Pál: (Letészi a csészét, élénken.) Miért? Mert — — — (Feldől és más hangon.) Eh, a legtermészetesebb okból a világon, mert kellemesebb vig társaságban pocsékolni az időt, mint komolyan dolgozni. (Gondolkozva, nyomatékkal.) A munka fáj! . . . És kell valami a művészléleknek, hogy ne fájjon: szárny! Szárny, Jób barátom, amelyen

fel tudjon repülni a porból, fel az ideálokhoz, amelyek a magasban ragyognak, olyan elérhetlen magasban, mint az égi csillagok!

Jób: Igaza van! Ott, ott a magasban!

Pál: (Lelekéséssel.) S még fel fogunk repülni, Jób! (A dászón elébe áll és nézegeti.) Megmutatjuk a világnak, hogy van még egy kis agyvelő bennünk piktorokban, hogy a koponyánk még nem száradt ki egészen s van még bennünk egy kis erő, amelynek segítségével fel tudunk emelkedni a nagy alkotásokhoz!

Jób: (Az asztalhoz megy, rumot tölt magának és kiiszassa.) Csakugyan? Fel tudna még repülni a csillagokhoz?

Pál: (Felragadja palettáját és ecsetét.) Fel! Van még bennem akarat és akaratérő!

Jób: (Odarohan hozzá és meg akarja csókolni kezét.) Így! Így! Így!

Pál: (Elrántja kezét.) Mit akar, Jób? ... Vén gyerekek! ... (Lelestezi a palettát és az ecsetét.) Hanem az érzékenykedésből és a nagy irázisokból még nem lesz kép, meg is kell festeni. Készüljön neki, Jób, én addig átöltözködöm, aztán neki látunk a munkának és törekszünk a — csillagok felé! (El, a baloldali ajtón.)

Megvette a saját libáit.

Irta: BERCSÉNYI BÉLA.

Legsikerültebb az a vigjáték, amit hirtelenében az élet rögtönöz. Különösen akkor, amikor ebben a vigjátékban olyan ember a főszereplő, aki a színpadi komikumnak is egyik nagy mestere.

Vizváry Gyulával történt meg ez a vidám história, amin sokat neveltünk akkoriban a Nemzeti Színház udvarán.

Előre kell bocsátnom, hogy az én kedves barátom és kitűnő kollegám a legfinomabb gourmandok közé tartozik.

Március táján, amikor a poéták elkezdének enekelni a fakadó ibolyákról: Vizváry Gyulában megmozdul a vagy, hogy fiatal libácskát, ropogásra sült gyenge pipehust egyék.

Áldott jó felesége, aki háziasszonynak épp olyan kitűnő, mint művésznőnek, egy alkalmat se szalaszt el, hogy szeretetreméltó zsarnokának ezt a követelő nyességét kielégítse.

Egyszer déltájban egy falusi asszony vetődött be a Nemzeti Színház udvarára, mind a két lóna alatt egy-egy gyönyörű fiatal libával.

Vizváry Gyula éppen próbán volt, de a felesége az udvaron sétált és megemlékezett arról, hogy Gyula így szólott hozzá kevéssel azelőtt:

— Fiacskám ... ha nem volna tulságosan drága ... én bizony szívesen enném egy kis fiatal libapecsényét.

Vizváryné elhatározta, hogy meg fogja lepni Gyulát a fiatal libákkal. Alkudni kezdett a parasztasszonnyal és végre négy forintot megvette a csinosan tejjödött, értékes szárnyasokat. Letette őket a házmesternél, azután haza ment, mint aki jól végezte a dolgát.

Vizváry Gyula, aki minderről nem tudott semmit, próba végzetével kijött az udvarra és beszélgetni kezdett velem, aki tanuja voltam a libavásárnak.

Beszélgetés közben a házmesterlakás külső-bélg értünk. Gyulának egyszer csak kigyultak a szemei. Észrevette a konyhában heverő libapárt. Bennem pedig egy gonosz idea villant meg, olyan ördögi erővel, hogy kép'elenség volt ellentállanom. Elhatároztam, hogy megvételtem Vizváry Gyulával a saját libáit!

— Honnan kerültek ide ezek a fiatal libák?

— Egy parasztasszony hozta Rákospalotáról.

— Micsoda felséges példányok!

— Hatjuknak is beillenek.

— Megvette valaki? Ki vette meg?

— Én!

— Te vetted meg?

És Gyula irigykedve nézett rám nagy, kerek szemével. Majd lehajolt hozzánk, mértő kézzel végig tapogatta őket és a tapogatás még fokozta benne a csodálatot, a vágyat.

— Mennyiért vetted? kérdezte hirtelen.

— Öt forintért.

— Öt forintért? No mondhatom, nem is drága! ..

Olesón jutottál hozzá.

Rövid hallgatás után újra megszólalt:

— Te Béla! Proponálok valamit.

— Mit?

— Add el nekem a libákat!

— Adjam el?

— Ha jó barátom vagy, megteszed! Látod, a feleségem olyan régen emlegeti már, hogy szeretne fiatal libát enni valamelyik nap. Meg akarom lepni Joldát ezzel a remek peesenyével. Engedd át, kedves komám, addjon meg az Isten! Kifizetem az öt forintot!

Én, mint aki nagy áldozatot hoz, vonakodtam egy keveset. Azután győzött bennem a nagylelkűség és úri nonchalanceszai így szólottam Gyulához:

— Isten neki! Add ide az öt forintot! Legyen tiéd a liba! Vizváry Gyula kifizette az öt forintot és vitette haza fiatal pipéit, diadalmas arccal, mint egy csaít nyert hadvezér.

— Másnap délben jött a nagy meglepetés. A pipék az asztalra kerültek és Vizváryék egymás arcán lestek a hatást. Joldán azt várta, hogy Gyula fog hálálkodni a kedves meglepetésért, — Gyula azt várta, hogy Joldán lesz magánkiívül a meglepetéstől. És mivel a hálálkodás elmaradt, kezdődött a szemrehányás:

— Hát te nem is örülsz a libának, amit én vettem a számodra tegnap a színház udvarán?

— Te vetted? De hiszen ezeket a libákat én vettem a számodra, galambom!

— Hogy mondhatsz ilyet, flam! Én vettem négy forintot, egy falusi asszonytól!

— Jézus Maria ucsese én vettem öt forintot Bercsényitől!

— Hol?

— Ott voltak a libák a házmesternél ... és Béla különös szívességből átengedte nekem öt pengő forintért! Ne mondd, hogy a férjed nem galant férfin!

— Jézus Máriám! Ember, mit csináltál! Azok a libák az én libáim, a mi libáink voltak és te újra megvásároltad őket! Lesz mit nevetni a városban!

A huncutság kisült — de nem lett belőle nagy baj. A városban nem nevettek rajta (ámhátor hiszen Gyulának az a dicsősége, ha mennél jobban megneveteti az embereket) csak a mi kis családunk körében, ott a Nemzeti Színház udvarán, ahol olyan kedves kollegák ének együtt s ahol olyan jól értik a tréfát. Legalább valamikor így volt!

Mondom, nem lett belőle nagy baj. Még az öt forintját is visszaadtam Vizváry Gyulának.

Nászutazás.

— Velencei mese. —

Irta: SAS EDE.

Hogy mindig visszatér hozzád a lelkem,
Te pusztuló, te fényes romhalom!
Ha a világgal egyébként birteltem,
Tebenned vár az üdv, az irgalom.
Ó engedj gondolódba' ringanom
És átusznom a feledés ölebe
A minden bút elaltató habon ...
Ez üldöző, kegyetlen földi lithe'
Számomra lagunád ó hadd legyen a Lóthe!

Itt vagyok újra. Páratlan bűbáját
Ragyogja rám e csodás égi bolt.
A Santa Mariának kupoláját
Szelid malasztal hinti be a hold.
A derék hold, amelyet megdaltolt
Oly sok poéta, ábrándos hevében
Mióta lord Byron itt kóborolt.
S az égi mártyr mindezt túri szépen,
Csak néha búvík el, szegényke, szegényében! ..

S amint a vén Rialton könyököltem,
Holott a dicső multak árnya leng,
S Velence békessege volt körültem,
S Velence csöndje a szívembe bent:
Fülembé, íme, távol zene zeng,
S oly halkán kél a dal és peng a bárfa,
Mint hogyha még csak álmódna a csend ...
Jön a szerelmes, ékes szerenata, —
Ki egyszer látta csak, ez álmat egyre látja!

A csónak orrán büszke, hórihorgas
Levente áll, gitáros trabadúr.
Kötát talán a csillagokból olvas,
Oly epedőn cseng ujjain a húr.
Vagy maga Amor e kopottas úr,
Az ócska, zápor mesta köpönyegbe?
Köréje száz meg száz ladik tolt,
A bel cantonak ritmusán lebegve, —
Megannyi boldog pár, a mámoritól remegve ...

És elfogott a dálnak mómora
És fölkiálték, két karom kitérva:
„Légy üdvöz, szerelemnek városa,
Légy üdvöz, tündérek örök tanyája!
Belőled árad üdv e nagy világra,

Dobogni itt tanulnak a szívek,
Mert egedből a földre visszazállva
Többé a szív már nem lehet rideg —
Magával elvívén dicső emlékidet!”

... S azután esőnd lett ... S fény és dal kihalván,
Ballagtam haza, melán, hallgatag.
S egyszerre csak, a piazzetta sarkán
Szembebe tűnt egy különös alak.
Olt gunnyasztott az árkádok alatt
S vékonyka köpenyében úgy didergett!
Néztem s szívemben szájalom fakadt,
S megkérdeztem: „Ki vagy te, furcsa szerzet,
Kit a rideg nyomor a hideg éjbe kerget?”

Főlemelé fejét a bús levente
S oly keserűen mosolygott felém:
„Szébb kor szülte, a sivár jelenbe,
Ma már didergék Velencében én!
Enyém volt egykor minden itt, enyém,
S ma csak tengődöm, árván, elhagyottan,
Sikátorok homályos rejtekén ...
Ki mondja ma, hogy fénypalástot hordtam,
A zengő lagunák tündérkirálya voltam?”

Kik udvaromban játszottak, a nimfák,
A hűtlen, csafá nép, mind megszökött.
Koralihégyek közé bujdosnak inkább,
Egy sem maradt e bús falak között ...
S én mit tehettem, vén sorsüldözött?
Láttam, hogy itt egy mesterség virágzik:
Kapós a cicerone szerföltött ...
Hát mutogatom városom csodáit —
Mio caro Dio, hogy jutottam ideig! ...”

S nagyot sóhajt a trónvesztett király,
Lemondóan, akár egy ősi dal;
„Jaj, hogy Velence nem a régi már,
Jaj, hogy varázsa lassúként kihal.
A mézesetek utasaival
Ma is itt siklik még a gondoléri —
De már a szívek nem oly fiatal,
De már a csókok tüze nem a régi,
De már a szerelem nem az a tiszta, égi!

Akik ma itt az utcákat bolyongják,
Ahozy a cicerone lába bírja,
És étetik a Márk-térnek galambját,
Amint szabályul a Bädeker írja;
S ha éjbe vész az alkony rózsapírja,
Szokás szerint a vizen lengenek:
Ne fakadjak én, őket látva, sírva?
Házak ok csak, nem szerelmeseik!
Ó szerelmeseim, hová is tűntetek! ...

Jönnek vásáron eladott leányok
És pénzen megvett, boldog ifju férjek ...
A rút világra láncot vert reájok
Kegyetlenül a rettenetes évek ...
Oly összeillők néha a szegények:
Erő, egészség mellett csúnya váz ...
S itt esküdöznek és itt gögicsélnek,
És nekem tűrnöm kell, hogy itt tanyázz
S Velence habjain ring a hozományvadász!

S ha visszatérnek a rideg világra?
Még ez a szalmatűz is itt marad!
Ott rátaposnak a gyöngéd virágra,
Ott nem érzés kell, csak vas-akarat,
Sikert ott csak a vad önzés arat,
Ki mások szívében gázol át előre,
Vagy aki csalfa kigyóként halad ...
Aki szerelmet vinne oda: dőre!
Velencéből elég — nem kérnek hát belőle! ..

Kifosztott éden fekszik lábaimnál,
Ézert didergék Velencében éal
Ez a szerelem temetője immár,
És csillaga: megannyi síri fény!
S mint a koporsók, rémlenek felém
Csolnakjai elárvult tengeremnek ...
A mélabúba sülyedt víz színén —
Síró, fekete hattyúként lobognak —
Mert hattyudala zeng itt csak a szerelemnek! ...

Igy mond az agg. S a campanile orrán
Tizenkettőt ütött az óra épp,
Tizenkét áment bűg reá mogorván
Az időmérő, zordon csodagép,
A bűvös mult lélekharangjaképp
Áradt szívembe ez a hang kegyetlen.
És míg a fájdalomak fájdalma tép,
Riadva szölok: „Nem, az lehetetlen,
Az üdvnek városát hogy el muszáj temetnem!”

Szomorú tündér, fejfája a multnak,
A pezsgő, friss életbe jér velem,
A friss élettől hátha megtanulhatd:
Nem a halálé itt a győzelem!”

S karját karomba fűztem hirtelen,
Gondfűző cigarettát dugva számba.
Rágyujtott ő is, a volt fejedelem,
S cipőtem, ahol vígan int a lámpa
És letelepedénk a Café Flórián-ba.

A Flóriánt ismerjük, ugy-e bár?
Idyllek fészke ottan mind a fülke.
Most is ott burukolt egy gerlepár,
Csakhogy a hajuk — ej, be fura! — szürke!
„E párocskát a jó szerenose küldte,
— Kiáltok én s a szívem földéről —
Figyelj csak, pajtás, a történetükre!“
S a tündérkirály immár csupa fül,
S hallgatják a falon az Ámorkák, körül:

Volt egyszer, nem is olyan régen,
Nem túl az Óperencián,
Volt egy törekvő, jó levente,
S egy jámbor erkölcsös leány.
Boltosság volt a levente,
S egy alkusz gyermeke a lány...
Ebből is látszik: itten éltek,
Nem túl az Óperencián,
Nem túl az Óperencián...

S a leventéért lángra lobbant
A jól nevelt kis, széke nő.
S az édes apja úgy találta,
Hogy ez a párti kitűnő...
Nincs pénzük bár fészkekakására.
De élelmese, ügyesek...
Szeretik egymást véghetetlen,
Hadd nyissanak hát üzletet,
Önálló, kicsi üzletet.

A Három Perc-utca sarkán,
Igen jó helyen volt a bolt,
S a boldog ifju pár lakása
A bolt melletti fülke volt.
A boltban mindenféle fűszer,
Amit csak terem India —
A lakásukban egyelőre
Szék, asztal, meg egy nyoszolya —
No meg egy ócska nyoszolya...

Susog a férj az asszonyának
A myrtusos nap alkonyán:
„Ó, hogy szeretnék ringatózni,
Veled, édes, a gondolán!
Nászutra én, aranyligetbe,
Szióliába szállanék!
Olvastam a prospektusokban,
Hogy gyönyörű az olasz ég —
Velence holdja csodaszép...“

Nem pityereg a friss menyecske,
Még nevet is a kis bohó:
„Be kár is, hogy Szióliába
Nem ingyen visz a gőzhajó!...
A nászutát hát elhalasztjuk,
De nem mondunk le róla ám!
Tündér Velencét fölkeressük,
Majd, egy pár esztendő után —
Nászutra megyünk — aztán...“

S a gyönyörű, a nagyszerű terv
Már félig-meddig sikerült.
A velencei utiköltés
Keservesen, de összegyűlt...
Nagy útra készült a menyecske,
Ugy repesett a szive már!
S a velencei jegynek árát
Elvitte egy hamis madár,
Egy piros csőrű, jó madár... }

Hát bölcső lett a gondolából;
Velence szépen elmaradt...
S még áldották, hogy elrabolta,
A piros csőrű madarát!...
A megszorgogtatott vagyonkát
Elköltötték ám sirva is:
Kellott bizony az utiköltés
Nem egyszer koporsóra is,
Kicsike koporsóra is...

Am mosoly is villant feléjük
A szerencsének ajkírul...
A fűszeres bolt fölvirágzik,
Fiuk lányuk is fölvirul,
S a rejtett kincsét fölmutatják,
S fejükre áldást hintenek:
„Nászutazásra most helyettünk
Hadd menjenek a gyerekek,
A kedves, drága gyerekek!“

S ámbár a gondok lomha szárnyán:
Az idő mégis tova száll.

S ím, egyszer azon veszik észre:
Nem lesz nekik már soha nyár...
Behinté fejüket havával
A gond, a tél szép csöndesen.
Haj, nem olvastja azt le onnan,
Talán Velence napja sem,
A Riviéra ego sem!

Ezüstös fővel, kályha mellett
Egymásra néz a két öreg.
Szívökből kisohajt az emlék,
S az ajkuk reszketőn rebeg:
„Hogy tervezgettük, halogattuk,
Sok küzdelmes, bús év alatt...
Hát lekéstünk már a vonatról,
Nászutazásunk elmaradt?
Ó mindörökre elmaradt?“

Tűzbe borúl a férfi vére,
A nőnek arca csupa láng:
„Elkésve bár, de hadd ragyogjon
Velence bűvös napja ránk!“
S ím, a menetjegy-irodában
Feltűnik a két ősz feje...
S a derék Cooknak irodája
Zengő tavasszal lesz tele —
Pacsirdadallal lesz tele!

S itt járnak már, kart karba öltve,
A Mercerián, a Márk tere...
Libegő, ősz hajuk a szélben
Győzelmi zászlód: szerelem!
S nekem úgy tetszik, hogy ez ének
Mégis csak mese volt talán...
Hogy ők nem e világban élnek,
De túl az Óperencián,
A bűvös Óperencián!

S históriám még alig ére véget,
Főlkél az agg nő és a vén fiú.
Ki mondaná, látván e fűgéséget,
E gerlepár hogy oly tisztos kora?
Ott künn az Adriának szele fű,
Nászdalt susog a tenger, halkan, szépen,
S felettük csillagos nászszokor...
S ott ringanak a gondola ülésben
S egymáshoz forranak, mint régen, jaj be régen!...

S Velence elbúsult tündérkirálya
A tengerpartra siet szaporán.
A Lidó felé két karját kitarja,
S ércangja fölcseng a nagy éjszakán:
„Elő, elő, megannyi hableány!
Elfeledtetek-e a dalt, a régit,
Mely boldogan zengett az Adrián?
Zengjétek ezt a dalt ma újra nekik,
Ringassátok e párt a lagúnakon végig!“

Zendüljön itt a diadal danája
És el ne hallgasson, de sohasem!
Velence ma is a világ királya,
És uralkodik minden szíveken!
Hatalma szertekard győztesen
S az életben, a zordon sivatagban
Virágot, dalt, költészetet terem.
Megifjító varázs van e falakban —
Velence lelke él, — Velence halhatatlan!“

Hisz ön nem is olyan kicsi!

Irta: MIHÁLYFI KÁROLY.

Ezernyolcszázhetvenkilencben a kolozsvári színház tagja voltam.

Ugy július közepe táján kapok egy levelet Paulay Edétől, a Nemzeti Színház igazgatójától, amelyben írja, hogy néhány jóakaróm figyelmébe ajánlott és nagyon szeretné, ha szeptember hó folyamán — amikor Aradra utazom, ahova szerződésem szólított — utba ejteném Budapestet és vagy két szerepet elpróbálnék előtte. Ha megfelelnék, fel is léptetne és siker esetén szívesen szerződöttem...

Uram Istenem! Mi ez? Hiszen erről még csak álmodni sem mertem soha. A Nemzeti Színház és én? Az lehetetlen! Ez csak álom!...

Ettől a pillanattól fogva vége volt nyugalmamnak; se éjjelem, se nappalom. Remény és kétség kergette egymást a lelkemben. Ilyen izgalmak között töltöttem éjt-napot. És minél inkább közeledett a próbálkozás ideje, annál jobban elfogott az aggodalom...

Egy nap, mikor a esüggedés már végképp erőt vett rajtam és éppen azon tündöttem, hogy jobb volna erről a merész vállalkozásról lemondani, találkozom az utcán Szombathelyi Bélával; és hozzá csatlakozva együtt ballagunk... Szóba került a pesti vendég-

szereplés is. Én akkor teljes bizalommal elmondtam neki, hogy mennyire félek én ettől a dologtól. Hiszen még csak Budapesten se voltam soha életemben; már ez magában véve is bátortalanná teszi az embert; hát még a Nemzeti Színházban fellépni, ahol még olyan kiváló művészek sem tudtak boldogulni, amilyenek épp akkor abban az időben ott fellétek, stb. Mondtam még sok egyebet is.

Szombathelyi karon fogott és így szól: „Jöjjön, menjünk egy pohárra sörre; majd adok magának néhány jó tanácsot!“...

E tanácsok közt — felfogásom szerint — az volt a legfontosabb, hogy amikor a színházhoz megyek, igen elegánsul kell felöltözöm; mert az döntő fontosságú, hogy jó benyomást gyakoroljak az igazgatóságra és a személyzetre is; hogy a siker nagyrészt ettől függ.

Végre elérkezett szeptember 16-ika és én elutaztam.

Budapestre érkezve, első utam természetesen a Nemzeti Színházhoz vezetett, hogy bemutassam magamat. De előbb — véleményem szerint — rendkívül elegánsul felöltöztem. Térden alul érő szalonkabát, világos szürke nadrág, vadgalambszin keztyű és cylinder: ez volt a grand toalet. Ehhez járult még a fiatal vidéki színész legjellemzőbb sajátossága: a rengeteg sűrű és hosszú haj. Azzal a nyugodt öntudattal indultam utnak, hogy az első feltételnek fényesen megfelelek.

A színház udvarán sok hölgyet és urat találtam és némi elégtétellel konstataáltam, hogy általános feltűnést keltettem, mert valamennyien nagyon barátságosan látszottak rám mosolyogni. Egyszerre felém közeledik egy ur és azt kérdi:

— Ugy-e, ön Mihályfi, aki nálunk nemsokára fellép?

— Az vagyok, feleltem.

Én Bercsényi Béla vagyok. Jöjjön, majd bemutatom az igazgatónak!

Karon fogott és érthetetlen gyorsasággal vezetett az udvaron át a színpadra vezető kis előcsarnokba és ott a kellék- és díszletdarabok közé elbújt velem, hogy majd itt várjuk meg az igazgatót, aki most a próbán van.

Ma már tudom, miért dugott el Bercsényi!...

Azóta sokszor megköszöntem neki ezt a gyöngödséget.

A próbának vége volt. Paulay kijött és Bercsényi bemutatott. Paulay végig nézett rajtam és aztán felkiáltott:

— Maga az a Mihályfi? Jézus Mária, de kicsi! No hallja, magát egész másnak képzeltem!

Erre persze egy szót sem tudtam kinyögni és csak ott álltam, mintha a villám sújtott volna végig. Aztán folytatta:

— Most nem érek rá; majd egy fél óra múlva jöjjön fel az irodába! Fél óra múlva felmentem.

Ezalatt kissé lélekezethez jutottam és amikor az irodába léptem, rögön, még mielőtt Paulay szóhoz juthatott volna, így szóltam:

Engedje meg, nagyságos igazgató ur, hogy megköszönjem irántam tanusított, megtisztelő bizalmát és engedje kérem, hogy e rám fontos, egész életem sorsát elhatározó körülmények között magamat atyai jóindulatába ajánljam!

— Éppen azért — szól Paulay — mert szívesen hordom a fiatal színész jövőjét, nem akarom, hogy egy elhamarkodott kísérlettel kockára tegyem a karrieréjét. A maga felléptetése ez idő szerint még korai: izmosodjék még egy kissé a vidéken; én majd figyelemmel kísérem és néhány év múlva megpróbáljuk. Most pedig menjen szépen haza!

Ugy gondolom, Paulay leolvasta arcómról lelkiállapotomat mert kevés vártatva így szólt.

— Aztán miféle szerepekben is állapodtunk mi meg!

— Gringoireban és az „Idegen nő“ Gerardjában! feleltem én.

— No hát az lehetetlen — kiáltott fel Paulay — Gringoire sok routinet követel. „Az idegen nő“ben pedig csak nem állíthatom oda Helvey Laura mellé!... Nem tudna más szerepet, amely jobban illik egyéniségéhez?

— Tudok én sokat, igazgató ur, de egyre sem készültem el annyira, hogy fel mernék benne lépni.

Említettem aztán néhány szerepemet, hozzátéve hogy azokban szép sikerem volt a vidéken, de hát ezekről sem lehetett szó. Végre ide adta Paulay a Nemzeti Színház állandó műsorát azzal a megfigyással, hogy keressék ki valamit magamnak és ha találtam, másnap délben jöjjelek el megint.

Lejöttem, azaz letantogrtam valahogy az irodából. Megálltam a színház előtt és — nem tudtam gondolkozni... A mikor egy kissé magamhoz tértem, hirtelen elhatároztam, hogy elutazom. De aztán eszembe jutott, hogy nincs több pénzem hetven kraj-

cárnál. Szörnyen el voltam keseredve és feltettem magamban, hogy most már megveszem az utiköltő-gemet a színházon; ha idebolondítottak, hát fizessék meg. Vártam másnap délig. Az, persze, eszemágában sem volt, hogy az állandó műsorba bele is nézzek; törődtem is én azzal!...

Délben megint a színházhoz indultam. De milyen különbség érzelmekben és — ruhában! Szeretfőszínlott illuziók, elpusztult remények és közönséges utcai ruha! Így haladtam át az udvaron, fel az intendáns irodája felé. Már a lépcsőn voltam, mikor *Beresényi* utánam sietve azt kérdezi, hova megyek? Az intendánsomhoz — feleltem — utiköltőseget kérni! — Várjon csak egy kissé, majd Paulay be fogja mutatni a méltóságos urnak. Paulay csakugyan jött és megkérdezte, találtam-e valami szerepet?

Nem is kerestem, igazgató ur, mert ma este elutazom Aradra és most csak azért jöttem, hogy az intendáns úrtól utiköltőseget kérjek.

Beléptünk az intendánsához és Paulay bemutatott. *Podmaniczky* rám nézett avval a jóságos arcával és így szólt:

— *Jaj de kicsi!*

De ez most már egy cseppet sem bántott.

— Hát maga fellép minalunk? Nagyon örülök!

— Nem, méltóságos uram, elutazom.

— Elbalszítottuk a fellépését — szólt Paulay — hadd izmosodjék még.

— És miben akart fellépni? — kérdezte *Podmaniczky*.

— *Gringoire*-ban és az *Idegen nő*-ben — feleltem én. *Podmaniczky* folytatta:

— *Gringoire*-ral talán próbát tehetne; hisz ez olyan vézna, éhes külsejű alak; azt talán el tudná játszani. Mit gondol, igazgató ur?

— Jól van, báró ur, ha kívánja, elpróbálhatjuk vele a házi színpadon. Majd fölhívatom a sugót is.

— Köszönöm, igazgató ur — szóltam — tudom sugó nélkül.

— Nohát várjon egy kissé odakint, mindjárt az intendáns ur ó méltóságával együtt felmegyünk és majd meghallgatjuk!

Egy jó óra eltelt, amíg végre felvergődöttünk a házi színpadra. *Podmaniczky* leült az egyik székre és egy kis jegyzőkönyvben lapozgatott; Paulay a másikra ült a darabbal kezében, én pedig a színpadon álltam.

— Hát kezdje el — szólt Paulay — Középről hozzák az ijáaszok, itt balra ül a király, ott hátul van asztal.

Hogy folyt le ez a próba, akkor se tudtam, ma se tudom. Csak azt éreztem akkor, hogy az Isten velem van...

Mikor *Gringoire*-nak vége volt, láttam, hogy az intendáns is, meg az igazgató is ott állott a színpad előtt és olyan jó indulattal néztek rám, hogy nem fogom elfelejteni soha! És Paulay így szólt:

— Nézz csak, báró, hisz ez a fiú nem is olyan kicsi! És a hangja milyen férfias! Mutassa csak a cipőjét!... Na persze! ha ilyen alacsony sarku cipőben jár, akkor természetes, hogy kicsinek látszik. Csináljasson magának magasabb sarkot!.. Hát azt a „*Gerard*“-t tudja-e könnyű nélkül?

— Tudom!

— Lássuk!

Ezt is elmondtam.

— No, fiam, készüljön, tel fog lépni; pénteken megy *Gringoire*, hétfőn *Idegen nő*!...

Lejöttünk a házi színpadról. Egyik karomon *Podmaniczky*, a másikon Paulay vezetett. Mit mondjak arról, hogy mit éreztem ebben a pillanatban. Vannak emberfölötti érzések, emberi nyelven ki nem fejezhetők! Ez a próba volt és marad életem legdicsőségesebb és legboldogabb momentuma.

Szeptember 21-ikén csakugyan megtörtént a nagy lépés. Előadás előtt szegény jó direktorom egy apa gyöngédségével és gondosságával sürgölődött körülöttem. Öntöztetett, maszkirozott és biztatott... Áldott legyen emlékezte!

Az intendáns hat darab cukrot adott, pedig csak kettő illetett volna meg.

Előadás után bementem az öltözőbe; szerettem volna valakitől hallani, hogy tetszettem-e vagy nem? De nem volt ott más, csak az öltöztető szabó, *Fries* ur; az ő arcáról pedig semmit sem tudtam leolvasni.

Mikor éppen a festéket mosom le az arcomról, *Vizváry* lép az öltözőbe, kisírt szemmel és kezemet megszorítva így kiált föl:

— Vacsorájon nyugodtan, édes fiam! A többi majd elmondják holnap az újságok.

Azután a zsiros arcomat megcsókolta és elünt.

Az emberi butaság túléli a forradalmakat.

A halál gondolatát könnyebb elfelejteni, mint megszokni.

Karácsonyi népszokások.

Irta: LÉVAY MIHÁLY.

Ha a józan becsületes magyar népet életmódjának különféle megnyilatkozásaiban figyelemmel kísérjük, sok olyan jellemző vonást találunk, amely népünknek nemcsak külső szokásaival, hanem etikai fölfogásával, szellemi életének benső, közvetlen, meleg világával is megismerhet bennünket. Különösen ünnepeinek megtartása, az egyes ünnepek megülése körül jelentkező szokásainak sajátossága karakterizálja nagyon azt a népet, melyet a kereszténység megnyert a nyugati civilizációnak. A népek erről a tulajdonságáról énekel olyan igazán és találóan a költő is:

Imádkozál rózsám a jó Istennek,
Templom után gvere, aztán csókolj meg;
Eszem azt az imádságos kis szádat,
Három hétig nem hallod egy adtámat!

Minő fönséges, minő emelkedett pszichológia szól hozzánk ezekből az őszinte sorokból! Mennyire megható tulajdonsága a magyar népnek, hogy mindennapi kenyerét: a káromkodást is félre teszi a nyalka legény, ha babájának imádságos ajkát csókolhatja meg.

Ebből látszik tehát, hogy a mi népünk, ha ünnepel, akkor igazán szívvel, lélekkel teszi azt. Ezért nem ok nélkül valók még azok a szokások sem, amelyek népünket egyes ünnepein olyan szépen karakterizálják, mint például a husvéti öntözködés, a pünkösdi ünnepén házról-házra menő pünkösdi királyné mondókája meg tánc.

A szeretet ünnepét, a karácsonyt, szintén különös szokások mellett ünnepli ez a nép, amely szokások a maguk naivitásában is egytől egyig azt bizonyítják, hogy lakik még szeretet a szivekben, és ez legszebben éppen azoknak az egyszerű embereknek az életében nyilatkozik meg, akik ha valakit megszeretnek, az azután meg is van szeretve isten-igazában. Érdemes hát erről egy-két szót ejteni most, karácsony szépséges ünnepén.

Amint a karácsonyi angyalok nagy örömet hirdettek a betlehem-i istálló közelségében időző pásztorembereknek, úgy manapság is örömet hirdető ünnepe népünknek a karácsony. Biztatást, vigasztalást jelent a nép életében a szeretet királyának születése, aki szenvedésében enyhülést, bajában és küzdelmében segédelmet éppen a föld népének ígért és hozott. Népünknek azt az örömet példázák ama különböző, sajátos szokásai is, amelyekkel karácsonytájt nála találkoztunk. Mintegy bevezetői ezek a lélek mélyéhez férkőző vallásos megnyugvásnak, magasztos örvendezésnek.

Szent András napja táján, mikor már az élet mind be van takarítva, a földmives ember háza népével együtt behuzódik avatag fedelű fészkebe, válygóból rakott, földből toposztott falu, iromba nád vagy zsuptetejű hajlékába. A kemence mellé huzódik a család, körülötte sentereg az apróceprő gyerek-sereg, nagy figyelemmel bámulva a kékes füstkarakokat, melyeket *apámuram* öreg selmeci pipájából ereget.

Az asszonyok, leányok jönnek mennek, tesznek-veznek a ház körül egyetmást, amint az asszony-népségnél már ez rendben van. Majd beülnek ők is a házba. Előveszik a rokkát és a guzsalyt s amíg vigan cserreg a rokka és szaporán perog az orsó, jóízű beszélgetés közt megemelegetik a hánali miséket, amelyeknek az ideje immár elérkezett. Sorra szedik Luca napját, a kis Jézus születését és mindazt a büvös-bajos szép beszédet, amivel annyit tudják mulattatni a hozzájuk huzódó apró népséget.

Mikor a hánali misék ideje már itt van, fölkeresnek a falu vállalkozó gyerekserégéből öt, hat és nagy dologra adja a fejét.

Ugyan mire?

Főcsopnak, mind egy szál, betlehemeknek. Sorba bekopogtatnak a házak ajtaján itt is, ott is. A nép aiken termett rigmusokban elmondják a kis Jézus születésének történetét. Vezérik a talpig fehérbe öltözött angyal, aki hóna alatt szokta hordani a Betlehemet, vagyis azt a templomformájú kis házat, amelynek belsejében ott a jaszol, benne a kisdéd, körülötte anyja, *Mária* és Szent *József*, legvégül pedig a barmok.

Nagy dolog az, mikor valamelyik háznál megszólal az angyal csengetyűje. A gazdasszony szépen megtűri könténye sarkával a nagy ház (a nagyobb szobát hívják így) asztalát, hogy rá tegyék a Betlehemet. Pici gyertya piszoló fénylegyűl ki a házikóban, megvilágítja a kezdetleges alkotású alakokat. Körülállják az angyal meg a pásztorok s rákezdik a zengzengő éneket:

Mennyből az angyal
Lejött hozzátok

Pásztorok,
Hogy Betlehembe
Sietve menvén,
Lássátok.

Nem is késlekednek a mi pásztoraink, hanem derős arccal akasztják nyakukba szűrűket, kezükbe véve csörgős végű botjukat, a szoba közepén sorba járnak, botjuk zörrenése mellett énekelve:

Pásztorok, pásztorok örvendezve,
Sietnek Jézushoz Betlehembe.

E szép énekeken kívül azonban egy kis dévajkodás is elröppen a betlehemesek ajkáról. Így, mikor már mind benn vannak a házban, a bozontos haju és hosszú szakállu öreg pásztor kint marad a konyhán. Mikor beszélítják, hogy menne ő is a kis Jézus-hoz, ilyen ékes rigmussal fordulnak felé a kinyíló szobáján:

Jőjj be öreg, jőjj be,
Told be szép képedet;
Nem hiszik, hogy te vagy,
Óh, óh be szép gyerek!

Ezen aztán jóízűt nevet a háznép, no meg azon a fondorkodáson is, mikor a vén pásztor a háziasszony körül settenkedve, körül cirógatja azt s efféle hamis verszettel kéri tőle jutalmukat:

Látom a gazdasszony jó szive szándékát,
Élvelel forgatja a ládaja kulcsát;
Ki is vesz belőle egy néhány garaskát.
Az apró pénzt visszarakja,
De a bankót mind egy szálig
Pásztoroknak adja.

Mikor azután hol egy pár krajcárt, hol egy darab kolbászt, szalonát, vagy oldalast kapnak a betlehemesek, kialszik a kis ház pislá gyertya-fénye, nagy illendőségtudással elkészönnék a házbellektől s még az udvaron is hangzik bucsuzó énekük:

— Isten áldja meg e háznak gazdáját, töltsse meg bőven csüret és kamráját!

Sokfelé december 13-án, Luca napján, egy szék faragásához fognak, melyen naponta dolgoznak valamicskét egészen karácsonyig, úgy, hogy a karácsonyi éjféli misére már készen vihessék magával ezt a *Luca-széket* az illető és ott rá ülhesen. Azt tartják, hogy aki ilyen széket ül, az meglátja maga körül ugrázdoló a sok boszorkányt, de nem árthatnak neki, mert nem is közeledhetnek hozzá.

No de ezt a babonás szokást már kezdik elhagyogatni és a józan paraszt ember is csak mosolyog már akkor, ha a Luca-székről efféle csodabogarakat mesélnek neki.

Karácsonbőjtőjén egész nap nem eszik a magyar nép, legfeljebb futtában harap egy kis eledelt, amit *kollációzásnak* nevez. Az esti étkezés is elmarad, nem vacsorálnak. De ébren töltik az időt, pislogó mécsvilág meg kaposos imakönyv mellett, szép énekszóval várják, hogy megkonduljon az éjféli misére hívogató harang. A gyerekserег körül a sok aranyalmának meg diónak s a kuckóba huzódva, ártatlan mulatozással tölti az időt.

Éjféli misére, aki csak mozdulhat, mind elmegy. Miso után hangos örvendéssel térnek haza, miközben egy-egy legény kezében durran a rozsdás flinta, sikongat a fehér nép a szegényes fegyver zajának hallatára. Ez is azt az örömet akarja jelteni, mely népünk szívét karácsonykor eltölti.

Haza érve, megkezdődik az evés. Fő eledl ilyenkor a mézbe mártott hagyma és az angyali csik (egyszerű mézes, mákos metélt). Amaz jelenti, hogy amint a hagyma erős izét kellemessé teszi a méz, úgy tette a nép nehéz életét édesé a karácsonyi drága gyermek. Emez angyali eledel, mert ha morzsáit összeszedik és megörzik, esztendődt át sokféle betegségben gyógyító orvosságuk az nekik, kivált a hideg-lelésben.

Naiv, gyerekes dolgoknak tűnnek talán fel e szokások a művelt ember előtt. De még sem szabad azokat kicsinyelnünk. Mert ha komolyabban latra vetjük őket, lehetetlen be nem látnunk, hogy e szokások a nép lelkében fészkelő vallásos érzés kisorsodulási egytől-egyig.

S mindaddig, amíg a vallás fönséges misztériumait így tudja ünnepelni a nép, becsülni kell érte, mert kedélyének ideális hajlandósága nyilatkozik meg ebben.

Bekesség nektek, jóakaratu szegények!

A legnagyobb szerű dolog is veszt a tulzás által, — hogy van mégis, hogy a legtöbb ember tulozza a legtöbb dologot.

A saját magunk mértékével mérünk másokat. Innen van az, hogy azok kicsinylik legjobban embertársukat, akik saját magokat leginkább tubecsiclik.

Ennek a századnak legszenzációsabb találmányai

a szépség ápolásának terén

Mme. SCHAEFFER RÓZA

szerb királyi udvari és kamara-szállító

sokszorosán aranyérmekkel kitüntetett

SZÉPSÉGSZEREL.

Cs. kir. eng.
ésszabadalmazott

Poudre ravissante

minden hölgy számára, aki csak egyszer is kísérletet tett vele, nélkülözhetetlen, vakító fehérré teszi a bőrt, eltünteti pompás zománca alatt az összes bőrfogyatkozásokat, sőt még himlőhelyeket és anyajegyeket is, elsimítja a bőr ráncait és redőit, összehuzza a rossz kendőzéstől kitágult pórusokat és minden női arcot vakítónak, üde-ifjunak és áttetszőnek tüntet elő. Ez az egyetlen poudre, amelynek használata után meg is lehet mosakodni, — a nélkül, hogy a szenzációs hatása a bőrről eltűnnék. **1 doboz ára 2.50 frt és 1.50 frt.**

Eau ravissante

megóvja a bőrt az elpetyhüdéstől, megerősíti és a legkitünőbb, biztos sikertől koronázott toilette-víz. **1 palack ára 2.50 frt. A Crème, Eau és Poudre ravissante szereket a párisi és londoni 1897-iki nemzetközi kiállításokon a nagy arany éremmel tüntették ki.**

Crème ravissante

évtizedekkel megifjít, rugalmasan és redőtlen tartja a bőrt; minden hölgynek kellene este használnia. **1 tégely ára 1.50 frt.**

Cs. és kir. eng.
ésszabadalmazott

homlokkötő

(feltalálója

Mme Schaffer Róza) vakító márványfehér, redőtlen homlok szerzésére szolgál. Ez a kötő, éjszakára a homlokra kötve, elsimítja a bőr ráncait és redőit, megfihériti, sárga foltokat és szeplőket legott elmulaszt és egyike a legszenzációsabb találmányoknak a szépség ápolásának terén. A homlokkötő éjszakára a homlok köré kötendő, reggel pedig használat után ujjalagos használatig hűvös helyre elteendő.

Ára darabonként 1.50 frt.

Cs. kir. eng.
és szabadalmazott

Savon ravissante

tartalmazza mindazokat az alkotórészeket, amelyek az arc bőrnek szépséget és ifjúságot adnak és befelé minden tisztáltságot eltávolítanak.

Ez tehát kezeséggel a legajánlatosabb toilette-zappan hölgyeknek és uraknak. **Ára darabonként (hat óra elelendő) — 50 frt.**

„Kinoir“

visszavarázsolja minden megöszült hajnak ifjúság színét, a legpompásabb szőket, a legfényesebb gesztenyebarnát, a bársonyszerű feketét. A Kinoir egyszeri használata elegendő arra, hogy a szőke, barna vagy fekete színt örökre fenn-tartsuk. Semmiféle mosás nem képes az elért árnyalatot eltávolítani, s a fejbőr is tiszta és fehér marad. **1 doboz ára használati utasítással együtt 1.50 frt és 5 frt.**

Sok ezer leány és asszony köszöneti Mme Schaffer Róza híres találmányainak viruló jelszínét, üde-ifju arcát, amelynek a kor behatása sem árthat, és a szakadatlanul beérkező hála- és elismerő iratok bizonyoságot tesznek azoknak valójában esodotévo hatásáról. Néhány ilyen hálairatot kivonatosan közlünk alább, az aláírt hölgyek neveinek közzétételét természetesen megiltja a diskreció, de az eredetiek folyton rendelkezésére vannak a szives megtekintésnek:

Salzburg, 1897. november 17-én. Nagy örömmel kell önnek közölnöm, hogy az ön szereit a legjobbak, a miket valaha használtam; egy szóval csodálatosak! A. S.

Köflach, 1897. november 15. Mivel az ön poudre ravissante-jának hatásával rendkívül meg vagyok elégedve, kérem még egy doboznak a megküldését, azonkívül egy palack Eau és egy tégely Crème ravissant-ot. B. igazgatóné.

Braila, 1898. szeptember 24-én. A harmadik tégely Crème ravissant-ommal immár elkészülvén, kérem, tessék nekem oly gyorsan, amint csak lehet, megint 3 tégelyt küldeni, mivel igen rendkívül meg vagyok elégedve a hatással.

Lemberg, 1897. február 18-án. Kérem, tessék nekem forduló postával egy Poudre ravissantot, egy tégely Crème ravissantot és egy flacon Eau ravissantot küldeni. Már két éve használok az ön szereit és hatásukkal rendkívül meg vagyok elégedve.

Versee, 1897. december 6-án. Sietősen közlöm önnek, hogy a megküldött Poudre ravissantot megkaptam és igazán meg vagyok vele elégedve, a hatása valójában meglepett. Legyen tehát oly szives és küldjön azonnal még egy tégely Crème-t és egy flacon Eau ravissantot is.

Loschwitz Dresden m. 1898. június 16-án. Kérem küldjön nekem oly gyorsan, amint csak lehet, megint az ön Poudre-ravissantéjából. Kitüntően bevált.

Főraktár: Bécs, I. Kohlmarkt 6. szám.

A káros utánzatok kikerülése céljából tessék pontosan ügyelni a feltaláló arcképére, valamint a védőjegyre az összes készítmények záróburkolatán, mivel csak az ily készítmények valódiak.

XXX. évfolyam. XXX. évfolyam. Előfizetési felhívás.

„MERCUR“

hiteles sorsolási pénzügyi és közgazdasági szaklap

XXX-ik évfolyamára.

A „MERCUR“ a legelterjedtebb, legmegbízhatóbb és legrégebb sorsolási szaklap. Közli a bel- és külföldi sorsjegyek, záloglevelek, részvények th. huzási jegyzékeit a hátralékokkal együtt csak hivatalos adatok alapján.

A „MERCUR“ kimerítően foglalkozik az érték- és a gabonátzsdével. A legnevesebb közgazdasági írók cikkei által ismerteti meg olvasóit a közgazdasági élet minden mozzanatával.

Az év végével a Mercur előfizetői ingyen kapják a

„Mercur Évkönyvét“

mely páratlan a maga nemében, minthogy abból megtudható, hogy bármely sorsolásnak alvettét értékpapir a kibocsátásának napjától egészen az év végéig kisorsoltatott-e vagy sem.

A „MERCUR“ minden hó 2. és 16-án jelenik meg.

Előfizetési ára egész évre 2 forint.

Előfizetéseket elfogad

a „MERCUR“ kiadóhivatala

BUDAPEST, V., Dorottya-utca 12. sz.

Mutatványszámok ingyen.

Geittner és Rauschnál

Budapest, Andrassy-ut 8. szám.

Alkalmas és praktikus karácsonyi és ujévi ajándékok. Korcsolyák. Szerszámok.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéllírótol és tollszár gyárának kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.

Különösen ajánlhatók: Dániel Ernő 554 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

Újdonságok!

MEGJELENTEK és KAPHATÓK LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)

csász. és kir. udvari könyvkereskedésének kiadóhivatalában

BUDAPEST, Andrassy-út 21.

TERMÉKENYSÉG. — Zola Emil legújabb regénye. Egyedül jogostott magyar kiadás. Két köt., művészi borítékban. Ára 350 frt

CYRANO DE BERGERAC. — Rostand Edmond világhírű színműve. Romantikus verses dráma öt felvonásban. Fordította Ábrányi Emil. Füvé 150 frt. Diszkötésben. Ára 250 frt

SZILÁGYI ÉS HAJMÁSI. Költői beszély négy énekben. Irta Jakab Odön. Neogrády Antal rajzaival. Elegáns diszköt. Ára 180 frt

KERESD AZ ANYÓST! Színmű három felvonásban. Irta Papucsfi György. Komoly iránymunka, nem humoros, bohózszerű. Ára 1— frt

SZÍV. Irta Edmonde de Amicis. Elbeszélések az ifúságnak. Második, képes kiadás. Diszkötésben. Ára 280 frt

FEKETE KATÓ és más elbeszélések fiatal leányoknak. Irta Feylné Hentaller Mária. Kriesch Laura rajzaival. Diszkötésben. Ára 250 frt

LEGSZEBB MAGYAR MESÉK. Új sor. Az ifúságnak s a népek elmeséi Móra bácsi (Halász J.) Conröder, Szemlér és Felegy eredeti rajzaival és három színes képpel. Diszköt. 240 frt, diszesebb kiállításban. Ára 300 frt

ERDÉLY NAGYASSZONYA. Krónikás elbeszélések fiatal leányok számára. Irta Tóth Sándor. Pataky László rajzaival. Diszköt. Ára 240 frt

A CSUDA NÉNIKE. Meggendorfer képeskönyve, melylyel négyezernél több mulatságos arcváltozatot lehet produkálni. Ára 150 frt

MAGYAR KÖNYVTÁR 143—147. sz. 142. M. Moliera A kényeskedők. Ford. Hevesi Sándor. 143. Thury Zoltán Urak és paraszok. 144. Arany János Vajtina Ars poetikája. 145. Tinódi Sebestyén Válogatott históriás énekei. Rendezte és bevezetéssel ellátta Perényi Adolf. 146. Jókai Mór. A nagyenyedi két fűfa. Beszély. Bevezetés-

sel ellátta és magyarázta Váró Ferencz. 147. Szabóné Nogáll Janka Mara és egyéb történetek. Egy-egy szám. Ára 15 kr

A MAGYAR NEMZETI IRODALOM TÖRTÉNETE. Szemelvényekkel, középiskolai használatra, két kötetben. Irta Tóth Sándor. I. kötet ára 160 frt II. kötet. Ára 140 frt

MAGYARORSZÁG MADARAI. Különös tekintettel gazdasági jelentőségükre. Irta Chernel István, átnezte Herman Ottó. Két folio, vastag kötet, ötvenegy színes táblával, öt műlappal és ötvennyolc szöveggéppel Hány Gyulától és Nécsey Istvántól. Ára 20— frt

PÁRIS és az 1900. világtárlás. Irta Strausz Adolf. Magyar utmutató Párisban és a kiállításban. Igen sok képpel. Ára 90 kr

GYERMEKHYGIENE. Irta dr. Kármán Samu és dr. Bauer Lajos. Utmutató anyák számára a gyermekápolásban. Harmincz képpel. Ára füvé 2— frt vaszonba kötve. Ára 250 frt

RAJZOK A TERMÉSZET KÖRÉBŐL. Irta dr. Pallagi Gyula. — Tartalma: A villámjáról. A világosságról. A testek halmozatairól. Ára díszes borítékban 80 kr., kemény kötésben Ára. Ára 1— frt

PANNÓNIA római község maradványai Pannonhalma tövében. Felkutatta dr. Récey Viktor. Egy térképpel és több szöveggel. Ára 40 kr.

Legújabb SZESZADÓ TÖRVÉNYEK, végrehajtási rendeletek és utasítások. I. A szeszadó. 1899. évi XX. tcz. II. Szeszadópótlék. 1899. évi XXIV. tcz. III. Az alkohol felosztásáról a szeszadópótlék. 1899. évi XXII. tcz. A törvények, rendeletek és utasítások szövegével, magyarázatokkal és betűsoros tárgymutatóval dr. Szokolay Istvántól. Ára 2— frt

ALLAMI ITALMÉRÉSI JÖVEDEK. 1899. évi XXV. tcz. a végrehajtási rendeletekkel és utasításokkal. Magyarázta dr. Szokolay István. Ára 50 kr

Korunk főnyavalyája az idegesség

és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabb hat a vasas china-bor

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco 6 frt.

Ezen bor a saját magam által termelt művészi sheryvel van készítve és minden hasonnevű készítmények között a legelőbb chinaaljat és vasat tartalmazza.

Rozsnyai Máttyás gyógyszerész Aradon. Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész úrnál. Egger-féle Nádor-gyógyász., valamint minden magyarországi gyógyszerüzletben.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles, kiskönyvtár folyóirat ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legnevesebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hüvelygyógyászati és sebeket, az öngyógyítás utóhatásait, az elgyengült férfiere, magánbetegségeket, a bajoktól való védekezést, nőknél a terhesség, a bérmenetire idűttek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanok egyik főokozója és bérbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tanor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választatik és gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön várterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALNÁL megrendelhető NÉPSZERU UTUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) némi betegségeket és ezek összeszerelt gyógyszerkezelés című könyve, volt ára 2 frt 30 cent most csak 80 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beutalás mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvót mellet.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemű ártalossága. — III. Az öngyógyítás és az éjjeli magánbetegsége. — IV. Hüvelygyógyászati (tripper) és hüvelygyógyászati betegségei. — V. A bűntudat (sípiális). — VI. Fehérletyás. — VII. Elgyengült idegrendszer. — VIII. Női magtalanok. IX. A ivarszervek megbetegedéseinek főtünyezői: prostitúció.

25 kitéhatetés, diszkómány, arany- és ezüst érem.

Finom puncs-likőrök és puncs-esszenciák gyára

Lichtwitz E. és Tsa.

Troppan (Osztrák-Szilézia), gyártelep Bordeauxban. csász. és kir. udvari szállítók

ajánlják készítményeiket: Allás, Getreidekúmmel (roszköménymagos), Eckau 00. sartröz, barillikör, anizet, kakao a la vanille, coureaço, curaçao triple sec, Moca Peppermint, (borsmentás), sherry brandy, Vanille Ebereschen stb.

Újdonság: Timur Khan (gyomorerosító gyümölcslikör), Chinois triple sec, bordeaux-puncs, orosz (Arrac) puncskrem, ananász-puncs stb.

Leghinomabb hegyi málna lé, francia grenadine. Francia konyak, jamaikai rum, whisky stb. behozatala.

Kaphatók az összes jobbfejta fűszer- és csemegeboltokban.

KRÖNIKUS

Vizskoteg, mindenféle sörbő, ótvár, bőrbámolás, test-, kéz-, lábizzadási ellen orvosság ajánlatlik az Erényi-féle „Ichthol-Salol”, mely ezen bajokat a test bármely részére alaposan gyógyítja. Használati utasítással ára 3 korona.

„MAKACS”

Csusz, köszvény, derékfájás, hasogatások, szakgatás, szúrás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készítmény az Erényi-féle

„NERVIN”

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszer-táraból Szabadszállás 5. (Pestmegye), Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér, Dr. Egger, Váci-körút 17.

Köhögés és tüdő-

bajok a felülmulthatlan

bécsi eredetű tífú-kivonat medvésmásvassal,

használat mellett meggyógyulnak. Sok év óta a legnagyobb sikerrel alkalmaztatik mindennemű tüdőbajoknál, melhurat, köhögés, rekedtség, elnyálkásodással stb. Ezen kitűnő szer minden köhögést csillapít, feloldja a nyálkát, elmulasztja a rekedtséget, meggyógyítja a tüdődagadatokot, csillapítja az éjszakai izzadást, enyhíti a fájdalmat a mellben és a tüdőben, minél fogva elátóllag is hat. E könnyen emészthető vasvegyület tartalmánál fogva erősítőleg hat a testre, amennyiben a vas a vért javítja és gyarapítja, midáltal a betegnek sápadt kinézése is csakhamar elmúlik és az arcának ismét a rendez lesz. Egy tüdőbajos vagy vérszegény se mulasztja el tehát ezen kitűnő gyógyszert használni, mely rövid idő alatt visszaadja az elhajtott egészséget. E szer valódiságának bizonyosságául a mellékelt két törv. végjeggyel van ellátva. Ne hagyjuk magunkat tévútra vezetni és értéketlen utazásokat vásárolni, melyek a fennebbi névnek csak névnyelvének tartalmaznak és e mellett gyakran ártalmasak. Egy eredeti üveg ára 1 forint 10

kr., posta után 20 krral több csomagolási díj mellett (postó nélkül). Előállítás és főraktár: PRNKOCZY VIKTOR, Franciscus-gyógyszertára, Bécs, V. 2., Goldbraunerstrasse 107. azonos KUNSTURMERSTRASSE 113. Budapesti raktárak: Török József-gyógyszertára, Király-utca 12., továbbá a Nédor-gyógyszertárban, Váci-körút, Raditz Róbert-gyógyszertárban, József-körút.

Magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 6390. számú rendelete folytán állami ellenőrzés alatt álló

Katonaelőkészítő-iskola

Budapesten, V. ker., Nagykörönc-utca 18. szám. Igazgató: FISSINGER J. százados. (Alapított 1868-ban.) (Éddig 3282 hallgatója.) 1900. év január 2-án a 6 havi tanfolyam kezdete, az egyévi önkéntesi szolgálatra készítő vizsgára, különösen azok részére, kik október 1-én tényleges szolgálatra akarnak bevonulni. Prospektust és fölvilágosítást ingyen. — Beírás naponként délután 4-6 óráig.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG Alakult 1845-ben.

Az összes nyeresemények a biztosítottak tulajdonát képezik. Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből: Aktívák összege 1.089 millió korona. Évi bevétel 227 „ „ 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett 107 „ „ 1898-ban kötött üzletek összege 760 „ „ Tiszta fölösleg 1898. végén 132 „ „ Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyeresévosztalékok összege 14 millió koronára rugott.

A New-York a művelt világ összes országában bír fiókokkal. Referenciák Magyarországon: Magyar Általános Hitelbank. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Mai napság a legérdekesebb tudomány a SPIRITIZMUS,

mely egyben legalkalmasabb családi körök folytonos szórakoztatására, mert a folyton meg-megújuló e téren történő feltedések mindig fogva tartják az érdeklődők figyelmét.

Magyarországon a következő művek jelentek meg és részben leszállított áron kaphatók: TÓVÖLGYI TITUSZ: A lélek mint egyén, 1 frt 50 kr. helyett 1 frt. Van-e másvilág? (A szellemek országából), 1 forint 50 kr. helyett 1 frt. HAVAS ANDRÓ: Levelek a túlvilágról. Újdonság!! 50 kr. (Ezen álnév alatt egy hírnemes író rejlik). NÉREI ODON: Tájékoztató a spiritizmus történetéről, elméletéről és kísérletezéséről. Ára 30 kr. ARNOLD JÁNOS: Hogyan kell a spiritualizmussal foglalkozó családi köröket megalakítani? Ára 1 frt 20 kr. Hogyan lett Dr. Cyriák Bernát a tudós orvostanár, a legnagyobb szkeptikus spiritualista? Közli B. Mikos János. Ára 60 kr. Spiritizma, vagy a Szellemek naplára 1900. évre, szerkesztette Tóvölgyi Titusz. Ára 1 korona. Megrendelhető a pénz előleges utalványozása vagy utánvét mellett Szilágyi Béla könyvkereskedésében és antiquariumban Budapesten, IV., Károly-körút 26. szám. Könyvjegyzékek és a „Könyvkezelők Kalauza”, melyből az új kiadás sajtó alatt van, kivanatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Advertisement for Brausweller Janos watches, featuring an image of a watch and text: 'Alapított 1842. Brausweller Janos. Szegeden. Értékesebb és pontosabb, feladatja az időmérés és az időjárásjelzés. ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE. Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.'

Advertisement for Valódi Porosz Salon-Köszén: 'Telefon. ALAPITVA 1846. Telefon. Valódi Porosz Salon-Köszén. 50 kgr. ólmozott szálakban... 88 kr. 50 „ nyitott fuvarban... 81 „ 50 „ Coaks szálakban... 93 „ 50 „ nyitott fuvarban... 91 „ 50 „ aprított keményfa... 2 zsák 70 „ 1 fuvar (4 méter) aprított keményfa... 20 frt 40 „ 50 kíló aprított pufafa... 2 zsák 1 „ 1 fuvar (4 méter) pufafa... 16 „ 40 „ 100 darab Vulkán-alágyújtó... 50 „'.

Advertisement for ÉDER ANTAL GYULA: 'ÉDER ANTAL GYULA. Köszén és fűtőszerek nagybani üzlete VI. ker., Zsibárus-utca 2. szám. Leggyorsabb megrendelés levelezéssel vagy telefon által.'

Advertisement for Olcsó Könyvek: 'OLCSÓ KÖNYVEK AZ IFJÚSÁGNAK. Jó könyvet is lehet olcsón adni, ezt akarjuk bebizonyítani a kiadásunkban megjelent két gyűjteményes vállalattal: az Ifjúsági Könyvtárral és a Kis Könyvtárral. Az Ifjúsági Könyvtár nevezetessége Hoffmann Ferenc soha el nem avuló könyvnevek sorozata; a Kis Könyvtár eredetiségével nyerte meg az ifjúság tetszését.'

Table listing book titles and prices: Hoffmann Ferenc Bartság díozata 50 kr., Könyvelmőség következményei 50 „, A kivatordlók 50 „, Jót jórt 50 „, Elvesztett fiú 50 „, Rossz lelkiismeret 50 „, Hocher Oszkár. Isten nem hagyja el övét 50 „, Józsa. Kisgyapad 40 „, Mosdós háza. A szalmaszál 40 „, PAIKERINTA P. Pian ebességek 50 „, SZERLEMHEGYI. Balassalom 50 „.

Table listing book titles and prices: BANI JÁNOS. Regék és mesék. BARSONY ISTVÁN és ABONYI ARFÁD. Szabad ég alatt. BENEDEK ELEK. Mesék és történetek. Várhegyi Zoltán. BONGERFFY JÁNOS. Az állatok beszélnék. FOLDES G. Dinka és Darinka. A beszélő arany. Szibériai képek. GAÁL MÓZES. Egy plajbász története. Két falusi történet. Az urfi. GAÁL MÓZES. Senos. Történeti elbeszélés. JÓKAI M. A cserégyermek. MÁRKUS MIKSA. A kis utazók. RÉVAY PÁL. A szunyogkirály fia. SEBESI JÓN. Apró történetek. SEBESZTHA KÁROLY. Fráter György élete. SONGYI BÉLA. A legnagyobb magyar. SZIKLAY JÁNOS. Hany Istók története. Azok a jó ritókai. VÁRNAI SÁNDOR. Az árvák.

KIS KÖNYVTÁR

Egy-egy kötet fűzve 12 krajczár, kötve 20 krajczár. Megjelentek és kaphatók: LAMPÉL RÓBERT (Wodianer F. és Flai) és. és kir. ud. könyvkereskedésnek kiadójának. Budapest, Andrássy-út 21.

K WIZDA A-féle

Advertisement for Kwisza A-féle: '6 arany, 18 ezüst-érem 80 tiszteletli és elismerő-oklevél. V. Kwisza féle Korneuburgi marha táppor. Allatgyógy-díjtel, szerlovak, szarvasmarhák és juhok számára. 45 év óta a legtöbb istállóban használják étvágyhiány, rossz emésztés ellen, a tehénjelt javítás és a tejelő-képesség szaporítása érdekében. 1/2 doboz ára 70 kr., 1/3 doboz 85 kr.'

Advertisement for Kwisza J. Ferenc: 'Erőtakaromány. Kólika-pírulák. Krezolin. Sertésspor. Szárnyaspor. Hashajtó-pírulák. Giliszta-pírulák. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Csak a fenti végjeggyel valódi minőségben kapható az összes gyógyszer-árakban és drogériákban. — Főraktár: Kwisza J. Ferenc. cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és belgár fejedelmi udvari szállító. ker. gyógyszerész, Korneuburg bors mellett.'

Advertisement for Dr. Müller: 'Specialista sérvkötőkben! Keleti-féle cs. és kir. szab. sérvkötője a legújabb szerkesztésű, csúszó és a legkényelmesebbnek ezen területen. Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást a megfeszített legmagasabb követelményeknek! Árak: Egyoldali 6 forint. Kétoldali 12. Meg nem felelő kisárvakötők. Képes árjegyzék díjazással küldi a gyár. KELETI J., BUDAPEST, IV. ker., Koronaherceg-utca 17.'

Advertisement for Dr. Müller: 'Dr. MÜLLER fűtőrszörvos-féle injekció és labdacok. A legjobb és leghatásosabb szerök új és régi húgyvesebetáknál — húgyvesegyulladások és foyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóbajok nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékeltek. Egy adag ára, friss bajknál 1 frt 60 kr., idült régi bajknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolással 25 krral több, portó nélkül. A valódi készítmények egyedül megrendelési helye: Szt.-György gyógyszerár, Wien, V., Wimmergasse 33. Raktár: Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12. Sziveskedjék ezen hirdetőst kívánni és megőrizni.'

Bámulatos, hogy mily csinos és szép játékszert lehet kapni darabját koronáért egy **FELDMANN ANTAL versenybazárában,**

BUDAPEST, VII. kerület, Kerepesi-ut 50/d. szám, takarékpénztári épület.

1 pár fa ló szerszámozva	50 kr.	Konyha-felszerelés fából	50 kr.	1 doboz kö-épitőszekrény	50 kr.
Gyermek-hegedűi valódi hurral	50 kr.	Személyvonat pléből, mozdonyval	50 kr.	FIGYELEM! 30 centiméter nagyságu mozgékony francia baba se-	
Óriási tüzelő-trombita sárgarézből	50 kr.	Teljes szobabutor fadobozban	50 kr.	lyem hajjal	50 kr.
Gyermek-zongora acélhanggal	50 kr.	Erős keményfa-ló kerekeken, csinosan festve	50 kr.	Nagy takaréktűzhely pléből, edényvel együtt	50 kr.
Csontdomino, teljes játék	50 kr.	Óriási nagy fa-épitőszekrény	50 kr.	Lóverseny-játék ólomlovakkal és használati utasítással	50 kr.
Elszakíthatlan képeskönyv versekkel	50 kr.	Gyermek-citara valódi hurral	50 kr.	1 doboz porcellán kávékészlet	50 kr.
Fröhel-forma kézimunka	50 kr.	Szoba-kuglizó keményfából	50 kr.	Erős fadobozban mindenféle házi vagy vadállatok és majorság	50 kr.

Figyelmeztetés! 2 frt 50 krajcáron aluli megrendelésnél kérem az összeget előre beküldeni és 6 krt a szállítólevélért hozzáadni, hogy az utánvételi portó megtakaríttassék, azon fölül utánvétellel.

Francia baba mozgatható testrészekkel, selyem-hajjal	30 ctm. 50 kr.	38 ctm. 1.-frt	44 ctm. 1.50 frt	52 ctm. 2.-frt	66 ctm. 2.75frt	68 ctm. 4.-frt.	80 ctm. nagyság 7.-frt.
--	----------------	----------------	------------------	----------------	-----------------	-----------------	-------------------------

20% gázmegtakarítást biztosítunk

azoknak, kik

gázzabályozókat és szabályozó csavarunkat alkalmazzák.

Ezen új találmány előnye, hogy csak annyi gázt vezet az egyes lángokhoz, a mennyit az a legnagyobb fény kifejlesztése mellett fel tud használni. — Az egyenletes nyomás megszünteti a lángok eddigi hirtelen emelkedését, lobogását, zugását, az izzó harisnya elkormosodását és a lámpáev eltűrését — A készülék ugy Auer, mint pillangóégnél (nyílt lángoknál) alkalmazható. — Minden megrendelés alkalmával

szerződésileg 20% gázmegtakarítást biztosítunk.

Készülékünk már 10 lángú légszuszterendezésnél a legrövidebb idő alatt a légszuszterektakarításból törlesztődik.

Németországban egy év óta bevált készülékünk ismertető leírását kívánatra portómentesen rendelkezésre bocsjtjuk, működését pedig a központi irodánkban berendezett laboratóriumban minden érdeklődőnek készséggel bemutattuk.

MÜHLENTHAL és TÁRSA légszuszterektakarító készülékek előállítására alakult társaság magyarországi vezető képviselője:
Somló Jakab, Váci-körut 78. (Le grad y-palota.)

Patyi Testvérek Butor-áruháza.

Budapest, Kerepesi-ut 9/a., földszint és I. emelet, Pannónia-szálló mellett.

Nagy választék, kizárólag szállárd hazai gyártmányu asztalos és saját készítményű, kárpitozott butorokból, minden versenyt és hirdetett árakat felülmúló olcsó árakon. Teljes lakásberendezések, menasszonyi kelengyék és szálloda-butorzatok 2 évi jótállás és felelősség mellett szállítanak. Tévedések elkerülése végett cégünkre és címünkre figyelni kérjük. Díszes butor-album 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg.

Az első magyar

züstárugyar

saját ezüstbányával rendelkezik, ennélfogva a szakmában legversenyképesebb.

redeti gyári árakon

züst evőkészletek,
züst tárgyak minden fajban,
xact és szolid kidolgozásban

csakis

kaphatók

SZANDRIK közp. raktárában,
Budapest, VI., Andrásy-ut 29., I. em. a magy. kir. operával szemben.

Klórmentes Ártalmatlansáért jótállás!

Egy új, hasonlíthatatlanul jó mosószer

gyolcs-és pamutfehérneműhöz

SCHICHT-féle fehérítő-szappan
poralakban.

Előnyök: Legnagyobb kiadóság, könnyű munka, a ruha legnagyobb kímélése, vakító fehér, teljesen szagmentes ruha és olcsó ár.

Kapható minden e szakba vágó kiskereskedésben 5, 10, 20 kros és 1 frtos csomagokban.

Tessék figyelni a védjegyre.

Budapesti képviselő: **DEGELLER KÁROLY ur,**
Akadémia-utca 9.

Egy háziasszony sem fogja megbánni az egyszeri kísérletet.

Az Athenaeum kézi lexikona

a tudományok enciklopédiája, különös tekintettel Magyarországra, 96 térkép műmelleklettel, számos szynymatu képpel és egynehány száz illusztrációval, két vasos 1904 oldalmú kötetbe kötve.

Bolti ára 16 frt. Ezen mindenkire nélkülözhetlen kézi lexikont ezen hirdetés beküldésénél csakis olvasóinknak szállítjuk

6 forintért. Megrendelések intézendők a **Budapesti Napló kiadóhivatalába.**

Harsona-kürt finom alumíniumból.

Az emberi hangnak harsona rezgése belő éneklés utján tárad.

ság és bármí zenel ismerő névelni. Fülötte eredeti. Legnagyobb mulatság éregetni jaitalnak, társaságoknak, egyetemenek, katonai osztiályoknak stb. 14. év alatt több mint 1/2 millió ellett. 50 kr. (détv. jegy) (s) beküldése ellenében bennmentve, 3 db 1.20 frt, 6 db 2 frt, 12 db, 3.50 frt. Utánvétellel 30 kral több. Szétküldi: f. c. h. B., Bécs, II., Tabortstr. 11/B.

Üszül a haja ??? Ha igen, akkor használja a **Hair Regenerátor** kitűnő szert, mely nem festi a haját, hanem a haj eredeti szinet adja vissza. + Üvege 1 forint. + Egyedüli: **Zoltán Béla** udvari szállító gyógyszerárban Budapest, V. ker., Nagykorona-utca 23. sz.

IMAKÖNYVEK

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB IMAKÖNYVEK A RÓMAI KATHOLIKUS IFJUSÁG SZÁMÁRA.

*** ÜDVÖSSÉG UTJA ***
Oktató- és imádságkönyv római katolikus leányok számára. Szerkesztették Papánek Ferenc és Zellinger Vilmos **
budapesti-terézvárosi káplánok

Ára díszes vászonkötésben . . . . . 1.20 frt

*** ÁHITAT GYAKORLATAI ***
Imák és énekek. A r. kath. ifjúság épülésére írta: SZEPESI IMRE.
Ára díszes vászonkötésben . . . . . 1.40 frt

Megjelentek és kaphatók:
LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fia)
császári és királyi udvari könyvkereskedésnek kiadóhivatalában
BUDAPEST, Andrásy-ut 21.

Szállítható takarékkazánkályhák

takarmány, burgonya stb. fűtésére és legrövidebbre, víz- és puhafűtésre, gőzöknek és mászásoknak, kolbászkezdésre, zselé-olvasztásra, szappangyártáshoz, kémiai iparhoz, valamint sok mindenféle mozo- és házzgazdasági célokra zománcos vagy zománcmentes tüzelő kályhával, álló vagy toltató szuszterektakarító, nagyon kevés fűtőanyagot igényelnek és mindenütt engedély nélkül kényelmesen felállíthatók. Csak a beontott óggyel valódnak. Tossák árjegyzékét kérti szuszterektakarító, répa és burgonyavágók, csapó és zúzó malomok, szagari morzsolók, gabonaszitáló gépek, tré-orszályozó gépek, legújabb világjáró, szuszterektakarító, szuszterektakarító, tovas szuszterektakarító (járgányokról) és csapógepekről is.

Ph. Mayfarth et Co.
Bécs, II., Tabortstrasse 71. es. kir. kizár. szab. mozzgazdasági célokra, szuszterektakarító és gőzhámorok, képes árjegyzékét számos olcsó irattal ingyen. Képviselek és ismertetőkde talfozdatnak.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentáll az új megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölőként alkalmaztatik küszvényeinek, csúznál, tégasztogatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisob-berékű utáztat val forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget "Horgony" védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT es. és kir. udvari szállító.

H-alakú acél patkó-sarok.

Tetőmentesen olcsóbb árak.

Folyton éles; oszlöképes lehetetlen. Biztos lépés által a lovat kíméli.

Kaszab és Breuer
Budapest, Küllő Váci-ut 91.
Patkoló anyagok és csavar-áruk gyára.

Erős Sándor építész Budapest, Dessewffy-utca 10.

ajánlja szabadalm. 5-8 cm. vastag GYPS-CEMENT GYALASZFALAIT és födémeket

bármely festésviszághoz, melyekre nagy idővel épületekben kívül a sikeres alkalmazást. Ezek esztétikájukban, bírhatók a legújabb és legújabbakéval.

Egyszer volt...

Ünnepi és alkalmi ajándékok az ifjúságnak

A MAGY. IFJÚSÁGI IRODALOM LEGJAVÁT SOROLJUK ITT FÖL ÉS AJÁNLJUK ÖKET AJÁNDÉKUL MINDEN ALKALOMRA. KIADVANYAINK TARTALOM DOLGÁBAN A LEGSZIGORÚBB BÍRÁLATOT ÁLLJÁK KI MEGJELENÉSÜK ELŐTT, KÜLSŐ KIÁLLÍTÁSOK A LEGLEGÁNSZABB, LEGDÍZSEBB, S A KÖNYVEK MINDAZONÁLTAL A LEGOLCSÓBBAK IS.

ÖT-NYOLC ÉVESEKNEK.

TÜNDÉREK KÖZÖTT. Szébbnél szebb tündérmesék és rejtő fogalmai, sok színes és fekete képpel, színes képpel berített táblában. Ára 1-40 frt

LEGSZEBB REGEFÜZÉR. A híres patkányfogó, a vitéz szabó, Paprika Jancsi, Hőfőherke, a szerencsétlen nótás stb. szép történetjei, sok gyönyörű színes és fekete képpel. Ára 1-40 frt

MESÉK ÉS ELBESZÉLÉSEK. Benedek Elek meséinek legjavát, az, amit ebben a kötetben Összegyűjtve kiadott. Képekkel, díszkötésben. Ára 2-80 frt

EPÓPUS MESÉI. A görög klasszikus mesékől háromszáz állatmeséje, örökéletű mesék, amelyekben igen sok bölcsesség van, s amelyeket évszázadok foglaltak még olvasni, ahogy olvasnak őket már évszázadok óta. Színes képpel, díszes vászonkötésben. Ára 2- frt

MARCI ÉS MISKA. Busch Vilmos, az Európászerte ismert karikatúra-rajzoló pompás humorral írta és rajzolta meg a két túrós furfangos csínyét. Megrendelői mulattató könyvben 96 tiszta van. Ára 1-80 frt

UGRI MATYI. A Marci és Miska méltó párja. Négy pompás humoros történet, sok mulattató képpel. Ára 1-80 frt

MAGYAR MESEKÖNYV. Szébbnél szebb magyar népmesék, pompás képpel. Díszes vászonkötésben. Ára 2-80 frt

LEGSZEBB MAGYAR MESÉK. Móra bácsi, dr. Halász Ignác, kolozsvári egyetemi tanár, a népköltés legkiválóbb kutatói és művelői köze tartozik. Meséi túrúlmeseit, lelkes népmesék, amelyek a népből jönnek és vissza is mennek a néphez. Móra bácsi meséiből két kötet jelent meg. Egy egy kötet 2-80 frt, díszkötésben, sok színes és fekete képpel Cseregyi Árpáddal, Szendrői Mihállyal, Szilágyi Istvánval és Tull Odóntól. Ára 3-60 frt

TÜNDÉR-MESÉK. Elemér bácsi, a Tündérmesék gyűjtője, sok szép könyvet írt már az ifjúságnak. A Tündérmesék című könyve a legszebbek közé tartozik. Tizenkét nagy színes kép kíséri a nagy negyedrét alakra meséskönyvet. Szép színes képpel berített táblában. Ára 2- frt

KÉPES MESÉK. A Józsa bácsi gyűjtötte mesék közötti ott van a legújabb és legújabb mesék, a népmesék legszebbek közül egyike hat képpel. Színes vászonkötésben. Ára 2- frt

KILENCZ-TIZENHÁROM ÉVESEKNEK.

ANDERSEN UJABB MESÉI. Andersen világkép meséit minden nemzeti meseirodalomban magánba fogadta. A csodás szépségű mesékben igen sok tanulság van. Egy-egy kötet 2-80 frt, díszkötésben, sok színes és fekete képpel. Ára 1-40 frt

ANDERSEN ÖSSZES MESÉI. Az előbbi két könyvben foglalt mesék összesége. Színes és fekete képpel. Ára 2-80 frt

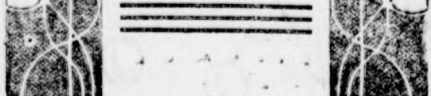
Baróti Lajos: EZER ÉV. Rajzok a magyar nemzet ezeréves történetéről, történelmi festmények másaival, díszk. Ára 1-80 frt

Benedek Elek: MESÉK ÉS ELBESZÉLÉSEK. Benedek Elek meséinek legjavát, az, amit ebben a kötetben Összegyűjtve kiadott. Képekkel, díszkötésben. Ára 2-80 frt

VISALMA: ACH. Bródy Sándor, aki nemcsak a nagyoknak, hanem a kicsinyeknek is barátja, öt kötet elbeszélés gyűjtött össze a legjobb magyar íróktól. Husz-husz elbeszélés van minden kötetben és több képpel. Az első és második kötet az összesében egyenként 1-20 frt, díszkötésben. Ára 1-50 frt, a harmadik, negyedik és ötödik kötet egyszerűbb vászonkötésben 1-50 frt, díszkötésben. Ára 1-80 frt

GULLIVER UTAZÁSAI. A híres Gullivernek, akivel minden gyermeknek meg kell ismerkedni, szép színes képekkel kísért története ez. Igen tanulságos utazása van itt leírva, melyet az óriások és törpék országában tett. Szép kötetben. Ára 1-20 frt

Megjelentek és kaphatók Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésnek kiadóhivatalában BUDAPEST, Andrassy-út 21. sz.

Továbbá megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18. sz.

KÉPESKÖNYVEK VERSEKSEL

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPESKÖNYVEK, MIKSZÁTH KÁLMÁN, PÓSA LAJOS ÉS RADÓ ANTAL VERSEIVEL, MESÉKKEL ÉS SZÖVEG NÉLKÜL

- TÜNDÉRLIGET Rendkívül finom angol képekkel, Mikszáth Kálmán verseivel. Kedves színes táblában. Ára 2-40 frt.
ARANY NAPSUGÁR Nagy alakú képeskönyv, minden oldalán egy-egy színes kép, Pósa L. Bajos apró verseivel. Ára 3-60 frt.
CZINI-CZINI Sok, szébbnél szebb képpel, Tull Odón főtől, egyönyörű versekkel Pósa L. Bajos verseivel. Ára 2-40 frt.
ABC A kis és a nagy a b c, minden oldalán két színes kép, Pósa Lajos négyversor verseivel. Ára 1-80 frt.
KIS EMBEREK PAJTÁSAI A híres Lentemann-féle képeskönyv állatokkal, Radó Antal kezes verseivel. Szép, nagy színes képek. Ára 1-20 frt.
MINDENFELE ÁLLATKÉPEK JÓRAVALÓ APRÓ NÉPNEK A kis emberek pajtásainak párja, gyönyörű egész-olddal színes állatképekkel, Radó Antal verseivel. Ára 1-20 frt.
ÁLLATVILÁG Hat vadállat nagy, színes képpel, magyarul mesélnek, kedves verseikkel. Örökké tartó képeskönyv. Ára 1-80 frt.
HÁZI ÁLLATOK Háziállataink nagy alakú, természetesen színezett képpel, józavaru mesékkel, s apró versekkel. Örökké tartó képeskönyv. Ára 1-80 frt.

- UTAZÁS A VILÁG KÖRÜL Nyolc szép színes kép a világ különböző tájairól. Örökké tartó, kartonra húzott, széthyitható képeskönyv. Ára 1-20 frt.
KÉPES SZINHÁZKÖNYV Nagy alakú, fölléptető képeskönyv, mely a Csizmaszandor, Robinson, Csapkórósika és Piroshabítás kis leány színi meséi egy-egy jelenetét mutatja. Igen ügyes szerkesztés és megjelölt kép. Ára 4-50 frt.
MENAZSÉRIA Finom színes és fekete nyomtatású képekkel, tizenegy lapon. Ára 1-20 frt.
JÓ GYERMEKEK MULATSÁGA Hét különféle színes állatos képeskönyv, Radó Antal verseivel és abc-táblával. Egy-egy füzet 2-20 frt, a hat egybekötve 1- frt.
SZEMLELTETŐ OKTATÁS KÉPEKBEN Nagy alakú színes képeskönyv hazai eszközök, állatok, növények és minden egyéb elközelíthető tárgyak képpel, szemleltető oktatási célra igen alkalmas. Ára 6-66 frt.
A SOKFEJŰEK Négyezernél több változatot adó, igen mulatságos képeskönyv. Meggondortól. Ára 1-50 frt.
A CSUDA NÉNI Az előbbihoz hasonlóan szintén négyezernél több változatot adó képeskönyv. Meggondortól. Ára 1-50 frt.

Megjelentek és kaphatók: LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésnek kiadóhivatalában BUDAPEST, Andrassy-út 21. Továbbá megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. ker., Józset-körút 18.

RIES és BERKOVITS Budapest, Kerepesi-ut 66. Cs. és kir. szab. nickelón-szyfonkupak- és gépgyár. Szab. szénsav- és kénsav-szikvizgépek. Vízszűrők és sörnyomókészülékek. UJDONSÁG! UJDONSÁG! Hygienikus, minden visszaélést kizáró „UNICUM“ szyfonfejek Ries és Berkovits szabadalma. IDEAL elsőrendű cseh szikvizűvegek. RIES és BERKOVITS SZABADALMA. Előnyök: Sarokelsorbulás és piszoklerakodás kizárva. Továbbá legnagyobb ex- plózió-ellenálló képességgel bírnak. Legtízesebb façon.

Karácsonyi ajándék fiatal leányok számára

Zsófia naplója. Regény, fiatal leányok számára. Irta Szabóné Nográll Janka. Bajos leányok a pipiske-korból leány életének, telve csupa érdekes, kedves epizódokkal. Ára album alakban, díszkötésben 3 frt. Rózsák között. Elbeszélések fiatalleányok számára. Ára 2 frt 80 kr. Négy elbeszélés tartalmaz ez a kötet. A legjobbak, a miket a kitűnő író nő fiatal leányoknak írt. Otthon.

Nagy butor-eladás. 2 szekrény, 2 ajtó, diófa fényezett 34 frt; 1 ebédlőasztal, 6-német stíl 4 frt; 2 ágy, diófa, fényezett 22 frt; 1 íróasztal, 3 fiókos 16 frt; 1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett 8 frt; 1 hálószoba, matt diófa 125 frt; 1 mosdó, 2 ajtó, diófa, fényezett 14 frt; 1 hálószoba, faragott 170 frt; 2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt 38 frt; 1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat 60 frt; 2 ágy, magas, diófa, matt 38 frt; 1 garnitúra selyem-behuzat 80 frt; 1 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal 22 frt; 1 garnitúra plüss-behuzat 95 frt; 1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv. 46 frt; 1 szalonszék 10 frt; 1 diván, irogas támla szíjvel 40 frt; 1 szalonszék 10 frt; 1 ebédlő-asztal, diófa, matt 14 frt; 1 csevel márvánnyal és tükör 26 frt. Nagy válogaték egyszerű, valamint a legdizesebb kivitelű butorkban. Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelep Budapest, Erzsébetter és Sas-utca sarok, I. emelet. Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

A világ legjobb fénymáza. A kilábiljélt szép fénnyben és tartósan akarja gondolni, vásárolja csak Fernolend-fénymázát. Fernolend természetes hőkrémjét. Bécs I. Schmierstrasse 21. szám. A sok értéketlen utánzat miatt tessék pontosan címező ügyelni St. Fernolend.

Kérje Ön ingyen és bérmentve das tartalma mintakollekciót a világhírű, valódi tiroll LODEN szövetekből. Gyártmányok uraknak és hölgyeknek; szállítja a postgőzvári kivitelt Karl Kasper Innsbruck, I., Karlstrasse 11/a.

ÜNNEPI ÉS ALKALMI AJÁNDÉKNAK VALÓ DISZMŰVEK

A legbecsebb ajándék **A KÖNYV** A legértékesebb ajándék **A KÖNYV** A leghasznosabb ajándék **A KÖNYV**
 A legolcsóbb ajándék **A KÖNYV** A legszebb ajándék **A KÖNYV** A leghálásabb ajándék **A KÖNYV**

Költők Albuma (Folio alak) Szerkesztette RADÓ ANTAL.

A LEGNAGYOBB magyar diszmű. Alakjával is imponál.
A LEGTARTALMASABB magyar diszmű. A modern magyar költészet színéjének foglalata.
A LEGSZEBB magyar diszmű. **HARMINCZÖT** kiváló magyar festőművész készített hozzá szebbnél-szebb képeket.
A LEGVÁLTOZATOSABB tartalmú diszmű. Minden jobb magyar költőtől közöl néhány verset.
A LEGMAGYARABB diszmű. Tartalmában magyar szellem, kiállításában magyar izlés.
A LEGOLCSÓBB diszmű. Egész képtár van benne, tele a költői irodalom remekeivel, pazar kiállítás s az ára mégis csak **28 FORINT.**

Költők Albuma (Nyolczadrét alak) Szerkesztette RADÓ ANTAL.

Ugyanaz a tartalma, ami a nagy alakú kiadásé. Művészi diszközben selyem betéttel jelent meg. Mielőtt arra, hogy minden családnak legyen egy ilyen könyve. Disze az asztalnak, kincse a könyvtárnak, barátja az olvasónak. Ajándéknak kedves, nagyon szép, becses és olcsó is. **Ára 6-50 frt**
 Ugyanez az alak, más diszközben. **Ára 5- frt**

Költők Albuma (Tizenhatadrét alak) Szerkesztette RADÓ ANTAL.

Tartalma megegyezik az előbbiekekkel. Eppen olyan disze is. Ornamentikailag ékes kötetet selyemre festett kép-betét emeli. Emeltek és ajándéknak keresve sem lehet múltbóbb könyvet találni. Mindenki élvezettel forgathatja. Nincs száma meghatározott kornak és nemnek, mindenki gyönyörködhet benne. **Ára 4-50 frt**
 Ugyanabban az alakban olcsóbb kiadásban is megjelent a **KÖLTŐK ALBUMA.** A bekötése egészen aranszínű. Kobozt pengő művészi színes festett képek díszítik. Emelőlcsóbb diszmű ilyen kiállítású még nem volt Magyarországon. Sőt drágább könyveket sem adtak ki ilyen pazar fényűzővel. Szebb, értékesebb és olcsóbb ajándék nincs ennél. **Ára 3- frt**

Idegen Költők Albuma RADÓ ANTAL. Kisebb műfordításai.

A tizenlemezdeli század lyrai költszetének kincsostára. Drágátrányok európai nemzetek költői irodalmából. Baudelaire, Béranger, Bourget, Cyprien, Hugo, Lamartine, Musset, Sully-Prudhomme és más francia költők. Burns, Byron, Hood, Longfellow, Moore, Shelley, Tompson, Alfieri, Carducci, De Amicis, Leopardi, Stechutti, Zelandini; Esch, Büchtemstet, Eichendorff, Gailber, Grün, Hamerling, Heine, Lenau, Uhland, Kellow, Lermontov, Nitzsch, Puskin. Ezekből áll az **IDEGEN KÖLTŐK ALBUMA.** Nagy nyolczadrét alakú könyv. Bekötése a könyvtelési műpar remeke. Műnemesen díszítve, Cserepy Árpád, s még több magyar művész képi díszíté. Az idegen költészet első, széles körű feltehető gyűjteménye. Egyetlen magyar könyv, melyből a külföldi költői irodalmat megismerhetjük. A gyönyörű diszmű. **Ára 5- frt**

Lotz Károly falfestményei

A magyar freskófestés legvirulálóbb alkotásai. Mennyetőkép a magyar királyi Operaházból, az új Országházból, a Múzeumból. A magyar reprodukáló-művészet remekei. Husz fényesített, nagy folió alakú lap, több fametszetű kép. Szépséget kioldó Prigyes irta. Diszes vászonnyomatban bekötve. **Ára 10- frt**

Rudolf trónörökös: Utazás a Keleten

A felejthetetlen királyi irodalmi emléke. Egyéniségét, lelkiét és műveltségét ismerjük meg belőle. Szépséges, eleven és tartalmas leírása a Kelet világaának. Alapos és részletes tárgyalása a történeti, föld- és néprajzi viszonyokról. Megörökítse az orosz nyolczadrétos megfigyeléseket, íróimpresszionát. Megbízható támaszpont és útmutató Keletre utazóknak. Apró képek, alakok, rajzok és hangulatos megörökítés. A magyar utazási irodalom egyik legbecsebb alkotása. **Diszközben, arany műszissel. Ára 10- frt**

Aradi Vértanúk Albuma Szerkesztette VARGA OTTÓ.

A tizenhárom vértanú hitese és kimerítő életrajza. A világszerte fegyerletlenül röszletes története. Emelk század-századunk leggyászosabb korszakából. A szomorú idők gazdag emléktára. Levelek és okiratok hasonmásai, arczképek és nevezetesebb épületek képei. Az aradi szabadságharc szomorú története és ismertetése írásban és képekben. Aradi városából. Igen diszes kiállításban. **Ára 6-50 frt**

A magyar szabadságharc története. Irtá GRACZA GYÖRGY.

Az 1848-49-iki Szabadságharc legrészletesebb története. A kulturális és politikai események bőszárú kronikája. A tudományos és kritikai állásponttal, de a hazai lelkesedéssel van megírva. Képek egész múzeumát teszik a szabadságharc emlékeinek. Minden nevezetesebb hely, esemény, jelenet és szereplő egy-egy megörökítve benne. A szabadságharc idejében készült hívtájak és egyéb nyomtatványok tára. Okiratok és levelek hasonmásainak gyűjteménye. Az egész munka öt hatalmas kötetből áll. A képek honvédszobor dombornyomást, másával díszített renek táblában. **Ára 35- frt**

A Magyar Nemzet Története

irta SZALAY JOZSEF és Dr. BARÓTI LAJOS.
 A magyar nemzet ezer estendéjének története. A történeti igazságok hirdetője; nem szolgál feltételező vagy politikai érdekeket szolgálni nem kisebbíti, senki hibát nem sejteti. Előadásban nem hosszadalmas, került az apróságos részletek. De ahol elmondani valójá akad, ott nem hallgat. Nem néz se jobbra, se balra. Pártatlan krónikák az országának, őszinte bírálói a nemzetnek. Nagyszabású történeti képtár. 199 a szöveg, 1095 a nyomtatás és, 97 műmelléklet van benne. **NEGY NAGY ÉS VASTAG KÖTETBŐL ÁLL.** Vásonkötésben, a magyar korona dombornyomása képeivel. **Ára 30- frt**
 A Corvina kötetekhez hasonló félbortáblában **Ára 32- frt**

Kossuth Lajos élete és működése

irta GRACZA GYÖRGY.
 Történelmünk fontos alakjának életírása, gyermekkorától fogva. Ismertetése azoknak a tetteinek, a melyekkel megvált a világtörténelem beírta. A szabadságharc levezetésében eseményei, amelyeket ő vezet a mozgatója. Önökétes számvetésének évi, utazási, dialalutja, aggokra. Jeles magyar festők képeivel, diszes kötésben **Ára 3- frt**

Jakab Ödön: Argirus

A legszebb magyar mese költői feldolgozása. A népies elbeszélő költészet ritkán hallott hangjait szólalnak meg benne. A mesek üde levegőt árasztja felénk. Lelkőti a legmodernebb olvasóknak. **GÖRÖK** a művet. Pomposz díszítésben. **Ára 5- frt**

Jakab Ödön: Szilágyi és Hajmási

A magyar népirodalom egy hírtoris elbeszélése költői kezben. Szomorú történet két derék magyar vitéznek, kik török fogságban voltak. Igen érdekes történeti háttér van. Mielőtt tárgy egy modern költőnek is. **NEGRADY ANTAL** művészi illusztrációkat készített hozzá. **Diszközben. Ára 1-80 frt**

Jakab Ödön: Komédiák

A népszerű irónak tizenegy elbeszélése, többnyire humorosak. Tull Ödön festőművész sok képe díszíti a könyvet. Remek kiállítású diszközben. **Ára 2-80 frt**

Jakab Ödön: Falu

Tizenegy elbeszélés a magyar közönség kedvelt tárcázójától. Kimacch László pompás képeivel illusztrálva. **Diszközben. Ára 2-80 frt**

Leopardi összes lyrai versei Fordította RADÓ ANTAL.

Leopardi az olasz költői irodalom egyik legnagyobb alakja volt. Lyrai költeményeit Európa minden ismerőse és csodálóját. A fordító hosszú ismeretűt irt a könyvhöz Leopardirol. **Diszközben, a költő arczképével. Ára 2-40 frt**

Radó Antal: Dalok és történetek

Lyrai és elbeszélő költemények, legendák, mesék 48-as verssek. Többet kiadók országosra szavalnak ünnepeiken. **Diszes vásonkötésben kiállítva. Ára 1-80 frt**

Radó Antal: Fuszettből

Ezú fordítás a kiváló francia költő verseinek. Mintaszó fordítások az eredetiek énoságával és hangulataival. Egy része a francia poézis legvirulálóbb. Lyrai és elbeszélő költemények, szavaltára igen alkalmasak. Igen csinos diszközben. **Ára 1-80 frt**

Emlékkönyv

Jelenrajzi adatok bejegyzésre való könyv, megfelelő kérdésekkel. Nemcsak kezességű, hanem egész egyszerűen megörökíti, aki beleír. Igen becsesé válik jellemző bejegyzésével és a beragasztott arczképekkel. A nagy nyolczadrét alakú diszmű íróm kivétel kötésben. **Ára 2-40 frt**

Magyarország története

irta Dr. BARÓTI LAJOS és Dr. CSANKI DEZSŐ.
 A legértékesebb alakú magyar könyv. Hat centiméter magas, négy és fél széles. A magyar nemzet ezer éves történetét foglalja magában. Sok kép díszíti: híres történeti képek háttérrel. Selyemben van bekötve, tábláját a hét vezér dombornyú alakja díszíti. **Ára 1-20 frt**

Szilágyi Mihály: Szeptan

Bevetése az esztétika tudományába. Nem emlelti felejtetéseket, hanem műtárgyaktól illusztrált előadás. **Diszközben, 78 képpel. Ára 2-50 frt**

Gzigler Ignác: Fűvelődéstörténet

Az emberiség haladásának története, különös tekintettel a képművészetekre. Kellemes, világos előadásban, 80 képpel, diszes kötésben. **Ára 2-40 frt**

Újabb nemzeti dalkönyvecske

A "Költők Albuma" olcsóbb kiadásban, jelenkori magyar költőktől. **Diszes vásonkötésben. Ára 1-20 frt**

KI AKAR egyéves önkéntes LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előlétszükségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. Aki már sor alatt állott, elkészít; szülőlési év közlendő.

Programot ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT
 a katonai előkészítő tanf. igazgatója Dobrecben.
 Tárközösség: eddei **DRÁUGENTZ JÁNOS** m. kir. honvédezés és **MAYER ADOLF** és k. kir. őrnagy. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Emmerichi Kávé-pörkölkök

Több mint 41,000 darabot szállítottunk.

a legismertebbek és leghasznosabbak, mivel működésük és hasznosságuk ki van próbálva. Szállíthatók: 3, 5, 3, egész 100 kg. tartalomra, kézi- és gép-üzemre. Legújabb szerkezetek. **szabad. GYORSFOR KÖLÖK** exhausztrál; gőzmentesen pörkölt és gőzmentesen hűt. **ELŐNYÖS szabad. GYORSFORKÖLÖK** kézi üzemre.

Szabad. gáz-kávépörkölkök 1/2, 1/4, 1/2, 1 egész 40 kg.-ig. **Működőképes öllök** kávénak, fűszernek, drogáknak stb.

Emmerichi géppgár és vasöntő
 van Gölpen, Lensing & von Gimbom
EMMERICH, Rhein.

Bródy Sándor:

Fehér Könyvére

elfogad előfizetéseket a "Budapesti Napló" kiadóhivatala. Egy hónapra 80 kr., negyedévre 2 frt 40. Diszközben egy hónapra 1 frt, negyedévre 3 frt.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP lan PAP lan PAP lan

1 öszonnyalható vasgőz matraccal	10.-	1 seel sodrony egybetét	5.-
1 drb rouge paplan	1.70	1 tengeri fűzrúdos	1.-
1 . . . . . caochim paplan	5.30	1 levarott szalmaszak	1.50
1 . . . . . satin caochim paplan	5.50	1 . . . . . matras	1.50
1 . . . . . atlas caochim paplan	4.80	1 Crinde africque matras	4.80
1 . . . . . atlas seivem paplan	7.50	1 . . . . . ládász	12.-
1 . . . . . fűzrúdos sz. paplan	12.-	1 párnázott ruganyos matras	14.-
1 . . . . . jó vásonn egyfelvétel	1.20	1 . . . . . rás	16.-
1 . . . . . varrás nélkül	1.30	1 nagy szoba szőnyeg	300/300 2.50
1 drb jó vásonn elflton paplan	1.80	1 alabik tunis függöny	1.50
1 drb fűzrúdos takaró	1.50	1 bourei egytörű	2.50
1 drb jó löpökör	1.50	1 futószőnyeg mátermentki krtól 4 fűzr.	25

GICHNER JÁNOS és TÁRSA
 paplan, matracc és kárhozóru gyárosok, szőnyeg, függöny- és asztalterít stb. nagy vásonnban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem telési árakat közölünk, vagy a pénzt visszacsadjuk.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves korbán és magán-egykori tapasztalataival fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
 egyetm. orvostudor
 gyógyít férfinak és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindenemü bármily régi kelőt

Nemi betegségeket
 egy mint húgyvesztést, hólyag és vizelet bifokát, bujakóros sabbokt, syphilist, infertozósból eredő ideggyakolat, a legmakasabb borbételegségeket és szépséghibákat, tovszobá

Nemi gyengeségi állapotokat
 megelző biztos eredményre gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII. Kerepesi-út 14. sz. 1. e.
 Rendelés: délelőtt 10-1-jg, délután 3-8-jg.
 Külön várótermek. Külön be- és kijárat.
 Mérsékelt díjazás. Levelekre rögtön válasz.

***** Megjelentek és kaphatók: *****

LAMPEL ROBERT (Wodianer F. és Fiai)
 CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉS KIADÓHIVATALÁBAN

ANDRÁSSY-ÚT 21. BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 21.

Továbbá megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

Utolsó hónap. Nagy Tàrgy- SORSJÁTÉK

a budapesti poliklinikai egyesület (kórház) javára.

Főnyeremény

100,000 korona értékű tárgy

5 nyeremény á 20.000 korona értékű tárgy stb.

a melyek kivánatra 20% levonással készpénzben is kifizetettek.

Kétségtelenül a legolcsóbb és legelőnyösebb

karácsonyi ajándék

nyerhető egy sorsjeggyel

1 koronáért.

Minden sorsjegy mind a hat húzáson utánfizetés nélkül játszik s így egyetlen egy sorsjeggyel 6 főnyereményt is meg lehet útni.

Első húzás visszavonhatatlanul már 1900. jan. 4-én lesz.

Sorsjegyek kaphatók a nagy

JÓTÉKONYSÁGI SORSJÁTÉK

kezelőségénél, a Budapesti Poliklinikai Egyesület (kórháza)

javára, Budapest, Kossuth Lajos-utca 1., továbbá az

összes bankok, váltóházak, postahivatalokban,

a m. kir. államvasutak személypénztárai-

nál és minden dohánytözsdeben.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT!

GERŐ Ferenc előkészítő-iskolája az

EGYÉVES ÖNKÉNTESÉGI KÉPESÍTŐ VIZSGÁRA.

Iroda: Budapest, VI., Nagy János-utca 3. sz.

Ezen iskola előkészíti ifjakat, kik tanulmányaikat bármily körülmény miatt abbahagyták, kiváló főgimnáziumi tanárok közreműködésével az önkéntességi vizsgára. Az új kurzus január 2-án kezdődik és 6 óra tart. — Prospektus ingyen és bérmentve.

Béiratás naponként délután 4 — 7 óra között.

Karácsonyi ajándékok

a serdültebb ifjuság számára.

- UJ! MALOT H. Elhagyottan. A francia akadémia által koszoruzott regény az ifjuság számára. Átdolgozta Gausz Viktor. Az album alaku nagy kötet ára pompás díszkötésben. **3 ft 20 kr.**
- UJ! TÚTSEK ANNA. Rózsák között. Elbeszélések fiatal leányok számára. A nagy kötet ára díszkötésben. **2 ft 80 kr.**
- TÓTH SANDOR dr. Hellas ege alatt. A serdültebb ifjuság számára. Sok képpel. Ára díszkötésben. **2 ft 50 kr.**
- ROBINSON. De Foe és Campe után írta Sebők Zsigmond. Négy szines és sok színezetlen képpel. Ára **2 ft.**
- BENEDEK ELEK. Nagypapóknak. Egy fiú naplójából. Mühlbeck Károly rajzaival. Ára szines borítékba kötve 2 ft. Díszes egész vászonkötésben **2 ft 40 kr.**
- BRÓDY SANDOR. Két magyar Robinson Kalandjai. (Az egri diákok.) Kiss Lajos rajzaival. Igen szép kötésben. **2 ft 40 kr.**
- GAÁL MÓZES. Mindent a hazáért. Történelmi elbeszélés. Sok képpel. Ára díszkötésben. **1 ft 60 kr.**
- JÓKAI MÓR. A rózsák szigete. Sok képpel. Ára díszkötésben. **1 ft 60 kr.**
- JÓKAI MÓR. Ráby Matyas viszonagságai. A serdültebb ifjuság számára. Sok képpel. Ára díszkötésben. **2 ft 40 kr.**
- JÓKAI MÓR. Diákok regénye. A serdültebb ifjuság számára. Kiss Lajos rajzaival. Ára egész vászon díszkötésben 3 ft. Egyszerűbb kötésben **2 ft.**
- MADARASSY LÁSZLO. A majomkirály. Két gyermek kalandjai az oroszánok hazájában. Sok képpel. csinos kötésben. **1 ft 50 kr.**
- MALONYAY DEZSŐ. Nilus országában. Sok képpel. Díszkötésben **1 ft 50 kr.**
- UJ! MALOT H. Otthon. Regény a magyar ifjuság számára. Album-alak. Pompás díszkötésben. **3 ft.**
- ORBÓK, MÓR. Trefás számtani feladványok gyűjteménye ifjak és más korbeliek hasznos szórakoztatására. **50 kr.**
- GARDONYI GÉZA. A nagyapó trefái. Trefás mutatóványok adomák. Sok képpel. Ára csinosan bekötve. **1 ft.**
- RÁKOSI JENŐ. A kis Kelemen története. Elbeszélés a magyar ifjuság számára. Sok képpel. Ára díszkötésben. **1 ft 60 kr.**
- SIMONYI JENŐ. Az új világ. Kalandozások Amerika művelt és vad vidékein. Korúbeli 80 képpel, igen díszes kötet. **2 ft 40 kr.**
- SZABÓNÉ NOGALL JANKA. Biri és egyéb elbeszélések. Fiatal leányok számára. 10 képpel. Ára díszkötésben. **2 ft.**
- SZABÓNÉ NOGALL JANKA. A piros bóbítások és egyéb elbeszélések. Fiatal leányok számára. 8 képpel. Ára díszkötésben. **2 ft 80 kr.**
- UJ! SZABÓNÉ NOGALL JANKA. Zsófia naplója. Elbeszélés. Regény fiatal leányok számára. Nagyalaku pompás kemény kötésben. **3 ft.**
- Szadi, Gullisztán vagy rózsákert. Fordította dr. Erdődi Béla. **1 ft 50 kr.** Díszkötésben. **2 ft 50 kr.**
- TÁBORI ROBERT. Szabadsághősök. Történelmi elbeszélés az ifjuság számára. Sok képpel. Ára díszkötésben. **1 ft 60 kr.**
- TÁBORI ROBERT. Kong-Kheon vagy a becsületész. May K. után az ifjuság számára átdolgozva. Sok képpel. Ára díszkötésben. **1 ft 60 kr.**
- TÁBORI ROBERT. A hajdu király. Rodostóban. Rákóczy lelke. Sok képpel. Pompás díszkötésben. **3 ft.**

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körút 18

ÜNNEPI ÉS ALKALMI AJÁNDÉK LEÁNYOKNAK

A fiatal leányoknak való könyvek megválasztása sok gondot okoz a vásárló közönségnek. Ettől akarjuk megkímélni a közönséget azáltal, hogy felsoroljuk a leányoknak föltétlenül alkalmas több könyv címét. Így legfőbb az okoz majd gondot a vásárlónak, hogy melyiket válassza a sok szép és jó közül.

- DE. AMICIS: Szív. Elbeszélések az ifjuság számára. Alig jelent meg az első teljes magyar kiadása ennek a világszerte ismert és kedvelt ifjúsági könyvnek, és már is szükségessé vált egy második kiadás. Radó Antal fordította a «Szív»-et, melynek ára szines képpel ellátott vászonkötésben. **2.80 ft.**
- FAYLNE HENTALLER MARISKA: Fekete Kató. A leányok kedvelt írójének legújabb munkája, melyhez Kriesch Laura a talentumos fiatal festőnő készített illusztrációkat. Igen díszes kiállításban. **2.50 ft.**
- TÓTH SANDOR: Erdély nagyszonyja. Krónikás történetek Erdély történelméről. Pataky László festőművész rajzaival, díszkötésben. **2.40 ft.**
- YONGE-HAMPELNÉ PULSZKY POLYXENA: Elbeszélések a római világból. Történelmi képek az ókori római életből, leányok számára kiadva. Az akkori műalkotások, hadi események és szereplő személyek képpel. — Vászonkötésben. **2.40 ft.**
- YONGE-HAMPELNÉ PULSZKY POLYXENA: Elbeszélések a görög világból. Rajzok az ókori görögök politikai és hitéletéből, az argonautákról, Trója ostromáról, a marathoni, thermopyli és perzsa háborúkról, Solonról, Sokratesről, Nagy Sándorról, stb. Sok képpel. **2.60 ft.**

JAKAB ÖDÖN: Árgirus. A legszebb és legnépszerűbb magyar népmondák egyikének, Árgirus Király és Tündér Ilona történetének poétikus feldolgozása. Magyarosan és mesélő formában megírva, nyolc szép fénynyomatú meg sok szívesképpel díszítve. Díszkötésben. **5.— ft.**

JAKAB ÖDÖN: Szilágyi és Hajmási. Két derék magyar vitéznek, török rablásban levőnek, szomorú története, a szultán leányának irántuk való jándulata és a két vitéznek érte vívott párvadala van megnevelve e négy fénynyomatú és sok szívesképpel ékes díszkötésű könyvben. **1.80 ft.**

DR. LÁZAR GYULA: Szent Erzsébet magyar királyi hercegnő élete. Thüringiai Szent Erzsébetnek, II. Endre magyar király és Gertrud leányának jellemrajza és szomorú élet-története. Ez a tárgya Liszt Ferenc hatalmas oratoriumának, a Szent Erzsébet Legendájának. Egész vászonkötésben, több képpel. **1.20 ft.**

Magyar nemzet története, miniatűr alakban. IRTA SZALAY JÓZSEF és DR. BARÓTI LAJOS. Unikum a magyar irodalomban. Négy és fél centiméter széles, hat centiméter magas. A magyar nemzet története van benne megírva, részletesen, sok képpel. A etik olvan aprók, hogy a könyvhöz mellékelni nyugodt meg nélkül alig olvashatók. — Domborművű selyemkötésben. **1.20 ft.**

Ezeregy éjszaka regéi. Napkelet bűbájosa, csodás szárnyalású fantáziával megírt regéi; a legszebbek a világirodalomban. A könyv Radó Antal átdolgozásában, négy finom szines képpel jelent meg. **3.— ft.**

ZSILINSZKY MIHÁLY: A széptan előcsarnoka. Bevezető az esztétikába és a műtörténetbe, sok, különböző korból való műtárgy másával. Díszköt. **2.50 ft.**

Művelődéstörténet. Az emberiség művelődésének rövidre szabott, de kevés szóval is sokat mondó története, különös tekintettel a képművészetek fejlődésére. Az ifjuság számára írta: Czigi I. Ignác. Nyolczvan művészeti történelmi illusztráció magyarázza az előadást. Díszkötésben. **2.40 ft.**

Megjelentek és kaphatók: LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cédéz. és kir. udvari könyvkereskedő kiadóhivatalában BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 21.

A legújabb és legrészletesebb karkalépjegy és csobányák tartozásoknak, valamint, amik és és DESSERT-SZELETEK kaphatók a kávéházi ROB. JEDLICZKA, KEMBAU Vározközpontjában (Győzelem-utca) BUDAPEST, VII., Nefelejcs-utca 13. Ártól 10 óráig ingyen és bérmentve.

Neustein Fülöp
Cukrozott hashajtó labdacskai

(NEUSTEIN-FÉLE ERZSÉBET LABDACSKOK.)

A pillát hasonló készítményeknél minden tekintetben jobbnak becsülnők; mentik minden ártalmas anyagot, az állatszerkeket bajnálnak legjobban eredményesen használtatván, gyengédebb hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a mellőlt öly ártalmatlan, mint a pillák a

SZÉKSZORULÁS

a legújabb betegségek forrása ellen. Cukrozott kávéjú véget mér gyermekok is szívesen veszik.

NEUSTEIN FÜLÖP
„Szent-Lipóthoz” címzett gyógyszerára
WIEN, I. PLANKENGASSE 6.
Rektár BUDAPESTEN:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerára, Király-utca 12. szám.

Arc-ször ellen a LOLA-szűrítő-kenőcs

Törvényileg védett!

a legesetültebb és legkínzóbb szer, minthogy e kenőcs már 10 nap használa a bőrgyógyászatban a legelőnyösebb és legkíméletesebb eszköz mindenkorra eltávolítja teljesen ártalmatlanul és a legesetültebb nyomot sem hagyja hátra. Használati utasítás mellékelve van. 1 téglő 3 ft 50 kr. — Vidéki megrendeléseket díszkötésben utánvétel nélkül.

SCHMIDEK I. Bpest, VII., Nyár-utca 18p.

Továbbá megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18. szám.